

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Н.В. Коленда, Л.М. Черчик, О.Ю. Гаврилюк

**СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ**

Монографія

УДК 316.334:314.82
ББК 65.9 (4Укр)

К 60 Коленда Н.В., Черчик Л.М., Гаврилюк О.Ю. Соціо-еколого-економічна безпека та її вплив на відтворення населення. Монографія. – Луцьк: Терен, 2013. – 288 с.

У монографії викладені теоретико-методичні основи та прикладні аспекти забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення та досліджено її вплив на відтворення населення. Визначено сутність соціо-еколого-економічної безпеки населення та її компонентів, охарактеризовано її складові, здійснено їх оцінку. Обчислено інтегральний рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення в кожному регіоні. На основі чого визначено вплив окремих компонент соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення, що дозволило зробити відповідні пропозиції щодо реалізації соціальної та демографічної політики держави.

Дослідження розраховане на науковців, фахівців соціальної сфери, представників державних органів управління, викладачів, студентів.

Рецензенти: Перерва П.Г., доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Хумарова Н.І., доктор економічних наук, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Кошій О.В., доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту Луцького національного технічного університету

Рекомендовано до друку вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки протокол № 9 від 25 квітня 2013 р.)

**© Коленда Н.В.,
Черчик Л.М.,
Гаврилюк О.Ю.
2013**

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ 1. Теоретико-методичні основи дослідження соціо-еколого-економічної безпеки та відтворення населення	5
1.1. Поняття соціо-еколого-економічної безпеки та її зв'язок із відтворенням населення	6
1.2. Методичні підходи до оцінки рівня соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворення населення	27
1.3. Практика забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та регулювання відтворення населення України	35
Розділ 2. Аналіз та оцінка соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворення населення України	60
2.1. Аналіз чинників впливу на рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення України	61
2.2. Оцінка рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення України	78
2.3. Оцінка впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення	96
2.4. Проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення	104
Розділ 3. Шляхи забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки в контексті стимулювання відтворення населення	112
3.1. Механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки і стимулювання відтворення населення	113
3.2. Стратегічний підхід до забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення	121
3.3. Основні заходи щодо забезпечення зростання рівня соціо-еколого-економічної безпеки та активізації процесів відтворення населення	127
3.4. Соціоекологоекономічний оптимум як критерій оцінки рівня ефективності процесу забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки соціоекологоекономічних систем	136
Висновки	141
Перелік посилань	144
Додатки	150

ПЕРЕДМОВА

У монографії, яка призначена для широкого кола читачів, розглянуті питання, пов'язані із забезпеченням соціо-еколого-економічної безпеки та відтворенням населення, що обумовило її структуру.

Перший розділ присвячений вивченню сутності соціо-еколого-економічної безпеки, її основних складових; розробці методичних підходів до оцінки соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворення населення; дослідженню практики регулювання процесу забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки в контексті стимулювання відтворення населення.

Уміле використання набутих теоретичних знань у поєднанні з ефективними формами реалізації соціальної політики дозволить вирішувати складні проблеми розвитку сучасного суспільства, забезпечить переорієнтацію демографічної політики на нові пріоритети, що сприятиме зростанню показників відтворення населення.

У другому розділі представлені результати дослідження чинників впливу на рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення України, оцінки рівня соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворення населення, висвітлено проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення.

Третій розділ містить прикладні розробки у сфері забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки, зокрема механізм забезпечення безпеки і стимулювання відтворення населення, стратегічний підхід до забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення та заходи щодо забезпечення зростання рівня соціо-еколого-економічної безпеки та активізації процесів відтворення населення.

Монографія є однією з перших робіт, де зроблена спроба обґрунтувати теоретико-методичні основи забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки в контексті стимулювання відтворення населення. Проте вона не претендує на повне вирішення усіх проблем соціальної сфери. Деякі положення, які розглядаються, вимагають подальших теоретико-методологічних досліджень. Проте автори сподіваються, що книга викличе зацікавленість у читачів і послужить розвитку теоретичних та прикладних аспектів дослідження демографії, соціальної економіки та політики.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

1.1.

Поняття соціо-еколого-економічної безпеки та її зв'язок із відтворенням населення

1.2.

Методичні підходи до оцінки рівня соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворення населення

1.3.

Практика забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та регулювання відтворення населення України

1.1.**Поняття соціо-еколого-економічної безпеки та її зв'язок із відтворенням населення**

Сучасна концепція суспільного розвитку акцентує увагу на людських ресурсах, адже людина виступає головною рушійною продуктивною силою економіки та умовою зростання її конкурентноспроможності. Тому загально визнаним стало те, що майбутнє будь-якої держави визначається насамперед «людським фактором». Нині необхідним є врахування впливу цього фактора на всі сфери життя суспільства, так само, як і вплив соціально-економічних та інших умов на стан індивіда та його демографічну поведінку. Наслідком цього є посилення уваги до проблем взаємозв'язку процесів відтворення населення із соціально-економічним розвитком.

Демографічний чинник є визначальним для забезпечення стабільного та безпечного розвитку водночас, а проблеми оптимального демографічного розвитку слід розглядати як першочергові інтереси держави і як передумову ефективного її функціонування.

З уваги на глобальні трансформації та нестабільність українського суспільства безпека посідає особливе місце у структурі суспільних цінностей. Саме через безпеку реалізуються всі інші людські можливості: на життя, на свободу, на самореалізацію. У суспільному житті безпека має неабияке значення, адже вона створює необхідні умови та передумови для підтримання нормальної життєдіяльності, творчої діяльності людей, поліпшення їх матеріального добробуту. Тому звернення уваги до проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення стає особливо актуальним в наш час, адже перед українським суспільством постало чимало загроз щодо його здоров'я, матеріального добробуту та соціального благополуччя. Наявність цих проблем спричиняє необхідність витратити зусилля і ресурси на боротьбу з цими небезпеками, внаслідок чого втрачається значна частина людського потенціалу.

Проте саме поняття «соціо-еколого-економічної безпеки населення» у вітчизняній науці мало досліджене і чіткого наукового його трактування практично не існує. Тому при обґрунтуванні та визначенні його сутності будемо відштовхуватись від таких базових понять як:

- безпека особи;
- соціальна, економічна та екологічна безпека.

Перш за все, зосередимо увагу на понятті безпеки як такої та розглянемо підходи до її трактування. Безпека є невід'ємною характеристикою й умовою життя та діяльності особи, суспільства та держави. Згідно з теорією А. Маслоу, яка визначила ієрархію потреб людини, безпека, поряд з фізіологічними потребами (в їжі, одязі тощо), є однією з фундаментальних потреб існування (незадоволення цієї потреби виводить людину за межі ефективної та стабільної участі у суспільно-економічному житті).

За античних часів поняття безпеки трактувалось як відсутність загроз або зла. Вже у середньовічні часи його почали розуміти як спокійний стан духу людей, що вважають себе захищеними, а в епоху відродження поняття безпеки почали пов'язувати з функціонуванням держави. Це відбулось завдяки філософським концепціям Т.Гоббса, Дж.Локка, Ж-Ж. Руссо.

Особливу увагу цій проблемі приділив саме Томас Гоббс, який одним із перших проаналізував взаємодію безпеки держави, суспільства та індивіда. Він стверджував, що страх перед загрозами власній безпеці змушує людину жити в суспільстві та шукати в ньому способи колективного захисту від загроз. Тому процес цивілізації пов'язувався із пошуком та забезпеченням безпеки [1].

Наукове трактування цього терміну крізь призму філософського бачення основ безпеки індивіда, держави та власності було також визначено Г. Гегелем, який у роботі «Філософія права» ввів одне з головних базових положень теорії безпеки – «загроза суспільній безпеці», а також відзначив, що завдяки державі в людини «звичка до безпеки стала її другою натурою» [2]. Таким чином, державі відводилася домінуюча функція забезпечення безпеки індивіда, суспільства та держави.

Варто зазначити, що безпека як одна з категорій діалектики, виділяє дві взаємопов'язані між собою функції суспільного буття – функцію існування і розвитку та функцію самозбереження і безпеки людей. Функція розвитку – це дії, пов'язані з реалізацією інтересів, спрямовані на закономірну зміну конкретних матеріальних об'єктів, такі, що ведуть до виникнення їх якісно нових станів або принципово нових об'єктів як цілісність своєрідних систем. Функція безпеки – це конкретні дії, які необхідно зробити, щоб захистити функцію розвитку соціальної системи від загроз як потенційних, так і реальних, як внутрішніх так і зовнішніх.

Тобто безпека повинна забезпечити не тільки нормальні умови функціонування соціальної системи, а й її розвиток, захист від різного виду загроз. Нарешті для індивідуумів головним критерієм безпеки є

збереження здоров'я і нормальної життєдіяльності.

Абсолютна безпека у природі існувати не може, адже соціально-економічна система перебуває під впливом середовища, сама впливає на нього і змінюється під дією навколишніх сил. Дію чинників внутрішнього і зовнішнього середовища можна вважати небезпекою або ж загрозою безпеці системи [3].

Безпека як результат діяльності із забезпечення безпеки особистості, суспільства та держави повинна мати багатовимірну предметність. Необхідно згадати, що з одного боку безпека є здатністю системи запобігати шкоді життєво важливим інтересам особистості, суспільства та держави, також це стан захищеності останніх, з іншого – властивість розвиненої системи заходів безпеки. Усе залежить від конкретного історичного періоду існування держави, сили чи слабкості її владних, виконавчих і судових структур, характеру суспільних відносин та виробничих сил [4].

Таким чином, безпека – це складне суспільне явище, що може виступати потребою, відчуттям, цінністю, результатом ціленаправленої діяльності, соціальною функцією і призначене не тільки для забезпечення нормального функціонування та існування соціальної системи, а й для захисту її розвитку від можливих загроз.

Забезпечення безпеки є головною передумовою цивілізованого прогресивного розвитку та державності. У сучасних умовах основним суб'єктом забезпечення безпеки виступає держава, яка здійснює функції в цій сфері через органи влади, гарантуючи при цьому громадянам належні умови для їх самореалізації, захисту життя та свободи власності від посягань інших людей, організацій та держави. Важливе значення для держави в цьому плані відіграє забезпечення її національної безпеки.

Взагалі національна безпека проявляється на трьох рівнях: особи, суспільства й держави. Безпека особи полягає у формуванні комплексу таких правових і моральних норм та суспільних інститутів, які б надавали їй можливість розвивати й реалізовувати соціально значущі здібності й потреби, не зазнаючи протидії з боку суспільства і держави.

Найреальніше безпека особи проявляється в забезпеченні її прав і свобод. Безпека суспільства передбачає наявність суспільних інститутів, норм і відносин, які дають можливість реалізувати права і свободи всіх соціальних груп і протистояти діям, що ведуть до розколу суспільства. Безпека держави досягається наявністю ефективного механізму управління суспільством, координації діяльності соціальних груп і політичних сил, а також дійових інститутів їх захисту.

У демократичних країнах пріоритетною є безпека особи. Безпека держави й суспільства тут не самоціль, а умова забезпечення безпеки особи. У критичні для країни періоди може домінувати безпека суспільства або держави [5].

Тому в цьому контексті для нашого дослідження також важливим є з'ясування змісту поняття безпека особи, що на англійській мові звучить як «human security». Прямий переклад англійського терміна – «людська безпека», можна тлумачити як безпеку людини чи безпеку людства.

Кожна особа – унікальна та неповторна у своїх характеристиках і виявах, але водночас є представником людської особи взагалі, особи як такої, особи як родової характеристики людини. В такому контексті індивід є суб'єктом безпеки в теорії безпеки особи. Варто зазначити, що у вітчизняній науці існує декілька підходів щодо трактування цього терміну.

Прихильники концепції, яка виникла з появою «Програми ООН з розвитку», при розгляді безпеки особи зазначають, що:

- суб'єктом безпеки особи є люди, а не держави або суспільні групи;
- компоненти безпеки особи взаємозалежні;
- безпека особи пов'язана з якістю життя людей, суспільства, політичного процесу, а все, що знижує цю якість, загрожує безпеці. Тобто загалом дана теорія виходить з потреби реалізації основних потреб людини і акцентує увагу на якості життя населення.

Відповідно у доповіді «Програми ООН з розвитку» (1994) було виокремлено сім елементів безпеки особи:

- економічна безпека (гарантування матеріальних умов розвитку особи);
- продовольча безпека (достатня кількість харчів);
- медична безпека (рівний і вільний доступ до якісної системи охорони здоров'я);
- екологічна безпека (відсутність шкідливих екологічних чинників);
- безпека людини (захист від таких загроз, як тортури, війни, кримінальні загрози, поширення наркотиків тощо);
- безпека співтовариств (збереження традиційних культур та етнічних груп);
- політична безпека (достатні політичні права і відсутність політичного гноблення).

«Інтервенціоністське трактування» безпеки особи звертає основну увагу на взаємодію особи та держави у сфері безпеки, наголошуючи при цьому, що безпека держави не обов'язково гарантує безпеку її громадян.

Модель розвитку в концепції безпеки особи визначає розвиток, як фундамент для існування людини та її самореалізації, а безпеку особи основною підставою, яка його гарантує. Теоретики, що підтримують цей підхід, наголошують на узгодженні, налагодженні взаємодії між усіма суб'єктами реалізації безпеки особи (людиною, суспільством, державою, міжнародними організаціями тощо).

Ще один підхід розглядає безпеку особи, як підпорядкований елемент щодо національної безпеки, а потреба її реалізації обґрунтовується посиленням впливу держави через людину та суспільство в умовах глобалізації та «розмивання» суверенітету [6].

На нашу думку, під безпекою особи необхідно розуміти стабільний стан надійної захищеності життєво важливих інтересів особи, її прав та цінностей від небезпек та загроз за умов збереження і розвитку потенціалу особи.

Отже, «human security» передбачає не лише фізичний захист кожної людини («безпека людини») чи завдання виживання і безпеки людства («людська / глобальна безпека»), а більшою мірою реалізацію здатності кожної людини до повноцінного життя та гарантування відповідних умов для цього з боку самої людини, громадських організацій, суспільства, а також – держави, міжнародного співтовариства, міжнародних організацій тощо.

Узагальнюючи, можна також стверджувати, що існує специфічна система безпеки особи, тобто функціональна система, що відображає процеси взаємодії елементів, які прагнуть до впорядкованості, структуризації, загальної цілісності. Визначаючи поняття безпеки населення, варто зупинитись на сутності населення, яке трактується як сукупність людей, які проживають в межах однієї держави і підлягають її юрисдикції [6].

Тепер зупинимось детальніше на поняттях економічної, соціальної та екологічної безпеки.

Економічна безпека є визначальним показником функціонування соціально-економічної сфери держави. Варто зазначити, що економічна безпека є динамічною категорією, що перебуває в постійному русі й видозмінюється під впливом соціально-економічних, політичних і соціокультурних чинників.

Економічна безпека як складне соціальне явище є об'єктом комплексного наукового дослідження. Представники різних сфер науки вивчають проблему економічної безпеки з урахуванням своєї специфіки, в інтересах вирішення спеціальних завдань, зокрема можна серед них виділити Л. Абалкіна, А. Архипова, Т. Білоконя, В. Білоуса, М. Ващекіна,

С. Глазьєва, Я. Жаліло, В. Мунтіяна, О. Новікову, Є. Олейнікова, В. Панькова, Г. Пастернак-Таранушенка, С. Пирожкова, Р. Покотилєнка, В. Савіна, В. Сенчєгова, В. Тамбовцева та ін.

Вперше поняття «економічна безпека» було застосовано Ф. Рузвельтом, який розглядав її як існування таких економічних прав, як право на гідне житло, добру освіту, соціальний захист, розумний дохід в обмін на продукти та достатній рівень зайнятості населення.

Офіційного статусу цей термін набув у 1985 році при прийнятті Резолюції про міжнародну економічну безпеку на 40-ій сесії Генеральної асамблеї ООН, а на 42-й Генеральній Асамблеї ООН прийнята Концепція міжнародної економічної безпеки, яка вирізняє ієрархію рівнів економічної безпеки: глобальна, міжнародна, національна, регіональна, місцева, об'єктова (безпека окремого підприємства).

В нашій країні поняття «економічна безпека» ввійшло у науковий обіг не раніше 1994 року, після написання науковцем Г. Пастернак-Таранушенком підручника «Економічна безпека держави» [7].

Проте, необхідно визнати відсутність єдиного розуміння сутності аналізованого поняття серед вчених, про що свідчить проведений аналіз трактувань, наведених у таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Наукові підходи до трактування сутності поняття
«економічна безпека»*

Автори	Сутність поняття «економічна безпека»	Характерні ознаки
1	2	3
В. Мунтіян	Це загальнонаціональний комплекс заходів, який направлений на постійний та стабільний розвиток економіки держави та включає механізм протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам [8]	Визначається як комплекс заходів спрямованих на протидію загрозам
В. Тамбовцев	Це сукупність властивостей стану її виробничої підсистеми, яка забезпечує можливість досягнення цілей всієї системи [9]	Характеризується тільки властивостями виробничої підсистеми
Я. Жаліло	Це здатність національної економіки до розширеного відтворення з метою задоволення на визначеному рівні потреб власного населення і держави, протистояння дестабілізувальній дії чинників, що створюють загрозу нормальному розвитку країни, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання [10]	Визначається як можливість забезпечувати конкурентоспроможність та розвиток економіки.

1	2	3
Л. Абалкін	Це стан економічної системи, що дозволяє їй розвиватися динамічно, ефективно та вирішувати соціальні завдання і в якому держава має можливість виробляти й проводити в життя незалежну економічну політику [11]	Визначається як стан, за якого можна проводити незалежну економічну політику
М. Ващекін	Це стан, в якому народ може суверенно визначати шляхи та форми свого економічного розвитку [12]	Стан, який залежить від вибору народу
Г. Пастернак-Тарануценка	Це стан держави, за яким країна забезпечена можливістю створення і розвитку умов для плідного життя її населення та перспективного розвитку економіки в майбутньому [13]	Наявність умов та можливостей для життя населення та розвитку економіки.
О. Новікова, Р. Покотиленко	Це стан захищеності економічних інтересів особи, суспільства, держави від економічних загроз та інших загроз національній безпеці, які на них впливають [14]	Стан захищеності від загроз
В. Сенчагов	Це такий стан економіки та інститутів влади, при якому забезпечені гарантований захист національних інтересів, соціальна направленість політики, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів [15]	Стан, коли захищені національні інтереси та ведеться соціально направлена політика
А. Архипов	Це здатність економіки забезпечувати ефективно задоволення суспільних потреб на національному на міжнародному рівнях [16]	Стан, який гарантує задоволення суспільних потреб
В.Губський	Це спроможність держави забезпечувати захист національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз, здійснювати поступальний розвиток економіки з метою підтримання стабільності суспільства і достатнього оборонного потенціалу за будь-яких умов і варіантів розвитку подій [17]	Ситуація, що визначається спроможністю підтримання стабільності суспільства і оборонного потенціалу
Є.Олейников	Це стан найефективнішого використання економічних ресурсів для запобігання загроз і забезпечення стабільного функціонування економічної системи в теперішньому і майбутньому [18]	Стан, при якому відбувається раціональне використання економічних ресурсів

Примітка.* Узагальнено авторами на основі джерел [8-18]

У Концепції економічної безпеки, затвердженій Кабінетом Міністрів України, економічна безпека розуміється як «стан економіки, суспільства та інститутів державної влади, при якому забезпечується реалізація та гарантований захист національних економічних інтересів, прогресивний соціально-економічний розвиток України, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих внутрішніх та зовнішніх процесів».

Отже, розглянувши підходи до трактування сутності поняття економічної безпеки, можна стверджувати, що частина дослідників виділяють її як окремий об'єкт аналізу, а інша частина визначає її як складову національної безпеки.

Відповідно, в одних випадках, безпека розглядається як стан певного об'єкта чи економіки, в інших – як умова стабільного, стійкого розвитку, а деякі вчені схиляються до думки, що вона являє собою результат певних суб'єктивно-управлінських дій або комплексу певних заходів із забезпечення розвитку економіки. Варто відзначити, що ряд авторів вважає, що «національні інтереси», «загрози економічній безпеці», «стійкість та саморозвиток» входять до складу комплексного поняття.

Отже, як бачимо, економічна безпека трактується з різних точок зору, проте на нашу думку, важливим є підхід, при якому економічну безпеку розглядають як стан захищеності економічних інтересів. При цьому основним життєво важливим інтересом в економічній сфері є відтворення джерела свого існування, яке, в свою чергу, сприяє забезпеченню стійкості його розвитку. Основоположний зміст відтворення на рівні індивідуума полягає у споживанні, а на рівні держави – перерозподілі ресурсів.

Проведений аналіз дав можливість виділити такі ознаки економічної безпеки населення:

- захищеність економічних інтересів від можливих загроз;
- стійкість та стабільність, яка реалізується через забезпечення гідного рівня життя;
- можливість розвитку, що дозволяє швидко адаптуватись до внутрішніх та зовнішніх загроз.

Отже, на наш погляд, економічну безпеку населення можна визначити, як стан надійної захищеності економічних інтересів населення від небезпек та загроз, що гарантує достатній рівень життя та наявність можливостей для його покращення.

Як бачимо, економічна безпека населення повинна забезпечуватись через надання можливості доступу людей до матеріальних ресурсів, необхідних для гідного існування, включаючи забезпечення зайнятості, належного та достойного рівня реальних доходів населення, а, отже, і

його купівельної спроможності, тобто створення сприятливих матеріальних умов для існування та життєдіяльності кожної людини.

Варто зазначити, що в сучасних умовах населення не може відчувати себе захищеним без забезпечення належного рівня соціальної безпеки.

Значущість соціальної безпеки як ціннісного феномену визначається насамперед соціальною потребою в захищеності людини і суспільства в умовах соціальної напруженості та конфліктності, а також необхідністю захисту основ суспільства. Соціальна безпека стає універсальною системою взаємного захисту прав та інтересів особи, суспільства і держави. Соціальна безпека, як впливає – базовий чинник забезпечення соціальної стабільності держави. При цьому державна безпека виступає засобом, а громадська безпека – метою визначення та захисту життєво важливих інтересів громадян.

Доводиться констатувати, що теоретична і практична база розв'язання проблем соціальної безпеки не має належного розвитку, не дивлячись на те, що на сьогодні вже є ряд науковців, які займаються дослідженням у цій сфері, зокрема Г. Башнянин, О. Білорус, Д. Богиня, Т. Васильців, В. Геєц, О. Давидюк, Б. Данилишин, С. Дойл, О. Іляш, Л. Ільчук, В. Куценко, Е. Лібанова, Б. Мінін, О. Новікова, В. Паламарчук, Г. Пастернак-Таранущенко, Ю. Порохнявий, Л. Семів, В. Скуратівський, Л. Шевчук та ін.

У науковій літературі поняття «соціальна безпека» почало формуватися з кінця 90-х років ХХ сторіччя. Зокрема, вперше термін «соціальна безпека» задекларовано у Всесвітній Соціальній Декларації (1995 р.), яка торкалась соціальних аспектів сталого розвитку, що покликані забезпечити соціальну безпеку у світі. Варто зазначити, що у західній економічній літературі найбільшого поширення отримала думка, що «соціальна безпека – це найвищий рівень системи соціального захисту, яка забезпечує її універсальність і загальний доступ населенню» [2]. Проте варто зазначити, що таке трактування пов'язує соціальну безпеку тільки із системою соціального захисту, хоча він дедалі частіше передбачає комплекс заходів, спрямованих на створення безпечного соціального середовища людини.

Декларацією про державний суверенітет України соціальна безпека держави розглядається як стан гарантованої правової та інституціональної захищеності життєво важливих соціальних інтересів як особи, так і суспільства від зовнішніх та внутрішніх загроз [19].

Визначення цього поняття є у Концепції національної безпеки України, в якій виокремлено 7 сфер національної безпеки України, до яких включена і соціальна. Її, у свою чергу, характеризують як стан

захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх та зовнішніх загроз, що є необхідною умовою збереження та примноження духовних і матеріальних цінностей. Проте, варто зазначити, що у прийнятому у 2003 році Законі «Про основи Національної безпеки» цей термін відсутній, зазначені лише при цьому загрози національним інтересам та національній безпеці у соціальній сфері. Серед науковців також існують різні погляди щодо трактування сутності цього поняття, що показано у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Наукові підходи до трактування поняття «соціальна безпека»*

Автори	Сутність підходу	Характерні ознаки
1	2	3
О. Новікова	Стан захищеності соціальних інтересів особи і суспільства від впливаючих на них загроз національній безпеці, наголошуючи при цьому, що стан безпеки є наслідком реалізації заходів соціального захисту, який характеризує їх результативність та ефективність [20]	Забезпечується через заходи соціального захисту
О. Давидюк	Стан суспільства, в тому числі всіх основних сфер виробництва, соціальної сфери, охорони внутрішнього конституційного порядку, зовнішньої безпеки, культури, при якому забезпечується номінальний рівень соціальних умов та соціальних благ – матеріальних, санітарно-епідеміологічних, екологічних, психологічних тощо, що визначають якість життя людини і суспільства в цілому та гарантується мінімальний ризик для життя, фізичного та психічного здоров'я людей [21]	Визначається як стан, за якого забезпечується номінальний рівень соціальних умов та благ
В. Скуратівський	Складову національної безпеки, що визначає стан захищеності життєво важливих інтересів суспільства, держави від внутрішніх та зовнішніх загроз, а також від загрози соціальним інтересам [27]	Стан захищеності від загроз
В. Данилишин, В. Куценко	Гарантується поліпшенням якості життя і є сукупністю видів безпек, що зумовлені структурою людської життєдіяльності, її сферами: відносини окремих індивідів, груп людей, побудовані таким чином, щоб у процесі їхнього розвитку не виникала небезпека для кожного з них; стійке функціонування соціальних інститутів, що забезпечує стабільний розвиток суспільства [22]	Стан стабільного розвитку суспільства, при якому поліпшується якість життя

1	2	3
П. Шевчук	Певний стан життєдіяльності особи, забезпечений комплексом організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на реалізацію соціальних інтересів, формування сприятливої демографічної ситуації, збереження генофонду держави і трансформацію трудових ресурсів відповідно до ринкових вимог [23]	Стан, коли наявні можливості для реалізації соціальних інтересів
О. Білорус	Надійна захищеність життєво важливих інтересів соціальних суб'єктів на макро- та мікрорівнях, збереження і розвиток людського потенціалу, підтримка ефективного стимулювання діяльності людей, систем їхньої соціалізації та життєзабезпечення, невмирущих цінностей, моральності [24]	Рівень захищеності соціальних інтересів населення
Б. Мінін	Стан суспільства, при якому забезпечується номінальний рівень соціальних умов і наданих соціальних благ – матеріальних, санітарно-епідеміологічних, екологічних, психологічних та інших, що визначають якість життя людини і суспільства [25]	Відповідає номінальному рівні соціальних умов і благ
В. Паламарчук	Недопущення умов, які б привели до неприйняттого зниження рівня життя основних верств населення і окремих соціальних груп, що обумовлює соціальну деградацію, а також забезпечення умов збереження соціальної перспективи для всіх верств населення [26]	Характеризується як стан, коли забезпечений прийнятний рівень життя

Примітка*. Узагальнена авторами на основі джерел [20-27]

Отже, не зважаючи на розмаїття інтерпретацій соціальної безпеки, можна виділити такі підходи до формулювання її сутності: «державний», що полягає у її визначенні як сукупності певних управлінських дій, спрямованих на захист соціальних інтересів, та «суспільний», що визначає соціальну безпеку як певний стан, при якому забезпечується захист соціальних інтересів як окремої особи, так і суспільства в цілому [28]. Також є науковці, які виділяють соціальну безпеку як частину національної безпеки держави, як сукупність певних видів безпек, що зумовлені життєдіяльністю людини.

Також бачимо, що поняття соціальної безпеки в певних трактуваннях включає соціальну та економічну складові, звичайно між ними існує зв'язок, але, на нашу думку, доцільно розділяти ці два поняття. Ми вважаємо, що в основу формування змісту поняття «соціальна безпека населення» необхідно ставити соціальні інтереси, які б відображали фундаментальні цінності і прагнення діяльності, а також цивілізовані шляхи створення таких умов й засоби задоволення соціальних потреб.

Відповідно соціальні інтереси – це усвідомлені соціальні потреби, прагнення особистості, мотиви діяльності соціальних інститутів суспільства та спроможність держави щодо забезпечення безпечної життєдіяльності та сталого розвитку людини.

Соціальні загрози – це чинники, які руйнують людський потенціал та перешкоджають його розвитку, обумовлюють значні соціальні диспропорції у суспільному розвитку [29].

Тобто соціальна безпека повинна гарантувати соціальне відтворення населення, змістом якого є створення умов для нормальної життєдіяльності людини, задоволення її потреб за такими напрямками суспільного життя, як споживання, сімейні відносини, охорона здоров'я, освіта, культура, забезпечення соціальних прав громадян у разі зниження матеріального рівня життя, втрати роботи, працездатності, старіння тощо, а також соціальна справедливість.

Варто зазначити, що до конституційних обов'язків України у соціальній сфері відносять:

- охорона праці та здоров'я людини;
- встановлення мінімального гарантованого розміру заробітної плати;
- забезпечення державної підтримки сім'ї, інвалідів та осіб похилого віку;
- розвиток системи соціальних служб;
- встановлення державних пенсій, допомог та інших гарантій соціального захисту.

Враховуючи вище викладене, можемо визначити, що соціальна безпека населення відповідає таким ознакам:

- надійна захищеність соціальних інтересів;
- створення умов для нормальної життєдіяльності;
- суспільно нормальний рівень соціальних умов та наданих соціальних благ;
- стабільність;
- збереження та розвиток людського потенціалу.

Отже, на наш погляд, поняття соціальної безпеки населення може бути визначене, як стан захищеності соціальних інтересів населення від

загроз щодо його соціального стану та рівня життєзабезпечення, за якого відбувається збереження та розвиток людського потенціалу, а також досягнення в суспільстві соціальної злагоди і цілісності.

Тому соціальна безпека населення пов'язана передусім з:

- гарантуванням якості трудового життя;
- соціальним захистом найвразливіших верств населення, захищеністю сім'ї та материнства;
- якістю соціальної інфраструктури та доступністю соціальних послуг;
- припустимою межею соціально-економічної нерівності та напруженості;
- забезпеченістю житлом.

Захист населення буде повним, якщо буде гарантовано екологічну безпеку. Слід підкреслити, що сучасний стан природних ресурсів і навколишнього середовища України та її регіонів змушує змінювати точку зору щодо подальшого економічного розвитку і технічного прогресу й оцінювати їх з урахуванням екологічних пріоритетів, наявності екологічних ризиків та стану екологічної безпеки.

З одного боку, сучасне суспільство не може задовольнити свої матеріальні та духовні потреби без збільшення масштабів суспільного виробництва, яке супроводжується зростанням техногенного впливу на біосферу. А з іншого – воно вимушене оберегти довкілля (забезпечувати свою екологічну безпеку), оскільки від стану останньої залежить і ефективність виробництва, і комфортність умов життя людей, їх здоров'я, та й взагалі сама можливість існування людини й життя на Землі.

Спостерігається діалектичний взаємозв'язок між соціально-економічним розвитком та станом довкілля. Розгляд соціальних, економічних і екологічних параметрів у комплексі є неодмінним, при цьому соціальна та економічна складові мають зумовлювати високу якість життя населення. Водночас, якість життя значною мірою зумовлюється екологічним чинником, тобто станом навколишнього середовища.

Екологічна безпека – це категорія соціальна, притаманна людському суспільству, формується в межах суспільних відносин. Тому екологічну безпеку більшість науковців визначають як складову соціальної безпеки. Зазначена категорія, характеризується, по-перше, як вічна цінність людського суспільства, що ґрунтується на певній системі гарантій екологічної безпеки співіснування природи і людини. Йдеться про безпеку людини у процесі взаємодії з природним середовищем, з небезпечними речовинами, використанням руйнівних або небезпечних

технологій і процесів, здійснення різноманітних впливів на довкілля. При забезпеченні екологічної безпеки враховуються закони природи, за якими розвиваються екологічні об'єкти. Екобезпека здійснюється під контролем держави, яка для цього створила систему відповідних органів влади [30].

Екологічна безпека передбачає розумне задоволення екопотреб будь-якої людини та суспільства загалом у всіх виявах життєдіяльності, гарантію проживання в екологічно чистому та сприятливому для життєдіяльності середовищі.

Проблемам екологічної безпеки присвячено праці таких науковців, як Б. Данилишина, С. Дорогунцова, Є.Єфімова, А. Качинського, Г. Лісиченка, І. Огородника, І. Підкамінного, В. Потапова, Г. Серова, О. Трофімчука, К. Фролова, М. Хилько, Є. Хлобистова, Є. Яковлева та ін.

Поняття екологічної безпеки вперше було застосоване у 1974 р. у США, у праці генерала М. Тейлора «Законні вимоги національної безпеки», де автор наголосив на тому, що основні загрози національній безпеці США розвиваються у невійськовій сфері. Чотири роки по тому президент інституту «Уорлдуотч» Л. Браун у своїй статті «Переглянути визначення національної безпеки» виділив найважливі проблеми, серед яких, разом з енергетичною кризою, були інфляція, імміграція та екологічні загрози. Вже у 90-х роках минулого століття американські політологи дійшли висновку, що вичерпання природних ресурсів та деградація довкілля поглиблюють розрив між економічною та соціальною сферами. Отже, різні публікації, статті, а також дискусії призвели до того, що в США поняття «екологічна безпека» було включено до концепції національної безпеки [31].

Екологічна безпека насамперед пов'язана з безпекою громадян у сфері екології. Це є передумовою здійснення природного і невід'ємного права людини на безпечне довкілля. Поняття «екологічна безпека» є також складовою і передумовою національної та міжнаціональної безпеки.

Поняття екологічної безпеки можна розглядати у різних масштабах – як локальних, регіональних, так і в глобальних. Проте екологічна безпека є обмеженою у часі та просторі, тобто зміни, які відбулись тепер, можуть стати незворотними завтра, зміни, які відбуваються у локальних межах, можуть перейти у глобальні [4].

Екологічну безпеку можна розглядати з різних точок зору, тому відповідно існують її різноманітні трактування (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

Підходи до трактування сутності поняття «екологічна безпека»*

Автори	Сутність поняття «екологічна безпека»	Характерні ознаки
1	2	3
Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст. 50)	Це такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується запобігання погіршенню екологічної ситуації та виникненню небезпеки для здоров'я людей, що гарантується здійсненням широкого комплексу взаємопов'язаних екологічних, політичних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів [32]	Характеризується як стан належної екологічної ситуації та зменшення небезпеки для здоров'я
Державний стандарт України «Безпека промислових підприємств. Терміни і визначення»	Це відсутність дій, станів та процесів, які прямо чи опосередковано призводять до суттєвих збитків для навколишнього середовища, населення та матеріальних об'єктів [33]	Характеризується відсутністю суттєвих збитків для навколишнього середовища
А. Качинський	Це складова національної безпеки, що гарантує захищеність життєво важливих інтересів людини, суспільства, довкілля, держави від реальних або потенційних загроз, котрі створюються антропогенними або природними чинниками стосовно навколишнього середовища і гарантуються законодавчими державними актами [4]	Стан захищеності від екологічних загроз
І. Підкамінний	Це спосіб захисту та збереження людини й довкілля від впливу різноманітних реальних і потенційних екологічних загроз [34]	Характеризується як процес захисту від впливу загроз
М. Хилько	Це сукупність певних властивостей навколишнього середовища і створюваних цілеспрямованою діяльністю людини умов, за яких з урахуванням економічних, соціальних чинників і науково обґрунтованих допустимих навантажень на об'єкти біосфери утримуються на мінімально можливому рівні ризику антропогенний вплив на навколишнє середовище і негативні зміни, що відбуваються в ньому, забезпечується збереження здоров'я життєдіяльності людей і виключаються віддалені наслідки цього впливу для теперішнього і майбутніх поколінь [35]	Стан, за якого наявний мінімальний антропогенний вплив на навколишнє середовище та об'єкти біосфери

1	2	3
І. Огородник	Це стан захищеності населення та довкілля від різноманітних видів небезпеки природного та техногенного походження [36]	Стан захищеності від небезпек різного походження
Є. Єфімова	Це стан захищеності об'єкта (особистості, території, промислового або природного об'єкта) від загроз забруднення природних об'єктів [37]	Відсутність загроз для природних об'єктів
В. Потапов	Це відсутність неприпустимого екологічного ризику, що пов'язаний з можливістю нанесення збитків [38]	Відсутність екологічного ризику
Є. Хлобистов	Це складова національної безпеки, яка передбачає певний стан розвитку продуктивних сил і нормативно-правових відносин у суспільстві, який здатний забезпечувати стале відтворення природно-ресурсного потенціалу, сприятливі екологічні умови для життєдіяльності населення [39]	Стан, коли забезпечене відтворення природно-ресурсного потенціалу та відповідні умови для життєдіяльності населення

Примітка. * Узагальнено авторами на основі джерел [4, 32-39]

Узагальнюючи вище наведені трактування поняття екологічної безпеки, можна дійти висновку про багатоплановість і складність цієї категорії. До того ж ми виявили, що деякі наковці розглядають екологічну безпеку як частину національної безпеки, інші – як стан, за якого відсутній певний екологічний ризик, що може призвести до шкоди, а більшість – як стан захищеності від загроз природному середовищу.

Оскільки в центрі наших наукових інтересів – екологічна безпека населення, то очевидно, що під «екологічною безпекою» в найширшому сенсі розуміємо такий стан абсолютної захищеності окремої людини, групи людей чи суспільства загалом від впливів зовнішнього середовища чи змін, які у ньому відбуваються.

Тому виділимо основні ознаки екологічної безпеки:

- надійність;
- захищеність інтересів від загроз, що викликані природними та антропогенними чинниками;
- забезпечення відтворення природного ресурсного потенціалу;
- гарантія мінімального антропогенного впливу;
- збереження здоров'я та забезпечення безпечної життєдіяльності.

Отже, на основі вище зазначеного можна стверджувати, що екологічна безпека населення – це надійний стан захищеності життєво важливих інтересів населення від загроз, які викликані природними та антропогенними чинниками, за якого відбувається відтворення природного ресурсного потенціалу та збереження здоров'я і забезпечення безпечної життєдіяльності.

Визначивши основні ознаки та сутність економічної, соціальної та екологічної безпеки населення можна зробити спробу трактування соціо-еколого-економічної безпеки населення.

Відповідно соціо-еколого-економічна безпека населення повинна характеризуватися такими ознаками:

- захищеність життєво важливих інтересів від можливих загроз;
- надійність;
- забезпечення матеріального достатку, соціального добробуту, здоров'я та життєдіяльності населення;
- збереження та розвиток людського потенціалу;
- гарантування простого чи розширеного відтворення населення.

Отже, соціо-еколого-економічна безпека населення – це стан надійної захищеності життєво важливих економічних, соціальних та екологічних інтересів населення від можливих загроз його матеріальному достатку, соціальному добробуту, здоров'ю та життєдіяльності, за якого забезпечується збереження та розвиток людського потенціалу, розширене чи просте відтворення населення.

Виходячи з сутності соціо-еколого-економічної безпеки, можемо виділити такі її компоненти (рис. 1.1):

- безпека працевлаштування, яка визначатиме гарантованість зайнятості людини, можливість забезпечити себе роботою, захищеністю від безробіття;
- фінансова безпека, як гарантія збереження та покращення матеріального стану;
- безпека харчування, яка дає можливість купувати та споживати якісну, безпечну і корисну їжу;
- безпека проживання, як гарантія наявності житла з відповідними умовами, а також можливість поліпшення своїх житлових умов;
- безпека здоров'я, як гарантія забезпечення можливостей для профілактики захворювань та покращення стану свого здоров'я;
- безпека освіти, яка визначатиме умови для здобуття та постійного оновлення знань, підвищення освітнього рівня населення;
- безпека культури та відпочинку, як гарантія забезпечення духовного розвитку та відпочинку населення;

- соціальне забезпечення, як гарантія створення державою умов для захисту населення від обставин, які не залежать від них (втрата працездатності, роботи, матеріальна незахищеність);

- безпека умов існування та відсутність екологічного ризику – як гарантія захисту екологічних потреб населення та відсутності небезпек пов'язаних зі станом навколишнього природного середовища.

Рис. 1.1. Компоненти соціо-еколого-економічної безпеки населення*

Примітка.* Розроблено авторами

Отже, загалом можна зазначити, що соціо-еколого-економічна безпека населення є передумовою для забезпечення належного рівня та якості життя населення, що в подальшому визначає можливості його розвитку.

Відповідно попередньо визначивши сутність поняття соціо-еколого-економічної безпеки, можемо з'ясувати її зв'язок з відтворенням населення (рис. 1.2).

Відомо, що відтворення населення – це постійне оновлення його поколінь в результаті процесів народжуваності й смертності, а також міграції та соціального руху.

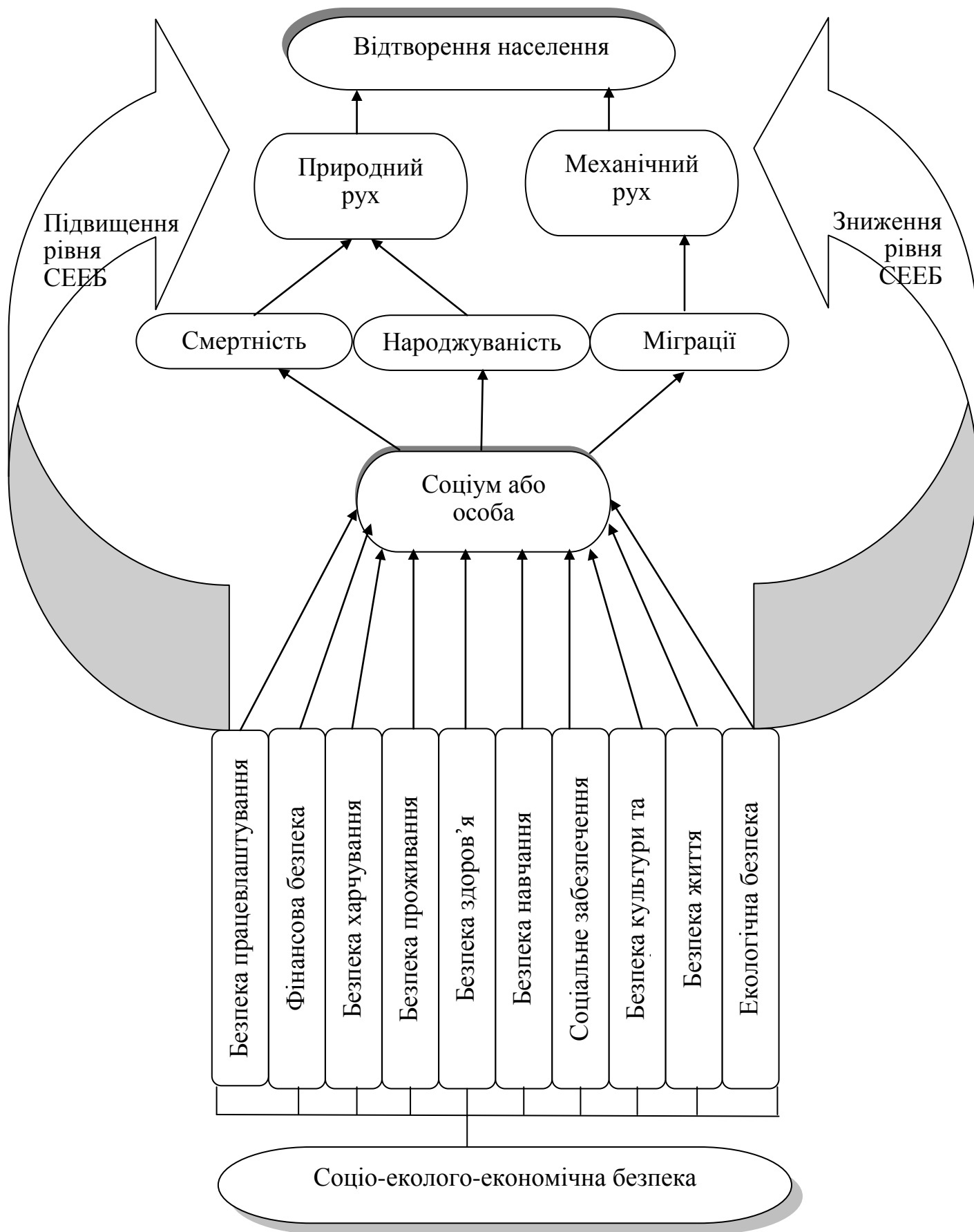

Рис.1.2. Схема зв'язку соціо-еколого-економічної безпеки з відтворенням населення*
 Примітка. * Розроблено авторами

Відомі два підходи до визначення цього поняття – вузький і широкий.

У першому випадку відтворення населення розглядають як процес безперервного відновлення поколінь внаслідок народжуваності й смертності, тобто його природний рух. У другому випадку відтворення населення розглядають як сукупність трьох видів його руху – природного (народжуваність і смертність), просторового (міграція) і соціального (зміна соціальних структур, соціальна й професійна мобільність тощо) [40].

У роботі зупинимося на першому підході, включаючи до природного руху також міграційний рух. Отже, вважатимемо, що відтворення населення відбувається під впливом таких процесів, як народжуваність, смертність та міграція.

Оскільки, людина має біологічну і соціальну приналежність, то можна визначити чинники, які впливають на її відтворення, проте механізм і ступінь дії різних чинників на відтворення населення неоднакові. Для визначення зв'язку соціо-еколого-економічної безпеки з відтворенням населення потрібно виявити зв'язки між кожним з її елементів та складових, які можуть бути як прямими, так і непрямыми.

Процес народжуваності тісно пов'язаний з такими компонентами та складовими соціо-еколого-економічної безпеки як забезпеченість житлом, рівнем доходів родини та динамікою їх зростання; наявністю постійного місця роботи; забезпеченістю закладами соціальної інфраструктури та якістю роботи їх персоналу; станом сфери послуг у місці проживання родини; станом здоров'я населення та ситуацією в самій системі охорони здоров'я; станом навколишнього середовища, який безпосередньо впливає на рівень народжуваності у тому чи іншому регіоні; культурно-освітнім рівнем населення. Забезпеченість на достатньо високому рівні вище перелічених чинників може позитивно впливати на процес народжуваності, а відсутність, навпаки, може зменшувати її рівень. За умов невпевненості, несприятливих соціально-політичних та економічних перспектив спостерігається відмова сімей від народження другої та третьої дитини, момент їх появи на світ відкладається до кращих часів.

Інша складова природного руху населення – це його смертність. Смертність теж залежить від певних чинників. В основному смертність залежить від таких складових соціо-еколого-економічної безпеки, як умови праці й побуту людей, рівень їх доходів та житлової забезпеченості, якість житлових умов та організації сфери обслуговування, забезпечення якісними продуктами харчування, одягом,

взуттям, організація відпочинку та рекреації, соціальний захист; якість системи охорони здоров'я (доступність кваліфікованої медичної допомоги, рівень забезпеченості населення медикаментами) і звичайно найбільш визначальний вплив має стан довкілля (атмосфери, питної води, міра їх забруднення, рівень шуму, наявність зелених просторів та їх доступність). Незадоволеність потреб людини за даними складовими негативно впливатимуть на рівень смертності.

Отже, природний рух населення, який включає в себе два процеси залежить в значній мірі від соціо-еколого-економічної безпеки і за деякими компонентами повністю ними визначається.

Міграції та відтворення населення тісно пов'язані один з одним, їх взаємодія та взаємовплив є досить тісним. Стан соціо-еколого-економічної безпеки теж певним чином впливає на міграції, зокрема сюди можемо віднести такі чинники, як рівень доходів, житлове забезпечення, рівень розвитку соціальної інфраструктури, умови праці та побуту, рівень зайнятості та екологічний стан середовища проживання.

Тобто соціо-еколого-економічна безпека, яка включає в себе забезпечення матеріального та соціального добробуту населення, захист від екологічних загроз, безпосередньо пов'язана з відтворенням населення, оскільки чинить на нього як прямий так і опосередкований вплив. Адже для стимулювання розширеного відтворення кожному громадянину необхідно забезпечити впевненість у майбутньому, в можливості розвитку і повної реалізації власної особистості й особистості своїх нащадків. Тобто необхідним є забезпечення відповідного рівня соціо-еколого-економічної безпеки для повноцінного відтворення населення.

У свою чергу, відтворення населення впливає прямим чином на формування трудового потенціалу, від якого безпосередньо залежить соціально-економічний розвиток держави.

Розвиток негативних демографічних процесів та зменшення трудоресурсного потенціалу становить також загрозу національній безпеці держави і вимагає невідкладних системних дій з її відвернення та упереджувальних заходів щодо нейтралізації руйнівних наслідків.

1.2. Методичні підходи до оцінки рівня соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворенням населення

Одним із основних завдань цього дослідження є оцінка соціо-еколого-економічної безпеки та виявлення її зв'язку з відтворенням населення, адже визначення зв'язків між соціально-економічними та демографічними явищами має не тільки теоретичне, але й практичне значення. Зрозуміло, що для того, щоб здійснювати регулюючі дії на хід та характер демографічних процесів, перш за все, необхідно виявити, проаналізувати, відібрати й систематизувати чинники й умови, що визначають конкретний регіональний демографічний розвиток.

Побудова системи індикаторів та показників як соціальної, економічної так й екологічної безпеки є відносно новим завданням, проте на сьогодні проводиться моніторинг соціально-економічного становища населення, який дозволяє визначити рівень та якість його життя.

Варто відмітити, що на даний час вітчизняними науковцями не виокремлено чіткого підходу до оцінки соціо-еколого-економічної безпеки населення. Тому на основі вивчення окремих підходів до оцінки соціальної, економічної та екологічної безпеки зробили спробу, сформувавши власне бачення цієї проблеми.

Дослідженню проблем формування системи критеріїв та індикаторів оцінки соціально-економічної та екологічної безпеки присвячено значну кількість праць провідних науковців-сучасників, серед яких варто виділити С. Бандура, О. Білоуса, З. Варналія, А. Гальчинського, В. Геєця, О. Гончаренка, Б. Губського, Б. Данилишина, Р. Дацківа, Я. Жаліла, О. Захарова, Т. Качалу, М. Корецького, В. Мунтіяна, О. Невелєва, Я. Олійника, О. Осауленка, Г. Осовську, Г. Пастернак-Таранушенка, І. Сазонця, А. Степаненка, Д. Стеченка, А. Філіпенка, Л. Чернюк, а питаннями оцінки у сфері екології займалися такі науковці як В. Барановський, П. Борщевський, С. Волошин, М. Долішній, С. Дорогунцов, В. Ковтун, Н. Махутов, Л. Мельник, О. Ральчук, В. Семенов, В. Тарасова, В. Терегобчук, Є. Шмандій. Разом із тим, зважаючи на значну диференціацію поглядів як на саме поняття соціальної, економічної та екологічної безпеки, а також методичних підходів до її оцінки, необхідно приділити вивченню цього питання особливу увагу.

Варто зазначити, що в Україні офіційно затверджена методика оцінки економічної безпеки, яка включає в себе відповідно оцінку макроекономічної, фінансової, зовнішньоекономічної, інвестиційної, науково-технічної, енергетичної, соціальної, демографічної, продовольчої та виробничої безпеки. У свою чергу, оцінка соціальної безпеки за цією методикою включає аналіз 10 індикаторів, серед яких рівень бідності, частка населення із середніми сукупними витратами на одну особу на місяць, які нижче прожиткового мінімуму, відношення середньої заробітної плати до прожиткового мінімуму, відношення мінімального розміру пенсій до прожиткового мінімуму, відношення індексу номінальних сукупних ресурсів домогосподарств до індексу споживчих цін, відношення сукупних витрат 10 % найбільш забезпеченого населення до 10 % найменш забезпеченого, частка витрат на харчування (продовольчі товари та харчування поза домом) у загальному обсязі споживчих грошових витрат домогосподарств, рівень безробіття (за методологією МОП), рівень тривалого безробіття у працездатному віці (відношення чисельності безробітних понад шість місяців до загальної чисельності безробітних), наявність житлового фонду в середньому на одну особу, кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань на 100 осіб, обсяг видатків зведеного бюджету на охорону здоров'я, обсяг видатків зведеного бюджету на освіту, охоплення випускників 11-х класів повною середньою освітою [41]. На нашу думку ця методика є неповною, оскільки не враховує всіх складових соціальної безпеки, а тому є не цілком придатною для практичного застосування.

Аналіз також показав, що значна частина науковців відносять до показників оцінки соціально-економічної безпеки:

- показники рівня й динаміки економічного зростання: обсяг валового внутрішнього продукту, валового регіонального продукту на душу населення;

- показники, які дають змогу оцінити стабільність розвитку економіки: рівень і темпи інфляції; рівень безробіття та рівень зайнятості; рівень стабільності національної валюти;

- показники соціальної орієнтованості економіки, соціальної напруженості, соціального захисту, суспільної безпеки та демографічні показники.

Під час дослідження екологічної безпеки більшість науковців використовували показники забрудненості навколишнього середовища, а деякі з них виділяли показники, які відображали вплив шкідливих речовин на населення, до них, зокрема, відносились рівень захворюваності, спричинений забрудненням довкілля.

Варто наголосити, що проблема визначення стану соціо-еколого-економічної безпеки вимагає вирішення ряду питань, зокрема:

- вибору параметрів (компонент), за якими необхідно вивчити об'єкт дослідження;
- вибору конкретних показників, які доцільно включати в систему оцінювання рівня СЕЕБ.

Для початку визначимо послідовність дослідження, яке включатиме ряд етапів, які відображені на рисунку 1.3.

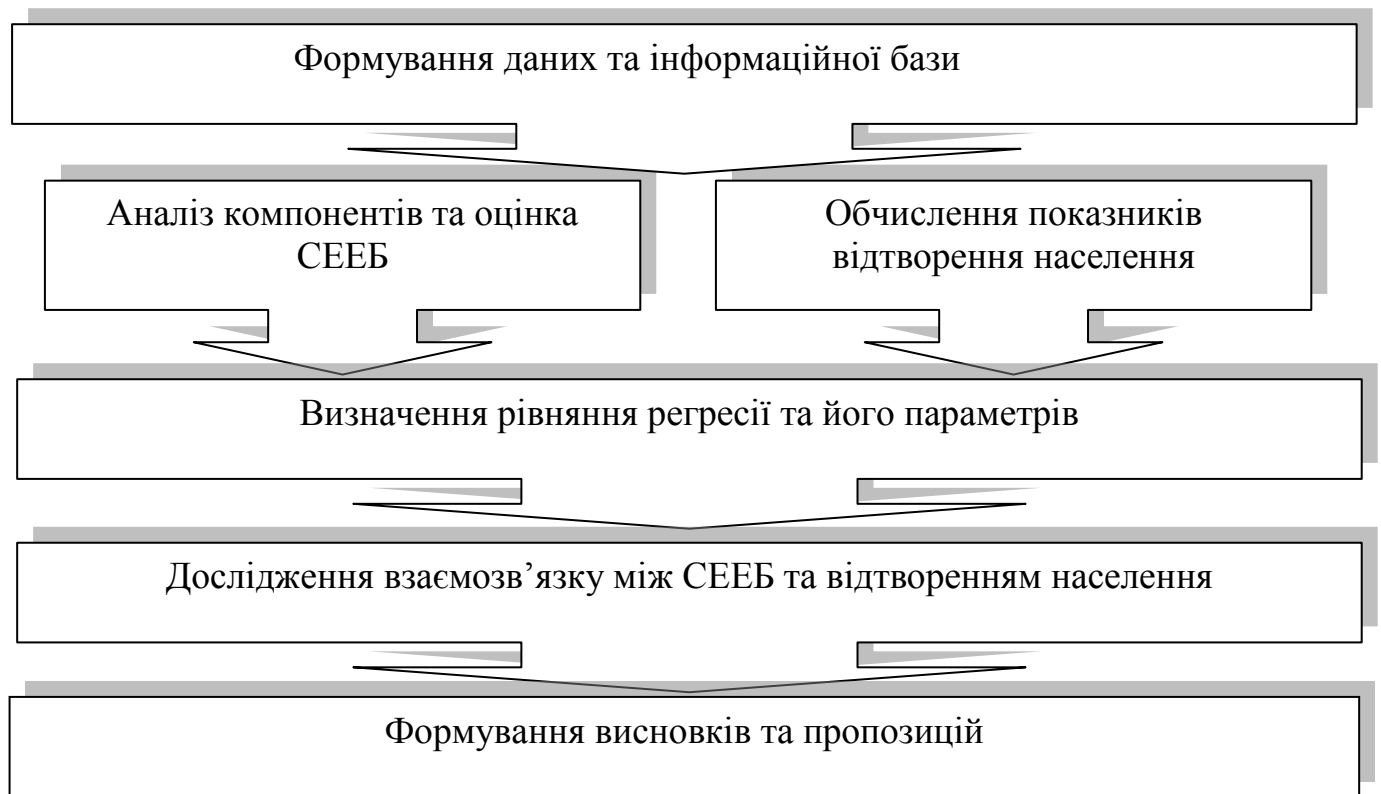

Рис.1.3. Етапи дослідження соціо-еколого-економічної безпеки та її взаємозв'язку з відтворенням населення*

Примітка. * Розроблено авторами

Вихідні дані для проведення аналізу та оцінки рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення формуються на основі даних статистичних досліджень, статистичних щорічників та статистичних збірників, а також звітних матеріалів Державної служби статистики України, а також регіональних управлінь.

При формуванні груп показників необхідно дотримуватись таких вимог:

- одержання максимально ємної та достовірної інформації;
- неповторюваність інформації;

- можливість швидкого одержання інформації;
- виключення показників, значення яких неможливо підрахувати;
- комплексність та конкретність показників;
- наявність показників на всіх рівнях дослідження;
- значення показників повинні відбиратися за однаковий проміжок часу.

При проведенні аналізу соціо-еколого-економічної безпеки доцільною є диференціація індикаторів на блоки, кожен з яких включатиме відповідний набір показників. Ця система індикаторів повинна надавати можливість оцінки кількісних параметрів і тенденцій СЕЕБ.

Аналіз економічної безпеки варто проводити за групами показників, які характеризуватимуть:

- склад, структуру доходів населення та їх розподіл;
- споживання матеріальних благ;
- рівень бідності населення;
- стан ринку праці.

Соціальну безпеку аналізуватимемо за групами показників, які відображатимуть:

- культурно-освітній рівень населення;
- стан здоров'я населення;
- рівень соціального забезпечення населення;
- житлові умови населення;
- безпеку життя та соціальну напруженість.

Аналіз екологічної безпеки включатиме дослідження таких показників:

- забрудненості води та повітря;
- фінансування проведення природоохоронних заходів.

Оцінка соціо-еколого-економічної безпеки буде проходити також в декілька етапів, а саме:

- визначення мети та завдань оцінки;
- розрахунок коефіцієнтів;
- проведення стандартизації показників та розрахунок індексів (на всіх рівнях).

Відповідно метою оцінки є визначення рівня СЕЕБ. Об'єктом оцінки виступає економічний, соціальний та екологічний стан безпеки населення.

Головним завданням оцінювання рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення та виявлення її зв'язку з відтворенням населення є:

- динамічний аналіз показників, які характеризують рівень СЕЕБ населення;
- визначення узагальнюючого показника, що відображає рівень СЕЕБ населення;
- проведення порівняльного аналізу узагальнюючих показників в розрізі регіонів.

Для оцінки загального рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення обрано дев'ять груп показників, які характеризують безпеку працевлаштування, фінансову безпеку, безпеку проживання, безпеку здоров'я, освіти, культури та відпочинку, безпеку життя та соціальне забезпечення, а також екологічну безпеку. При чому для оцінки кожної складової соціо-еколого-економічної безпеки населення обрано як загальноприйняті так і нові показники. Тому для розрахунку коефіцієнтів запропонована методика, представлена в Додатку А.

Система статистичних показників, що можуть служити індикаторами соціо-еколого-економічної безпеки населення, має враховувати не лише позитивні зміни (які відображають показники-стимулятори), а й негативні, які зменшують її рівень (показники-дестимулятори).

Слід зазначити, що показники, включені до системи, мають різні одиниці виміру, їх об'єднання в комплексну оцінку потребує попередньої стандартизації – приведення до одного виду.

Найбільш прийнятним для використання способом стандартизації є перехід до коефіцієнтів, які не мають одиниць виміру і одержуються шляхом ділення індивідуальних значень показника на певне значення, яке взяте за базу порівняння.

Порівняння з еталонними значеннями використовуються при наявності затверджених чи загальноприйнятих норм чи стандартів. Якщо такі нормативи відсутні, за еталон приймається максимальне або мінімальне (залежно від напряму впливу на результативну оцінку) значення, яке спостерігається в сукупності. Перевага такого методу стандартизації показників полягає в тому, що нормовані показники мають очевидну і чітку інтерпретацію, вони показують відстань певної одиниці сукупності від досягнутого на даний момент ідеалу [42].

Стандартизацію показників проводитимемо за наступною формулою для показників-стимуляторів:

$$I = \frac{P_i}{P_{\max}}, \quad (1.1)$$

де P_i – значення і-того показника;

P_{\max} – максимальний рівень значення показника.

Для показників-дестимуляторів:

$$I = \frac{P_{\min}}{P_i}, \quad (1.2)$$

де P_i – значення i -того показника;

P_{\min} – мінімальний рівень значення показника.

Крім того, запропонована методика оцінки соціо-еколого-економічної безпеки населення включатиме такі рівні:

- I рівень – розрахунок проміжних та часткових індексів соціо-еколого-економічної безпеки;

- II рівень – визначення підгрупових індексів, що характеризують рівень в межах кожної компоненти окремо;

- III рівень – обчислення групових індексів рівня основних компонентів соціальної, економічної та екологічної безпеки;

- IV рівень – розрахунок узагальнюючих індексів соціальної, економічної та екологічної безпеки;

- V – визначення інтегрального індексу СЕЕБ.

У свою чергу, підгрупові індекси визначатимемо за формулою:

$$I_{\text{підгр}} = \sum_{i=1}^n I_j, \quad (1.3)$$

де n – кількість показників i -того виду;

I_j – проміжний індекс i -того виду.

Груповий індекс розраховуватиметься за формулою:

$$I_{\text{гр}} = \sum_{i=1}^n I_{\text{підгр}}, \quad (1.4)$$

де $I_{\text{підгр}}$ – підгруповий індекс;

n – кількість підгрупових індексів.

Узагальнюючі індекси визначатимемо за формулою:

$$I_{\text{уз}} = \frac{\sum I_{\text{гр}}}{n}, \quad (1.5)$$

де $I_{\text{гр}}$ – підгруповий індекс;

n – кількість групових індексів.

Визначення інтегрального показника рівня СЕЕБ здійснюватиметься за формулою:

$$I_{int}^{СЕЕБ} = \frac{I_c + I_{екон} + I_{екол}}{3}, \quad (1.6)$$

де I_c , $I_{екон}$, $I_{екол}$ – відповідно значення індексів соціальної, економічної та екологічної безпеки населення.

Наступним етапом у дослідженні соціо-еколо-економічної безпеки є оцінка її впливу на відтворення населення, що вимагає, в першу чергу, визначення показників відтворення населення.

Основним показником відтворення населення є абсолютний приріст населення, який розраховуватиметься за формулою:

$$\Delta_A = \Delta\Pi + \Delta M, \quad (1.7)$$

де ΔA – загальний приріст населення за рік, тис. осіб;

$\Delta\Pi$ – природний приріст населення за рік, тис. осіб;

ΔM – механічний приріст населення за рік, тис. осіб.

Абсолютний приріст може бути додатнім та від'ємним.

Природний приріст населення визначатиметься за формулою:

$$\Delta\Pi = N - M, \quad (1.8)$$

де N – сумарна кількість народжених за рік, тис. осіб;

M – сумарна кількість померлих за рік, тис. осіб.

Значення механічного приросту розраховуватиметься за формулою:

$$\Delta M = E - I, \quad (1.9)$$

де E – чисельність прибулих (емігрантів), тис. осіб;

I – чисельність вибулих (імігрантів), тис. осіб.

Для того, щоб виявити зв'язок відтворення населення з соціо-еколо-економічною безпекою варто скласти кореляційно-регресійну модель, що буде наступним етапом нашого дослідження.

Найважливішою характеристикою кореляційного зв'язку є лінія регресії, тобто функція, котра пов'язує середні значення X та Y .

Для проведення кореляційно-регресійного аналізу використаємо лінійну функцію, яка матиме вигляд:

$$Y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3, \quad (1.10)$$

де Y – величина абсолютного приросту населення у відповідному році;

x_1, x_2, x_3 – відповідно рівень економічної, екологічної та соціальної безпеки у відповідному році.

У ході проведення дослідження на даному етапі доцільно застосувати графічний метод для формування гіпотези про наявність саме лінійного взаємозв'язку між ознаками, а наступним буде визначення параметрів лінійного рівняння регресії.

За одержаним рівнянням регресії розраховуються теоретичні значення результативної ознаки Y_x та показники рівня апроксимації (наближення), які показують розбіжність між фактичними і теоретичними значеннями Y [43].

На цьому етапі також оцінюється тіснота зв'язку за допомогою лінійного коефіцієнта кореляції.

Значення коефіцієнта кореляції r знаходиться в межах від -1 до +1. При $r > 0$ зв'язок між показниками прямий, а при $r < 0$ – обернений. Якщо:

- $|r| \leq 0,3$ вважається, що зв'язок між X та Y практично відсутній;
- $0,3 \leq |r| \leq 0,5$ – зв'язок слабкий;
- $0,5 \leq |r| \leq 0,7$ – зв'язок середній;
- $0,7 \leq |r| \leq 0,9$ – зв'язок сильний;
- $0,9 \leq |r| \leq 1$ – зв'язок дуже сильний.

Після цього здійснюється перевірка суттєвості (невипадковості) взаємозв'язку між показниками за допомогою F -критерію Фішера.

Отже, розроблена методика дозволить оцінити рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення України і її регіонів та визначити вплив на відтворення населення.

1.3.**Практика забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та регулювання відтворення населення України**

Захист населення є визначальною системоутворюючою складовою функції держави із забезпечення національної безпеки. Забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки здійснюється через механізм державного управління, який включає забезпечення національної безпеки, складовими якої згідно з концепцією «Про національну безпеку України» є економічна та соціальна безпека.

Забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки є наслідком діяльності органів державної влади, між якими відбувається розмежування повноважень, що бачимо з рисунка 1.4.

Кожен із зазначених органів влади виконує певні функції у сфері забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення (Додаток Б).

Забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки органами влади відбувається, в першу чергу, шляхом розробки та прийняття нормативно-правових актів. Проте на сьогодні в Україні є ряд законодавчих актів, які регулюють рівень безпеки у кожній із сфер, зокрема економічній, соціальній та екологічній (Додатки В, Д), а документів, які б комплексно гарантували соціо-еколого-економічну безпеку населення не існує.

Належний рівень соціо-еколого-економічної безпеки досягається здійсненням єдиної державної політики, підкріпленої системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам. Без такої політики неможливо домогтися виходу з кризи, примусити працювати механізм управління економічною ситуацією, створити ефективні механізми соціального захисту населення.

Українська держава проголосила себе соціальною державою, чим визначила свій основний обов'язок, який полягає у створенні умов, що забезпечують гідне життя, вільний розвиток людини та задоволення матеріальних та духовних потреб. Питання щодо стану соціальної безпеки, як однієї зі складових національної безпеки, є надзвичайно актуальним для України саме на нинішньому етапі. Соціальна складова в системі суспільно-політичних і економічних пріоритетів України набирає ваги одного з домінантних національних інтересів.

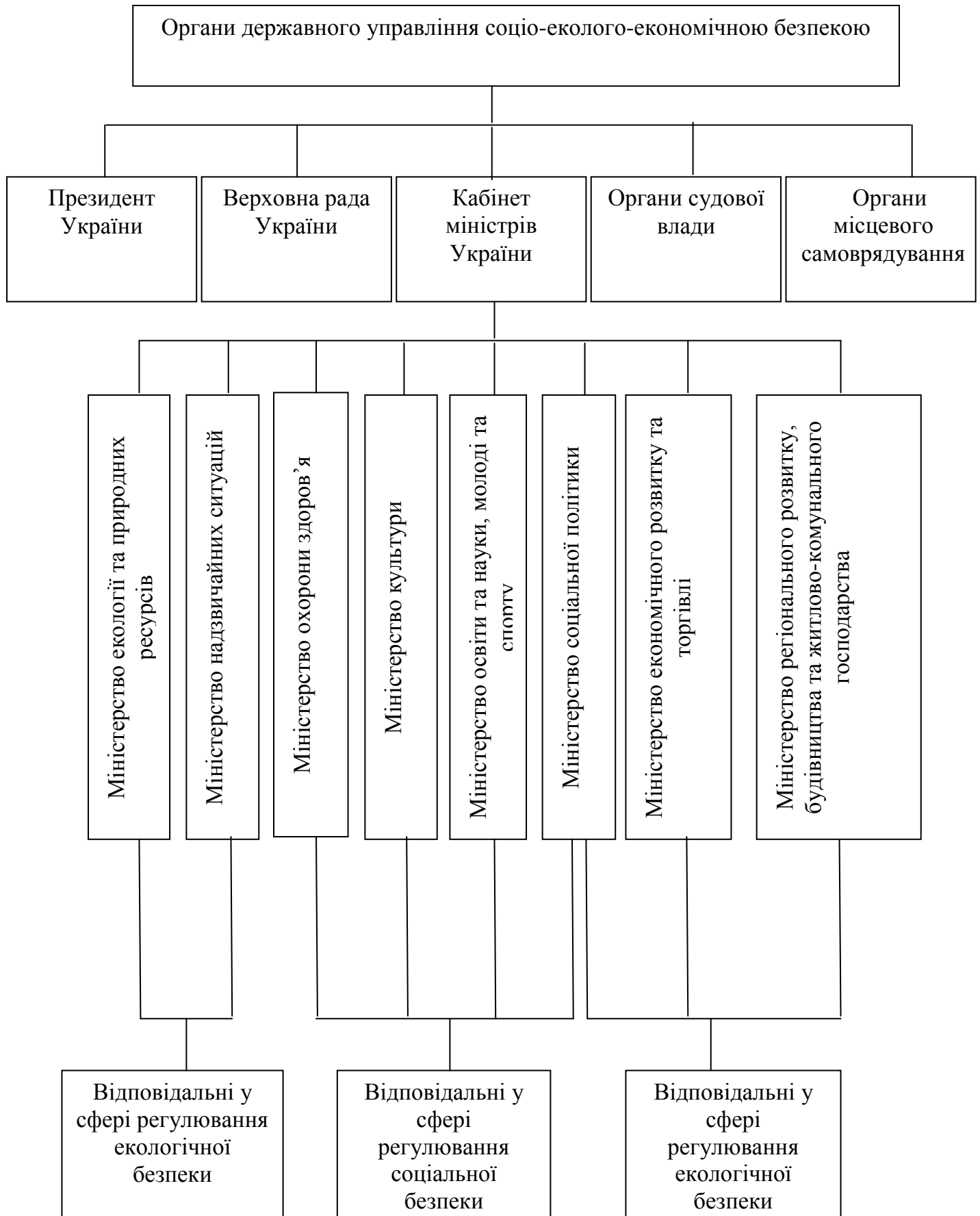

Рис. 1.4. Органи державного управління у сфері забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення

Примітка. * Розроблено авторами

Варто зазначити, що забезпечення соціальної безпеки є комплексною діяльністю, що одночасно охоплює різні сфери як соціальної, так і економічної, політичної та інших видів активності, ключова роль у забезпеченні якої належить державі.

Принципами забезпечення соціальної безпеки України є верховенство закону; демократичність, підзвітність і відкритість суб'єкта господарської діяльності, держави та суспільства, їхня взаємна відповідальність; превентивність; своєчасність, оперативність і адекватність заходів щодо забезпечення безпеки в соціальній сфері [46].

Соціальна сфера є специфічною галуззю людської діяльності, предметом якої є громадяни країни з їх потребами. Ця сфера охоплює охорону здоров'я, освіту, науку, культуру, мистецтво, спорт та туризм, побутове обслуговування, житлово-комунальне господарство, соціальну допомогу й соціальне страхування, пенсійне забезпечення, охорону праці та забезпечення безпеки і суспільного порядку (заходи оборонного та правоохоронного характеру).

Основним інструментом регулювання розвитку соціальної сфери, зокрема у напрямку забезпечення соціальної безпеки, є соціальна політика. Методом реалізації соціальної політики є система соціального захисту і соціальних гарантій. Соціальний захист – це система державних заходів щодо забезпечення достойного матеріального і соціального становища громадян. Соціальні гарантії – це система обов'язків держави перед своїми громадянами щодо задоволення їхніх соціальних потреб. Разом із проголошенням пріоритету прав людини і громадянина, наша держава фактично взяла на себе обов'язок гарантування та захисту і такої групи прав, як соціальні та культурні права. Нагадаємо, що відповідно до міжнародних документів (зокрема, Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права, Європейської Соціальної Хартії, Європейської культурної конвенції, Декларації принципів міжнародної культурної співпраці тощо) та Конституції України до цієї групи прав належать такі, як: право на освіту, право на достатній життєвий рівень для себе і своєї родини, право на найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я, право на участь у культурному житті, право на користування результатами наукового прогресу та їх практичне використання, право на житло, право на соціальний захист тощо.

До функцій соціальної політики держави зараховують заходи, пов'язані із гарантуванням безпеки населення. Інститутами і механізмами соціальної політики держави є:

- обов'язкове соціальне страхування (пенсійне, медичне, тимчасової втрати працездатності, на випадок безробіття, від нещасного випадку на

виробництві та професійного захворювання);

- добровільне соціальне страхування (пенсійне, медичне, на випадок безробіття, життя та здоров'я, майна);

- державна соціальна допомога (грошові виплати, допомоги та компенсації соціально вразливим верствам населення);

- державні соціальні гарантії (безплатної медичної допомоги, безплатної освіти, доступного житла, доступних культурних і оздоровчих закладів);

- послуги громадських організацій (спілки споживачів, спілки інвалідів, спілки чорнобильців, спілки благодійних організацій) [46].

Ефективність реалізації соціальної політики та забезпечення соціальної безпеки населення залежить від організаційних і правових норм, які розробляють і затверджують органи державної влади та окремі посадові особи, які беруть участь у розробці зовнішньої та внутрішньої політики країни, розробці та прийнятті Законів України та інших нормативних документів у галузі соціальної політики, здійснюють контроль за виконанням існуючих норм та законів.

Соціальна політика як частина економічної політики держави включає:

- регулювання соціальних відносин у суспільстві, регламентацію умов взаємодії суб'єктів економіки в соціальній сфері (в тому числі між роботодавцями і найманою робочою силою);

- вирішення проблеми безробіття та забезпечення ефективної зайнятості;

 - розподіл і перерозподіл доходів населення;

 - формування стимулів до високопродуктивної суспільної праці й надання соціальних гарантій економічно активній частині населення;

 - створення системи соціального захисту населення;

 - забезпечення розвитку елементів соціальної інфраструктури (закладів освіти, охорони здоров'я, науки, культури, спорту, житлово-комунального господарства і т. ін.);

 - захист навколишнього середовища тощо [47].

Для реалізації визначених напрямків приймаються відповідні цільові програми та концепції розвитку в тій чи іншій сфері, перелік яких поданий у таблиці 1.4

Основні державні програми розвитку соціальної сфери в Україні*

Сфера безпеки	Вид програми
1	2
У сфері освіти та культури	<ul style="list-style-type: none"> - Національна доктрина розвитку освіти (затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002); - Про першочергові заходи щодо збагачення та розвитку культури і духовності українського суспільства (Указ Президента України від 24 листопада 2005 р. №1647/2005); - Державна цільова науково-технічна та соціальна програма «Наука в університетах» на 2008-2012 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. №1155; - Державна цільова соціальна програма розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. №785; - Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року; - Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук на 2009-2013 роки (затверджені наказом Міністерства освіти і науки України, Національної Академії наук України від 26 листопада 2009 р. № 1066/609).
У сфері охорони здоров'я	<ul style="list-style-type: none"> - Державна цільова соціальна програма "Трансплантація" на період до 2012 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 894; - Державна цільова програма "Цукровий діабет" на 2009-2013 роки; - Державна цільова соціальна програма зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення на період до 2012 р.(Постанова КМУ від 3.09.2009 р.); - Загальнодержавна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 рр. - Державна програма "Репродуктивне здоров'я нації" на період до 2015 р. (від 2006 р.) - Загальнодержавна програма боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року (від 2009 р.).

1	2
У сфері житлового забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - Програма забезпечення житлом військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 1999 р. №114; - Державна цільова соціально-економічна програма будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2009 р. №1249; - Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки, затверджена Законом України від 24 червня 2004 р. №1869-IV; - Програма молодіжного житлового кредитування; - Державну програму забезпечення молоді житлом на 2002-2012 роки; - Підпрограма „Власний дім” індивідуального житлового будівництва у сільській місцевості; - Концепція державної програми „Соціальне житло”.
У сфері соціального захисту та підтримки	<ul style="list-style-type: none"> - Державна цільова соціальна програма реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 року №1242; - Державна цільова соціальна програма "Молодь України" на 2009-2015 роки.

Примітка. *Узагальнено авторами на основі джерела [49]

Також варто зазначити, що органи державної влади України прийняли ряд нормативно-правових документів, що сприяють визначенню пріоритетів у соціальній сфері. Зокрема, в Законі України «Про основи національної безпеки України», що прийнятий у 2003 р., визначено основні напрями політики з питань національної безпеки в Україні в соціальній сфері. Це:

- істотне посилення соціальної складової економічної політики, реальне підвищення життєвого рівня населення, передусім на основі піднесення вартості оплати праці, своєчасної виплати заробітної плати та гарантованих законом соціальних виплат, посилення цільової спрямованості матеріальної підтримки, зниження рівня безробіття;
- створення умов для подолання бідності і надмірного майнового розшарування в суспільстві;
- збереження та зміцнення демографічного та трудових ресурсного потенціалу країни; подолання кризових демографічних процесів;

- створення ефективної системи соціального захисту людини, охорони та відновлення її фізичного та духовного здоров'я, ліквідації алкоголізму, наркоманії, інших негативних явищ;

- ліквідація безоглядності, безпритульності та бродяжництва серед дітей та підлітків [50].

В Указі Президента України «Про Стратегію національної безпеки України» від 12.02.2007 р. визначено принципи, пріоритетні цілі, завдання та механізми забезпечення життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Стратегічною метою політики національної безпеки України в реалізації цілей соціальної політики держави є додержання прав і свобод людини й громадянина, створення умов для динамічного зростання економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення. В пункті 3.5 Стратегії визначається, що досягнення високих соціальних стандартів, вирішення на цій основі нагальних демографічних проблем передбачає реалізацію комплексних заходів щодо сприяння зміцненню середнього класу та подолання бідності; гармонізацію національних стандартів якості життя громадян з європейськими; створення умов для зміцнення здоров'я нації та зменшення рівня смертності населення; забезпечення доступності якісних медичних послуг для усіх верств населення; забезпечення житлом громадян, які потребують державної підтримки; здійснення реформи соціального забезпечення, зокрема пенсійної реформи. Одним із пріоритетів діяльності органів державної влади стає подолання негативних тенденцій у розвитку демографічної ситуації, диспропорцій у міграційних процесах, відтоку за кордон кваліфікованих працівників, забезпечення на цій основі потреб економіки та соціальної сфери у трудових ресурсах [51].

Все більш відповідальну роль у сфері проблем економічної безпеки населення належить збалансуванню основних соціальних пропорцій, недопущення соціальних деформацій, що здійснюється через політику доходів, державний механізм регулювання доходів різних соціальних груп населення. Політика доходів з точки зору забезпечення соціо-економічної безпеки не зводиться тільки до розробки та реалізації державних заходів, спрямованих безпосередньо на регулювання доходів тих чи інших груп населення (перегляд рівнів соціальних гарантій, регулювання питань оплати праці у виробничій і бюджетній сферах, соціальна підтримка соціально вразливих верств населення).

Політика доходів – це всебічне врахування наслідків і впливу на формування доходів населення та відповідних соціальних пропорцій здійснення соціально-економічної політики держави взагалі та окремих її

напрянків. Окрім того, вона передбачає необхідний перерозподіл доходів між більш забезпеченими і менш забезпеченими верствами населення, нагромадження в бюджетах різних рівнів та інших фондах коштів для надання населенню соціальних послуг і соціальних гарантій. Нерівність у доходах членів суспільства та їхніх сімей мусить коригувати держава через податкову політику. Інструментами перерозподілу доходів населення є особисті податки; державні трансферні платежі; встановлення мінімальної заробітної плати, норм і гарантій її виплати; умов та розмірів оплати праці керівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету; регулювання фондів оплати праці підприємств-монополістів; регулювання цін на товари і послуги тощо. Особливого значення у сучасних умовах набуває використання фінансових інструментів регулювання доходів населення, зокрема особистих податків та соціальних трансферів [52].

Державні органи також беруть участь у регулюванні оплати праці за чотирма основними напрямками:

- встановлення гарантованого мінімуму заробітної плати;
- податкова політика (щодо доходів і заробітної плати);
- індексація доходів чи компенсація їхнього падіння при зростанні цін;
- пряме регулювання заробітної плати у державному секторі економіки.

Державне регулювання доходів полягає у перерозподілі їх через Державний бюджет за допомогою диференційованого оподаткування різних груп одержувачів доходів і соціальних виплат. Таке регулювання сприяє підвищенню доходів незаможних, створює умови для усунення диспропорцій, пов'язаних з неоднаковими виробничими факторами регулювання зайнятості, зниження соціальної напруженості тощо. Державою встановлюються норми оплати праці за роботу в понадурочний час, нічний час, у святкові та вихідні дні, за час простою, який має місце не з вини робітника, за виготовлення продукції, що виявилася браком не з вини працівника, за роботу особам, молодшим від 18 років. Держава гарантує щорічну оплачену відпустку, оплату за час, витрачений на виконання державних обов'язків, на підвищення кваліфікації, на медичне обстеження, на виробниче навчання тощо. Гарантується також оплата жінкам за час декретної відпустки та відпустки для догляду за дітьми до 3-х років. Державні органи затверджують коефіцієнти співвідношень мінімальної заробітної плати, мінімальних тарифних ставок, диференціюючи їх за видами виробництв, робіт і діяльності залежно від складності праці в різних галузях народного

господарства, затверджують коефіцієнти співвідношення до мінімальної заробітної плати тарифних ставок для окремих професій робітників, щодо яких не застосовуються звичайні тарифні сітки.

Зайнятість населення, що проживає на території України, забезпечується державою шляхом проведення державної політики зайнятості. Продуктивна зайнятість реалізується у процесі здійснення трудових відносин між працівником і роботодавцем. Громадянам належить виключне право вільно обирати види діяльності, не заборонені законодавством, у тому числі не пов'язані з виконанням оплачуваної роботи, а також професію та місце роботи відповідно до своїх здібностей. Примушування до праці у будь-якій формі забороняється, якщо інше не передбачено законом.

Основними напрямками державної політики зайнятості є:

- сприяння зайнятості населення шляхом збереження ефективно функціонуючих та створення нових робочих місць на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності;
- сприяння підготовці робочої сили, професійний склад і кваліфікаційний рівень якої відповідає потребам ринку праці;
- підтримка самостійної зайнятості населення, розвитку підприємництва;
- сприяння підвищенню якості робочої сили, розвитку системи професійного навчання кадрів упродовж усього життя з урахуванням потреб ринку праці;
- посилення мотивації до легальної продуктивної зайнятості;
- підтримка громадян, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці;
- соціальна підтримка безробітних, зареєстрованих у державній службі зайнятості, з метою повернення їх до продуктивної зайнятості;
- забезпечення соціального захисту громадян України, які працюють за кордоном;
- сприяння розвитку системи колективно-договірного забезпечення повної, продуктивної і вільно обраної зайнятості [53].

Держава гарантує працездатним особам: добровільність праці, вибору або зміни професії та виду діяльності, одержання заробітної плати відповідно до законодавства; захист від необґрунтованої відмови у прийнятті на роботу і незаконного звільнення, а також сприяння у збереженні роботи; безоплатне сприяння у підборі підходящої роботи; професійну орієнтацію і професійну освіту відповідно до покликання, здібностей та з урахуванням потреб ринку праці; компенсацію

матеріальних витрат у зв'язку з направленням на роботу в іншу місцевість відповідно до законодавства.

Держава забезпечує надання додаткових гарантій щодо зайнятості громадянам, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, у разі їх звернення за сприянням у працевлаштуванні до Державної служби зайнятості. До зазначених категорій громадян належать: жінки, які мають дітей віком до 6 років; одинокі батьки, які мають дітей віком до 14 років або дітей-інвалідів; молодь, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, завершила професійну підготовку та перепідготовку, звільнилася зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби і якій надається перше робоче місце, діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; особи передпенсійного віку; особи, звільнені після відбуття покарання або примусового лікування; особи, які входять до складу сім'ї, де двоє або більше її членів є безробітними (чоловік, дружина та неодружені діти, які проживають разом з батьками); особи з обмеженими фізичними та розумовими можливостями, які не досягли пенсійного віку.

Важливим питанням сучасної соціальної політики, а особливо політики доходів, є регулювання бідності. Бідність визначається двома факторами: часткою населення з доходами меншими від вартості мінімального споживчого кошика та відхиленням величини прожиткового мінімуму відносно середнього рівня достатку.

Державне регулювання зводиться до захисту виявлених груп населення і гарантованого забезпечення прожиткового мінімуму шляхом надання адресної матеріальної допомоги, підвищення пенсійного забезпечення, надання натуральної допомоги малозабезпеченим громадянам (безплатні обіди, безплатний проїзд на транспорті, одяг, паливо, оплата житла тощо) утримання дитячих будинків, інтернатів, будинків для інвалідів і людей похилого віку, допомоги з безробіття, житлових субсидій, пільг тощо.

Сучасні системи соціального захисту охоплюють весь життєвий цикл людини, передбачаючи заходи захисту її добробуту від народження до смерті. Поряд із соціальним страхуванням і соціальною допомогою таким заходом є сімейна політика: захист прав дитини, матеріальна підтримка сімей з дітьми, рання імунізація, сприяння освіті, соціальна робота в неблагополучних сім'ях і соціальне обслуговування дітей-інвалідів.

Соціальний захист інвалідів передбачає не лише їх матеріальне забезпечення і медичне обслуговування, а й доступ до робочих місць, закладів культури, освіти на рівні із здоровими людьми. Соціальне

обслуговування людей похилого віку охоплює осіб, які його потребують, за місцем проживання та у спеціалізованих установах [23].

Пенсії та інші види соціальних виплат і допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Держава забезпечує життєвий рівень населення, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд, соціальне обслуговування і забезпечення, який є необхідним для підтримання його здоров'я.

З цією метою на основі науково обґрунтованих медичних, фізіологічних та санітарно-гігієнічних вимог встановлюються єдині мінімальні норми заробітної плати, пенсій, стипендій, соціальної допомоги та інших доходів населення, організується натуральне, в тому числі безплатне, забезпечення найбільш вразливих верств населення продуктами харчування, одягом, ліками та іншими предметами першої необхідності, здійснюється комплекс заходів щодо задоволення життєвих потреб біженців, безпритульних та інших осіб, які не мають певного місця проживання, безплатно надаються медична допомога і соціальне обслуговування особам, які перебувають у важкому матеріальному становищі, загрозовому для їх життя і здоров'я.

Однією із складових соціо-еколого-економічної безпеки є гарантування права на здобуття освіти. Регулювання розвитку освітньої сфери здійснюється, в першу чергу, Законом України «Про освіту». Зокрема, в ньому зазначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвитку її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, забезпечення економіки кваліфікованими працівниками. Основними принципами освіти в Україні є: доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок зі світовою та національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий, світський характер освіти; інтеграція з наукою і виробництвом; взаємозв'язок з освітою інших країн; гнучкість і прогностичність системи освіти; єдність і наступність системи освіти; безперервність і різноманітність освіти; поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті [54].

Важливий напрямок у забезпеченні соціо-еколого-економічної безпеки населення є гарантування отримання послуг, які надаються у сфері охорони здоров'я, що полягає у створенні рівних можливостей доступу громадян до ресурсів медицини незалежно від соціального, матеріального статусу та місця проживання.

Виходячи з Конституції України, держава гарантує всім громадянам реалізацію їх прав у галузі охорони здоров'я шляхом:

- створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;
- організації і проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я;
- надання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги в обсязі, що встановлюється Кабінетом Міністрів України;
- здійснення державного і можливості громадського контролю та нагляду в галузі охорони здоров'я;
- організації державної системи збирання, обробки й аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;
- встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у галузі охорони здоров'я.

Основними принципами, на яких базується діяльність державних та недержавних організацій і установ щодо охорони здоров'я в Україні є:

- визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним з головних чинників виживання та розвитку народу України;
- дотримання прав і свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій;
- гуманістична спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш вразливих верств населення;
- рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг в галузі охорони здоров'я;
- відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально-технічна і фінансова забезпеченість;
- орієнтація на сучасні стандарти здоров'я та медичної допомоги, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом в галузі охорони здоров'я;
- попереджувально-профілактичний характер, комплексний соціальний, екологічний та медичний підхід до охорони здоров'я;
- багатокладність економіки охорони здоров'я і багатоканальність її

фінансування, поєднання державних гарантій з демонополізацією та заохоченням підприємництва і конкуренції;

- децентралізація державного управління, розвиток самоврядування закладів та самостійності працівників охорони здоров'я на правовій і договірній основі [55].

З метою забезпечення сприятливих для здоров'я умов праці, навчання, побуту та відпочинку, високого рівня працездатності, профілактики травматизму і професійних захворювань, отруєнь та відвернення іншої можливої шкоди для здоров'я встановлюються єдині санітарно-гігієнічні вимоги до організації виробничих та інших процесів, пов'язаних з діяльністю людей, а також до якості машин, обладнання, будівель, споживчих товарів та інших об'єктів, які можуть мати шкідливий вплив на здоров'я. Всі державні стандарти, технічні умови і промислові зразки обов'язково погоджуються з органами охорони здоров'я в порядку, встановленому законодавством.

Житлова політика як один із напрямів соціальної політики в Україні здійснюється державою та органами місцевого самоврядування відповідно до напрямів соціально-економічного розвитку країни з метою реалізації права громадян на житло.

Основними напрямами державної житлової політики є:

- створення умов, за яких кожний громадянин вільно, на вибір, відповідно до своїх потреб і можливостей зміг би спорудити житло, придбати його у власність, взяти в оренду;

- забезпечення житлом за рахунок держави у межах встановленої норми соціально незахищених громадян, які потребують поліпшення житлових умов, зокрема малозабезпечених, інвалідів, ветеранів війни, військовослужбовців, осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, та деяких інших категорій громадян, які визначаються Житловим кодексом України та іншими актами законодавства;

- надання житла з державного житлового фонду або субсидій, пільгових кредитів для придбання чи спорудження житла сім'ям, які тривалий час перебувають на квартирному обліку, з урахуванням строку перебування їх на черзі та матеріального стану, сприяння молодим сім'ям у спорудженні або придбанні житла;

- стимулювання державою будівництва, реконструкції та утримання житла через систему економічних і фінансових важелів;

- зміна стратегії містобудування в напрямі розширення обсягів спорудження більш комфортного житла, малоповерхових будинків садибного типу, розвитку малих і середніх населених пунктів, створення

сприятливого життєвого середовища з необхідною інфраструктурою соціально-побутового та культурного обслуговування населення;

- ліквідація аварійного державного житлового фонду, розширення реконструкції і модернізації житлового фонду старої забудови, розселення квартир, в яких мешкають двоє або більше наймачів;

- сприяння збільшенню обсягів будівництва, поліпшенню якості та підвищенню рівня благоустрою житла в сільських населених пунктах, невідкладне створення житлово-комунальної служби села;

- подальший, у міру реформування заробітної плати, перехід на самоокупну систему плати за користування житлом і за комунальні послуги та до адресних субсидій цих витрат малозабезпеченим та соціально незахищеним сім'ям;

- поступовий, у міру проведення економічних реформ, перерозподіл функцій між органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями у сфері будівництва, реконструкції та утримання житла з метою їх децентралізації [56].

Згідно зі статтею 47 Конституції України кожен громадянин має право на житло. Для тих, хто потребує поліпшення житлових умов відповідно до законодавства, але рівень доходів не відповідає вимогам Закону щодо забезпечення соціальним або доступним житлом, передбачена можливість отримати державні цільові довгострокові кредити на будівництво чи придбання житла.

Гарантування соціальної безпеки нерозривно пов'язане із ефективністю та успішністю реалізації соціокультурної функції держави. Тому особливої ролі набуває соціокультурна функція як така, що здатна забезпечити сталий розвиток людини, сприяти її інтеграції у соціальний простір, гарантувати достатній рівень добробуту і соціальної безпеки як для кожної конкретної людини, так і для суспільства загалом.

Основи законодавства України про культуру визначають правові, економічні, соціальні, організаційні засади розвитку культури в Україні, регулюють суспільні відносини у сфері створення, поширення, збереження та використання культурних цінностей і спрямовані на:

- реалізацію суверенних прав України у сфері культури;
- відродження і розвиток культури української нації та культур національних меншин, які проживають на території України;
- забезпечення свободи творчості, вільного розвитку культурно-мистецьких процесів, професійної та самодіяльної художньої творчості;
- реалізацію прав громадян на доступ до культурних цінностей;
- соціальний захист працівників культури;

- створення матеріальних і фінансових умов розвитку культури [55].

Пріоритетні напрямки розвитку культури визначаються цільовими загальнодержавними програмами, які затверджуються Верховною Радою України (ст. 85 Конституції України).

Держава створює умови для:

- розвитку культури української нації та культур національних меншин;
- збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища;
- естетичного виховання дітей та юнацтва;
- проведення фундаментальних досліджень в галузі теорії та історії культури України;
- розширення культурної інфраструктури села;
- матеріального та фінансового забезпечення закладів, підприємств, установ, організацій культури.

Важливе значення у забезпеченні соціо-еколого-економічної безпеки населення відіграє також відпочинок. Законодавство України не містить визначення поняття «відпочинок», оскільки воно є загальноновживаним, однак діяльність щодо організації відпочинку регламентована в «Основах законодавства України про культуру» (1992). Варто зазначити, що організація відпочинку населення пов'язана з наявністю відповідних об'єктів відпочинку, до яких відносять рекреаційні зони.

Практично кожний із зазначених вище напрямів забезпечення соціальної безпеки передбачає використання державою фіскальних важелів регулювання. Наприклад, створення умов для забезпечення достатнього життєвого рівня кожної людини, передбачає формування системи державних соціальних стандартів і державних соціальних гарантій та їх фінансове забезпечення за рахунок бюджетних коштів, коштів державних цільових позабюджетних коштів, через систему податкових пільг. Зменшенню диференціації доходів населення може сприяти регулювання оплати праці працівників бюджетної сфери, а також застосування прогресивних ставок оподаткування.

Головними вадами фіскального механізму, які в нашій країні перешкоджають виконанню державою її соціальної функції, є недосконалість бюджетної системи та бюджетного процесу, що знаходить свій прояв у низькому рівні ефективності мобілізації та використання державних фінансів, надмірному навантаженні на бюджет як результату великої кількості необґрунтованих і фінансово незабезпечених соціальних зобов'язань [57].

Отже, необхідним є створення надійних механізмів безпеки, які б надалі блокували або ліквідували негативні наслідки дії системи загроз соціальній безпеці України.

Забезпечення екологічної безпеки населення стає в даний час чи не найважливішим завданням для держави, адже від екологічного стану природного середовища залежить здоров'я людини, яке є найбільшою цінністю.

Конституцією України в статті 16 закріплено той факт, що забезпечення екологічної безпеки є обов'язком держави. Виконання прийнятого на себе державою зобов'язання підтримувати екологічну рівновагу на території країни, довести до логічного завершення подолання наслідків Чорнобильської катастрофи та збереження генофонду українського народу обумовлює наявність науково обґрунтованої, зваженої державної екологічної концепції, що повинна послідовно реалізуватися у вигляді екологічної політики. Відповідно система екологічної безпеки створюється і розвивається відповідно до Конституції України, указів Президента України, постанов Уряду, державних програм у цій сфері.

Основу цієї системи складають органи всіх гілок влади, що вживають заходи політичного, правового, економічного, силового чи іншого характеру, спрямовані на забезпечення екологічної безпеки в інтересах людей, суспільства та держави. Повноваження органів забезпечення екологічної безпеки України, їхній склад, принципи та порядок дій визначається відповідними законодавчими актами України.

Конституція України покладає відповідні функції щодо забезпечення екологічної безпеки та раціонального природокористування на Верховну Раду, Президента, Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади різного рівня.

Президент України є гарантом Конституції України, зокрема положення щодо забезпечення екологічної безпеки, прав громадян на забезпечення безпечного для життя і здоров'я довкілля. Президент має право ухвалювати укази про оголошення окремих місцевостей України зонами надзвичайної екологічної ситуації та про введення в Україні або окремих її місцевостях надзвичайного стану в разі виникнення аварій, катастроф, стихійного лиха, що становлять загрозу для життя і здоров'я людей.

Кабінет Міністрів України забезпечує здійснення державної екологічної політики, розробляє державні та міждержавні екологічні програми, забезпечує їх виконання, координує діяльність міністерств та інших органів виконавчої влади у питаннях охорони оточуючого

середовища, ухвалює відповідно до закону, рішення про обмеження, призупинення або припинення діяльності підприємств, установ та організацій у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього середовища. Кабінет Міністрів України забезпечує вжиття заходів, передбачених програмою ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, ухвалює рішення з питань ліквідації інших аварій, катастроф, стихійних лих, здійснює у межах його повноважень державне управління у сфері охорони та раціонального використання земель, надр, водних ресурсів, рослинного і тваринного світу, інших природних ресурсів.

У Кабінеті Міністрів України створено Управління експертизи та аналізу розвитку техногенної, екологічної, ядерної безпеки та природокористування. Важливу роль у запобіганні виникненню надзвичайних ситуацій природно-техногенного походження, мінімізації шкоди, заподіяної внаслідок їх виникнення, відіграє Постійна урядова комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, створена у 1997 р.

Міністерство екології та природних ресурсів України відповідно до покладених на нього завдань виконує такі основні функції:

- забезпечує нормативно-правове регулювання;
- розробляє і вводить у дію нормативи допустимих рівнів шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів на стан навколишнього природного середовища;
- погоджує згідно із законодавством проекти лімітів на утворення та розміщення небезпечних відходів;
- погоджує місця розміщення об'єктів поводження з небезпечними відходами;
- погоджує місця розміщення підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної, небезпечної продукції;
- визначає пріоритетні напрями розвитку відповідної сфери;
- організовує моніторинг навколишнього природного середовища, забезпечує функціонування загальнодержавної інформаційно-аналітичної системи моніторингу навколишнього середовища;
- забезпечує впровадження механізмів сталого розвитку у відповідній сфері;
- здійснює технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки;
- розробляє стратегічні, програмно-планові документи у відповідній сфері та забезпечує їх реалізацію;

- забезпечує міжнародне співробітництво у межах своїх повноважень, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду, організацію виконання зобов'язань України відповідно до міжнародних угод з питань, що належать до його компетенції;

- бере участь у формуванні, збереженні та використанні екологічної мережі, у формуванні національної системи науково-технічної інформації.

До повноважень органів місцевого самоврядування належить контроль за дотриманням земельного і природоохоронного законодавства, використанням і охороною земель, природних ресурсів, відтворенням лісів.

Гарантування екологічної безпеки населення є найбільш відповідальним завданням екологічного законодавства, яке, по-перше, закріплює екологічні права громадян України, по-друге, гарантує їх реалізацію, по-третє, визначає правові, економічні та соціальні основи охорони навколишнього природного середовища (Додаток Д) Так, відповідно до ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.91 кожний громадянин України має право на: безпечне для його життя та здоров'я навколишнє природне середовище; участь в обговоренні проектів законодавчих актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, та внесення пропозицій до державних і господарських органів, установ та організацій з цих питань; участь у розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів; здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів; об'єднання в громадські природоохоронні формування; одержання у встановленому порядку повної та достовірної інформації про стан навколишнього природного середовища та його вплив на здоров'я населення; участь у проведенні громадської екологічної експертизи; одержання екологічної освіти; подання до суду позовів до державних органів, підприємств, установ, організацій і громадян про відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище [32].

Сучасні уявлення про зміст екологічної політики в Україні мають певне підґрунтя, що було закладено ще у червні 1991 року Законом «Про охорону навколишнього природного середовища», де відзначалося: «Україна здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження безпечної для існування живої та неживої природи,

навколишнього середовища, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів». Тобто під метою екологічної політики розумілося забезпечення охорони навколишнього природного середовища (довкілля), зокрема: охорона природи, раціональне природокористування, забезпечення екологічної безпеки.

Саме таке розуміння, в свою чергу, знайшло розвиток у Постанові Верховної Ради України «Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» (від 5 березня 1998 року № 188/98-ВР). Цим документом уточнюється перелік об'єктів державного управління (регулювання) до яких віднесено:

- навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів;

- природні ресурси як такі, що залучені в господарський обіг, так і ті, що не використовуються у господарській діяльності у даний час (земля, надра, вода, атмосферне повітря, ліси та інша рослинність, тваринний світ);

- ландшафти та інші природні комплекси;

- території та об'єкти природно-заповідного фонду України;

- здоров'я та життя людей.

Основні напрями державної політики дають уявлення про зміст процесів забезпечення екологічної безпеки як сукупності заходів, що пов'язані з:

- охороною атмосферного повітря;

- забезпеченням матеріального виробництва, яке не створює небезпеки за його наслідками;

- забезпеченням екологічної безпеки у науковій та науково-технологічній сферах;

- цивільним захистом населення.

Але екологічна безпека – явище багатоаспектне, тому без урахування тісного зв'язку з іншими складовими охорони довкілля складно розраховувати на досягнення максимальної повноти впливу державного управління на процеси забезпечення екологічної безпеки. Постанова №188/98-ВР змістовно розкриває переважні уявлення про головні напрями діяльності держави, і мету забезпечення екологічної безпеки. Так, до основних пріоритетів охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів віднесено:

- гарантування екологічної безпеки ядерних об'єктів і радіаційного захисту населення та довкілля, зведення до мінімуму шкідливого впливу

наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

- поліпшення екологічного стану басейнів річок України та якості питної води;

- стабілізація та поліпшення екологічного стану в містах і промислових центрах Донецько-Придніпровського регіону;

- будівництво нових та реконструкція діючих потужностей комунальних очисних каналізаційних споруд;

- запобігання забрудненню Чорного та Азовського морів і поліпшення їх екологічного стану;

- проведення класифікації регіонів України за рівнями техногенно-екологічних навантажень, створення карт таких навантажень;

- розробка методології визначення ступеня екологічного ризику для довкілля, обумовленого техногенними об'єктами;

- проведення досліджень з метою створення моделей моніторингового контролю за об'єктами спостережень у промисловості, енергетиці, будівництві, транспорті і сільському господарстві.

Окрім того, наголошено на необхідності створення державної системи екологічного моніторингу, який є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації і забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистем для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки.

У системі правових заходів, спрямованих на охорону екологічних прав громадян, важливе місце також посідають: екологічні програми, екологічна експертиза, контроль і нагляд у галузі охорони навколишнього природного середовища; освіта і виховання у зазначеній сфері.

Екологічні програми розробляються з метою проведення ефективної і цілеспрямованої діяльності з організації і координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів. До них належать загальнодержавна Програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 рр.; загальнодержавна Програма поводження з токсичними відходами; загальнодержавна Програма охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів; Державна цільова екологічна програма приведення в безпечний стан уранових об'єктів виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод»; Програма припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин на 2004-2030 роки; Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки; Комплексна програма реалізації на

національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003-2015 роки; Комплексна програма протизсувних заходів на 2005-2014 роки; Державна цільова екологічна програма проведення моніторингу навколишнього природного середовища [49].

Охороні екологічних прав громадян значною мірою сприяють контроль і нагляд за охороною навколишнього природного середовища. Існує державний і громадський контроль. Державний контроль здійснюється місцевими радами та їх виконавчими органами, Міністерством екології та природних ресурсів України, його органами та іншими спеціально уповноваженими державними органами.

Громадський контроль здійснюється громадськими інспекціями відповідно до Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 27.02.02, згідно з яким громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюють громадські інспектори з охорони довкілля. Діяльність громадських інспекторів організовують і координують органи, що належать до сфери управління Мінекоресурсів, а саме: Державна екологічна інспекція, Республіканський комітет Автономної Республіки Крим з екології та природних ресурсів, державні управління екології та природних ресурсів в областях, містах Києві та Севастополі, державні інспекції охорони Чорного і Азовського морів.

Вирішення проблем охорони екологічних прав громадян значною мірою залежить від їхньої освіти і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища. Підвищення екологічної культури суспільства і професійна підготовка спеціалістів забезпечуються загальною обов'язковою комплексною освітою та вихованням у галузі охорони навколишнього природного середовища, в тому числі в дошкільних дитячих закладах, системі загальної середньої, професійної та вищої освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів [32].

Демографічні процеси, що відбуваються в державі, зумовлюються певними соціальними, економічними та екологічними чинниками. З іншого боку, так званий демографічний чинник, характер, масштаби й інтенсивність його змін призводять до тих чи інших економічних, соціальних, екологічних наслідків. Такий взаємовплив і взаємозв'язок можна розглядати як результат самоорганізації (самоуправління) суспільної системи. У зв'язку з цим видається правомірним, поряд з регулюванням соціо-еколого-економічного розвитку, говорити про регулювання демографічних процесів. Останнє слід розуміти, як цілеспрямований, науково обґрунтований вплив на народжуваність,

смертність, шлюбність, міграцію тощо, який може мати прямий або опосередкований характер. При цьому необхідно враховувати системи соціальних, економічних законів, а також загальнометодологічні та специфічні принципи демографічного розвитку.

Регулювання демографічних процесів – одна з функцій державного управління, зміст і напрямки якої відображає демографічна політика. Демографічна політика – цілеспрямована діяльність державних органів та інших соціальних інститутів у сфері регулювання процесів відтворення населення, система цілей та засобів їх досягнення [40].

У концепції демографічного розвитку України на 2005-2015 рр. наголошується, що базовим положенням є трактування демографічної політики не як складової соціально-економічної політики, а як її особливої спрямованості, демографічної орієнтації. Мета демографічної політики обумовлена конкретними історичними обставинами життєдіяльності суспільства та співвідношенням поточних і перспективних завдань. Демографічна політика повинна бути спрямована на досягнення довгострокової перспективи відтворення населення з урахуванням регіональних особливостей.

Регулювання демографічних процесів здійснюється Президентом України, зокрема через визначення ним основних стратегічних завдань та пріоритетів демографічного розвитку.

Відповідно до основних завдань Кабінету Міністрів України у сфері регулювання демографічної політики в Україні належать: вжиття заходів щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина; створення сприятливих умов для вільного і гармонійного розвитку особистості; забезпечення проведення бюджетної, фінансової, структурно-галузевої політики; політики у сферах праці та зайнятості населення, соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки; розробка і виконання загальнодержавних програм економічного, соціального, культурного розвитку, охорони довкілля, а також розробка, затвердження і виконання інших державних цільових програм.

Важливою подією у сфері регулювання демографічних процесів стало створення Міжвідомчої комісії з питань подолання демографічної кризи та розвитку трудових ресурсного потенціалу при Раді національної безпеки й оборони України.

Основними завданнями Комісії є:

- аналіз стану і можливих загроз національній безпеці України у питаннях подолання демографічної кризи та розвитку трудових ресурсного потенціалу, а також стану виконання державних програм і заходів,

пов'язаних із реалізацією центральними та місцевими органами виконавчої влади державної політики у відповідних сферах;

- узагальнення міжнародного досвіду щодо формування та реалізації державної політики з метою подолання демографічної кризи та розвитку трудових ресурсного потенціалу;

- розробка і внесення Президентові України та Раді національної безпеки й оборони України пропозицій щодо: визначення національних інтересів України у питаннях подолання демографічної кризи та розвитку трудових ресурсного потенціалу, здійснення заходів, спрямованих на вдосконалення державної політики у цій сфері; удосконалення системи правового забезпечення питань поліпшення демографічної ситуації та розвитку трудових ресурсного потенціалу; організації та порядку взаємодії міністерств, інших центральних органів виконавчої влади з метою подолання демографічної кризи та розвитку трудових ресурсного потенціалу.

З метою регулювання міграцій, які є складовою демографічного процесу, у 2009 р. було створено Державну міграційну службу України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовувалась й координувалась Кабінетом Міністрів України через Міністерство внутрішніх справ України. Однак постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання державного управління у сфері міграції» від 7 липня 2010 р. передбачено ліквідування Державної міграційної служби України та призупинення ліквідації Державного департаменту у справах громадянства, імміграції і реєстрації фізичних осіб.

Правонаступником Державної міграційної служби України з питань громадянства, реєстрації фізичних осіб і імміграції є Міністерство внутрішніх справ, а з питань міграції в рамках, визначених законодавством про біженців, – Державний комітет у справах національностей і релігій.

При цьому державне регулювання міграційних процесів продовжують здійснювати й інші відомства: Державна прикордонна служба України – займається питаннями затримки й депортації нелегальних мігрантів; Міністерство закордонних справ України – захищає права громадян України за її межами; Міністерство внутрішніх справ України і Служба безпеки України – розслідують злочини, вчинені нелегалами; Міністерство праці й соціальної політики – розробляє квоти трудових мігрантів, які може прийняти Україна.

Регулюванням міграційних процесів, окрім вищенаведених відомств, опікуються також територіальні (управління (відділи) у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб головних управлінь, управління МВС в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві

та Севастополі) та місцеві органи влади (відділи, відділення у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб міських, районних управлінь (відділів) МВС).

Регулювання демографічних процесів здійснюється такими засобами, які можна об'єднати у три групи:

- економічні – мають форму надання прямої грошової допомоги (допомоги на дітей, одноразової допомоги в разі народження дитини, оплачуваної відпустки вагітним жінкам та післяпологової відпустки, пільгових позик молодим сім'ям), дотацій з Держбюджету або місцевих бюджетів (обслуговування немовлят, забезпечення місцями у дитячих садках на пільгових умовах тощо), непрямих грошових допомог (знижок і пільг переважно багатодітним сім'ям при одержанні житла, встановлення нижчої квартплати). Сюди входять також різні податкові пільги багатодітним сім'ям, сім'ям, які виховують дітей-інвалідів;

- правові (адміністративно-юридичні) – покликані створити єдині законодавчі та адміністративні норми поведінки (мінімальний вік початку трудової діяльності та вступу до шлюбу, права матері і дітей у разі розірвання шлюбу);

- інформаційно-агітаційні (психологічні) – передбачають використання засобів масової інформації, мистецтва з метою регулювання демографічних процесів відповідно до цілей та завдань демографічної політики. Ефективне управління демографічними процесами може бути досягнуте лише за рахунок поєднання економічних, правових та психологічних заходів [49].

Аналізуючи нормативно-правове забезпечення регулювання демографічних процесів, слід зазначити, що законодавство у цій сфері є досить широким, тому назвемо тільки основні документи: Конституція України, Конвенція про захист прав людини та основних свобод, Конвенція про статус біженця 1951 року та Протоколу 1967 року (2002); Закон України «Про імміграцію» (2001), Закон України «Про біженців» (2001), Закон України «Про громадянство України» (2001) та Закон України «Про правовий статус іноземця і осіб без громадянства», Закони України «Про Державну прикордонну службу України» (2003) та «Про внесення змін в деякі законодавчі акти в зв'язку з прийняттям Закону «Про державну прикордонну службу України» (2003), «Про свободу пересування і свободу вибору місця проживання в Україні», «Про основи національної безпеки України». Механізмами реалізації цих законів стали численні постанови уряду, що регулювали окремі питання. Між тим, попри широкий перелік нормативно-правових документів, низка питань дотепер залишається відкритою. Тобто існуюча законодавча база у сфері

регулювання демографічних процесів не закладає основ демографічної політики України.

Інструментом для практичного регулювання проблем, пов'язаних з відтворенням населення, можуть бути відповідні програми. Протягом певного періоду прийнято низку державних документів, орієнтованих на поліпшення демографічної ситуації в Україні, зміцнення сімейно-шлюбних стосунків, формування усвідомленого батьківства. Це передусім національна програма «Планування сім'ї» (1994 р.), програма «Українська родина» (2001 р.), національна програма України «Репродуктивне здоров'я 2001-2005» (2001 р.), Державна програми підтримки сім'ї на період до 2010 року, Концепція державної сімейної політики (2000 р.), Концепція демографічного розвитку України на 2005-2015 рр. (проект 2004 р.), Загальнодержавна цільова соціальна програма «Здорова нація» на 2009-2013 роки та ін. [49].

Отже, як показав проведений аналіз на сьогоднішній день в Україні немає ефективного механізму щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення, який би стимулював його відтворення.

Тому, запорукою реальності вирішення проблем у соціо-еколого-економічній та демографічній сфері, надзвичайно складних із різних точок зору, слід вважати вироблення регулюючих механізмів, які забезпечували б тісну взаємодію, об'єднання зусиль усіх рівнів та гілок влади, установ та громадських організацій.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

2.1.

Аналіз чинників впливу на рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення України

2.2.

Оцінка рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення України

2.3.

Оцінка впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення

2.4.

Проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення

2.1. Аналіз чинників впливу на рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення України

Для визначення рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення необхідним є проведення аналізу чинників, що впливають на кожну її складову.

Однією з найважливіших складових економічної безпеки населення виступає зайнятість, що дозволяє брати участь у суспільному виробництві, а, отже, і мати гідний рівень матеріального забезпечення, до того ж саме активна економічна діяльність сприяє та визначає можливості виходу людини на більш високі щаблі свого розвитку. Тому звернемо увагу на показники, що стосуються зайнятості населення та безробіття як однієї із загроз щодо його безпеки.

Одним із чинників, що впливає на рівень економічної безпеки населення – це чисельність економічно активного населення (Додаток Е). Економічно активними вважаються особи, зайняті економічною діяльністю, яка приносить дохід (зайняті), та безробітні.

Отже, як бачимо (Додаток Е) загалом чисельність економічно активного населення як в Україні так і по її регіонах за аналізовані періоди в основному зменшується, при чому за 2006-2010 роки найбільше зниження спостерігається в Київській (на 3,09 %), Кіровоградській (на 5,34 %), Луганській (на 5,34 %), Полтавській (на 4,15 %), Тернопільській (на 6,31 %), Херсонській (на 3,27 %) та Чернівецькій (на 4,32 %) областях. А у 2010 році порівняно з попереднім у більшості областей збереглися такі ж тенденції, так зокрема чисельність економічно активного населення зменшилось у АР Крим на 7,5 тис осіб, Луганській області – на 17,5 тис осіб, Донецькій – на 20,3 тис осіб, і лише у Львівській, Волинській, Рівненській, Тернопільській та Чернігівській областях їх чисельність зростає.

Однією із найбільших загроз для економічної безпеки населення України є безробіття, оскільки воно призводить до втрати доходів від трудової діяльності, до порушення нормальної життєдіяльності людини, до зростання захворюваності, соціального песимізму, втрати кваліфікаційного потенціалу, і як наслідок, людина не може почувати себе безпечно. Варто зазначити, що кількість зареєстрованих незайнятих

(Додаток Ж) в Україні є порівняно меншою з кількістю безробітних, визначених за методикою МОП, що не дозволяє адекватно оцінювати ситуацію населення на ринку праці за вітчизняною методикою, тому проаналізуємо показник чисельності безробітних за методологією МОП (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Результати аналізу чисельності безробітного населення України за методологією МОП за 2006-2010 роки*

Регіони	Значення показника у відповідному періоді					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна	1515	1417,6	1425,1	1958,8	1785,6	270,6	-173,2	17,86	-8,84
АР Крим	48,6	43,9	45,7	66,5	60,2	11,6	-6,3	23,87	-9,47
Вінницька	50,7	47,1	49,7	82,6	76,9	26,2	-5,7	51,68	-6,90
Волинська	41,5	38,4	39,6	44,5	40,5	-1	-4	-2,41	-8,99
Дніпропетровська	85,4	82,5	84,1	129,4	117,7	32,3	-11,7	37,82	-9,04
Донецька	129,3	125,7	128,5	205,6	182,9	53,6	-22,7	41,45	-11,04
Житомирська	57	53,5	53,9	66,6	60,8	3,8	-5,8	6,67	-8,71
Закарпатська	41,3	37	37,8	57,9	50,4	9,1	-7,5	22,03	-12,95
Запорізька	58,3	54,3	53,9	73	66,9	8,6	-6,1	14,75	-8,36
Івано-Франківська	47	46,8	46,5	51,8	47,5	0,5	-4,3	1,06	-8,30
Київська	52	49,6	49,2	66,2	59,7	7,7	-6,5	14,81	-9,82
Кіровоградська	41,3	40,8	40,1	47,6	42,3	1	-5,3	2,42	-11,13
Луганська	82,4	75,6	75,2	85,4	78,7	-3,7	-6,7	-4,49	-7,85
Львівська	96,8	90,4	89,7	100,5	93,3	-3,5	-7,2	-3,62	-7,16
Миколаївська	53	50,5	49,7	54,8	49,4	-3,6	-5,4	-6,79	-9,85
Одеська	56	48,5	50,6	75,3	68	12	-7,3	21,43	-9,69
Полтавська	52,2	48,8	47,7	73,9	69,2	17	-4,7	32,57	-6,36
Рівненська	48	46,7	46,2	66,9	60,8	12,8	-6,1	26,67	-9,12
Сумська	45,8	44,3	43,7	62,2	59,2	13,4	-3	29,26	-4,82
Тернопільська	41,8	39,8	41,1	53,8	50,8	9	-3	21,53	-5,58
Харківська	85,5	74,2	73,6	105,5	97,9	12,4	-7,6	14,50	-7,20
Херсонська	48,4	45,6	46,1	51,1	46,1	-2,3	-5	-4,75	-9,78
Хмельницька	55,2	52	51,6	61,1	54,9	-0,3	-6,2	-0,54	-10,15
Черкаська	56,9	52,8	51,9	68,1	62,4	5,5	-5,7	9,67	-8,37
Чернівецька	37,3	35,2	34,9	38,9	35,6	-1,7	-3,3	-4,56	-8,48
Чернігівська	45,5	42,3	41,5	60,2	56,1	10,6	-4,1	23,30	-6,81
м. Київ	50,1	45	45,5	96,5	85,9	35,8	-10,6	71,46	-10,98
м. Севастополь	7,7	6,3	7,1	12,9	11,5	3,8	-1,4	49,35	-10,85

Примітка. * Розраховано авторами на основі джерела [64-68]

Отже, як бачимо, ситуація є досить складною, адже чисельність безробітних є достатньо високою. При чому варто зазначити, що їх кількість у 2010 порівняно з 2006 зростає практично у всіх регіонах. Відповідно у 2009/2010 роках спостерігається тенденція зменшення чисельності безробітних загалом по Україні, а найбільше у Донецькій області на 11,04 %, Кіровоградській – на 11,15 %, Хмельницькій – на 10,15 % та містах Київ – на 10,98 % і Севастополь – на 10,85 %. Варто зазначити, що найбільша чисельність безробітних у таких регіонах, як: Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Львівська та Харківська області, тоді як найменше безробітних у м. Севастополі. Отже, безробіття залишається водночас найбільшою проблемою і загрозою для населення України, і, в першу чергу, для його економічної безпеки.

Позитивний вплив на рівень безпеки працевлаштування здійснює рівень працевлаштування незайнятих громадян. Тому варто проаналізувати цей показник на основі даних Додатку І.

Слід відмітити, що у 2006-2010 роках спостерігається зменшення кількості працевлаштованих безробітних у всіх регіонах, крім м. Київ. Ситуація у 2009-2010 роках дещо покращилась і кількість працевлаштованих зростає, зокрема найбільше у Дніпропетровській області на 21,41 %, Запорізькій – на 21,1 %, Івано-Франківській – на 17,81 %, Харківській – на 14,87 % та Хмельницькій – на 10,18 %, а у Миколаївській області та місті Севастополь ситуація погіршилась. Як бачимо, лише за наявності позитивних тенденцій щодо працевлаштування безробітних рівень безпеки працевлаштування зростатиме.

Аналізу потребує також показник попиту на робочу силу (табл. 2.2), який визначається наявністю певної кількості вакантних посад та робочих місць, що, в свою чергу, дає можливість людині знайти роботу, а, отже, і сприяє зростанню безпеки працевлаштування.

Таблиця 2.2

Результати аналізу попиту на робочу силу в Україна за 2006-2010 роки*

Регіони	Значення показника у відповідному періоді					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна	186,6	170,5	169,7	91,1	65,8	-120,8	-25,3	-64,74	-27,77
АР Крим	5,3	5,3	6,4	3,4	2,6	-2,7	-0,8	-50,94	-23,53
Вінницька	3	2,7	2,2	1,1	0,6	-2,4	-0,5	-80,00	-45,45
Волинська	2,2	3,3	3,6	2	1	-1,2	-1	-54,55	-50,00

Продовж. табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Дніпропетровська	18,2	17,6	18,9	10	6,5	-11,7	-3,5	-64,29	-35,00
Донецька	34,8	28,8	25	10,1	3,3	-31,5	-6,8	-90,52	-67,33
Житомирська	3,3	2,7	3,9	2,4	1,5	-1,8	-0,9	-54,55	-37,50
Закарпатська	3,4	3,6	2,1	1,1	0,7	-2,7	-0,4	-79,41	-36,36
Запорізька	6,7	7,2	6,8	1,9	1,1	-5,6	-0,8	-83,58	-42,11
Івано-Франківська	2	1,5	1,3	0,6	0,2	-1,8	-0,4	-90,00	-66,67
Київська	7	6,1	7,4	3,7	2,1	-4,9	-1,6	-70,00	-43,24
Кіровоградська	3,8	3	3,5	1,1	0,6	-3,2	-0,5	-84,21	-45,45
Луганська	9,3	7,2	1,8	2,2	1,3	-8	-0,9	-86,02	-40,91
Львівська	4,9	4,7	4	2,1	1,2	-3,7	-0,9	-75,51	-42,86
Миколаївська	4	2,3	2,7	1,7	1	-3	-0,7	-75,00	-41,18
Одеська	5,7	5,6	5,8	3	2,2	-3,5	-0,8	-61,40	-26,67
Полтавська	5,3	4,6	6,2	2,8	2,9	-2,4	0,1	-45,28	3,57
Рівненська	1,8	3	3,6	2,1	0,7	-1,1	-1,4	-61,11	-66,67
Сумська	2,6	1,9	2	1,3	0,7	-1,9	-0,6	-73,08	-46,15
Тернопільська	1,8	1,1	1,8	1,3	1	-0,8	-0,3	-44,44	-23,08
Харківська	12,5	12,5	10,7	4,4	2,6	-9,9	-1,8	-79,20	-40,91
Херсонська	2,2	1,5	2,9	3	1,6	-0,6	-1,4	-27,27	-46,67
Хмельницька	3,5	2,1	1,1	0,7	0,3	-3,2	-0,4	-91,43	-57,14
Черкаська	1,5	1,3	1,3	0,5	0,3	-1,2	-0,2	-80,00	-40,00
Чернівецька	1,8	1,6	1,5	0,8	0,4	-1,4	-0,4	-77,78	-50,00
Чернігівська	3,9	4,4	4,5	2,2	1,1	-2,8	-1,1	-71,79	-50,00
м. Київ	33,9	32,3	36,2	24,1	27,1	-6,8	3	-20,06	12,45
м. Севастополь	2,2	2,6	2,5	1,5	1,2	-1	-0,3	-45,45	-20,00

Примітка. * Розраховано авторами на основі джерел [58, 59, 60, 61, 62]

Необхідно зазначити, що спостерігається тенденція зменшення попиту на робочу силу за період з 2006 по 2010 роки, при чому у всіх областях України, що однозначно негативно впливає на безпеку працевлаштування населення. Зокрема у 2010 році порівняно з попереднім попит на робочу силу зменшився у Волинській області на 50 %, Донецькій – на 67,33 %, Івано-Франківській – на 66,67 %, Рівненській – на 66,67 %, Хмельницькій – на 57,14 %, тоді як у Полтавській області та місті Києві даний показник зріс відповідно на 3,57% і 12,45 %.

Варто звернути увагу на одну із важливих складових економічної безпеки – фінансову безпеку, що являє собою наявність фінансових ресурсів, які необхідні для задоволення життєво важливих потреб та забезпечення гідного рівня життя.

Щоб безпечно існувати та розвиватись кожній людині необхідний певний рівень доходу, за якого вона зможе забезпечити задоволення своїх

потреб і насамперед надійне та стабільне фінансове становище, тому проаналізуємо динаміку середньодушового доходу населення на основі даних Додатку К.

Згідно з проведеним аналізом (рис. 2.1) було виявлено зростання середньодушового наявного доходу у всіх регіонах України, що звичайно є позитивним фактором. Варто зазначити, що найбільше зростання доходу населення у 2009-2010 роках спостерігається у Чернівецькій області (на 31,65 %) та містах Київ (на 37,59 %) і Севастополь (на 33,5 %), найменше – у Полтавській області (на 20,86 %). Така тенденція є позитивною, оскільки зі зростанням доходу збільшується і фінансова безпека населення. Проте варто відмітити перевищення рівня витрат над доходами населення в Україні, що свідчить про наявність так званих «тіньових доходів» і це не дозволяє повністю об'єктивно оцінювати рівень матеріального забезпечення.

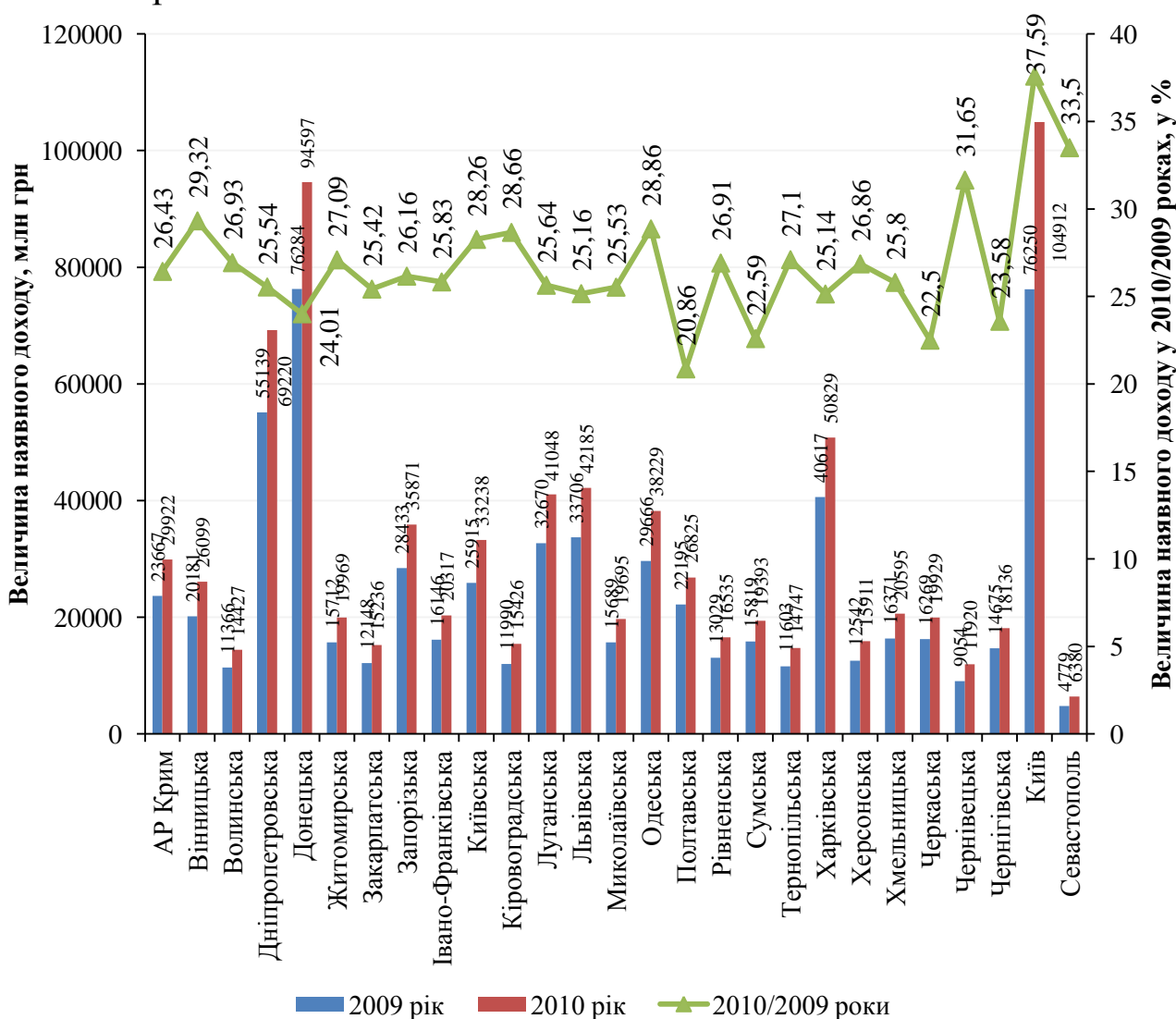

Рис. 2.1. Динаміка величини наявного доходу на одну особу в Україні*

Примітка. * Побудовано авторами на основі джерела [63]

Аналіз децильного коефіцієнта доходів (Додаток АН) також показав, що в Україні спостерігається значна диференціація рівня доходів населення, що також негативно впливає на економічну безпеку, адже є передумовою для виникнення соціальної напруженості в суспільстві.

Одним із основних доходів населення є заробітна плата, тому важливе значення має аналіз її рівня та динаміки (Додаток Л), адже вона чи не найбільше впливає на рівень економічної безпеки населення.

Аналіз середньої заробітної плати в Україні та її регіонах показав, що в загальному спостерігається позитивна динаміка, проте її рівень є недостатньо високим. Найбільший рівень заробітної плати виявлено у таких регіонах, як: Дніпропетровська, Донецька, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська області та містах Київ і Севастополь, тоді як найменший – у Волинській, Тернопільській та Чернігівській областях. Тобто, спостерігаються диспропорції в оплаті праці між регіонами. Це свідчить лише про те, що заробітна плата в нашій країні надалі визначається за видами економічної діяльності, тобто залежно від того, в якій галузі людина працює, а не від особистого трудового внеску, кваліфікації та професіоналізму працівника, що є суттєвою помилкою та чинником поглиблення бідності в Україні, а, отже, і зменшення рівня фінансової безпеки.

Аналізу потребує стан заборгованості із виплат заробітної плати (Додаток М), як один із чинників, що впливає на рівень фінансової безпеки населення. На жаль, в Україні та її регіонах спостерігається тенденція до зростання заборгованості із виплати заробітної плати. Лише у 2006-2010 роках вона зменшилась у Тернопільській області на 14,9 тис грн. і Хмельницькій – на 27,6 тис грн., та у 2009-2010 роках у Вінницькій та Одеській областях – на 0,3 та 1,8 тис грн. відповідно. Найбільше зростання заборгованості із заробітної плати виявлено у таких областях, як: Волинська (на 74,51 %), Кіровоградська (на 51,61 %), Миколаївська (58,82 %) та Сумська (на 60,58 %). Все це негативно впливає на фінансову безпеку населення, оскільки на певний період людина втрачає трудовий дохід, що відбивається на її матеріальному становищі.

Ще один вид доходу, що також має велике значення – соціальні допомоги та трансферти, оскільки вони дозволяють підтримувати належний рівень матеріального становища соціально вразливих верств населення, а отже, і підвищити його фінансову безпеку. В результаті проведеного аналізу соціальних допомог та трансфертів населенню (Додаток Н) виявлено її зростання у всіх регіонах, крім м. Київ.

Однією з основних та найбільших загроз економічної безпеки людини є бідність. У сучасних умовах бідність часто стає на перешкоді стабільності суспільства і його подальшого розвитку. Люди, які тривалий час перебувають у стані бідності, соціально деградують, перетворюються на люмпенів, злочинців, які становлять загрозу для добропорядних громадян. Все це негативно впливає не тільки на розвиток держави, але й на безпеку населення. Люди вважаються бідними, якщо їхні доходи або споживання нижчі за певний рівень, що його визначають як межу бідності. Тому проаналізуємо частку населення із доходами нижче прожиткового мінімуму (табл. 2.3).

Варто відмітити позитивну тенденцію зменшення числа людей, що мають доходи нижче прожиткового мінімуму у 2010 році порівняно з 2006 роком, проте частка таких людей і досі залишається високою у всіх регіонах, що, у свою чергу, є руйнівним явищем для життя населення. Необхідно також зазначити, що спостерігається зростання даного показника у 2010-2009 роках практично у всіх регіонах, крім Сумської та Одеської областей, де він зменшився на 2,93 % і 3,06 % відповідно. Частка населення із доходами нижче прожиткового мінімуму зростає найбільше у таких областях, як: Житомирська (на 104,29 %), Івано-Франківська (на 124,24 %) та Чернівецька (на 150,96 %), що є досить негативним. Отже, як бачимо, за офіційними статистичними даними значна частина населення України залишається бідною, тобто існує загроза щодо його фінансової безпеки.

Для нормальної життєдіяльності людини необхідна наявність просторої житлової площі, яка забезпечена всім необхідним для її існування. В Україні спостерігаємо незначне зростання рівня забезпеченості житловою площею (Додатки П, Р, С, Т).

Важливе значення має також забезпечення комфортних житлових умов, тобто наявність каналізації, водопроводу, опалення.

Аналіз показав, що більшість житла в Україні обладнане водопроводом та каналізацією (Додатки П, Р), при чому його частка є невисокою, але зростає у всіх регіонах. Найбільша частка житла, обладнаного водопроводом та каналізацією у м. Києві – 98,9 % та 98,9 %, у м. Севастополі – 95,5 % і 90,1 %, АР Крим – 78,4 % і 87,6 %, Донецькій області – 73,5 % і 71,6 % та Дніпропетровській – 70,1 % та 67,2 % відповідно. Однак залишаються області, де ці показники є невисокими, зокрема, це Вінницька, Житомирська, Івано-Франківська, Хмельницька, Чернівецька та Чернігівська області.

Таблиця 2.3

Частка населення із доходами нижче прожиткового мінімуму в
Україні
за 2006-2010 роки*

Регіони	Значення показника у відповідному періоді					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна	50,9	27,2	16,1	15,5	21,8	-29,1	6,3	-57,17	40,65
АР Крим	51,1	35,2	17,1	15,8	27	-24,1	11,2	-47,16	70,89
Вінницька	43,3	28,4	16,2	19	26,6	-16,7	7,6	-38,57	40,00
Волинська	72,3	49,8	33,6	25,5	33	-39,3	7,5	-54,36	29,41
Дніпропетровська	47,9	21,9	11,4	12,2	17,9	-30	5,7	-62,63	46,72
Донецька	49,6	17,1	10,5	12	15	-34,6	3	-69,76	25,00
Житомирська	57,1	30,7	16,4	16,3	33,3	-23,8	17	-41,68	104,29
Закарпатська	52,9	32,3	16,9	22	39,2	-13,7	17,2	-25,90	78,18
Запорізька	48,8	24,3	16,3	11,9	19,3	-29,5	7,4	-60,45	62,18
Івано-Франківська	44,9	29,1	14,9	13,2	29,6	-15,3	16,4	-34,08	124,24
Київська	59,8	24,1	11,4	9,1	11,3	-48,5	2,2	-81,10	24,18
Кіровоградська	57,6	45,4	32,8	25,5	26,7	-30,9	1,2	-53,65	4,71
Луганська	62,1	26,1	12,8	15	21,9	-40,2	6,9	-64,73	46,00
Львівська	59,3	31,9	16,4	20	29,5	-29,8	9,5	-50,25	47,50
Миколаївська	41	28,3	13,7	12,9	16,7	-24,3	3,8	-59,27	29,46
Одеська	55	31,4	23	19,6	19	-36	-0,6	-65,45	-3,06
Полтавська	51,2	27,4	16,2	16,2	19,5	-31,7	3,3	-61,91	20,37
Рівненська	57,2	29,6	25,2	19,6	28	-29,2	8,4	-51,05	42,86
Сумська	52,6	28,1	18,7	20,5	19,9	-32,7	-0,6	-62,17	-2,93
Тернопільська	63,3	43,2	28,2	24	36,1	-27,2	12,1	-42,97	50,42
Харківська	47,6	21,3	10,9	11,9	15,2	-32,4	3,3	-68,07	27,73
Херсонська	61,9	32,8	21,4	30,2	37,1	-24,8	6,9	-40,06	22,85
Хмельницька	54,9	32,8	21,4	30,2	37,1	-17,8	6,9	-32,42	22,85
Черкаська	44,1	20,4	16	16,2	18,1	-26	1,9	-58,96	11,73
Чернівецька	55,4	38	24,3	10,4	26,1	-29,3	15,7	-52,89	150,96
Чернігівська	48,2	29,7	23,9	16	21	-27,2	5	-56,43	31,25
м. Київ	24,9	12,5	2,7	4,7	7	-17,9	2,3	-71,89	48,94
м. Севастополь	10,6	13,2	4,6	5	5,8	-4,8	0,8	-45,28	16,00

Примітка. * Розраховано авторами на основі джерел [64, 65, 66, 67, 68]

Варто зазначити, що значна частка житла в Україні обладнана газопроводом (Додаток С), проте спостерігається тенденція до її незначного зменшення. У свою чергу, частка житла обладнаного центральним опаленням (Додаток Т), дещо різниться за регіонами, зокрема вона є найбільшою у Дніпропетровській, Київській, Донецькій,

Харківській областях та у містах Київ і Севастополь, а найменшою – у Вінницькій, Чернівецькій та Івано-Франківській областях.

Отже, як бачимо, населення України достатньо нерівномірно забезпечено належними житловими умовами, що відбивається на рівні безпеки проживання населення.

Важливо також проаналізувати динаміку кількості сімей, які перебувають на обліку для отримання житла та кількості сімей, які отримали житло (Додатки У, Ф, рис. 2.2).

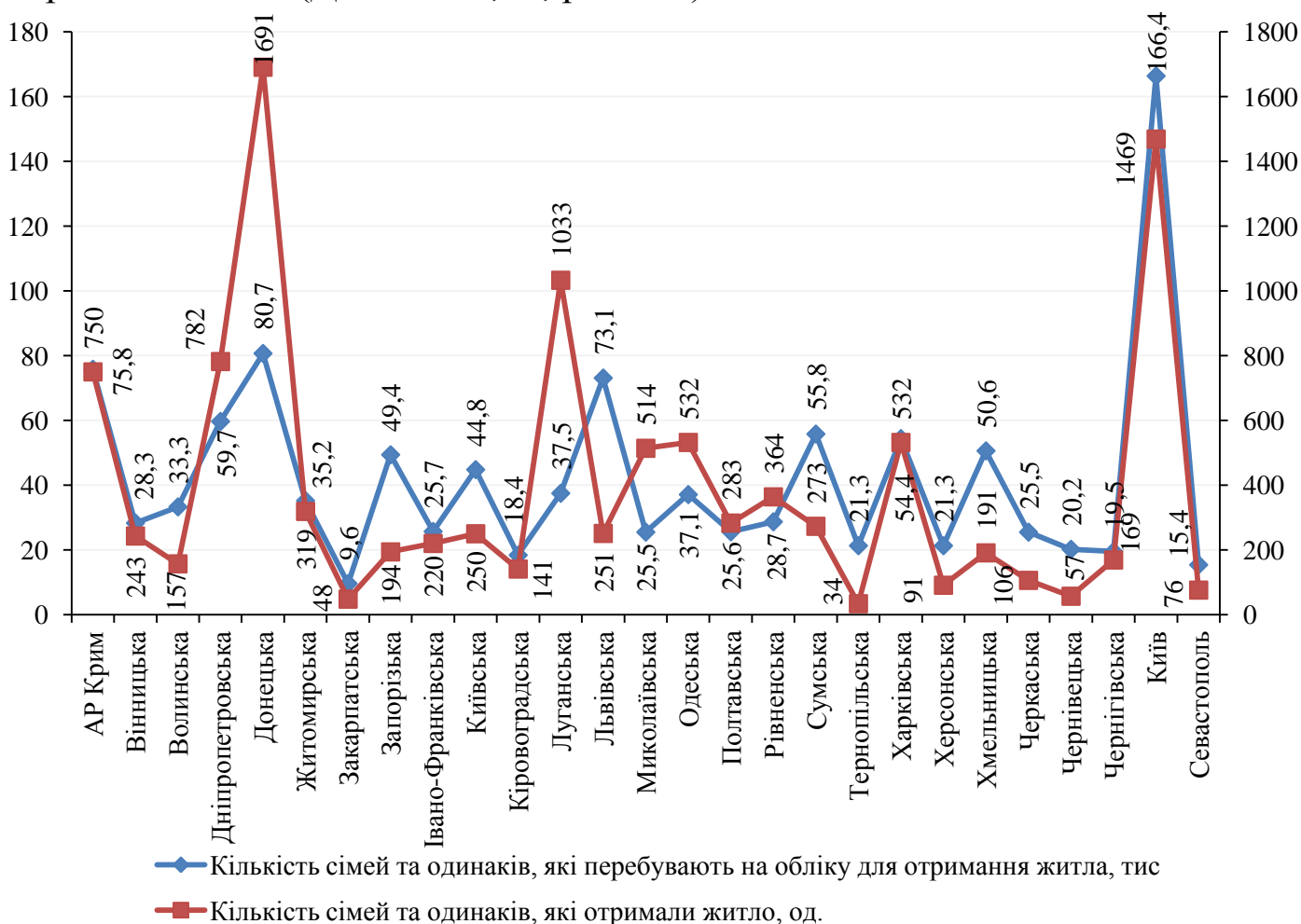

Рис. 2.2. Динаміка кількості сімей, які перебувають на обліку для отримання житла та кількості сімей, які отримали житло в Україні у 2010 році*

Примітка. * Побудовано авторами на основі джерела [68]

Результати дослідження показали, що значна частина населення має потребу в житлі, про що свідчить висока чисельність сімей та однаків, які перебувають на обліку для отримання житла. Варто зазначити, що кількість таких сімей помітно зменшується майже у всіх областях, крім Волинської і Київської, де їх чисельність не змінилась, а також Чернігівської та Рівненської, де їх кількість, навпаки, зростає. Необхідно

відмітити, що найбільша кількість таких сімей в АР Крим (75,8 тис), Дніпропетровській (59,7 тис), Донецькій (80,7 тис), Львівській (73,1 тис) областях та у місті Києві (166,4 тис).

У свою чергу, чисельність сімей та однаків, які отримали житло є достатньо невисокою. При чому, як у період з 2006 по 2010, так і у 2009-2010 роках виявлено негативну динаміку зменшення показника практично у всіх регіонах. Відповідно найбільше зниження даного показника за 2009-2010 роки спостерігається у таких областях, як: Чернігівська (на 174 тис), Чернівецька (на 54 тис), Запорізька (на 165 тис), Вінницька (на 129 тис) і місті Київ (на 696 тис). Лише у Дніпропетровській, Закарпатській, Миколаївській, Одеській та Рівненській областях чисельність сімей та однаків, що отримали житло зростає. Отже, як бачимо, ситуація з житловим питанням в Україні є складною, адже існує значна частка сімей, які його потребують, житлові площі для населення незначні, і не висока частка житла, обладнана всім необхідним для комфортного існування, що негативно впливає на безпеку проживання населення України.

Важливим компонентом соціальної безпеки є захист здоров'я, оскільки саме життя людини визначається найбільшою цінністю в суспільстві, тому важливе значення має аналіз показників, що впливають на рівень безпеки здоров'я населення. На забезпечення належного рівня охорони здоров'я має вплив рівень медичного обслуговування, наявність кваліфікованого персоналу та відповідних лікувальних закладів (Додатки Х, Ш, рис. 2.3).

Варто зазначити, що існуюча тенденція щодо зменшення чисельності лікарів (Додаток Х) практично у всіх областях України є досить тривожною, лише спостерігається їх незначне зростання в АР Крим (на 6,49 %), Волинській (на 1,52 %), Київській (на 1,55 %), Тернопільській (0,44 %), Харківській (на 0,52 %) та Львівській (на 1,65 %) областях.

Дещо іншою є ситуація щодо показника чисельності середнього медичного персоналу (Додаток Ш), який у 2010 порівняно з 2006 роком зменшився практично у всіх областях, тоді як у 2009-2010 роках динаміка цього показника дещо різнилась за регіонами. Зокрема, найбільше зростання чисельності середнього медичного персоналу виявлено в АР Крим (6,43 %), м. Севастополі (на 1,13 %), Хмельницькій (на 1,37 %) та Івано-Франківській (на 0,97 %) областях.

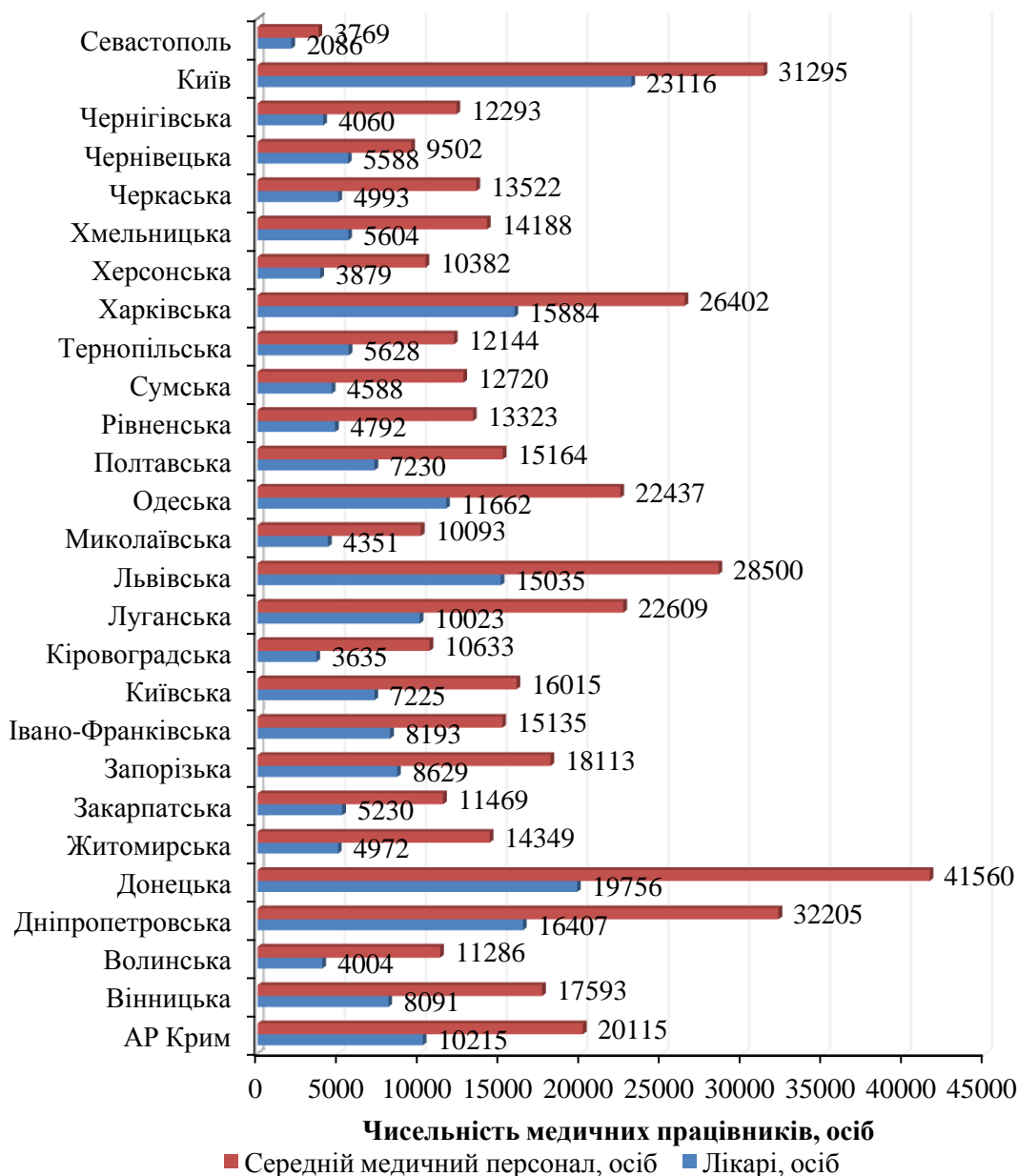

Рис. 2.3. Динаміки чисельності лікарів та середнього медичного персоналу в Україні у 2010 році*

Примітка. *Побудовано авторами на основі джерела [68]

Отже, як бачимо, забезпеченість населення медичним персоналом є незадовільною, оскільки його чисельність поступово зменшується, а без наявності кваліфікованих кадрів, втрачається можливість надання кваліфікованої медичної допомоги в разі потреби, що негативно впливає на безпеку здоров'я населення.

На рівень безпеки здоров'я населення впливає також забезпеченість лікарняними ліжками (Додаток Щ). Результати аналізу показали, що забезпеченість населення лікарняними ліжками є недостатньою, до того ж було виявлено негативну динаміку зменшення кількості лікарняних ліжок

у всіх областях, зокрема у Чернівецькій області на 3,72 %, Луганській – на 1,63 % та Дніпропетровській – на 1,32 %.

Отже, як бачимо рівень медичного обслуговування знаходиться в незадовільному стані, що, у свою чергу, негативно впливає на рівень безпеки здоров'я населення.

Додається до цієї ситуації одна із загроз для безпеки здоров'я населення – поширення захворюваності (Додаток Ю), рівень якого є досить високим, проте в таких регіонах, як: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Миколаївська, Сумська, Хмельницька, Чернівецька областях, та містах Київ і Севастополь було виявлено тенденцію зменшення цього показника. Найбільше зростання захворюваності спостерігається у Дніпропетровській (на 2888,3 тис), Донецькій (на 2848 тис), Запорізькій (на 1070,2 тис), Одеській (на 1728,3 тис), та Харківській (2153,7 тис) областях.

Однією з основних умов розвитку людини виступає освіта, яка дозволяє отримати людині необхідні знання, навички та вміння для того, щоб безпечно реалізувати себе та здійснювати свою діяльність. Для того, щоб отримати достатній рівень освіти населення необхідним є наявність мережі освітніх та навчальних закладів.

Варто зазначити, що в Україні існує достатньо широка мережа навчальних закладів, яка складається із загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації (Додатки Я, АА, АБ). Аналіз показав, що у 2009-2010 роках кількість загальноосвітніх закладів в Україні поступово зменшується, зокрема спостерігається така динаміка у всіх без виключення регіонах, крім м. Севастополь. Найбільший рівень зменшення їх кількості виявлено у Херсонській (8,98 %), Хмельницькій (7,07 %) та Чернігівській (4,17 %) областях. Все це негативно впливає на безпеку навчання, оскільки середня освіта є обов'язковою, але через зменшення кількості шкіл можливість доступу до освіти зменшується.

Детальніше зупинимось на кількості професійно-технічних та вищих навчальних закладів (рис. 2.4). Результати аналізу (Додаток АА) показали, що у 2010 р. порівняно із 2006 загальна кількість професійно-технічних закладів в основному зменшилась. А у 2009-2010 роках їх кількість в регіонах України практично не змінилась і лише у Донецькій, Київській областях і місті Києві їх кількість зменшилась на 1 заклад, а у Запорізькій та Тернопільській – зросла відповідно на 3 та 1 навчальний заклад. Найбільша кількість професійно-технічних закладів виявлена у Дніпропетровській, Донецькій, Харківській, Луганській та Львівській областях, тобто у тих регіонах, де потреба у робітниках найбільша.

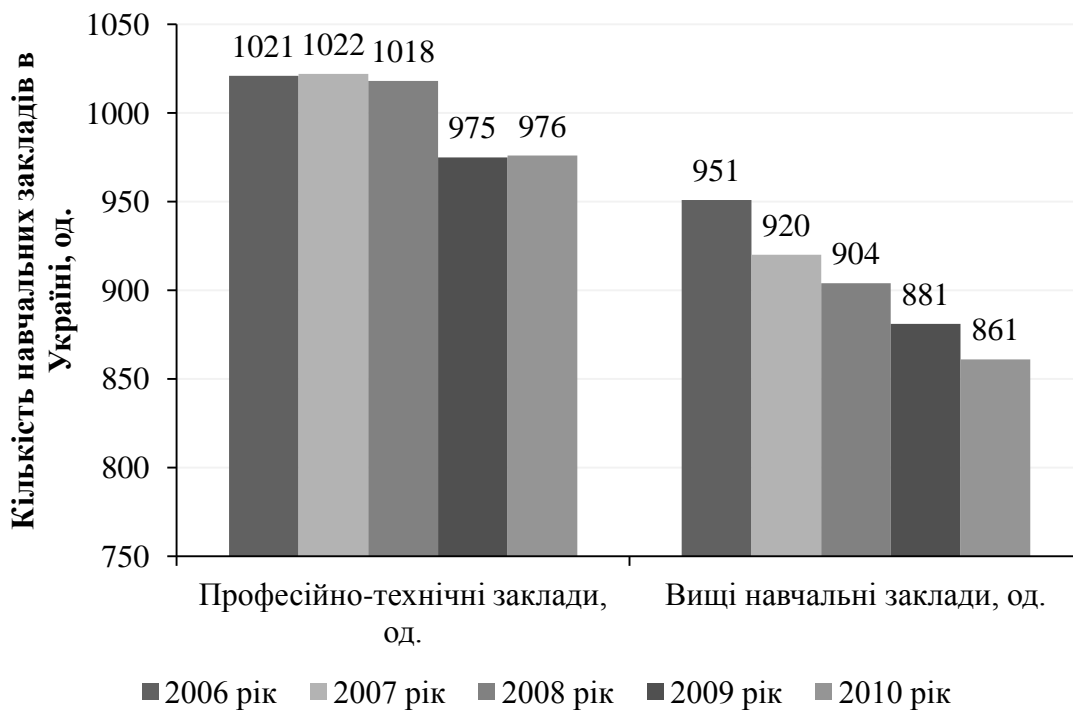

Рис. 2.4. Динаміка кількості професійно-технічних та вищих навчальних закладів в Україні за 2006-2010 роки*

Примітка. * Побудовано авторами на основі джерел [58, 59, 60, 61, 62]

Що стосується вищих навчальних закладів (Додаток АБ), то тут спостерігається значна диференціація їх кількості за регіонами, зокрема найбільше їх у м. Києві, Харківській, Донецькій, Дніпропетровській та Львівській областях, тоді як у таких регіонах як Волинська, Закарпатська, Сумська, Рівненська, Черкаська та Чернігівська їх значно менше. Загалом динаміка кількості вищих навчальних закладів в Україні має тенденцію до зменшення, крім того якість послуг в окремих навчальних закладах є досить низькою. В такій ситуації не можна задовольнити в достатній мірі потреби населення у навчанні, а, отже, можна констатувати наявність негативного впливу на безпеку навчання.

Важливе значення має також рівень охоплення населення освітою, адже чим більш освіченим є населення, тим більші можливості для його розвитку, а, отже, і для забезпечення нормального рівня життя (Додатки АВ, АД, АЕ).

Проаналізуємо динаміку рівня охоплення населення освітою в Україні за 2006-2010 роки (рис. 2.5). Результати аналізу (Додаток АВ) показали, що загалом протягом аналізованого періоду в Україні поступово зменшується кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема у 2010 році порівняно з 2009 роком – на 122 тис осіб. Виявлено, що найбільше населення охоплено загальною освітою у

Дніпропетровській, Донецькій, Львівській, Одеській, Харківській областях та місті Київ, а найменше у – Чернігівській, Чернівецькій, Кіровоградській області та місті Севастополь.

Чисельність учнів професійно технічних закладів (Додаток АД) в останні роки зростає на 9,2 тис осіб. При чому найбільше їх у Донецькій, Луганській, Сумській та Львівській областях, тоді як невелика їх чисельність у Чернігівській та Чернівецькій областях і місті Севастополь.

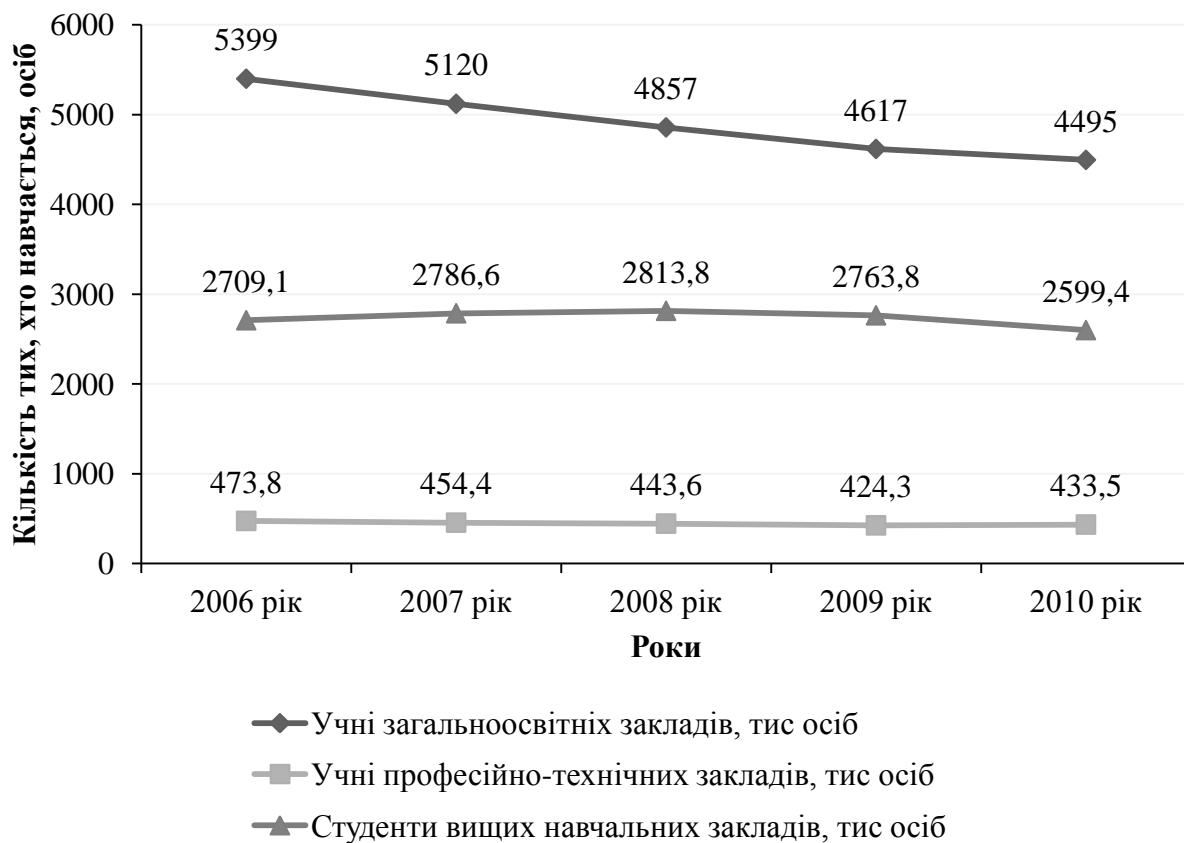

Рис. 2.5. Рівень охоплення населення освітою в Україні за 2006-2010 роки*

Примітка. * Побудовано авторами на основі джерел [58, 59, 60, 61, 62]

Чисельність студентів вищих навчальних закладів (Додаток АЕ) також зменшувалась протягом 2006-2009 років. Лише у 2010 році порівняно з 2009 роком їх чисельність поступово збільшувалась і на кінець аналізованого періоду становила 433,5 тис осіб. В загальному рівень охоплення населення освітою є достатньо високим, що позитивно впливає на соціальну безпеку, оскільки відкриває великі можливості для населення.

Соціальна безпека не може існувати без попередження насилля і злочинів проти особистості і власності, соціальної моралі, тому наявність суспільної злагоди є обов'язковою умовою її забезпечення. Однією із основних загроз соціальній безпеці населення стає наявність соціальних хвороб, таких як наркоманія, алкоголізм, поширення ВІЛ-інфекцій та

зростання злочинності. Тому важливим проведення аналізу цих процесів (Додатки АЖ, АИ, АК, АЛ).

Варто зазначити, що захворюваність, пов'язана із вживанням наркотичних та токсичних речовин, в Україні залишається на достатньо високому рівні, проте спостерігається позитивна динаміка щодо його зменшення. Лише у Волинській, Донецькій, Запорізькій, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Харківській, Хмельницькій та Черкаській областях її рівень зріс. У таких областях, як Дніпропетровська та Житомирська, а також у місті Севастополь відбулось значне зменшення даного показника.

Ще однією складовою, що негативно впливає на рівень соціальної безпеки є поширення захворювань, пов'язаних із вживанням алкоголю. Зокрема протягом аналізованого періоду цей показник поступово зменшувався: у 2010 році порівняно з 2009 роком – на 11,58 %, а у порівнянні з 2006 роком – на 20,73 %. Лише у двох областях України (Львівська та Сумська) у 2010 році порівняно з 2009 роком відбулось зростання рівня поширення захворювань, пов'язаних із вживанням алкоголю – на 1,35 % та 5,52 % відповідно.

Однією з найбільших та найважливіших проблем сучасного суспільства стає поширення ВІЛ-інфекції, яка поступово переростає у більш глобальні масштаби і становить загрозу для безпеки життя населення. За результатами аналізу можна зробити висновок, що протягом аналізованого періоду чисельність ВІЛ-інфікованих в Україні поступово зростає. Проте виявлено зменшення даного показника в АР Крим на 2,86 %, Волинській на 18,32 %, Дніпропетровській на 10,12 %, Донецькій на 10,74 %, Миколаївській на 2,04 %, Харківській на 5,39 % і Херсонській області на 5,25 %. Варто зазначити, що рівень захворюваності на ВІЛ-СНІД залишається на досить високому рівні, що негативно впливає на соціальну безпеку населення України.

Негативний вплив на рівень безпеки населення України має тенденція збільшення кількості вчинених злочинів протягом 2006-2010, при чому це спостерігалось у всіх регіонах. Найбільша кількість злочинів зафіксована у Дніпропетровській (49155 од.), Донецькій (61069 од.), Луганській (31677 од.) областях та місті Київ (35446 од.), тоді як найбільш благополучними регіонами у цьому плані є Закарпатська, Івано-Франківська та Тернопільська області, де рівень злочинності є невисоким.

Одним із чинників, що також здійснює вплив на рівень безпеки життя населення є кількість випадків виробничого травматизму (Додаток АМ). Відповідно до законодавства України праця людини охороняється, тобто на підприємствах повинні бути створенні належні умови праці. Якщо

аналізувати ситуацію в Україні, пов'язану з виробничим травматизмом, то в загальному спостерігається зменшення кількості випадків травматизму на виробництві. Щодо регіонів, то кількість травмованих осіб у 2010 році порівняно з 2009 роком збільшилась у Житомирській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Полтавській, Харківській, Черкаській областях та у місті Севастополь.

Отже, в загальному можна стверджувати, що в деяких регіонах України спостерігається значний рівень соціальної напруженості та існують загрози щодо безпеки життя населення, а, відповідно, і щодо його соціальної безпеки.

Запорукою впевненості кожної людини у своєму майбутньому, можливості її реалізуватися в будь-якій галузі суспільного процесу є розвиток культурної та гуманітарної сфери. В контексті соціальної безпеки освічена, культурна, толерантна людина завжди має більшу соціальну цінність і тому переважає в конкурентній боротьбі. Тому виділимо, на нашу думку, одну з ключових у соціальній безпеці – це культурну складову, яка включає в себе дозвілля та відпочинок.

Одним із чинників впливу на рівень безпеки культури та відпочинку населення є забезпеченість санаторно-оздоровчими закладами (Додаток АП). Тому проаналізуємо показник кількості місць у санаторно-оздоровчих закладах. Варто відмітити, що в останні роки в їх динаміці спостерігається тенденція до зменшення, лише у таких областях як Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Миколаївська та Чернівецька їх кількість зросла.

Безпосередній зв'язок із рівнем безпеки культури та відпочинку мають показники забезпеченості населення закладами культури (Додатки АР, АС), зокрема клубними закладами та бібліотеками. Аналіз виявив, тенденцію зменшення кількості місць у клубних закладах в Україні у 2009-2010 роках, крім Івано-Франківської (на 0,19 %), Львівської (на 0,12 %), та Сумської (на 0,12 %) областей, де їх кількість дещо зросла, а у Волинській і Хмельницькій областях і місті Севастополь вона не змінилась. Що стосується забезпеченості населення посібниками у бібліотеках, то спостерігається їх зменшення у всіх регіонах, крім Івано-Франківської, Одеської, Рівненської областей та міста Севастополь.

Одна з найважливіших складових соціо-еколого-економічної безпеки – екологічна безпека, яка визначається багатьма чинниками, серед яких забрудненість атмосферного повітря, води, наявність відходів та стан поводження з ними.

Аналіз забруднення атмосферного повітря стаціонарними та пересувним джерелами (Додаток АТ) показав, що загалом по Україні

кількість викидів зростає, що звичайно негативно відбивається на стані екологічної безпеки населення, адже завдає шкоди його здоров'ю. Тільки за 2009-2010 роки спостерігається зменшення кількості викидів в атмосферу у Вінницькій (на 4,03 %), Закарпатській (на 0,57 %), Івано-Франківській (на 17,26 %), Кіровоградській (на 4,75 %), Львівській (на 2,8 %), Миколаївській (на 3,03 %), Полтавській (на 5,89 %), Херсонській (на 7,71 %) областях та місті Київ (на 4,53 %).

Забруднення поверхневих вод в Україні (Додаток АУ) в цілому зменшується, що звичайно є позитивним фактором, проте у таких регіонах як Миколаївська, Одеська, Херсонська та АР Крим даний показник зріс.

У свою чергу, аналіз показників утворення та утилізації відходів (Додатки АФ, АХ) показує, їх зростання. Зокрема, кількість утворених відходів зросла у Закарпатській, Полтавській, Черкаській областях і місті Севастополь. Відповідно, позитивна динаміка зростання рівня утилізації відходів спостерігається у Кіровоградській, Харківській, Чернігівській областях та місті Севастополь.

Як бачимо, на рівень соціо-еколого-економічної безпеки впливає чимало чинників, проте їх динаміка не є позитивною, що звичайно має дестабілізуючий вплив на процеси розвитку в Україні.

2.2. Оцінка рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення України

Оцінювання рівня соціо-еколого-економічної безпеки проводитиметься відповідно до розробленої методики, представленої у пункті 1.2 монографії. Тому оцінку розпочнемо з розрахунку коефіцієнтів, на основі яких здійснюватимемо визначення індексів по кожній складовій.

Оцінку рівня економічної безпеки населення розпочнемо з оцінки безпеки працевлаштування населення, яка включатиме відповідно розрахунок індексів безробіття, економічної активності населення, індексу працевлаштування незайнятого населення, індексу попиту на робочу силу та індексу навантаження на одне робоче місце.

Після проведення оцінки рівня безробіття (Додаток АШ), отримано такі результати: найкраща ситуація спостерігається у містах Київ та Севастополь і таких областях як Дніпропетровська, Одеська, Харківська та в АР Крим. У свою чергу, низький рівень безпеки у Волинській, Житомирській, Закарпатській, Рівненській, Тернопільській та Черкаській областях.

Оцінка рівня навантаження на одне робоче місце (Додаток АЩ) показала, що найменший рівень навантаження у місті Київ та Севастополь, в АР Крим, Харківській і Донецькій областях, тоді як у більшості регіонів ситуація є складнішою, адже порівняно з регіонами-лідерами спостерігається високе навантаження. Зокрема, найгірша ситуація у Вінницькій, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Рівненській, Тернопільській та Черкаській областях. Тобто значна частина населення цих областей має загрози щодо безпеки працевлаштування, а, отже, й економічної безпеки.

Згідно з результатами оцінки рівень економічної активності (Додаток АЮ) є високим, а найвищий – у місті Київ, Херсонській, Чернігівській та Житомирській областях, і найнижчий – в Івано-Франківській, Одеській та Тернопільській областях.

За рівнем працевлаштування безробітних (Додаток АЯ) лідирують Волинська, Запорізька, Івано-Франківська, Полтавська, Хмельницька області, а найнижчий рівень виявлено у Донецькій, Київській, Львівській областях та у місті Севастополь.

На основі результатів оцінки рівня попиту на робочу силу (Додаток БА) у регіонах можна стверджувати, що найвищі показники у місті Київ,

Харківській, Дніпропетровській та Донецькій областях. Відповідно найменший рівень попиту на робочу силу спостерігається у Вінницькій, Івано-Франківській, Сумській, Тернопільській, Чернівецькій та Черкаській областях.

Отже, в результаті проведеної оцінки рівня безпеки працевлаштування населення (Додаток ББ, рис. 2.6.), було виявлено найвищий її рівень у Дніпропетровській, Донецькій, Харківській областях та містах Київ і Севастополь, а найнижчим рівень безпеки працевлаштування у Житомирській, Закарпатській, Рівненській, Сумській, Херсонській і Чернівецькій областях.

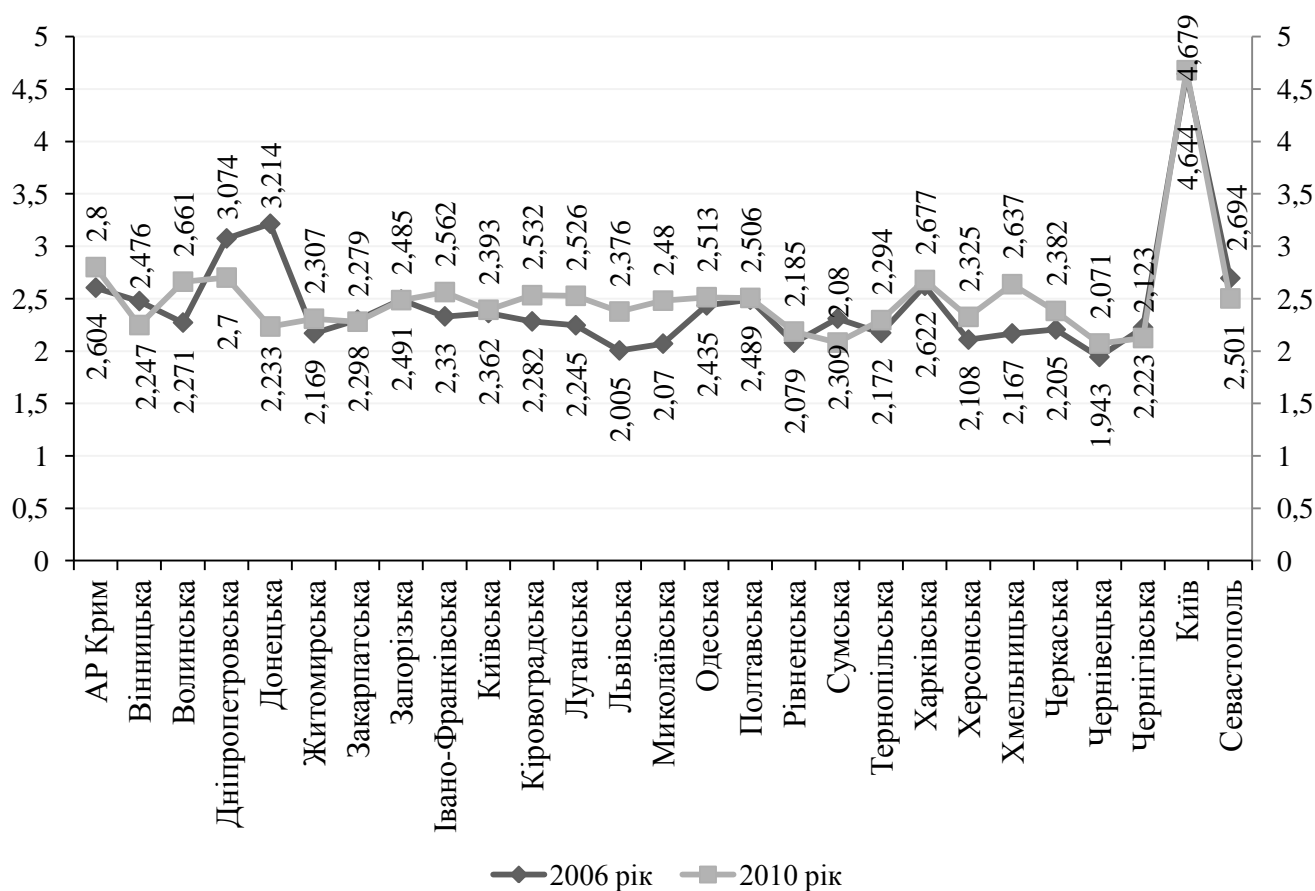

Рис. 2.6 Динаміка індексу безпеки працевлаштування населення України у 2010 та 2006 році*

Примітка. * Побудовано авторами на основі даних додатку ББ

Ще одна важлива складова економічної безпеки населення – фінансова безпека, оцінку якої здійснюватимемо за такими показниками, як рівень середньої заробітної плати і її заборгованості, рівень середньодушового доходу, рівень соціальних виплат та рівень бідності.

У результаті проведеної оцінки рівня заробітної плати (Додаток БВ) виявлено, що лідерами за рівнем заробітної плати є Дніпропетровська,

Донецька, Запорізька, Київська області та м. Київ, а найнижчий рівень спостерігається у Волинській, Житомирській, Тернопільській, Херсонській та Чернігівській областях.

Оцінка рівня заборгованості із заробітної плати (Додаток БД) показала, що найгірша ситуація спостерігається у Донецькій, Кіровоградській та Луганській областях, і, відповідно, кращі показники у місті Київ, Чернівецькій, Івано-Франківській, Волинській та Чернівецькій областях. Проте, варто зазначити, що рівень заборгованості із заробітної плати загалом у регіонах знаходиться на досить високому рівні.

Відповідно за результатами оцінки рівня середньодушового доходу (Додаток БЕ) лідирують Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Київська та Харківська області і місто Київ. Останні позиції у таблиці займають Чернівецька, Волинська, Закарпатська, Тернопільська та Херсонська області.

Індекс співвідношення доходів 10 % багатого і 10 % бідного населення (Додаток ВШ) є найнижчим в Івано-Франківській, Запорізькій, Закарпатській, Чернівецькій, Харківській областях і місті Севастополь, а найбільший рівень даного показника спостерігається у Житомирській, Херсонській, Хмельницькій областях.

Проведений розрахунок індексу соціальних виплат (Додаток БЖ) виявив, що найвищий рівень у м. Київ, Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Одеській, Харківській областях, низькими є показники у Закарпатській, Херсонській та Хмельницькій і Миколаївській областях.

За результатами розрахунку індексу бідності (Додаток БИ) було виявлено, що найвищим він є у Житомирській, Волинській, Тернопільській, Хмельницькій та Херсонській областях, а відповідно найнижчий – у Дніпропетровській, Донецькій, Київській і Харківській областях та містах Київ і Севастополь.

Отже, на основі розрахунку індексу фінансової безпеки (Додаток БК), було визначено, що найвищий її рівень спостерігається у містах Київ та Севастополь, Дніпропетровській, Донецькій, Київській та Харківській областях, а найнижчий рівень – у Волинській, Житомирській, Кіровоградській, Тернопільській, Херсонській та Хмельницькій областях.

Оцінка наступної складової економічної безпеки – безпеки харчування, передбачатиме розрахунок індексу витрат на харчування та індексу енергетичної цінності продуктів харчування.

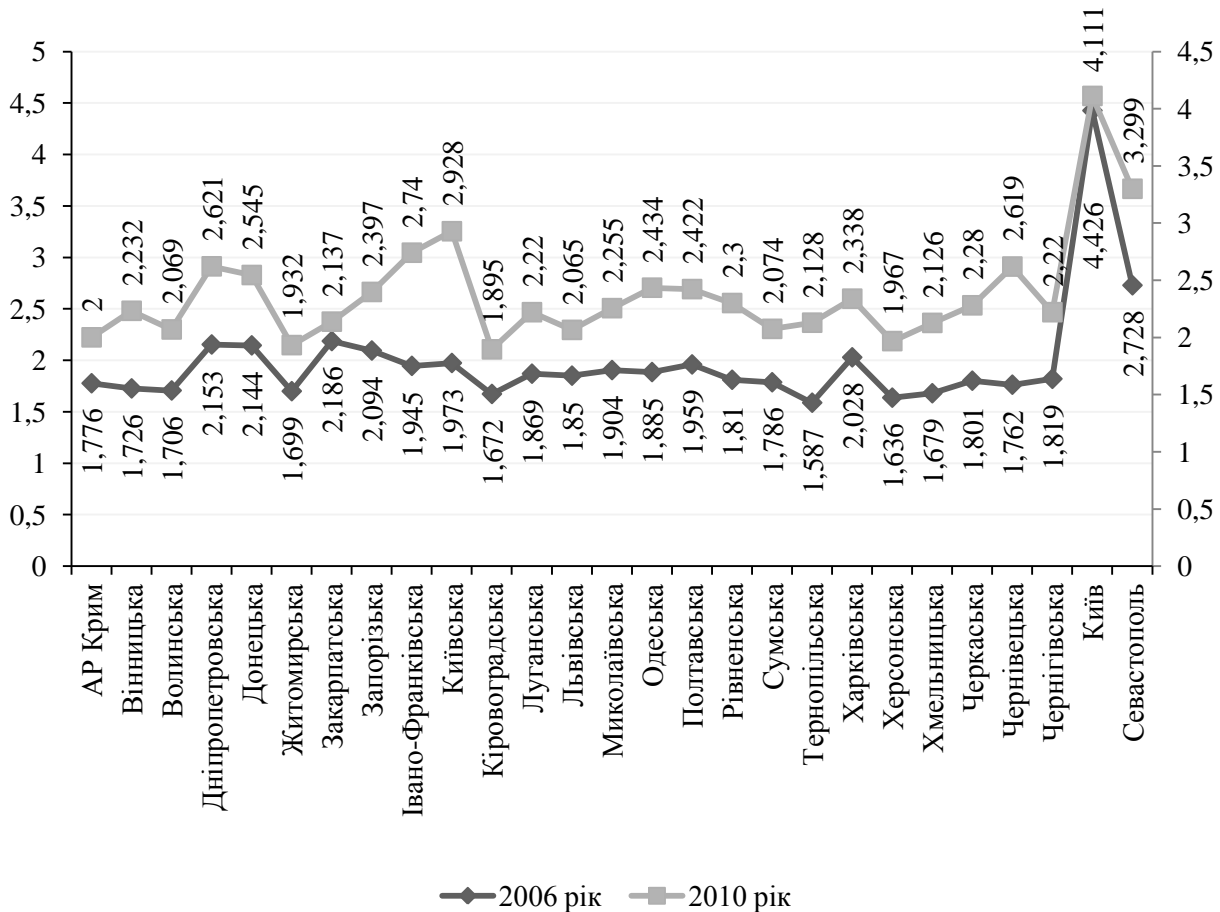

Рис. 2.7. Динаміка індексу фінансової безпеки населення України у 2010 та 2006 році*

Примітка. * Побудовано авторами на основі даних додатку БК

Відповідно до результатів розрахунку індексу витрат на харчування (Додаток БЛ) найвище його значення виявлено у Волинській, Закарпатській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській та Чернігівській областях, а нижче – у м. Київ, Кіровоградській та Миколаївській областях.

Згідно з результатами оцінки рівня енергетичної цінності продуктів харчування (Додаток БМ), лідирують Вінницька, Волинська, Миколаївська, Житомирська та Чернігівська області, а найнижчими показниками характеризуються Запорізька, Київська та Харківська області і міста Київ та Севастополь.

Згідно з проведеною оцінкою рівня безпеки харчування населення (Додаток БН) виявлено, що вона є найвищою у Волинській, Полтавській, Івано-Франківській, Черкаській областях, а найнижчою у м. Київ, Київській та Запорізькій області, а також в АР Крим.

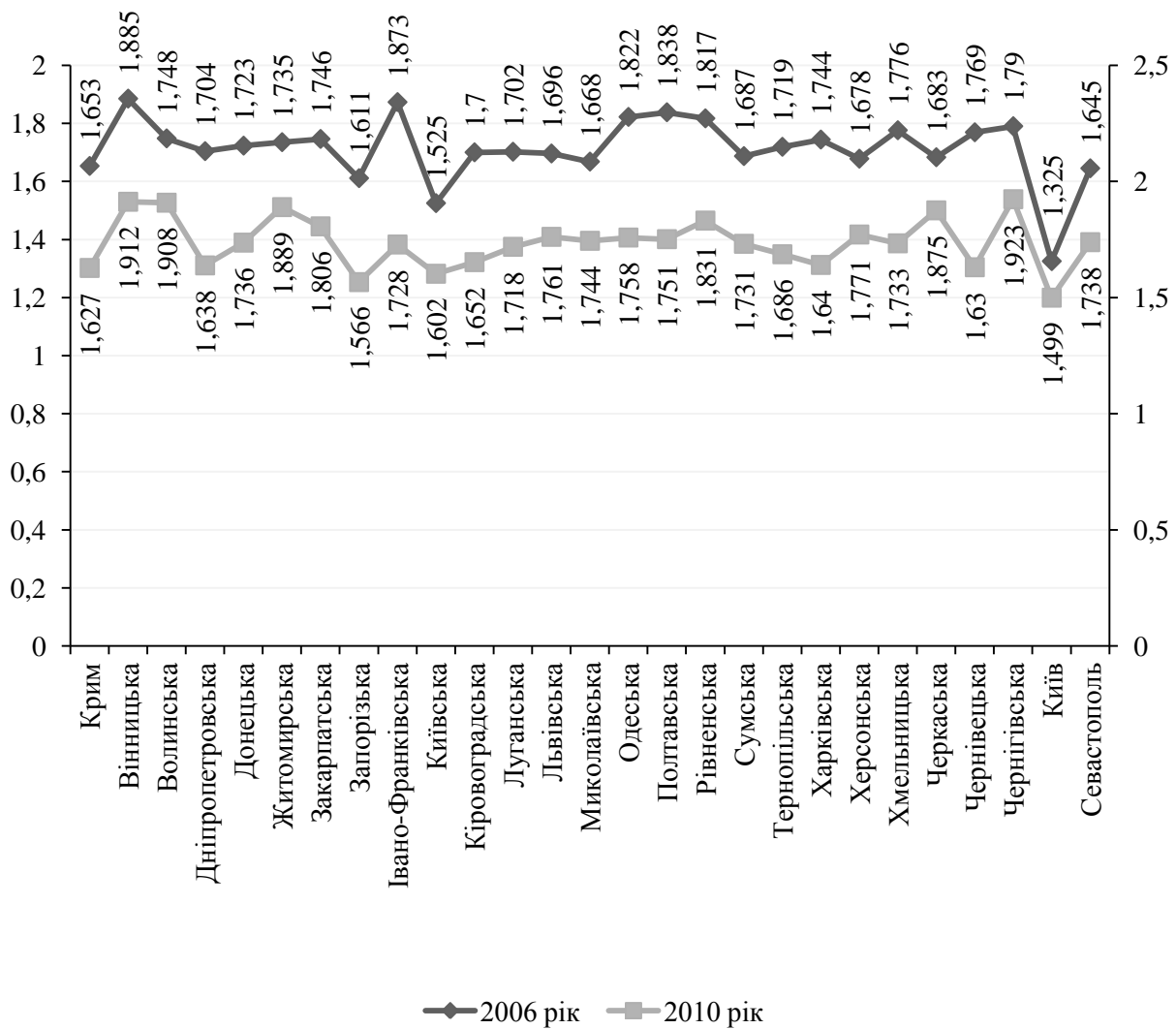

Рис. 2.8. Динаміка індексу безпеки харчування населення України у 2010 та 2006 році*

Примітка. * Побудовано автором на основі даних додатку БН

Здійснивши оцінку рівня безпеки працевлаштування, фінансової безпеки та безпеки харчування населення проведемо розрахунок індексу економічної безпеки населення (табл. 2.4).

Отже, згідно з результатами проведеної оцінки рівень економічної безпеки населення найбільший у м. Києві та Севастополі, Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Київській, Харківській та Одеській областях, тоді як найменший рівень спостерігається у Житомирській, Закарпатській, Кіровоградській, Сумській, Тернопільській та Херсонській областях. Рівень економічної безпеки населення інших регіонів знаходиться на середньому рівні.

Таблиця 2.4

Результати розрахунку індексу економічної безпеки в Україні за 2006-2010 роки*

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	2,011	2,125	2,030	2,191	2,142
Вінницька	2,029	2,130	1,948	2,063	2,130
Волинська	1,908	2,082	1,975	2,241	2,213
Дніпропетровська	2,310	2,452	2,234	2,330	2,320
Донецька	2,360	2,522	2,254	2,223	2,171
Житомирська	1,868	1,949	1,829	2,045	2,043
Закарпатська	2,077	2,184	1,858	2,052	2,074
Запорізька	2,065	2,177	2,016	2,119	2,149
Івано-Франківська	2,049	2,107	1,933	2,327	2,343
Київська	1,953	2,139	2,021	2,293	2,308
Кіровоградська	1,885	1,890	1,835	1,961	2,026
Луганська	1,939	2,036	1,888	2,163	2,155
Львівська	1,850	1,961	1,859	2,082	2,067
Миколаївська	1,881	1,962	1,838	2,180	2,160
Одеська	2,047	2,154	2,031	2,160	2,235
Полтавська	2,095	2,191	2,119	2,228	2,226
Рівненська	1,902	1,995	1,881	2,115	2,105
Сумська	1,927	2,020	1,907	1,953	1,962
Тернопільська	1,826	1,845	1,799	2,011	2,036
Харківська	2,131	2,268	2,087	2,213	2,218
Херсонська	1,807	1,938	1,843	1,866	2,021
Хмельницька	1,874	1,924	1,794	2,119	2,165
Черкаська	1,896	2,037	1,893	2,083	2,179
Чернівецька	1,825	1,900	1,748	2,082	2,107
Чернігівська	1,944	2,116	1,975	2,032	2,089
м. Київ	3,465	3,766	3,631	3,498	3,430
м. Севастополь	2,356	2,471	2,575	2,599	2,513

Примітка. * Авторські розрахунки

Наступна важлива складова соціо-еколого-економічної безпеки населення – це соціальна безпека населення. Її оцінку здійснюватимемо шляхом розрахунку індексів безпеки проживання, безпеки освіти, безпеки здоров'я населення, індексу безпеки життя та соціального забезпечення.

Відповідно, безпека проживання населення оцінюватиметься за показниками рівня забезпеченості житлом, рівня його благоустрою та рівня поліпшення житлових умов. Найкращі показники рівня забезпеченості житлом (Додаток БП) спостерігаються у Київській, Вінницькій, Чернігівській, Черкаській та Полтавській областях, тоді як найнижчими показниками забезпеченості житлом характеризуються Волинська, Рівненська, Чернівецька області, АР Крим та місто Київ.

У свою чергу, індекс благоустрою житла (Додаток БР) є найвищим у містах Київ та Севастополь, Дніпропетровській та Харківській областях, а його найменше значення виявлено у Вінницькій, Житомирській, Рівненській, Хмельницькій, Чернівецькій і Чернігівській областях.

Згідно з результатами розрахунку індексу поліпшення житлових умов (Додаток БС) найвище його значення виявлено у Луганській та Донецькій областях, а у всіх інших регіонах спостерігаються невисокі показники, при чому найнижчі виявлені у Львівській, Сумській, Тернопільській та Хмельницькій областях.

Далі проведемо оцінку безпеки проживання населення. Отже, за значенням індексу безпеки проживання (Додаток БТ, рис. 2.9) лідирують Донецька, Дніпропетровська та Луганська області, найнижчі показники мають Львівська, Волинська, Хмельницька, Чернівецька та Тернопільська області.

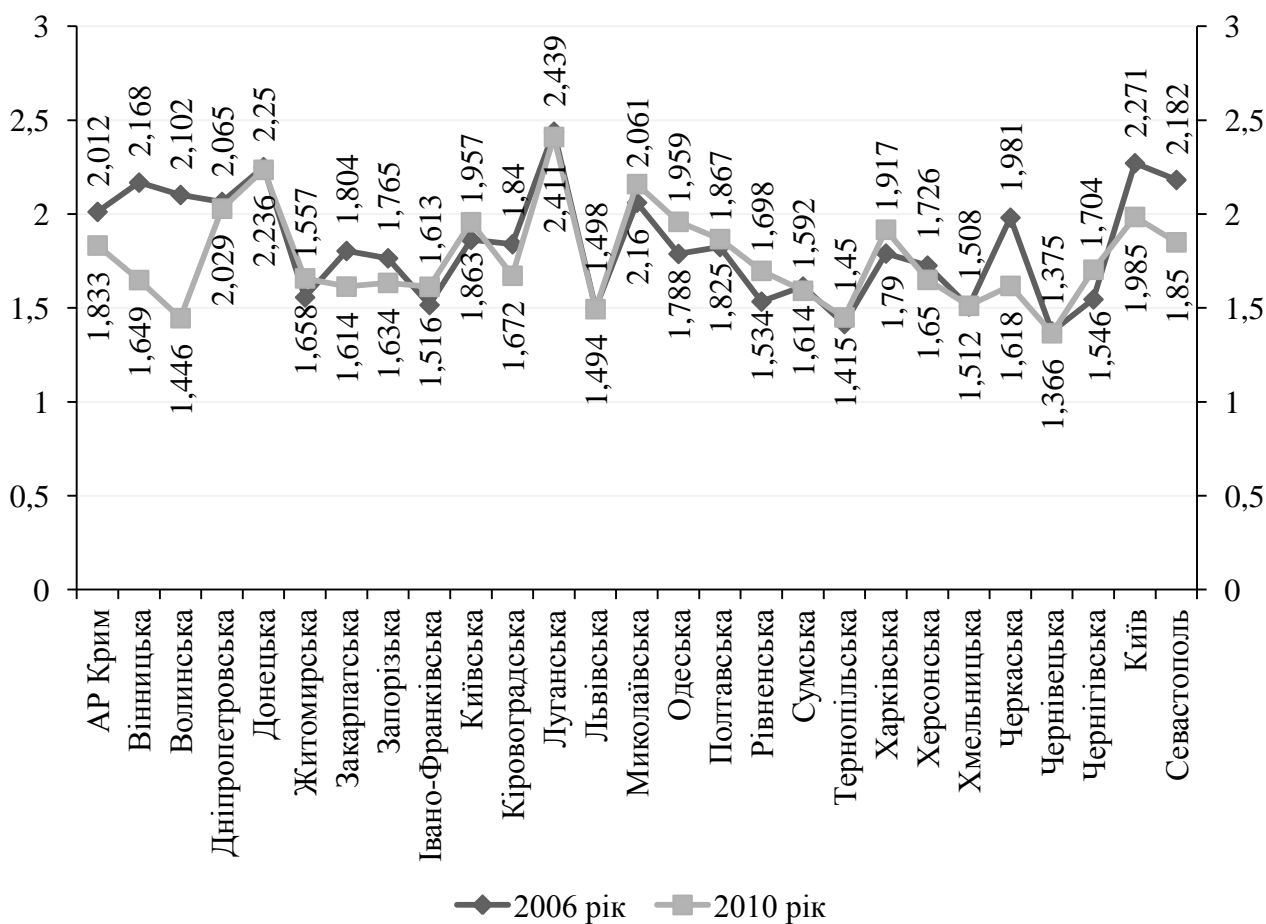

Рис. 2.9. Динаміка індексу безпеки проживання населення України у 2010 та 2006 році*

Примітка. * Побудовано авторами на основі даних додатку БТ

Оцінку рівня безпеки здоров'я здійснюватимемо шляхом оцінювання

рівня захворюваності населення, рівня забезпеченості населення медичним персоналом та лікарняними ліжками, рівнем смертності немовлят до одного року та середньої тривалості життя.

Розрахунок індексу захворюваності населення (Додаток БУ) показав, що найвищий її рівень спостерігається у місті Київ, Вінницькій, Дніпропетровській, Львівській та Івано-Франківській областях, а, відповідно, найнижчий рівень у таких регіонах як Сумська, Луганська області та АР Крим.

Попередньо розрахувавши індекс забезпеченості лікарями (Додаток БФ) та індекс забезпеченості середнім персоналом (Додаток БХ), було отримано значення індексу забезпеченості медичним персоналом.

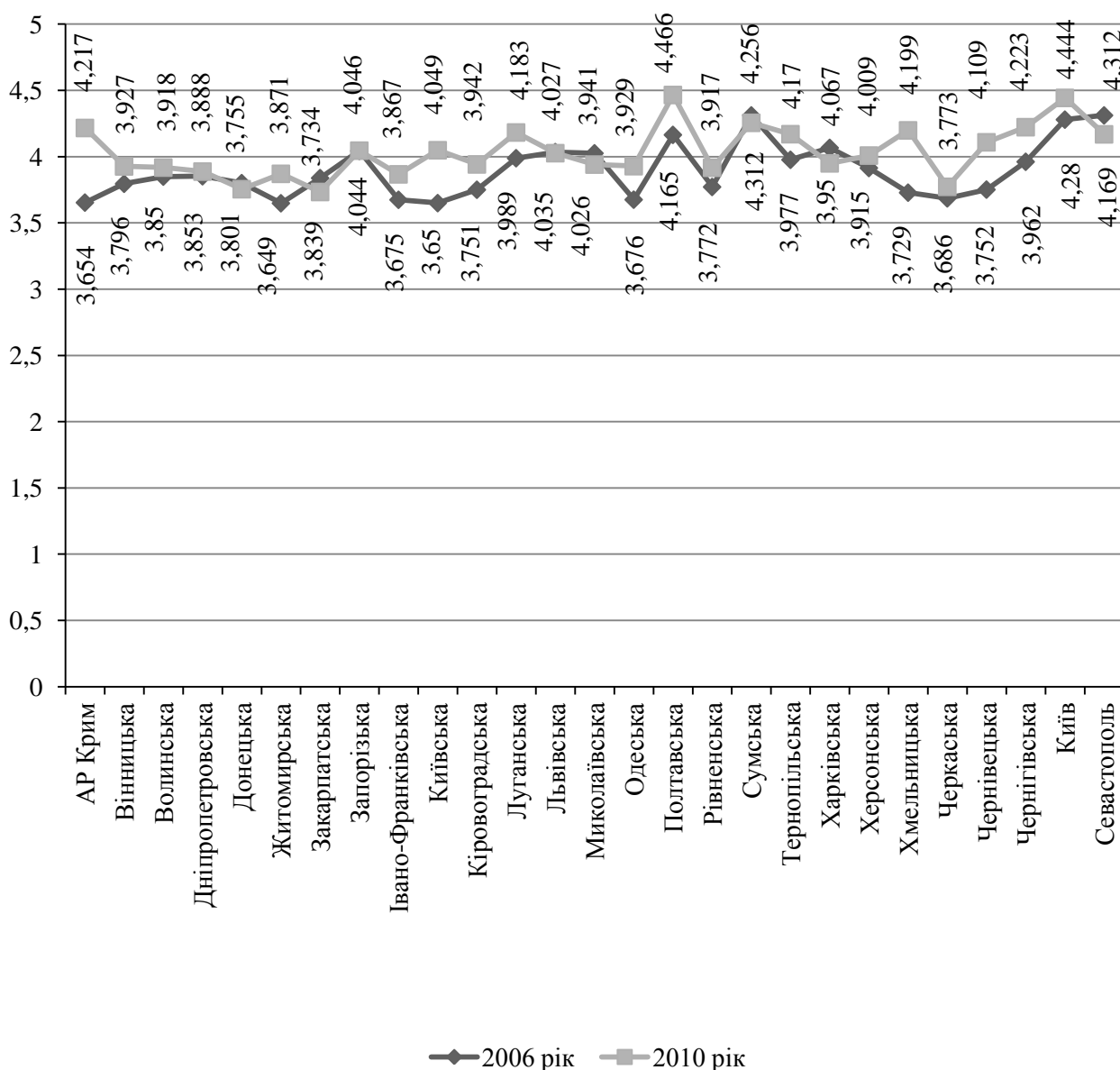

Рис. 2.10. Динаміка індексу безпеки здоров'я населення України у 2010 та 2006 році*

Примітка. Побудовано авторами на основі даних додатку ВА

Відповідно до проведеної оцінки рівня забезпеченості населення

медичним персоналом (Додаток БШ) лідирують Львівська, Рівненська, Івано-Франківська, Чернівецька області, місто Київ та АР Крим, тоді як найнижчі показники спостерігаються у Київській, Миколаївській, Закарпатській і Херсонській областях.

Найвищий рівень забезпеченості населення лікарняними ліжками (Додаток БЩ) виявлено у Дніпропетровській, Луганській, Херсонській, Чернігівській областях та у місті Київ. Відповідно найнижчий – у Житомирській, Закарпатській та у місті Севастополь.

Індекс смертності немовлят до одного року (Додаток БЮ) є найвищим у Донецькій, Луганській та Закарпатській областях, тоді як найнижчі показники спостерігаються у Волинській, Київській, Полтавській, Чернігівській областях та у місті Севастополь.

За показником тривалості життя (Додаток БЯ) лідерами виступають Львівська, Івано-Франківська та Чернівецька області, а також місто Київ, найнижчими є показники у Дніпропетровській, Донецькій та Одеській областях.

Отже, в результаті проведених розрахунків найвищий рівень безпеки здоров'я (Додаток ВА, рис. 2.10) населення спостерігається у Полтавській, Сумській областях, місті Києві та АР Крим, а найнижчий рівень – в Одеській, Черкаській, Закарпатській, Запорізькій та Рівненській областях.

Безпека освіти оцінюватиметься за показниками освіченості населення та забезпеченості навчальними закладами. Варто зазначити, що для визначення індексу забезпеченості навчальними закладами необхідним є розрахунок індексів забезпеченості загальноосвітніми, професійно-технічними та вищими навчальними закладами (Додатки ВБ, ВВ, ВД).

Відповідно рівень забезпеченості навчальними закладами усіх типів (Додаток ВК) найвищий у Волинській, Житомирській, Тернопільській областях, тоді як дещо меншими є показники забезпеченості у Києві та Донецькій області.

Також для визначення індексу освіченості попередньо розраховано індекси охоплення загальною (середньою), професійно-технічною та вищою освітою (Додатки ВЕ, ВЖ, ВИ).

За рівнем освіченості (Додаток ВЛ) лідирують місто Київ, Львівська, Тернопільська та Харківська області, найменші показники виявлено в АР Крим, Кіровоградській, Київській, Луганській та Чернігівській областях.

За результатами проведеної оцінки (Додаток ВМ, рис. 2.11) можна зробити висновок, що найвищий рівень безпеки освіти спостерігається у Волинській, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій та Львівській

областях, а найменший – у Донецькій, Дніпропетровській, Луганській та у місті Севастополь.

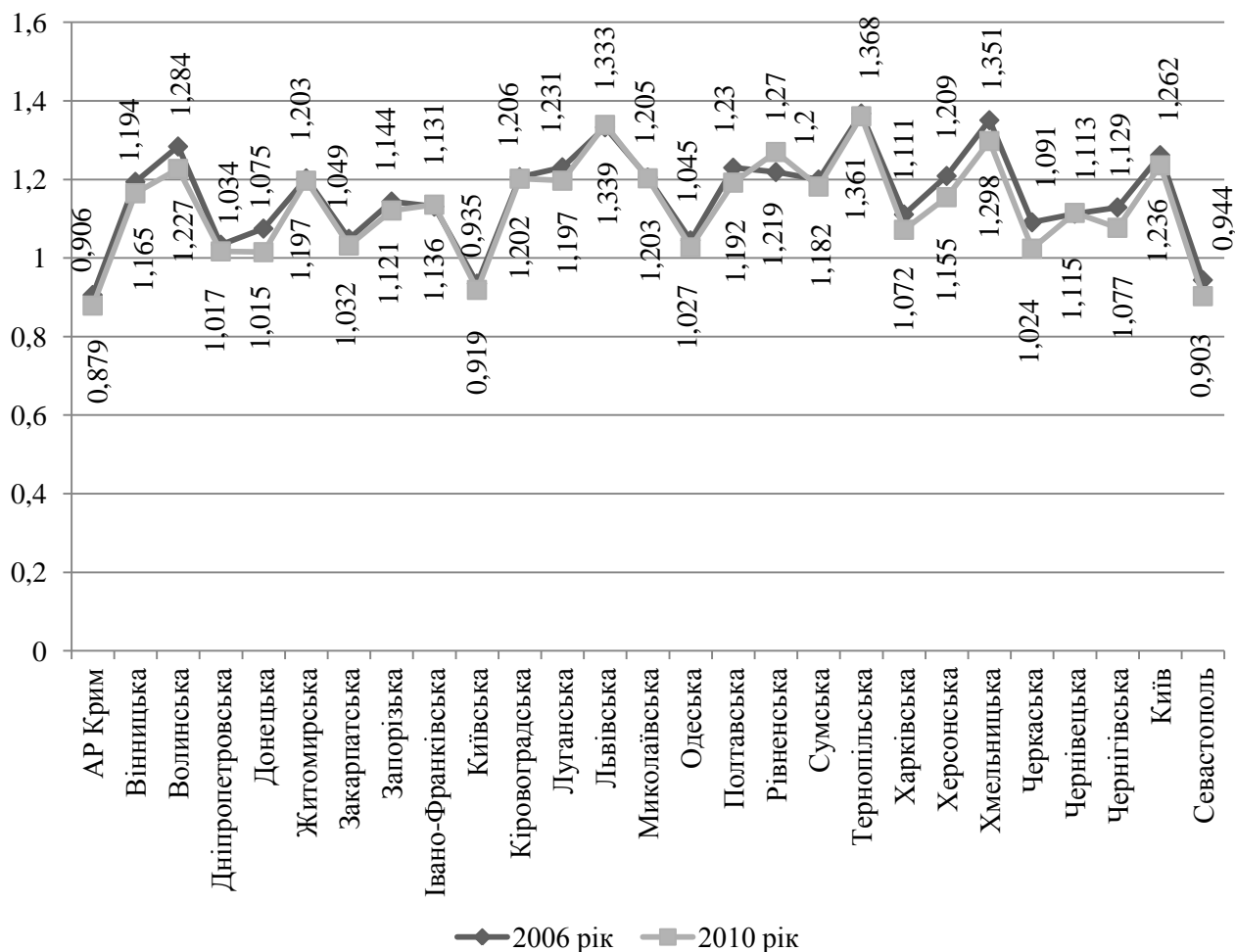

Рис. 2.11. Динаміка індексу безпеки освіти населення України у 2010 та 2006 році*

Примітка. * Побудовано авторами на основі даних додатку ВМ

Індекс соціального забезпечення визначатимемо за допомогою розрахунку індексів пенсійного забезпечення та захищеності від безробіття.

За результатами проведеної оцінки (Додаток ВН) індекс пенсійного забезпечення найбільший у місті Києві, Дніпропетровській, Донецькій, Луганській областях, а найменший – у Волинській, Закарпатській, Тернопільській областях.

Згідно з проведеною оцінкою (Додаток ВП) найвищий рівень захищеності на час безробіття спостерігається у містах Київ та Севастополь і Дніпропетровській області, а найменший – у Волинській, Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях.

Як результат, за рівнем соціального забезпечення населення (Додаток ВР) лідирують Донецька, Дніпропетровська, Луганська області та міста Київ і Севастополь, а найменше значення показників спостерігається у

Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях.

Важливою складовою соціальної безпеки є безпека життя населення, рівень якої визначатимемо шляхом оцінки таких показників як рівень наркотичної залежності, алкогольної залежності, поширеності ВІЛ-інфекцій серед населення, рівень самогубств серед населення, рівень злочинності, а також рівень виробничого травматизму.

Здійснивши оцінку рівня наркотичної залежності (Додаток ВС), отримали такі результати: найнижчий рівень спостерігається у Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській і Чернівецькій областях, відповідно вищим є рівень у таких областях як Донецька, Кіровоградська, Луганська, Запорізька, Одеська та місті Севастополь.

Згідно із значенням індексу алкогольної залежності (Додаток ВТ) лідирують Київська, Рівненська, Житомирська області та місто Севастополь, тоді як найнижчі показники виявлено у місті Києві, Сумській та Харківській областях.

У свою чергу, показники захворюваності ВІЛ-СНІДОМ (Додаток ВЩ) найвищі в Одеській, Херсонській, Київській, Миколаївській областях і місті Севастополь, тоді як нижчий рівень захворюваності спостерігається у Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях.

Високе значення індексу самогубств серед населення (Додаток ВУ) виявлено у Донецькій, Запорізькій, Херсонській областях та місті Севастополь, а найнижчий рівень самогубств серед населення виявлено у місті Києві, Івано-Франківській, Львівській, Харківській та Тернопільській областях.

Проведений розрахунок індексу виробничого травматизму (Додаток ВФ) показав, що його найвищий рівень спостерігається у Донецькій, Луганській та Волинській областях, а найнижчими є показники у менш промислово розвинених регіонах, таких як Закарпатська, Івано-Франківська, Тернопільська а також Одеська області.

Відповідно до результатів оцінки рівня злочинності (Додаток ВХ) в Україні було виявлено, що найвищі показники злочинності спостерігаються у Запорізькій, Луганській і Донецькій областях та місті Севастополь, а найнижчі – у Закарпатській, Івано-Франківській, Тернопільській, Рівненській та Львівській областях.

Отже, за результатами розрахунку індексу безпеки життя було виявлено, що лідирують (Додаток ВЮ, рис. 2.12.) Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська і Чернівецька області, а найнижчими показниками характеризуються місто Севастополь, Дніпропетровська, Донецька та Луганська області.

Оцінку рівня безпеки культури та відпочинку населення здійснюватимемо за допомогою розрахунку індексів забезпеченості культурними закладами, бібліотеками, а також забезпеченості санаторно-оздоровчими закладами.

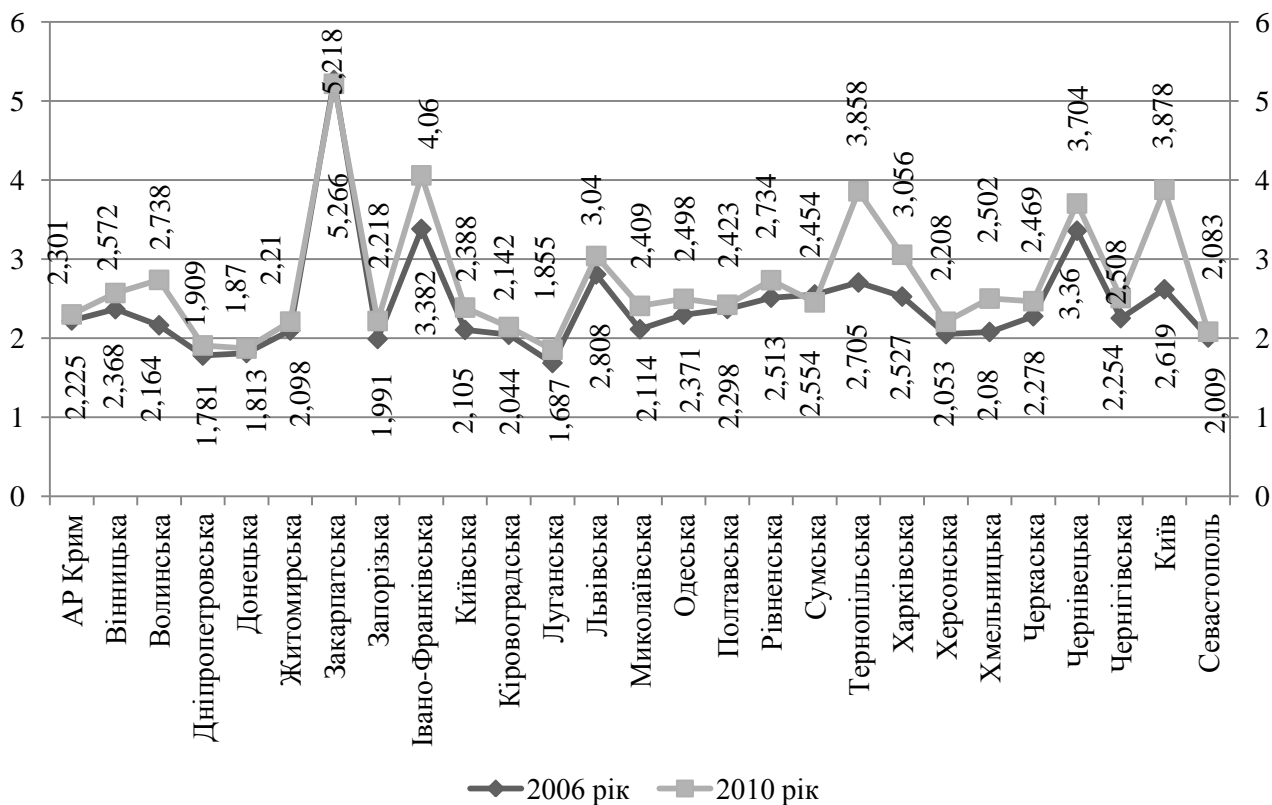

Рис. 2.12. Динаміка індексу безпеки життя населення України у 2006 та 2010 році*

Примітка. * Побудовано авторами на основі даних додатку ВЮ

Відповідно до проведених розрахунків найвище значення індексу забезпеченості культурними закладами (Додаток ВЯ) спостерігається у Вінницькій, Житомирській, Хмельницькій, Черкаській та Чернігівській областях, тоді як нижчими є показники у Дніпропетровській, Донецькій, Луганській областях та містах Київ і Севастополь.

За рівнем забезпеченості бібліотеками (Додаток ДА) лідирують Кіровоградська, Рівненська, Одеська, Херсонська області та АР Крим, а найменші показники виявлено у місті Київ, Вінницькій, Івано-Франківській, Житомирській, Закарпатській та Хмельницькій областях.

За результатами оцінки рівня забезпеченості санаторно-оздоровчими закладами (Додаток ДБ) визначено, що найвищий рівень забезпечення спостерігається в АР Крим, Миколаївській, Одеській та Херсонській областях, а найнижчий рівень виявлено у Житомирській, Івано-Франківській, Хмельницькій та Чернівецькій областях.

Отже, індекс безпеки культури та відпочинку населення (Додаток ДД,

рис. 2.13) згідно з проведеною оцінкою найвищий у таких регіонах як АР Крим, Вінницька, Херсонська, Хмельницька та Чернігівська області. Відповідно найнижчий рівень безпеки культури та відпочинку виявлено у Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Луганській областях та містах Київ і Севастополь.

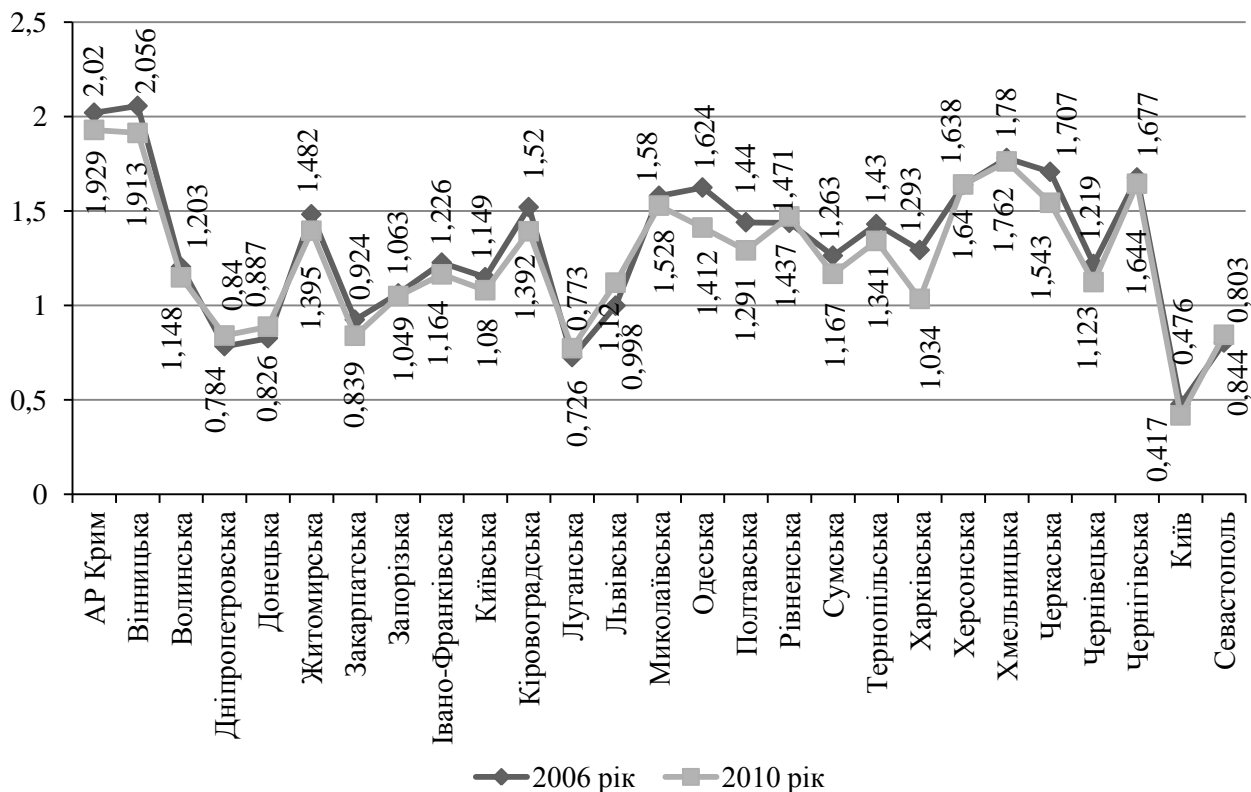

Рис. 2.13. Динаміка індексу безпеки культури та відпочинку населення України у 2006 та 2010 роках*

Примітка. * Побудовано авторами на основі даних Додатку

Проведений розрахунок індексів безпеки проживання, безпеки здоров'я, безпеки освіти, безпеки культури та відпочинку, суспільної безпеки та рівня соціального забезпечення населення дозволяє визначити загальний рівень соціальної безпеки, який характеризується індексом соціальної безпеки населення (табл. 2.5).

Отже, найвищі показники рівня соціальної безпеки населення виявлено у західних регіонах України, таких як Закарпатська, Івано-Франківська, Тернопільська області та місті Київ, тоді як найнижчий рівень соціальної безпеки населення – у Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Севастополь.

Таблиця 2.5

Результати розрахунку індексу соціальної безпеки населення в
регіонах України за 2006-2010 роки*

Регіон	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	2,069	2,131	1,995	2,050	2,048
Вінницька	2,124	2,116	1,998	2,054	2,053
Волинська	1,953	1,966	1,832	1,965	1,924
Дніпропетровська	1,803	1,875	1,735	1,812	1,831
Донецька	1,861	1,904	1,815	1,845	1,861
Житомирська	1,869	1,953	1,931	1,906	1,905
Закарпатська	2,323	2,345	2,053	2,216	2,241
Запорізька	1,875	1,888	1,818	1,916	1,878
Івано-Франківська	2,012	2,120	1,949	2,157	2,149
Київська	1,830	1,917	1,869	1,944	1,938
Кіровоградська	1,936	1,995	1,839	1,869	1,908
Луганська	1,897	1,960	1,837	1,931	1,961
Львівська	1,986	2,059	1,951	2,064	2,015
Миколаївська	2,010	2,052	1,890	1,945	2,062
Одеська	1,930	2,018	1,869	1,890	1,846
Полтавська	2,052	2,033	1,915	2,025	2,068
Рівненська	1,944	2,024	1,868	1,911	2,026
Сумська	2,014	2,053	1,846	1,935	1,964
Тернопільська	1,995	2,147	1,995	2,150	2,197
Харківська	2,000	2,072	1,891	2,009	2,030
Херсонська	1,952	1,982	1,926	1,982	1,958
Хмельницька	1,928	2,049	1,965	1,971	2,055
Черкаська	1,994	2,021	1,881	1,951	1,925
Чернівецька	1,977	2,064	1,864	2,009	2,077
Чернігівська	1,967	2,005	1,933	2,029	2,044
м. Київ	2,157	2,301	2,099	2,343	2,328
м. Севастополь	1,942	1,793	1,871	1,847	1,872

Примітка. * Авторські розрахунки

Наступна складова соціо-еколого-економічної безпеки населення – це екологічна безпека населення, оцінку якої проводитимемо шляхом визначення індексів забруднення атмосферного повітря, забруднення поверхневих вод, індексів утворення відходів та їх утилізації, а також індексу відновлення лісів.

За результатами розрахованого індексу забруднення атмосферного повітря (Додаток ДЕ) найкраща ситуація спостерігається у Чернівецькій, Тернопільській, Рівненській та Волинській областях, і є значно гіршою у Дніпропетровській, Донецькій та Луганській областях.

Проведена оцінка показала, що найвищий рівень забруднення

поверхневих вод на одного жителя (Додаток ДЖ) у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській областях та місті Київ. Відповідно найнижчий рівень забруднення спостерігається у Вінницькій, Волинській, Тернопільській та Херсонській областях.

За рівнем утворення відходів (Додаток ДИ) лідирують Сумська, Миколаївська, Донецька, Дніпропетровська області та АР Крим, а найнижчий рівень виявлено у Волинській, Львівській, Хмельницькій та Чернівецькій областях.

Відповідно значення індексу утилізації відходів на одного жителя (Додаток К) є найвищим у таких областях як Дніпропетровська, Миколаївська та Полтавська, низькими є показники утилізації практично у всіх регіонах, а у Черкаській, Чернівецькій та Житомирській даний процес взагалі не здійснювався.

Згідно з проведеною оцінкою рівня відновлення лісів на одного жителя (Додаток ДЛ) найкращі показники виявлено у Волинській, Житомирській, Рівненській та Чернігівській областях, тоді як у Дніпропетровській, Донецькій і Харківській областях та містах Київ і Севастополь цей рівень є невисоким.

На основі вище перелічених показників розрахуємо індекс екологічної безпеки населення України (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Результати розрахунку індексу екологічної безпеки населення в регіонах України за 2006-2010 роки*

Регіон	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
1	2	3	4	5	6
АР Крим	0,125	0,159	0,143	0,339	0,211
Вінницька	0,289	0,323	0,331	0,691	0,408
Волинська	0,544	0,496	0,372	0,721	0,386
Дніпропетровська	0,147	0,190	0,175	0,364	0,172
Донецька	0,064	0,066	0,072	0,158	0,109
Житомирська	0,373	0,428	0,386	0,812	0,409
Закарпатська	0,237	0,245	0,219	0,433	0,215
Запорізька	0,065	0,097	0,091	0,247	0,152
Івано-Франківська	0,113	0,126	0,120	0,227	0,134
Київська	0,174	0,181	0,144	0,322	0,178
Кіровоградська	0,165	0,197	0,217	0,532	0,296
Луганська	0,138	0,161	0,123	0,328	0,231
Львівська	0,191	0,201	0,227	0,365	0,184
Миколаївська	0,413	0,454	0,435	0,987	0,469
Одеська	0,156	0,179	0,165	0,392	0,217

1	2	3	4	5	6
Полтавська	0,218	0,274	0,290	0,455	0,479
Рівненська	0,343	0,438	0,432	0,776	0,418
Сумська	0,255	0,284	0,358	0,603	0,425
Тернопільська	0,356	0,429	0,380	0,596	0,312
Харківська	0,125	0,166	0,135	0,324	0,173
Херсонська	0,165	0,222	0,449	0,781	0,443
Хмельницька	0,284	0,331	0,313	0,656	0,348
Черкаська	0,161	0,213	0,180	0,376	0,178
Чернівецька	0,444	0,445	0,426	0,82	0,444
Чернігівська	0,280	0,318	0,262	0,577	0,291
м. Київ	0,088	0,115	0,094	0,176	0,091
м. Севастополь	0,121	0,185	0,174	0,332	0,166

Примітка. * Авторські розрахунки

Відповідно проведена оцінка рівня екологічної безпеки дала такі результати: найвищий її рівень виявлено у Вінницькій, Волинській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій областях, найгірша ситуація спостерігаються у Дніпропетровській, Донецькій та Запорізькій областях. Розрахунок інтегрального індексу соціо-еколого-економічної безпеки населення передбачає врахування значення індексів економічної, соціальної та екологічної безпеки населення (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Результати розрахунку інтегрального індексу соціо-еколого-економічної безпеки населення України за 2006-2010 роки*

Регіон	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
1	2	3	4	5	6
АР Крим	1,401	1,470	1,387	1,523	1,465
Вінницька	1,485	1,526	1,428	1,605	1,534
Волинська	1,482	1,528	1,406	1,655	1,522
Дніпропетровська	1,416	1,500	1,376	1,496	1,436
Донецька	1,415	1,483	1,366	1,395	1,368
Житомирська	1,380	1,452	1,390	1,594	1,460
Закарпатська	1,557	1,601	1,385	1,576	1,520
Запорізька	1,328	1,380	1,301	1,420	1,386
Івано-Франківська	1,399	1,458	1,340	1,575	1,548
Київська	1,325	1,417	1,349	1,524	1,480
Кіровоградська	1,330	1,360	1,296	1,453	1,409
Луганська	1,309	1,369	1,265	1,456	1,432
Львівська	1,344	1,407	1,346	1,502	1,421

1	2	3	4	5	6
Миколаївська	1,434	1,487	1,385	1,700	1,560
Одеська	1,380	1,453	1,357	1,483	1,435
Полтавська	1,456	1,500	1,441	1,568	1,590
Рівненська	1,408	1,496	1,401	1,619	1,523
Сумська	1,399	1,452	1,368	1,494	1,448
Тернопільська	1,407	1,487	1,404	1,598	1,528
Харківська	1,419	1,501	1,370	1,514	1,473
Херсонська	1,308	1,378	1,404	1,541	1,471
Хмельницька	1,371	1,442	1,364	1,590	1,529
Черкаська	1,355	1,430	1,324	1,477	1,434
Чернівецька	1,420	1,473	1,349	1,640	1,546
Чернігівська	1,407	1,489	1,399	1,554	1,482
м. Київ	1,905	2,062	1,943	2,009	1,952
м. Севастополь	1,463	1,473	1,530	1,583	1,508

Примітка. * Авторські розрахунки

Отже, як видно, з таблиці найвищий рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення України в місті Київ, який був лідером практично за всіма складовими, крім рівня екологічної безпеки. Дещо нижчими є показники у Вінницькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Миколаївській та Чернівецькій областях, які досягли такого результату за рахунок високого рівня соціальної та екологічної безпеки населення.

Найнижчий рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення виявлено у таких регіонах як Запорізька, Кіровоградська, Сумська області, в яких показник були невисокими практично за всіма складовими.

На основі проведених розрахунків інтегрального індексу соціо-еколого-економічної безпеки населення у 2010 році здійснимо групування, результати якого відображено у таблиці 2.8.

Як видно з таблиці, існує значна диференціація між регіоном-лідером та рештою регіонів, які мають досить невисокі показники рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення. Тому існує потреба у здійсненні заходів щодо підвищення рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення України.

Групування регіонів за рівнем соціо-еколого-економічної безпеки населення*

Рівень	Значення інтегрального індексу	Регіони
Низький	1,368-1,4848	АР Крим, Дніпропетровська, Луганська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Київська, Кіровоградська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська, Луганська, Львівська, Одеська, Сумська
Нижче середнього	1,4848-1,6016	Вінницька, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька, м.Севастополь
Середній	1,6016-1,7184	-
Вище середнього	1,7184-1,8352	-
Високий	1,8352-1,952	м. Київ

Примітка. * Авторські розрахунки

2.3. Оцінка впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення

Відтворення населення є однією з головних характеристик демографічної ситуації, воно несе в собі інформацію про передумови та можливі шляхи подальшого розвитку, тому важливе значення має аналіз чинників та оцінка ступеня їх впливу на цей процес. Для оцінки реальної ситуації важливо дослідити причинно-наслідкові зв'язки між показниками відтворення населення та рівнем соціо-еколого-економічної безпеки населення.

Для цього спочатку проаналізуємо динаміку відтворення населення в регіонах України (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Динаміка відтворення населення України за 2006-2010 роки*

Регіон	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
1	2	3	4	5	6
АР Крим	-6738	-6086	-3782	-1977	-1737
Вінницька	-15128	-14217	-12277	-9320	-9420
Волинська	-2387	-1581	-193	462	486
Дніпропетровська	-24308	-24548	-24198	-18764	-18949
Донецька	-42344	-41649	-38454	-33778	-33758
Житомирська	-12946	-11649	-11219	-8363	-6849
Закарпатська	-1669	-1255	737	1432	2554
Запорізька	-14073	-14056	-11626	-9645	-10335
Івано-Франківська	-3586	-2768	-1502	-332	-978
Київська	-12587	-13833	-9351	-6153	-4069
Кіровоградська	-14138	-13343	-12734	-9277	-7821
Луганська	-27239	-26497	-23522	-20155	-20352
Львівська	-8673	-8637	-6819	-3269	-4893
Миколаївська	-7764	-8253	-7777	-6305	-6269
Одеська	-6770	-776	-2571	-1173	-2354
Полтавська	-14389	-15651	-13520	-11852	-11763
Рівненська	-1486	-2397	-1056	629	877
Сумська	-14907	-14610	-12766	-11679	-10786
Тернопільська	-6733	-6742	-5312	-4448	-4744
Харківська	-16871	-16243	-13502	-13318	-14020
Херсонська	-9389	-9573	-8343	-5760	-5144
Хмельницька	-12092	-11068	-8921	-7376	-7028

1	2	3	4	5	6
Черкаська	-13403	-12559	-11220	-9007	-9858
Чернівецька	-1897	-1757	-427	285	-129
Чернігівська	-16456	-16033	-14543	-11598	-11553
м. Київ	24881	22134	25298	19596	14057
м. Севастополь	196	227	629	331	389

Примітка. *Розраховано на основі джерел [64-68]

Отже, оцінивши демографічний стан в Україні, можемо констатувати наявність демографічної кризи, адже не забезпечується навіть просте відтворення населення, при чому така ситуація характерна для більшості регіонів. Як видно з таблиці, динаміка чисельності населення має негативний характер у всіх регіонах, лише у Волинській, Закарпатській та Рівненській областях та містах Київ і Севастополь, спостерігається позитивний приріст населення. Найгірша ситуація виявлена у Дніпропетровській, Донецькій та Луганській областях, де населення скорочується величезними темпами, і ця динаміка залишається стабільною.

Врахувавши дані аналізу відтворення населення та попередньо проведену оцінку рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення у регіонах України, проведемо оцінку ступеня її впливу на демографічні процеси.

Здійснивши оцінку рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення України, було виявлено регіон-лідер, яким стало м. Київ, регіони, де значення цього показника було нижчим середнього (Тернопільська та Волинська область) та регіони, де соціо-еколого-економічної безпека населення мала низький рівень, зокрема Донецька область та АР Крим. Тому оцінку впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення проводитимемо саме у вище зазначених регіонах. Також варто відмітити, що рівень відтворення населення мав тенденцію до зростання у всіх регіонах, крім Донецької області.

При дослідженні причинно-наслідкових зв'язків між показниками доцільно використовувати методологію кореляційно-регресійного аналізу, яка дозволить провести комплексне статистичне дослідження стохастичної залежності між випадковими величинами, при якому у найпростішому випадку досліджують дві вибірки (набори даних), а у загальному – їх багатовимірні комплекси (групи) з метою виявлення істотної залежності однієї змінної від інших.

Для проведення кореляційно-регресійного аналізу були використані дані про рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення у вигляді інтегрального індексу та коефіцієнт абсолютного приросту населення у зазначених попередньо областях. Відповідно для аналізу причинно-наслідкових зв'язків застосовується методика багатофакторного аналізу (вплив двох і більше факторів на показник).

Для нас важливо визначити, першочергові чинники, які впливають на рівень відтворення населення, тобто чи це чинник економічної (фактор X_1), соціальної (фактор X_2) чи екологічної безпеки (фактор X_3).

Вихідні дані для побудови моделей наведені в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Вихідні дані для побудови регресійної моделі*

Показники	2006	2007	2008	2009	2010
1	2	3	4	5	6
АР Крим:					
Коефіцієнт абсолютного приросту	-3,4	-3,1	-1,9	-1	-0,9
Індекс економічної безпеки	2,011	2,125	2,03	2,191	2,142
Індекс соціальної безпеки	2,066	2,126	1,989	2,04	2,042
Індекс екологічної безпеки	0,125	0,159	0,143	0,339	0,211
Волинська область:					
Коефіцієнт абсолютного приросту	-2,3	-1,5	-0,2	0,4	0,4
Індекс економічної безпеки	1,908	2,082	1,975	2,241	2,213
Індекс соціальної безпеки	1,993	2,006	1,871	2,002	1,966
Індекс екологічної безпеки	0,544	0,496	0,372	0,721	0,386
Донецька область:					
Коефіцієнт абсолютного приросту	-9,2	-9,1	-8,5	-7,5	-7,6
Індекс економічної безпеки	2,36	2,522	2,254	2,223	2,171
Індекс соціальної безпеки	1,822	1,862	1,773	1,805	1,823
Індекс екологічної безпеки	0,064	0,066	0,072	0,158	0,109
Тернопільська область:					
Коефіцієнт абсолютного приросту	-6,1	-6,1	-4,8	-4,1	-4,4
Індекс економічної безпеки	1,826	1,845	1,799	2,011	2,036
Індекс соціальної безпеки	2,04	2,187	2,032	2,186	2,235
Індекс екологічної безпеки	0,356	0,429	0,38	0,596	0,312
м. Київ:					
Коефіцієнт абсолютного приросту	9,2	8,1	9,2	7,1	5
Індекс економічної безпеки	3,465	3,766	3,631	3,498	3,43
Індекс соціальної безпеки	2,161	2,306	2,105	2,352	2,335
Індекс екологічної безпеки	0,088	0,115	0,094	0,176	0,091

Примітка. * Побудовано авторами

Для побудови багатофакторної моделі спочатку побудуємо кореляційні матриці для обраних в ході дослідження регіонів, використовуючи дані таблиці 2.10.

У результаті дослідження було отримано багатофакторну модель впливу рівня соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у репрезентативних областях.

Спочатку проведемо оцінку впливу на відтворення населення у тих регіонах, що мали низькі показники соціо-еколого-економічної безпеки, серед яких ми виділили Донецьку область та АР Крим.

Відповідно кореляційна матриця для АР Крим відображена у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Кореляційна матриця багатофакторної моделі впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у АР Крим*

Показники	Абсолютний приріст населення	Економічна безпека населення	Соціальна безпека населення	Екологічна безпека населення
Абсолютний приріст населення	1,000	-	-	-
Економічна безпека населення	0,647	1,000	-	-
Соціальна безпека населення	0,554	0,230	1,000	-
Екологічна безпека населення	0,734	0,858	-0,131	1,000

Примітка. * Авторські розрахунки

В результаті проведених розрахунків було отримано наступні значення параметрів регресійної моделі для АР Крим: $a_0=4,033$; $a_1=18,5$; $a_2=21,33$, $a_3=5,26$. Можна вважати, що між показником Y та факторами X_1 і X_2 існує кореляційний зв'язок, який описується лінійним рівнянням трьохфакторної лінії регресії:

$$Y=4,033+18,5 \cdot x_1 - 21,33 \cdot x_2 - 5,26x_3.$$

Отже, як бачимо з моделі, на рівень відтворення населення в АР Крим першочерговий вплив має економічна безпека, оскільки при

збільшенні її рівня на один пункт рівень відтворення населення зростає на 18,5 проміле. Зміна рівня соціальної та екологічної безпеки не здійснюватиме впливу, тому необхідним є звернення уваги до проблем в економічній сфері регіону.

Кореляційна матриця моделі для Донецької області подана у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Кореляційна матриця багатofакторної моделі впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у Донецькій області*

Показники	Абсолютний приріст населення	Економічна безпека населення	Соціальна безпека населення	Екологічна безпека населення
Абсолютний приріст населення	1,000	-	-	-
Економічна безпека населення	-0,837	1,000	-	-
Соціальна безпека населення	-0,359	0,694	1,000	-
Екологічна безпека населення	0,866	-0,619	-0,215	1,000

Примітка. * Авторські розрахунки

Для Донецької області отримали такі параметри регресійної моделі: $a_0=-11,08$; $a_1=3,87$; $a_2=5,72$, $a_3=10,59$, а рівняння регресії має такий вигляд:

$$Y = -11,08 - 3,87 \cdot x_1 + 5,72 \cdot x_2 + 10,59 \cdot x_3.$$

Отже, дослідження показало, що економічні чинники у Донецькій області не мають суттєвого впливу на процеси відтворення населення. Тоді як, при збільшенні рівня соціальної безпеки на один пункт рівень відтворення населення зростає на 5,72 проміле, а при збільшенні рівня екологічної безпеки – на 10,59 проміле, що безперечно показує важливість розвитку соціальної сфери та покращення екологічної ситуації у даному регіоні. Враховуючи, що рівень відтворення населення у даній області є одним з найнижчих в Україні врахування даних чинників є необхідним.

Тепер проведемо оцінку впливу в областях, де рівень соціо-еколого-економічної безпеки був дещо вищим і наближався до середнього рівня.

Для початку побудуємо кореляційну матрицю для Волинської області, що подана у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Кореляційна матриця багатofакторної моделі впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у Волинській області*

Показники	Абсолютний приріст населення	Економічна безпека населення	Соціальна безпека населення	Екологічна безпека населення
Абсолютний приріст населення	1,000	-	-	-
Економічна безпека населення	0,776	1,000	-	-
Соціальна безпека населення	-0,303	0,343	1,000	-
Екологічна безпека населення	-0,021	0,319	0,664	1,000

Примітка. * Авторські розрахунки

Для Волинської області параметри регресійної моделі такі: $a_0=13,659$; $a_1=8,16$; $a_2=16,68$, $a_3=1,7$, а кореляційний зв'язок описується такими рівняннями:

$$Y=13,66+8,16 \cdot x_1 - 16,68 \cdot x_2 + 1,7 \cdot x_3.$$

Отже, у Волинській області рівень відтворення населення насамперед залежить від впливу чинників економічної та екологічної безпеки, при збільшенні яких його рівень зростає відповідно на 8,16 та 1,7 проміле. При чому, як бачимо, найбільший вплив здійснюють чинники економічної безпеки.

Кореляційна матриця для Тернопільської області відображена у таблиці 2.14.

У результаті розрахунків отримали такі параметри регресії: $a_0=12,25$; $a_1=9,84$; $a_2=5,81$, $a_3=1,42$. Відповідно зв'язок описується рівнянням трьохфакторної регресії, що має вигляд:

$$Y= -12,25+9,84 \cdot x_1 - 5,81 \cdot x_2 + 1,42 \cdot x_3.$$

Таблиця 2.14

Кореляційна матриця багатофакторної моделі впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у Тернопільській області*

Показники	Абсолютний приріст населення	Економічна безпека населення	Соціальна безпека населення	Екологічна безпека населення
Абсолютний приріст населення	1,000	-	-	-
Економічна безпека населення	0,748	1,000	-	-
Соціальна безпека населення	0,401	0,814	1,000	-
Екологічна безпека населення	0,337	0,271	0,216	1,000

Примітка. * Авторські розрахунки

Як бачимо, у Тернопільській області зростанню рівня відтворення населення сприятиме відповідне збільшення рівня економічної та екологічної безпеки, під впливом яких спостерігається позитивні зміни показника відповідно на 9,84 та 1,42 проміле, з врахуванням того, що економічні чинники мають перевагу над екологічними у даному регіоні. Тоді як чинники соціальної безпеки не чинять суттєвого впливу на процеси відтворення населення у регіоні.

Тепер розглянемо регіон-лідер, який має найвищий за нашими розрахунками рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення, до того ж спостерігаються позитивні показники відтворення населення – місто Київ (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Кореляційна матриця багатофакторної моделі впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у м.Києві*

Показники	Абсолютний приріст населення	Економічна безпека населення	Соціальна безпека населення	Екологічна безпека населення
Абсолютний приріст населення	1,000	-	-	-
Економічна безпека населення	0,454	1,000	-	-
Соціальна безпека населення	-0,799	-0,124	1,000	-
Екологічна безпека населення	-0,165	0,019	0,587	1,000

Примітка. * Авторські розрахунки

Проведена оцінка впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення у м. Києві, який лідирував практично за всіма показниками дала такі результати: $a_0=26,15$; $a_1=4,06$; $a_2=15,57$, $a_3=18,69$. Відповідно кореляційний зв'язок відображає таке рівняння регресії:

$$Y = 26,15 + 4,06 \cdot x_1 - 15,57 \cdot x_2 + 18,69 \cdot x_3.$$

Проведена оцінка показала, що як і в двох попередньо розглянутих областях покращення стану економічної та екологічної безпеки сприяє зростанню рівня відтворення на 4,06 та 18,69 проміле. Тобто виявлено вплив на відтворення населення тільки двох чинників – економічного та екологічного, при чому останній має більшу вагу впливу.

Отже, здійснивши оцінку рівня впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення, виявили, що у кожному регіоні зростання рівня відтворення населення можна досягти регулюванням відповідної складової безпеки. Зокрема у регіонах, де рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення знаходився на високому та середньому рівні найбільше значення відігравали економічні та екологічні чинники. Тоді як ситуація в регіонах, де показники були нижчими складові економічної, соціальної та екологічної безпеки мали різний характер впливу. Це пояснюється особливостями розвитку регіонів, оскільки група із низьким рівнем соціо-еколого-економічної безпеки є достатньо великою. Відповідно, в одних областях на сьогодні може бути забезпечена соціальна чи економічна безпека на високому рівні, а екологічна – практично відсутня чи інші ситуації. Це варто врахувати при розробці механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення України, а також основних заходів демографічної політики.

2.4.

Проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення

Дослідження показало, що у сфері забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки існує чимало проблем, які можна прокласифікувати за різними ознаками (рис. 2.15).

Рис. 2.15. Класифікація* проблем забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення

Примітка. * Авторська розробка

У ході проведення аналізу та оцінки рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення було виявлено проблеми у всіх без виключення її сферах.

Варто зазначити, що вирішення проблем необхідно розпочинати із сфери економічної безпеки населення, оскільки їх наявність продукує виникнення додаткових проблем у сфері забезпечення соціальної та екологічної безпеки.

Проблеми у сфері безпеки працевлаштування пов'язані насамперед із ситуацією на ринку праці в Україні, де, як відомо, існує чимало проблем, зокрема:

- недостовірність та приховування інформації про істинний стан ринку праці;

- низький рівень попиту на робочу силу високої кваліфікації при існуванні значного попиту на професії низького рівня кваліфікації, і як наслідок при наявності значної пропозиції – виникає високий рівень навантаження на одне робоче місце;

- високий рівень безробіття серед населення, рівень якого за вітчизняною методикою не відповідає реальності, а за оцінками іноземних експертів є високим і набуває загрозливого характеру;

- нерівномірний розподіл трудових ресурсів;

- наявність невідповідності структури професійної освіти перспективним потребам ринку праці;

- відсутність взаємозв'язку між трудовим вкладом та доходами громадян;

- поширення неформальної та тіньової зайнятості, яка несе за собою відсутність належного рівня соціального захисту громадян;

- недостатнє введення в дію нових робочих місць, особливо для кваліфікованих кадрів, що збільшує обсяги та рівень безробіття, знижує продуктивність праці;

- складна ситуація щодо працевлаштування окремих соціально-демографічних груп населення (молоді, жінок, інвалідів, колишніх військовослужбовців та ін.) та збереження селективного підходу при вирішенні питань вивільнення і найму на роботу залежно від статі, віку, стану здоров'я.

У сфері фінансової безпеки населення можна виділити такі проблеми:

- загальний низький рівень доходів населення;

- зменшення частки заробітної плати у загальних доходах населення та збільшення частки соціальних виплат, що свідчить про тенденцію зменшення ділової активності населення та зростання залежності доходів населення від соціальних трансфертів;

- наявність значної заборгованості із виплат заробітної плати населенню;
- перевищення витрат населення над його доходами, що свідчить про зростання частки «тіньових» доходів;
- істотна диференціація між регіонами України за показником доходу у розрахунку на одну особу та рівнем заробітної плати;
- високий рівень бідності серед населення, зокрема відповідно до стандартів ООН 80 % населення живуть за межею бідності, ще й високий рівень психологічної бідності (майже чверть населення вважає себе бідними).

Проблеми забезпечення соціальної безпеки населення також розглянемо за сферами їх існування.

Зокрема, у сфері безпеки проживання виявлено:

- низький рівень забезпеченості населення власним окремим житлом, а також загальною та житловою площею;
- низький рівень доступності житла через недостатній рівень матеріального забезпечення населення для придбання власного житла;
- надання державою житла на пільгових умовах також втрачає свої позиції, адже на обліку з отримання житла стоять тисячі сімей, а отримують одиниці, при чому чекати на нього доводиться кілька десятків років;
- незадовільний технічний стан значної частини житлового фонду;
- низька якість послуг, що надаються житлово-комунальними господарствами.

Освіта – необхідна умова підготовки молоді до життя, її соціалізації, залучення до духовних надбань людства. Вона – базис формування нового покоління, тому особливо актуальним є попередження загроз у сфері безпеки освіти населення України, серед яких можна виділити:

- невідповідність якості освіти сучасним вимогам та загрозлива тенденція до зниження її якості;
- недостатня доступність освіти;
- недостатній рівень фінансування з боку держави та інвестицій підприємств у сферу освіти;
- наявні обмежені ресурси на освіту витрачаються неефективно, недосконалість системи управління (у сфері освіти задіяно занадто багато сил, різноманітних суб'єктів, і всі вони мають свої інтереси);
- низький рівень ресурсного забезпечення (брак кваліфікованих кадрових ресурсів, недостатнє та слабе матеріально-технічне та організаційне забезпечення навчальних закладів);

- відчутний відрив освіти від виховання, і з часом це може серйозно позначитися на соціальній свідомості і громадській активності всього молодого покоління;

- неефективність моніторингу потреб ринку праці, відсутність урахування сучасних потреб роботодавців системою професійно-технічної та вищої освіти, неузгодженість дій державних структур при плануванні потреби у фахівцях.

Безпека здоров'я населення України відображає стан здоров'я громадян України і національної системи охорони здоров'я, що, в свою чергу, є наглядним відображенням рівня економічного розвитку країни, спрямованості національної політики. Будучи якісною характеристикою економічно активного населення, стан здоров'я нації безпосередньо зумовлює рівень продуктивності праці в суспільстві і значною мірою впливає на перспективи його соціально-економічного розвитку.

Ключовими проблемами у сфері безпеки здоров'я є:

- високий рівень захворюваності населення, що зростає швидкими темпами;

- низька доступність до якісних послуг у сфері охорони здоров'я;

- недостатній рівень ресурсного забезпечення галузі, низька частка витрат на охорону здоров'я відносно валового внутрішнього продукту (ВВП) України. Вона за останні п'ять років коливається в межах 3-4 % та низька якість кадрового забезпечення;

- неадекватне фінансування галузі, зумовлений цим низький рівень оплати праці медичних працівників, брак коштів для забезпечення доступної та якісної медичної допомоги;

- нестача ресурсного забезпечення сфери охорони здоров'я, що є нижчим від середньосвітових витрат на медико-санітарну допомогу майже у 3 рази;

- недостатність, нескоординованість і неефективність заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я населення;

- потреба в удосконаленні підготовки, перепідготовки і підвищенні кваліфікації лікарів та інших працівників охорони здоров'я;

- брак сучасних медичних технологій, неадекватне володіння ними, незадовільне медикаментозне і матеріально-технічне забезпечення у закладів охорони здоров'я;

- низький рівень інформаційного забезпечення й управління системою охорони здоров'я на різних рівнях.

Соціальні трансферти є потужним інструментом перерозподілу доходів та способом реалізації перерозподільчої політики держави. Трансфертні платежі впливають на те, як сумарний дохід суспільства

розподіляється поміж його членами. Внутрішня структура соціальних трансфертів різниться в залежності від особливостей моделі соціальної політики та містить в собі три узагальнених елемента: соціальне страхування; соціальну допомогу; дитячу допомогу.

В Україні завдання розбудови сталої системи соціальних трансфертів залишається не вирішеним. Соціальна підтримка населення, що здійснюється у трьох основних формах (соціальних пільг, соціальної допомоги й субсидій), є надто складною й непрозорою. Проблемами чинної системи соціальної підтримки є:

- низький рівень охоплення бідного населення соціальною підтримкою. Усього 56,8 % бідних (згідно з критерієм прожиткового мінімуму) одержують принаймні один вид соціальної підтримки;

- низька адресність при наданні соціальної підтримки. Розподіл державних соціальних трансфертів є несправедливим: менше 23 % від їх загальної суми потрапляють до бідних, інші (майже 17 млрд грн щороку, тобто близько 6 % доходів бюджету) надаються небідному населенню. Згідно досліджень Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, проведених у 2008 року виключення бідних від участі в програмі соціального захисту становить від 87 % (для нижчої межі бідності) до 96 % (для межі бідності 60 % медіани). Проте 75 % домогосподарств, що отримують соціальну допомогу, не є бідними;

- низький рівень більшості видів допомоги та пенсій;

- неефективний механізм надання житлових субсидій та пільг з оплати житлово-комунальних послуг, в якому відсутні норми споживання або вони завищені при наданні пільг;

- недофінансування соціальних програм призводить до посилення регресивності соціальних трансфертів, що послаблює орієнтацію на нужденних громадян.

Сфера культури відіграє надзвичайно важливу роль для населення, адже сприяє його духовному розвитку, проте в нинішні дні вона зазнає значних утисків, тому існує чимало проблем у сфері безпеки культури та відпочинку, зокрема:

- збереження монополії держави на прийняття рішень у сфері культури поряд із безвідповідальністю за досягнуті результати;

- недостатнє фінансування культури та неефективне використання обмежених бюджетних ресурсів;

- розрив інформаційного і культурного простору та розокремленість культурно-мистецького середовища;

- невідповідність більшості культурних установ вимогам часу та потребам населення;

- розрив між офіційною культурною політикою та сучасними тенденціями розвитку культури, які впроваджують недержавні організації;

- недостатній рівень забезпечення населення закладами культури.

Через наявність численних проблем у соціально-економічній сфері частина населення не в змозі витримати їх без належної підтримки, що призводить до виникнення соціальних хвороб та появу соціальних відхилень, поштовхів до злочинів та самогубств, що створює значні загрози, зокрема існуванню соціальної злагоди в суспільстві. В ході дослідження нами було виявлено такі проблеми:

- високий рівень соціальних хвороб, таких як алкоголізм, наркоманія та поширення ВІЛ-СНІД. Для підтвердження цього наведемо сумну статистику, зокрема, Україна є першою в світі за рівнем дитячого алкоголізму, 36 % українців курять тютюн, 31 % - щодня. Це вище середнього показника – 28,6 % по Європейському регіону (за даними ВООЗ). Україна є першою в Європі та Південній Азії за поширенням ВІЛу серед дорослого, а також 1-ше в Європі за поширеністю ВІЛу серед вагітних жінок. 2010-го року цей показник становив 0,55 % (Мінздорів'я України, 2010);

- наявність тенденцій до зростання злочинності серед населення;

- високий рівень самогубств серед населення.

Виявлення проблем у сфері забезпечення екологічної безпеки також є важливим завданням, оскільки від її рівня залежить стан здоров'я населення.

Аналіз допоміг виявити певні проблеми, що негативно впливають на стан екологічної безпеки населення, зокрема:

- незадовільний, а іноді і небезпечний рівень забруднення атмосферного повітря, що викликано недотриманням підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування;

- зростання площ побутових відходів, що є джерелами постійного виділення метану;

- швидкі темпи зростання кількості автотранспорту;

- спостерігається значне забруднення поверхневих вод через негативний вплив діяльності потужних промислових і сільськогосподарських комплексів, нестачу у більшості населених пунктів країни централізованого водовідведення, зниження ефективності роботи очисних споруд, що зумовлено їх зношеністю, низьким технологічним рівнем, енергомісткістю;

- спостерігається перевищення об'єму використання води над екологічно допустимими межами;

- деградація водних екосистем, порушення біологічного і ландшафтного різноманіття вододжерел, накопичення токсичних речовин у стічних водах;

- відмічається погіршення стану лісів, які виконують захисні функції щодо охорони земель від водної і вітрової ерозії та запобігають процесам опустелення;

- невисокий рівень лісистості, крім того структура лісів є здебільшого неоптимальною, що обумовлено нераціональним лісокористуванням;

- спостерігається високий рівень нагромадження відходів, серед яких значну загрозу становлять небезпечні відходи, а також побутові відходи. Разом з тим, сміттєзвалища і полігони в країні перевантажені і не відповідають вимогам екологічної безпеки.

Основні проблеми щодо стану біо- та ландшафтного різноманіття пов'язані сьогодні з діяльністю людини. Об'єктивно вони полягають у знищенні природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин (біотопів та екотопів), фрагментації ландшафтів та деградації екосистем (включаючи забруднення), в екологічно незбалансованій, виснажливій експлуатації видів людиною, поширенні чужорідних видів, розповсюдженні хвороб тощо. В той же час, наростають нові загрози, пов'язані з особливостями сучасного етапу розвитку українського соціуму – приватизаційними процесами, зокрема, в аграрній сфері, інтенсивним освоєнням прибережних і водоохоронних територій, розвитком транспортно-комунікаційної сфери, генної інженерії, сировинного комплексу, насамперед нафтової та залізничної галузей, урбанізацією; має місце інерція впливів неекологічної господарської діяльності минулих десятиліть.

В залежності від рівня вирішення, проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення можна поділити на:

- загальнодержавні;
- регіональні;
- на рівні підприємства;
- на рівні особи.

Відповідно основними проблемами, що потребують вирішення на загальнодержавному рівні є бідність та низький рівень матеріального забезпечення населення, наявність високого рівня безробіття, неефективна система соціального захисту, недосконалість вітчизняної системи освіти та занепад системи охорони здоров'я.

На рівні регіону необхідно вирішувати проблеми у сфері зайнятості та оплати праці, забезпеченості закладами соціальної інфраструктури, житлового забезпечення, розвитку культури та туризму, а також у сфері

екології.

Основними проблемами на рівні підприємства є недостатній рівень оплати праці та соціального захисту персоналу, тому необхідним є удосконалення системи мотивації та розвитку персоналу.

На особистісному рівні – це проблеми безпеки життя, можливості отримання освіти та збереження здоров'я, низького рівня доходу, забезпеченості житлом.

Також можна виділити проблеми за критерієм урегульованості, які складаються відповідно з:

- регульованих, тобто ті, які можна врегулювати (рівень безробіття, оплати праці, соціальний захист, розвиток системи охорони здоров'я та освіти, екологічні проблеми);

- нерегульованих проблем, що не піддаються регулюванню (виникнення екологічних катастроф).

- Умовно регульованих – вирішення яких залежить від суб'єктивних чинників, зокрема бажань і переконань окремої особи (рівень злочинності, поширення алкоголізму).

Як бачимо сфера забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення має чимало проблем, які потребують негайного вирішення за допомогою розробки та реалізації відповідних заходів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ СТИМУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

3.1.

Механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та стимулювання відтворення населення

3.2.

Стратегічний підхід до забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення

3.3.

Основні заходи стимулювання зростання рівня соціо-еколого-економічної безпеки та активізації процесів відтворення населення

3.4.

Соціоекологоекономічний оптимум як критерій оцінки рівня ефективності процесу забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки соціоекологоекономічних систем

3.1. Механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та стимулювання відтворення населення

В сучасних умовах нестабільності та швидких змін, коли виникає чимало загроз, що перешкоджають нормальному розвитку та існуванню людини, виникає необхідність формування механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення. До того ж важливо врахувати при цьому створення умов для відтворення населення.

Необхідність формування механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення в контексті стимулювання відтворення населення пов'язана з наявними проблемами в соціально-економічній та екологічній сферах, які значно впливають на демографічні процеси:

- відсутність стратегічного бачення розвитку окремих сфер, орієнтація державної влади на досягнення поточних цілей;
- недостатнє урахування практичної адаптованості заходів, що впроваджуються, до реальних умов, які склалися в Україні, що лише загострює соціально-економічну ситуацію в країні, а також відсутнє прогнозування сукупних ефектів та ефективності їх практичного застосування;
- відсутність узгодженості між суб'єктами державного управління різного рівня і компетенції, органами місцевого самоврядування, недержавними організаціями в частині розподілу функцій, завдань, повноважень і відповідальності за процеси, пов'язані із забезпеченням належного рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення та недостатня скоординованість управлінських структур різних рівнів, дублювання функцій органів влади;
- недосконалість регулювання соціально-економічних процесів, неврахування регіональних особливостей соціально-економічного розвитку та їх екологічного стану;
- нераціональне використання ресурсної бази, що покликана забезпечувати належний рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення та відтворення населення;
- відсутність порядку та механізмів визначення загроз у системі забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки, а також належної системи моніторингу, що призводить до неконтрольованості соціально-економічної ситуації в країні загалом, неможливості об'єктивного визначення пріоритетів розвитку екологічної та соціально-економічної сфери.

У загальному значенні під механізмом можна розуміти сукупність процесів, прийомів, методів, підходів, за допомогою яких відбувається рух всієї системи і здійснюється досягнення певної мети.

Нині в науковій літературі більшість авторів стверджують, що механізм державного регулювання необхідно розглядати як сукупність організаційно-економічних методів та інструментів, за допомогою яких виконуються взаємопов'язані функції для забезпечення безперервної, ефективної дії відповідної системи (держави) на підвищення функціонування економіки [73].

Отже, механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення являє собою систему взаємовідносин та зв'язків між об'єктами та суб'єктами управління, які реалізуються на основі використання відповідних принципів, методів, засобів та форм управління і спрямовані на забезпечення відповідного рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення.

Відповідно механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення в контексті стимулювання відтворення населення містить в собі об'єкти та суб'єкти, методи, інструменти та принципи управління, завдання, які повинен виконувати регулятивний механізм.

Суб'єктами управління, що безпосередньо здійснюють управлінський вплив на забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки, є:

- центральні й місцеві органи державної влади;
- установи економічної, соціальної та екологічної сфери;
- позабюджетні соціальні та екологічні фонди;
- підприємства;
- громадські організації;
- населення.

Об'єктами управління є суспільні відносини та процеси, які стосуються реалізації соціальних, економічних та екологічних потреб та інтересів особи, соціуму, а також загрози й небезпеки соціо-еколого-економічній безпеці та чинники, що обумовлюють їх виникнення та розвиток. Зокрема, серед об'єктів управління визначимо такі:

- безпека працевлаштування населення (політика у сфері зайнятості та соціально-трудових відносин);
- фінансова безпека населення (політика у сфері доходів та оплати праці);
- безпека проживання населення (житлова політика);
- безпека харчування населення (політика у сфері захисту прав споживачів, у сфері забезпечення продовольчої безпеки);
- безпека здоров'я населення (політика у сфері охорони здоров'я);

- безпека освіти населення (політика у сфері освіти);
- безпека культури та відпочинку населення (політика у сфері культури, спорту, туризму, розвитку соціальної інфраструктури);
- соціальна захищеність населення (політика у сфері соціального захисту населення);
- безпека умов існування та відсутність екологічного ризику населення (екологічна політика).

Відповідно основними принципами забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки в контексті стимулювання відтворення населення є:

- дотримання законності на всіх етапах забезпеченості соціо-еколого-економічної безпеки;
- баланс економічних, соціальних та екологічних інтересів особи, сім'ї, суспільства та держави;
- взаємна відповідальність особи, сім'ї, суспільства та держави щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки;
- необхідність постійного відстеження загроз щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки;
- визначення та чітке розмежування функцій суб'єктів управління у сфері забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки;
- своєчасність, оперативність та адекватність заходів, пов'язаних із відверненням загроз та захистом інтересів особи та суспільства;
- демократичність у виборі шляхів та пріоритетів щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки.

Основні завданнями механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення:

- підвищення рівня матеріального добробуту населення, подолання бідності;
- забезпечення зростання зайнятості та умов праці населення;
- підвищення рівня забезпеченості населення комфортним житлом;
- забезпечення високого рівня доступності та якості освітніх послуг;
- підвищення рівня медичного обслуговування та охорони здоров'я населення;
- забезпечення високого рівня соціального захисту населення;
- розвиток соціальної інфраструктури з метою задоволення потреб населення в соціальних послугах;
- забезпечення соціальної злагоди та справедливості в суспільстві;
- покращення екологічного стану.

Виходячи з наведених завдань, основними напрямками механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки є:

- піднесення добробуту за рахунок особистого трудового вкладу, підприємництва та трудової активності;
- забезпечення збалансованої структури зайнятості населення та уникнення безробіття, створення умов для поєднання батьківства з активною професійною діяльністю;
- забезпечення населення можливістю купувати та споживати високоякісні та безпечні товари і послуги;
- посилення соціальної захищеності населення та удосконалення системи соціального захисту;
- забезпечення постійного підвищення якості соціальних, медичних, освітніх та інших послуг;
- широка підтримка молоді, сімей, материнства та дитинства;
- розвиток сфери культури, туризму, спорту та фізичного виховання;
- допомога у забезпеченні житлом;
- проведення активної екологічної політики, яка включатиме забезпечення захисту від забруднення довкілля та охорону навколишнього середовища.

Для досягнення поставлених завдань та цілей необхідний певний набір інструментів, методів, важелів.

Методи – це способи і прийоми управлінської діяльності, за допомогою яких здійснюються завдання органу, спрямовані на досягнення цілей.

Економічні методи – це комплекс способів і прийомів управління, які базуються на використанні економічних законів, товарно-грошових відносин та економічних категорій, а також норм і нормативів. Економічне регулювання здійснюється інструментами фіскальної, бюджетної, податкової, грошово-кредитної політики держави.

Правові методи – це комплекс способів управління, які базуються на використанні юридично закріплених норм (правил) поведінки суб'єктів економічних відносин. Водночас юридичні норми мають бути зрозумілими людям, належно обґрунтованими, системно організованими і придатними для практичної реалізації. Основними формами правового регулювання процесу забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки в Україні є: Конституція та закони України; укази й розпорядження Президента України; постанови та інші акти Верховної Ради, постанови й розпорядження Кабінету Міністрів, нормативно-правові акти центральних органів (міністерств, відомств); нормативні акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Адміністративні методи – це інструменти прямого впливу держави на діяльність суб'єктів ринку. Їхні ознаки: прямий вплив державного органу

або посадових осіб на дії виконавців через встановлення їхніх обов'язків, норм поведінки та віддавання команд (наказів, розпоряджень); безальтернативний вибір способів розв'язування завдань, варіанту поведінки; обов'язковість виконання наказів, розпоряджень; відповідальність суб'єктів господарювання за ухиляння від виконання наказів.

Пропагандистські (морально-етичні) методи – це звернення держави до гідності, честі й совісті людини. Вони охоплюють заходи виховання, роз'яснення та популяризації цілей і змісту економічної політики, засоби морального заохочення тощо. Суть цих методів полягає в тому, щоб формувати та підтримувати в людей певні переконання, духовні цінності, моральні позиції, психологічні настанови щодо діяльності держави.

Також за формами впливу виділяють прямі та непрямі (опосередковані) методи управління. Методи прямого впливу безпосередньо діють на функціонування суб'єктів ринку. Такий безпосередній вплив здійснюється за допомогою інструментів адміністративно-правового характеру, які регламентують діяльність суб'єктів господарювання, та економічних інструментів прямого впливу. Методи непрямого регулювання – це методи, які регламентують поведінку суб'єктів ринку не прямо, а опосередковано, через створення певного середовища, яке змушує їх діяти у потрібному державі напрямку. До методів непрямого регулювання належать інструменти фіскального, бюджетного, грошово-кредитного, інвестиційного, амортизаційного, інноваційного та інших напрямів економічної політики, а також методи морального переконування [74].

У структурі механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення особливе місце посідають важелі управління, які включають в себе – правові, економічні та організаційні.

Правові важелі механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення, перш за все, передбачають чітке розмежування компетенції між різними рівнями як державного так і регіонального управління, побудові моделі самоврядування і самофінансування регіонів.

Економічні важелі забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення передбачають сукупність економічних регуляторів (податки, кредити, пільги, ціни та тарифи).

Організаційні важелі передбачають наявність комплексу організаційних заходів щодо створення умов, що сприяють задоволенню потреб населення та розвитку його людського потенціалу із врахуванням основної мети – розширеного відтворення населення.

Відповідно інструменти – це засоби, що застосовуються для виконання завдань, передбачених політикою.

До інструментів державного регулювання щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення України слід віднести:

- національні програми та стратегії;
- затвердження регламентів, норм, інструкцій та інших документів;
- фіскальні (податки і збори; надання дотацій, компенсацій, податкових та інших пільг);
- встановлення розмірів прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати, а також розміру і частки бюджетних видатків на соціальний захист населення;
- визначення процедур приватизації, державної реєстрації та ліквідації суб'єктів підприємницької діяльності;
- здійснення державного замовлення;
- сприяння укладанню угод;
- видача ліцензій, виділення квот, накладання санкцій;
- встановлення граничних і фіксованих цін;
- переконання, етичне виховання, моральне стимулювання тощо.

Таким чином, узагальнивши елементи забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення можна сформулювати відповідний механізм, який відобразимо у вигляді схеми (рис 3.1).

На першому етапі необхідним є здійснення оцінки соціо-еколого-економічної безпеки, яку слід розглядати, ґрунтуючись на моніторингу поточного рівня показників економічної, соціальної та екологічної безпеки, а також демографічної сфери, виявлених нинішніх та потенційних загрозах. Варто зазначити, що система оцінки соціо-еколого-економічної безпеки має враховувати національний та регіональний аспекти, що сприятиме мінімізації впливу зовнішніх і внутрішніх загроз.

Таким чином, спочатку необхідно визначити пріоритетні напрямки забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення, врахувавши існуючі тенденції та проранжувавши існуючі загрози безпеці населення. Це дозволить за допомогою нормативно-правового, інформаційного, фінансового та методологічного забезпечення скорегувати напрями забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення і відповідно розробити та впровадити інструментарій управління забезпеченням безпеки населення, що в свою чергу ляже в основу концепції соціальної та екологічної політики держави. На основі сформованої концепції можна розробляти відповідну стратегію забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки, яка відповідно координуватиметься між стратегією економічної, соціальної та екологічної безпеки. Вона повинна бути спроектована таким

чином, щоб її реалізація була спрямована на досягнення цілей і скоординована відповідно з цими цілями. Тоді має бути забезпечений процес реалізації функціональних складових соціо-еколого-економічної безпеки з метою запобігання загроз і можливих негараздів.

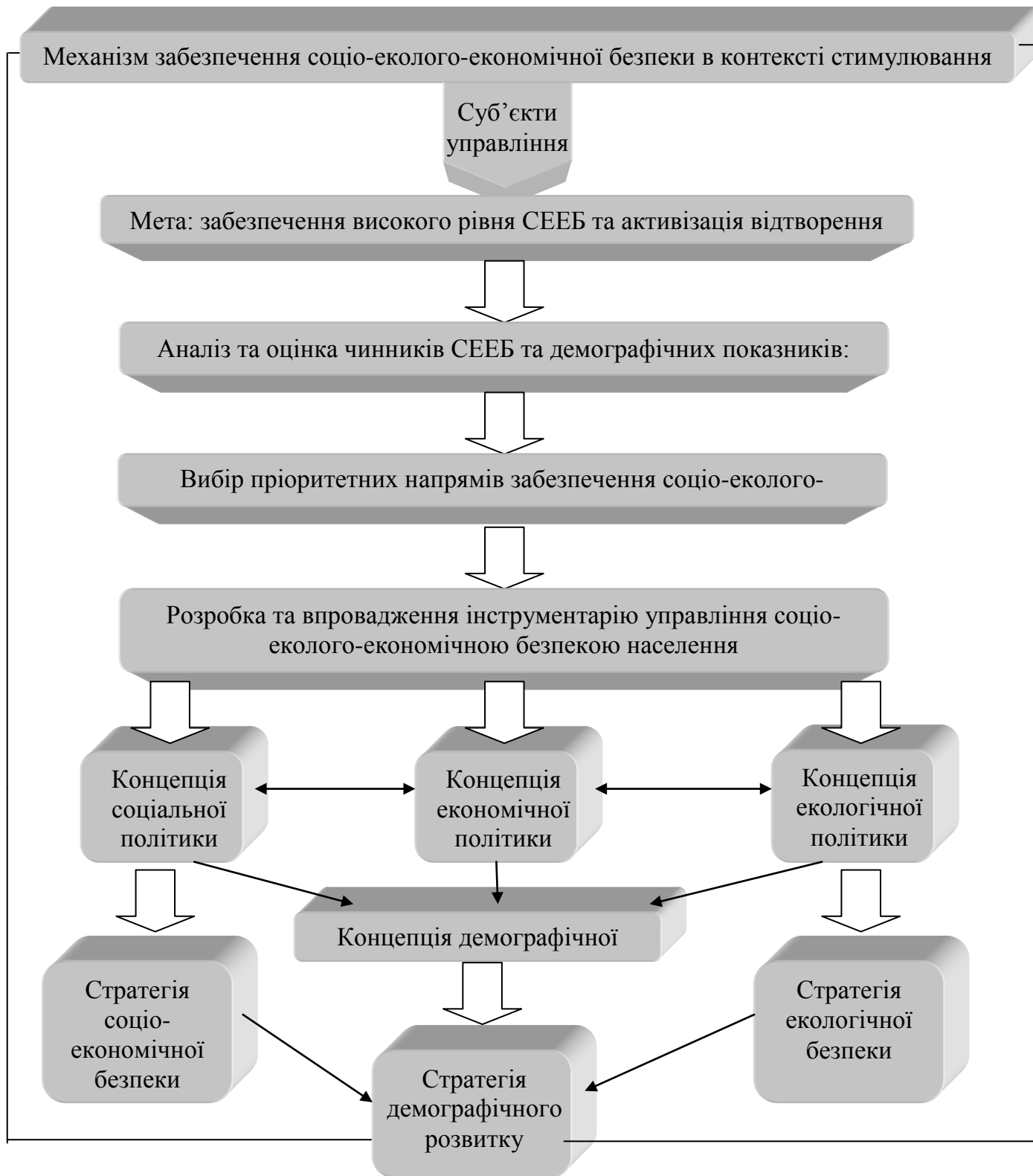

Рис. 3.1. Механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки в контексті стимулювання відтворення населення*

Примітка. * Авторська розробка

Наступним кроком є формування з врахуванням положень соціальної та екологічної політики основ демографічної політики, метою якої має стати забезпечення розширеного відтворення населення. Відповідно, за допомогою методів та заходів демографічної політики здійснюватиметься вплив на процеси відтворення населення у напрямку його розширення.

Отже, лише при наявності ефективного та дієвого механізму забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення можливе досягнення позитивних результатів у демографічній ситуації.

3.2.

Стратегічний підхід до забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення

Життя сучасного суспільства є неможливим без передбачення майбутнього, без визначення перспектив його розвитку. Тому для нарощення людського потенціалу та розвитку держави першочерговим завданням стає забезпечення належного рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення, який може бути досягнутий шляхом формування та реалізації відповідної стратегії.

Розроблення стратегій забезпечення високого рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення набула сьогодні особливого значення. Оскільки реалізація комплексних заходів, які сприятимуть вирішенню проблем, що стосуються всіх сфер життєдіяльності населення, можлива лише при правильному виборі відповідних стратегій.

Згідно з теорією менеджменту, стратегія – це детальний, всебічний комплексний план, спрямований на втілення місії організації (держави). Місія держави зумовлена самою її сутністю, чітко визначеною метою її існування. Безперечно, що держава існує для людей, тому забезпечення найкращого життя для громадянина є її самоціллю. В даному аспекті великої уваги заслуговує питання стратегічного управління соціо-еколого-економічною безпекою населення.

Стратегічне управління – діяльність з управління, що пов'язана з постановкою цілей і завдань органу державної влади та з підтримкою низки взаємовідносин між нею і оточенням, що надає можливість їй досягти своїх цілей, відповідає її внутрішнім можливостям та дає змогу залишатися сприйнятливою до зовнішніх потреб [74].

Хоча кожна стратегія є унікальною за своєю природою, а процес її формування та прийняття буде постійно ускладнюватись особливостями ситуації, можна виокремити деякі загальні вимоги до цього процесу, які полягають у такому:

- ситуаційна виправданість розробки, прийняття та реалізації стратегії, яка сприяє вирішенню проблеми, що виникла, запобігає її загостренню;

- існування чіткої уяви про механізм (алгоритм) реалізації, а саме мету дії, завдання, порядок їх виконання (організацію, мотивацію, контроль), можливості вчасно визначати необхідні організаційні зміни в системі, орієнтуючись при цьому на досягнення кінцевої мети;

- максимальне використання потенційних можливостей системи та навколишнього середовища у процесі реалізації стратегії;
- ресурсна забезпеченість усіх етапів підготовки та реалізації стратегії;
- можливість адекватного корегування стратегії при зміні ситуації;
- відкритість доступу виконавців до інформації [75].

Формування стратегії є процесом, який проходить певні етапи:

- аналіз основних показників розвитку, прогнозування майбутнього розвитку, оцінка стану внутрішнього та зовнішнього середовища системи, виявлення можливостей і загроз, сильних і слабких сторін;
- формування проблеми, визначення мети та цілей управління;
- вироблення альтернативних варіантів стратегії та вибір пріоритетного варіанту;
- формування стратегії управління та заходів з її реалізації (тактичних та оперативних планів);
- визначення термінів, методів, інструментів реалізації та відповідальних;
- реалізація стратегії;
- моніторинг ходу реалізації стратегії та оцінка необхідності її коригування;
- контроль за виконанням стратегії.

Розглядаючи стратегію забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення як комплексну програму, спрямовану на досягнення довгострокової мети, слід зупинитися на визначенні наступних категорій: стратегічна мета, стратегічні завдання і стратегічні пріоритети.

Відповідно стратегічною метою є забезпечення високого рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення з урахуванням демографічних особливостей розвитку регіонів України.

Цілі стратегії можна розподілити на три рівні:

- I – стратегічний рівень. Головна мета: забезпечення високого рівня соціо-еколого-економічної безпеки через високий рівень матеріального благополуччя, соціального добробуту та екологічної безпеки;
- II – тактичний рівень. На цьому рівні до основних цілей можна віднести: забезпечення достатнього рівня добробуту, встановлення і забезпечення соціальних стандартів, підвищення якості освітніх послуг, покращення житлових умов населення, реформування системи охорони здоров'я, розвиток ринку праці, формування громадянського суспільства та соціальної злагоди, сприяння розвитку культури та мистецтва, покращення екологічної ситуації та формування природоохоронних заходів;

- III – оперативний рівень. До поточних цілей, реалізація яких передбачається на короткострокову перспективу, віднесемо: зростання рівня оплати праці та купівельної спроможності населення; сприяння зайнятості населення та зниження рівня безробіття; покращення умов праці; підвищення якості вітчизняних продуктів харчування; підвищення рівня забезпеченості громадян житлом та комфортними житловими умовами; розвиток мережі навчальних закладів та покращення їх матеріально-технічного забезпечення; підвищення рівня медичного обслуговування та зниження рівня захворюваності населення; запобігання поширенню соціальних хвороб та виникнення асоціальних явищ у суспільстві; підвищення рівня забезпеченості населення закладами культури та відпочинку; зменшення рівня забруднення атмосфери, водойм та землі, підвищення лісистості.

Відповідно до обраних цілей виділимо такі завдання:

- у сфері фінансової безпеки: забезпечення зростання реальних доходів населення, збільшення частки оплати праці у ВВП, зростання частки заробітної плати у структурі доходів населення, поступове наближення державних мінімальних соціальних гарантій до європейських стандартів, забезпечення погашення заборгованості із заробітної плати, зменшення рівня бідності та диференціації населення за рівнем матеріального забезпечення;

- у сфері безпеки працевлаштування: розширення сфери прикладання праці; забезпечення ефективного регулювання професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації; сприяння зайнятості неконкурентоспроможного населення на ринку праці;

- у сфері безпеки проживання: збереження, відновлення та примноження житлового фонду, створення соціального житлового фонду, поліпшення якості і рівня благоустрою житла, розвиток комунального господарства, розвиток дієвих та привабливих умов для придбання житла;

- у сфері безпеки здоров'я: розширення доступності та підвищення якості надання медичної допомоги, збільшення обсягів фінансування, поліпшення стану здоров'я громадян, удосконалення системи невідкладної медичної допомоги з метою наближення її до світових стандартів, розвитку інституту сімейного лікаря;

- у сфері безпеки освіти: розширення доступності отримання якісної освіти, підвищення якості освіти, інформатизація системи освіти;

- у сфері соціального забезпечення населення: створення ефективної, реально діючої системи соціальної безпеки та соціального захисту населення від соціальних ризиків та загроз; вдосконалення системи пенсійного забезпечення та реформування системи соціального

страхування; здійснення реального соціального захисту сім'ї, материнства, молоді, інвалідів та інших малозахищених верств населення;

- у сфері безпеки культури та відпочинку: розширення мережі закладів культури і науки; збереження та пропагування національної культури, мови, традицій, як на території України так і за кордоном; толерантне ставлення до мови, традицій і культури інших народів, націй і народностей, які населяють Україну, підвищення якості послуг закладів відпочинку, сприяння розвитку туризму;

- у сфері екологічної безпеки: поєднання екологічних, економічних і соціальних інтересів; гласність і демократизм при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного та соціального середовища; безоплатність загального природокористування і платність спеціального природокористування для господарської діяльності; нормування впливу господарської та іншої діяльності на природне середовище; створення системи страхування екологічних і катастрофічних ризиків; вдосконалення законодавства України щодо практичного застосування норм із захисту екологічних прав громадян.

Досягнення визначених цілей можливе за умови ефективного проведення заходів у сфері безпеки працевлаштування, фінансової безпеки, безпеки харчування, безпеки проживання, безпеки освіти та здоров'я, безпеки культури та відпочинку, безпеки життя та соціального забезпечення, екологічної безпеки.

Для того, щоб досягнути поставленої мети та завдань необхідним є вибір відповідного варіанту стратегії розвитку (рис. 3.2.).

Кожна з перерахованих стратегій має свої особливості. Зокрема, стратегія стабільності передбачає зосередження на існуючих напрямках діяльності та їхню підтримку. Вона є доцільною для тих регіонів, де рівень соціо-еколого-економічної безпеки знаходиться на досить високому рівні.

Стратегія зростання передбачає роботу за новими напрямками діяльності та розвиток вже існуючих і є спрямованою на покращення ступеня задоволення потреб населення через підвищення рівня його соціо-еколого-економічної безпеки.

Стратегія утримання передбачає концентрацію на зменшенні негативних загроз щодо певних напрямків діяльності, спрямована на виживання системи та збереження результатів, здобутих у минулому. Її застосування є доцільним у регіонах, де існують значні загрози щодо соціо-еколого-економічної безпеки населення і постає гостре питання щодо їх усунення.

Змішана стратегія є поєднанням вище перелічених стратегій.

Рис. 3.2. Основні стратегії забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення*

Примітка. * Розроблено авторами

Варто зазначити, що загальна стратегія за своїм характером може бути активною чи пасивною. Активна (наступальна, експансивна) характеризується постійним розширенням діяльності, орієнтована на вирішення цілком нового, передбачаючи швидке реагування на зміни у потребах населення та попередження загроз. У свою чергу, пасивна (реактивна) являє собою концентрацію на певному напрямку та забезпеченні його належного рівня без розвитку, базується на реконструктивних заходах, що не сприяють покращенню ситуації.

Залежно від досягнення конкретних переваг виділяють стратегію диференціації, за якої обирається декілька пріоритетних напрямів розвитку, що сприятимуть зростанню рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення, та стратегію фокусування, коли обирається один напрямок розвитку, в основному це той, в якому виявлені найбільші проблеми, наприклад зростання рівня безпеки здоров'я чи безпеки життя населення. Наголосимо на тому, що управління забезпеченням соціо-еколого-економічної безпеки населення регіону буде більш ефективним, якщо стратегії з її підвищення розроблятимуться відповідно до типології територій.

Необхідно також враховувати, що механізм формування стратегії припускає такі заходи:

- розробку та реалізацію довгострокових цільових програм, що забезпечують соціальну переорієнтацію і структурну перебудову економіки;

- зміну механізмів формування в діяльності органів влади та громадських інститутів;

- селективне регулювання (фіскальна, кредитна, грошова політика держави, нормативи) має бути включене в структуру стратегії та служити засобом її реалізації, узгоджуючись за цілями, об'єктами, етапами [72].

Стратегію доцільно здійснювати на період 10-15 років, планомірно, при чому вона повинна служити орієнтиром для органів державної влади, а також для органів місцевого самоврядування при вирішенні питань і аспектів щодо забезпечення високого рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення. Тому варто також чітко розподілити обов'язки між виконавцями, якими виступатимуть органи законодавчої, судової та виконавчої влади всіх рівнів. Контроль необхідно здійснювати через перевірку рівня досягнення запланованих показників.

Отже, реалізація стратегії дозволить підвищити рівень соціо-еколого-економічної безпеки, що в подальшому повинно спричинити зростання рівня відтворення населення.

3.3. Основні заходи стимулювання зростання рівня соціо-еколого-економічної безпеки та активізації процесів відтворення населення

Зважаючи на існуючий зв'язок між відтворенням населення і соціо-еколого-економічною безпекою, для того, аби досягти бажаних результатів (забезпечити розширене відтворення), необхідно, перш за все, розробити ряд заходів щодо підвищення рівня соціо-еколого-економічної безпеки та внести певні зміни у демографічну політику України.

Відзначимо, що акцент робиться передусім на необхідності створення таких соціально-економічних і екологічних умов, які сприяли б, по-перше, постійному поліпшенню відтворення населення і, по-друге, максимально можливому підвищенню якості життя самого населення.

Для цього найближчим часом важливо створити умови для відтворення населення, близькі до тих, які є в розвинених країнах: невисока, свідомо регульована народжуваність, що забезпечує близький до простого режим відтворення; низька смертність і постійно зростаюча тривалість життя, що здійснюватиметься через забезпечення високого рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення.

У першу чергу необхідно звернути увагу на сферу безпеки працевлаштування населення, в основу заходів щодо підвищення рівня якої має по-перше бути покладено заохочення економічного зростання, запровадження сприятливої інвестиційної політики, підвищення ефективності виробництва, продуктивності праці, що розглядаються як найважливіші умови підтримки і створення додаткової зайнятості.

Зокрема, основні заходи у сфері безпеки працевлаштування включатимуть:

- формування професійно-кваліфікаційного складу робочої сили, що відповідатиме потребам економіки та ситуації на ринку праці;
- розробку ефективного механізму стимулювання створення робочих місць;
- посилення мотивації до продуктивної зайнятості;
- розробка оптимальної системи квотування та працевлаштування соціально незахищених верст на заброньовані робочі місця та створення умов економічної зацікавленості підприємств у забезпеченні їх зайнятості (встановлення пільг щодо виплат у бюджет за використання робочої сили

цих груп населення, дотацій для створення спеціалізованих робочих місць та організації профнавчання і т. п.);

- активізація малого та середнього підприємництва через надання пільгових довгострокових кредитів на започаткування власної справи, забезпечення на пільгових умовах виробничими ресурсами, сприяння у створенні бізнес-центрів для підготовки підприємців, наданні інформаційних та консультативних послуг;

- організацію платних громадських робіт;

- удосконалення процедури надання інформаційних і профорієнтаційних послуг населенню, зокрема за принципом адресності; підготовка безробітних під конкретні замовлення роботодавців, з обов'язковим працевлаштуванням після навчання безпосередньо на виробництві; надання конкретної допомоги, у т. ч. роботодавцям, з врахуванням особливостей і динаміки ринку праці;

- стимулювання переходу неформально зайнятих до формального сектору через спрощення процедури реєстрації створюваних підприємств, зниження податків, спрощення системи оподаткування та підвищення її стабільності, фінансова підтримка, забезпечення умов для розвитку малого бізнесу, розширення зайнятості в приватному секторі.

Забезпечення фінансової безпеки населення має також надзвичайно важливе значення, тому при існуванні значних проблем у цій сфері необхідним стає розробка комплексу заходів, що забезпечать високий рівень матеріального добробуту населення. Для України особливої актуальності набуває формування нової структури доходів домогосподарств (отримання в доходах підвищеної частки від оплати праці, дивідендів, процентів на вклади, від володіння власністю), вдосконалення системи державної соціальної допомоги, формування дієздатної та повноцінної системи соціального страхування.

Для підвищення рівня фінансової безпеки населення необхідним є:

- зменшення частки соціальних виплат у структурі доходів населення на користь частки оплати праці та створення добре оплачуваних робочих місць для якомога більшого прошарку українських громадян;

- удосконалення законодавства щодо порядку та критеріїв визначення мінімальної заробітної плати та мінімальної погодинної заробітної плати, як державного соціального стандарту;

- забезпечення зростання номінального рівня заробітної плати відповідно до підвищення споживчих цін;

- затвердження Єдиної методики встановлення норм і нормативів праці на підприємстві для забезпечення належного рівня оплати праці;

- підвищення платоспроможності населення через невпинне зниження кількості та питомої ваги працівників, які отримують заробітну плату на рівні прожиткового мінімуму;

- недопущення заборгованості з виплати заробітної плати;

- удосконалення процедури складання трудових договорів та їхнього правового регулювання у сфері оплати праці:

- створення умов для стимулювання продуктивної праці, підприємницької та ділової активності, для формування середнього класу;

- легалізація трудових доходів через зменшення оподаткування фонду оплати праці;

- гарантування індексації заробітної плати, надання страхових виплат та соціальних дотацій, відшкодування втрачених коштів у банківських установах, страхування вкладів;

- «подолання» тіньового сектору економіки, що допоможе забезпечити населенню високий рівень соціальних стандартів.

При цьому варто звернути увагу на:

- запровадження механізму підтвердження законності доходів громадян у разі купівлі дорогих товарів (квартир, будинків, автомобілів), а також акцій, інших цінних паперів на велику суму, внесення (переведення) на банківські рахунки значних сум вкладів тощо;

- посилення фінансової, адміністративної та кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків.

Сфера соціальної безпеки населення у нашому дослідженні включає сферу освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури та відпочинку, а також житлову сферу, тому доцільним є розробка ефективних заходів саме у цих напрямках.

Зокрема, для підвищення рівня безпеки проживання варто здійснити ряд таких заходів:

- підвищити загальний рівень доходів населення для появи можливості самостійно купувати житло;

- розвивати іпотечне житлове кредитування населення через удосконалення нормативно-правового забезпечення умов для розвитку іпотечного житлового кредитування, здійснення бюджетного сприяння підвищенню рівня доступності житла й іпотечних житлових кредитів для населення;

- вдосконалення форм державної підтримки населення в цілях поліпшення виконання державних зобов'язань щодо забезпечення житлом категорій громадян, встановлених державним законодавством, розробки і вдосконалення існуючих інвестиційних програм підтримки соціальнонезахищених верств населення з низьким рівнем доходів,

розвитку накопичувальних схем придбання житла, процедури встановлення державних нормативів, гарантій на отримання кредитів та на будівництво чи отримання житла, забезпечення сімей з низьким рівнем матеріального добробуту тимчасовим соціальним житлом, виділення земельних ділянок для забудови житла;

- підвищити рівень забезпеченості населення житлом шляхом збільшення об'ємів житлового будівництва і розвитку фінансово-кредитних інститутів ринку житла (страхування іпотечних житлових кредитів, бюро кредитних історій, небанківські кредитні організації, що здійснюють кредитні операції за поданням іпотечних кредитів на придбання житла та інші);

- створити умови для приведення житлового фонду і комунальної інфраструктури у відповідність із стандартами якості, що забезпечують комфортні умови мешкання;

- підвищити якість житлово-комунальних послуг через розробку стандартів якості комунальних послуг і забезпечення необхідних технічних можливостей для проведення оцінювання якості.

Підвищення рівня безпеки освіти здійснюватиметься шляхом:

- забезпечення доступності отримання якісної вищої освіти, створення умов для рівних прав і можливостей в отриманні повноцінної освіти різними категоріями населення;

- вдосконалення та подальший розвиток системи освітнього кредитування;

- сприяння професійному самовизначенню та ефективній адаптації молоді до умов ринкової економіки;

- формування ринку освітніх послуг;

- посилення орієнтації системи професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти на підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації кадрів відповідно до потреб, перш за все, регіональних ринків праці;

- стимулювання роботодавців до участі в підготовці навчальних програм, узгодження з ними освітніх і професійних стандартів, переорієнтація навчальних планів на збільшення частини практичного компонента та масштабне запровадження програм стажування на виробництві;

- забезпечення усіх навчальних закладів сучасною комп'ютерною технікою, інформатизація освітніх послуг та використання комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі;

- поглиблення співробітництва навчальних закладів, громадських організацій і благодійних фондів;

- посилення державної підтримки розвитку мережі навчальних закладів;
- створення нових державних стандартів початкової, базової й повної середньої освіти;
- стимулювання розвитку системи безперервної освіти;
- розробка й запровадження нових підходів до вирішення завдань інтеграції в суспільство дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Для поліпшення ситуації у сфері безпеки здоров'я необхідно:

- з метою забезпечення гарантованої державою безоплатної медичної допомоги на законодавчому рівні визначити базовий пакет надання медичних послуг, гарантованих державою;
- сприяти розвитку соціального партнерства між державою та представниками приватної медицини шляхом залучення їх до соціальних програм;
- стимулювати добровільне медичне страхування населення;
- забезпечити розроблення нових та оновлення існуючих медичних стандартів і клінічних протоколів надання медичної допомоги на основі доказової медицини;
- створити програму безперервного підвищення якості надання послуг з охорони здоров'я (у тому числі за рахунок дистанційного навчання, комп'ютеризації робочих місць лікарів тощо), які застосовуються на різних рівнях;
- посилити мотиваційні механізми підвищення якості надання послуг, зокрема, покращення матеріально-технічного обладнання закладів охорони здоров'я: проведення інвентаризації та розроблення примірних табелів обладнання закладів охорони здоров'я;
- створити центри первинної медико-санітарної допомоги, госпітальних округів, високоспеціалізованих центрів, університетських клінік та їх ресурсного забезпечення;
- розвивати інститут сімейного лікаря на основі зміцнення ролі первинної медичної допомоги;
- підтримувати розвиток приватного сектору медичних послуг, забезпечити доступ до державного фінансування на конкурсній основі;
- створити стимули для здорового способу життя населення через пропагування суспільної вагомості ролі фізичної активності як детермінанти здоров'я населення і позитивного потенціалу профілактичних заходів; заохочення розробки і здійснення заходів із підвищення фізичної активності населення;
- посилити державну підтримку розвитку мережі навчальних закладів.

У сфері соціального забезпечення доцільно здійснити:

- удосконалення і впровадження дієвої системи державної соціальної допомоги, що передбачає перегляд та упорядкування системи пільг, привілеїв та компенсацій, з метою виявлення тих, що не мають характеру страхових виплат;

- налагодження системи персоніфікованого обліку пільгової категорії населення, створення єдиного реєстру осіб, що мають право на всі види пільг та соціальної допомоги;

- розширення системи адресної соціальної допомоги;

- диференційоване надання допомоги малозабезпеченим категоріям населення з урахуванням їх реальної нужденності;

- заміну безготівкового надання пільг адресною грошовою компенсацією;

- посилення контролю за використанням бюджетних коштів, призначених на соціальну допомогу тощо;

- розроблення та запровадження стандартів якості соціальних послуг;

- підвищення ролі неурядових громадських організацій у розвитку всеохоплюючої системи соціальної допомоги, зокрема при впровадженні в життя соціальних проектів і програм;

- спрощення процедури надання усіх видів соціальної допомоги.

Підвищення рівня безпеки життя повинно заключатися в:

- поліпшенні умов трудового життя населення;

- посиленні відповідальності за продаж неповнолітнім тютюнової та алкогольної продукції, зокрема, в збільшенні штрафів за подібні порушення;

- підвищенні адміністративної відповідальності за розпивання алкогольної продукції та паління в громадських місцях;

- розширенні інформаційно-пропагандистської кампанії, спрямованої на інформування населення про шкоду вживання алкоголю, наркотиків; поширення інформації з питань профілактики ВІЛ/СНІДу;

- підтримці громадських організацій, що ефективно займаються антиалкогольною та антинаркотичною діяльністю;

- розробці та запровадженні програм зі збереження психічного здоров'я громадян, профілактичних та реабілітаційних програм з профілактики соціально значущих інфекцій (ВІЛ-інфекції, вірусних гепатитів, ЗПСШ тощо), спрямованих на залучення населення до систематичних занять фізичною культурою й спортом;

- створенні умов для розвитку масових видів туризму, підтримці діяльності громадських об'єднань у цій сфері;

- розвитку індустрії відпочинку й оздоровлення населення у вільний час тощо.

У сфері екологічної безпеки варто забезпечити:

- створення системи екологічного моніторингу з максимальним використанням існуючих структур і матеріальної бази;

- ефективне використання коштів природо-охоронних фондів, налагодження оптимальних процедур контролю за їхньою діяльністю;

- формування розвинутого ринку екологічних послуг: створення аудиторських фірм, екологічних банків, лабораторій, введення екологічного страхування тощо;

- законодавчо-нормативне стимулювання залучення бізнесу і підприємництва до вирішення екологічних проблем;

- розширення і поглиблення конструктивного співробітництва з міжнародними екологічними організаціями, європейськими країнами;

- здійснення заходів щодо формування екологічної культури населення, активізації екологічної освіти і виховання, створення цивілізованих процедур інформування населення про стан природного середовища і рівень його безпеки;

- належне фінансування природоохоронних заходів;

- вирішення проблем утилізації сміття та знешкодження токсичних відходів.

З метою посилення позитивного ефекту у демографічному розвитку варто торкнутись також деяких аспектів демографічної політики.

Зокрема, для забезпечення подальшого демографічного росту необхідним є:

- посилення державного контролю за дотриманням законодавства України в частині правового захисту інтересів працюючих членів сім'ї, в т. ч. у випадку безробіття, при прийнятті на роботу жінок і неповнолітніх, при припиненні трудового договору, стосовно забезпечення гарантій і пільг, що надаються працюючим жінкам у зв'язку з материнством;

- поширення на батька прав на пільги у зв'язку з вихованням дітей, що надаються в цей час на виробництві жінці-матері; залучення батька для догляду за дитиною до 3-х років з метою створення сприятливого психологічного клімату в сім'ї, зростання відповідальності з боку чоловіків по відношенню до сімейних обов'язків та поліпшення відносин між подружжям;

- введення економічних стимулів і пільг, що підвищують зацікавленість організацій у прийомі на роботу громадян з високим сімейним навантаженням, у т. ч. на умовах неповного робочого часу, з гнучким графіком або надомною роботою;

- надання безкоштовної професійної перепідготовки, підвищення кваліфікації або перепідготовки жінок, які мають перерви в трудовій діяльності, викликані відпустками у зв'язку з вагітністю та пологами;

- забезпечення доступності для всіх дітей дитячих дошкільних установ шляхом розвитку мережі таких установ різних форм власності;

- розвиток мережі доступних для всіх сімей позашкільних установ, літніх оздоровчих таборів для школярів з метою забезпечення гармонічного художнього, духовно-морального й фізичного розвитку дітей і підлітків, а також нагляду за дітьми в той час, коли їхні батьки зайняті трудовою діяльністю;

- сприяння вирішенню житлових проблем щодо забезпечення багатодітних та молодих сімей житлом;

- забезпечення якості та доступності медичних послуг, пов'язаних з наглядом за вагітними жінками та пологами тощо.

Актуальними у сфері регулювання міграційних процесів залишаються наступні напрями діяльності:

- реалізація базових положень Концепції національної міграційної політики України;

- приведення законодавчої бази та адміністративних можливостей у відповідність до міжнародних стандартів та сучасних потреб у сфері регулювання міграційних процесів;

- ведення в дію єдиної електронної інформаційної системи з обліку міграційних потоків, яка б включала в себе облік фізичних осіб за місцем проживання, систему ідентифікації осіб, що перетинають кордон, трудових мігрантів, біженців, затриманих нелегальних мігрантів. Створення автоматизованої системи ідентифікації іноземних громадян, які в'їжджають в Україну та виїжджають з країни. Запровадження практики використання біометричних даних;

- оперативне відслідковування міграційних потоків, виявлення каналів міграції, виявлення кримінальних структур та туристичних агентств, комерційних фірм, які сприяють забезпеченню каналів нелегальної міграції, припинення їх діяльності;

- створення умов для скорочення еміграційного відтоку, який призводить до зменшення науково-технічного, інтелектуального та творчого потенціалу населення.

У сфері поліпшення умов розвитку сім'ї та дітородної функції необхідно здійснювати:

- усебічне зміцнення інституту родини як форми найбільш раціональної життєдіяльності особистості та її нормальної соціалізації;

- розвиток служби планування сім'ї та охорони репродуктивного

здоров'я сім'ї, надання соціальної-психологічної допомоги у вихованні дітей;

- пропаганду медичних знань з планування сім'ї серед молоді;
- модернізацію та розвиток на якісно новому рівні системи дитячого дошкільного виховання та ранньої освіти дітей, підвищення якості обслуговування, використання нових форм організації роботи на засадах різних форм власності.

Варто здійснити ряд заходів у сфері охорони материнства й дитинства, зокрема:

- забезпечення пріоритетного розвитку служби охорони материнства й дитинства, у тому числі на основі регіональних цільових програм;

- забезпечення державної гарантії безкоштовної, оптимальної за обсягом та якістю, диференційованої залежно від віку й стану здоров'я медичної допомоги дітям і жінкам;

- першочергове вкладення на основі регіональних цільових програм коштів державного бюджету, насамперед у ті медичні технології, які забезпечують народження здорових дітей;

- надання гарантованих базових медичних послуг жінкам і дітям у всіх населених пунктах;

- розвиток системи охорони репродуктивного здоров'я сімей; зміцнення служби планування сімей; високоякісна санітарна освіта, особливо підлітків, з питань статевого виховання, безпечного материнства, профілактики захворювань, що передаються статевим шляхом;

- зосередження науково-дослідних робіт на основних напрямках, що вирішують головні завдання щодо забезпечення захисту, виживання й розвитку дітей: моніторинг стану плода й розробка методів корекції виявлених порушень тощо.

Необхідно зазначити, що потребують перегляду з метою оптимізації прийняті в регіонах цільові регіональні програми як щодо запланованих заходів, так і щодо їх направленості та змісту. На сьогодні найбільш виправданим є запровадження для регіонів диференційованого підходу у плануванні та прогнозуванні заходів у сфері демографічної політики.

Отже, для того, щоб активізувати відтворення населення необхідним є, в першу чергу, реалізація комплексу заходів щодо підвищення рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення та основних напрямків демографічної політики.

3.4. Соціо-еколого-економічний оптимум як критерій оцінки рівня ефективності процесу забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки соціо-еколого-економічних систем

Реалізація концепції сталого розвитку є складним завданням оптимізації процесів, які відбуваються, тому важливо чітко встановити критерії оптимальності їх функціонування. Таким критерієм може бути соціоекологоекономічний оптимум, як стан соціоекологоекономічних систем (СЕЕС), при якому забезпечується розширене відтворення населення, задоволення існуючих потреб споживачів, прийнятний рівень дохідності діяльності підприємств у межах екологічно допустимих режимів використання природних ресурсів, що не допускає їх деградації і дає можливість довготривалого збереження корисних властивостей на майбутнє. Одночасна дія на стан системи чинників різної природи, різного походження, викликає конфлікт інтересів: збереження екосистем передбачає невиснажливе, раціональне природокористування, а забезпечення високих темпів соціально-економічного розвитку – втягнення у господарський обіг нових ресурсів, інтенсифікацію негативного впливу на довкілля, його погіршення, а отже – погіршення середовища життєдіяльності населення, що матиме негативні наслідки для здоров'я, відобразиться на тривалості життя та чисельності жителів.

Узгодження цих інтересів – основне завдання оптимізації і оцінити дієвість використовуваних механізмів чи окремих інструментів забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та відтворення населення можна не на основі визначення окремих показників, що характеризують стан підсистем, а показника (множини показників), які характеризують стан соціоекологоекономічної системи загалом. Для цього необхідно звести методи оцінки цих різнорідних чинників у єдину систему, що дало б можливість визначити їх комплексну і комбіновану дію.

Стан будь-якої системи та її зміни у часі залежать від взаємодії сигналів на вході і виході. У роботах різних авторів при вивченні складних систем розглядається необхідність виділення таких компонентів: простір, який аналізується (границі системи); підсистеми, які важливі для спільного, цілісного функціонування; часовий інтервал

[77, с. 90]. У нашому випадку, основні сигнали на вході – це потреби, інституційне середовище, яке формує ці потреби, інформація про можливості та межі їх задоволення. Саме ці сигнали визначають цільові установки розвитку СЕЕС. Цілі повинні формуватися на основі критеріїв оптимізації, а оскільки складні системи описуються численними параметрами, то при оцінці їх функціонування доводиться використовувати багато критеріїв. Тому завдання оптимізації ускладнюється і виникає необхідність розробки спеціальних критеріїв оптимальності, які б відображали економічну, соціальну і екологічну ефективність діяльності. Для вирішення цієї проблеми М. Лемешевим та О. Щербиною запропоновані два підходи:

1) використання поняття еколого-економічного набору споживацьких благ, як господарських рішень, що забезпечують не лише високу економічну ефективність, а й найкращі екологічні умови життя людей. Критерієм оптимальності є максимум числа еколого-економічних наборів;

2) формування моделі ефективного економічного розвитку з екологічними обмеженнями. Тобто екологічні вимоги враховані у вигляді обмежень моделі [78, с. 56-57].

У першому підході використовується теорія векторної оптимізації, яка дозволяє виділити з допустимої множини рішень область повного узгодження критеріїв (поле оптимуму) і область компромісів. На основі цього підходу розроблені дві авторські схеми: схема формування полів оптимуму та компромісів для СЕЕС (рис. 3.3) і схема векторів формування оптимуму та компромісів (рис. 3.4).

При цьому аналізувались і враховувались принципи та інтереси розвитку підсистем. Зокрема, для екологічної підсистеми основними принципами розвитку визначаємо збереження цілісності, екологічної безпеки, функціонування в межах самовідтворення, охорони та збереження природних ресурсів. В економічній підсистемі виділяється така група інтересів і принципів розвитку: стабілізації доходів, функціонування на прийнятному рівні прибутковості, економічної ефективності природокористування, його платності, економічної відповідальності за нераціональне природокористування.

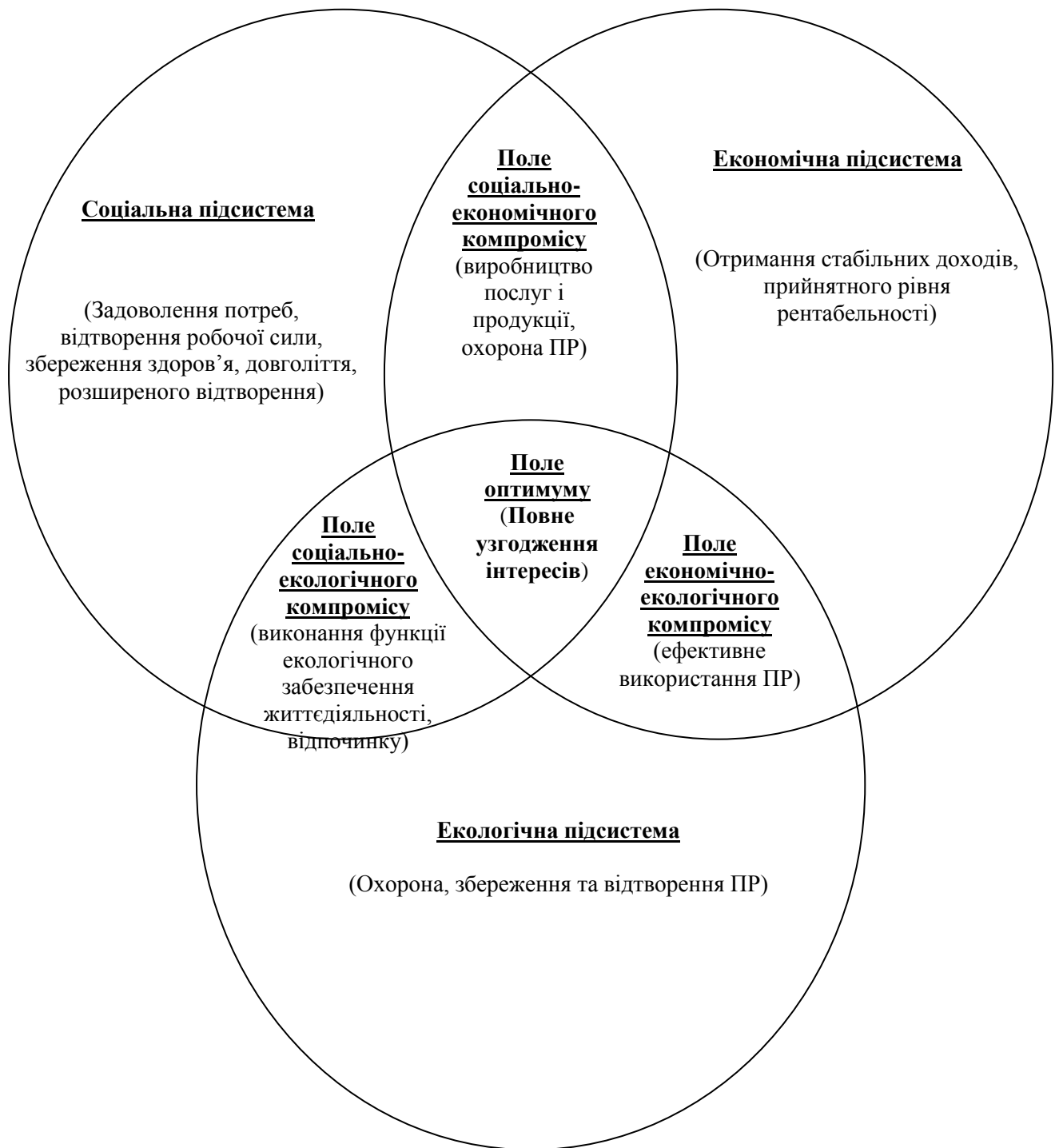
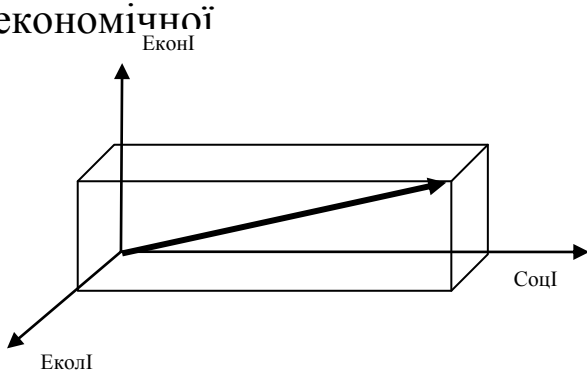

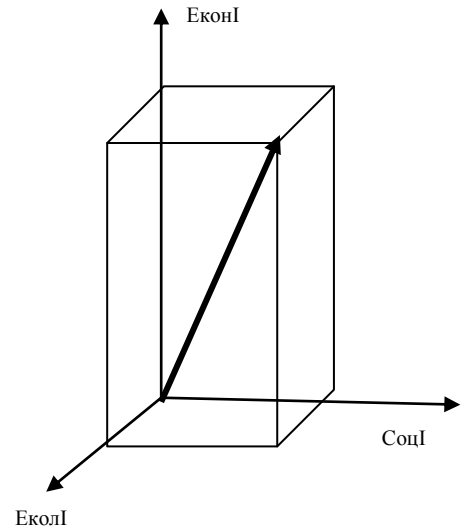
Рис. 3.3. Схема полів оптимуму та компромісів*
Примітка. * Розроблено авторами

Для соціальної підсистеми характерні як суто утилітарні інтереси – задоволення потреб, забезпечення зайнятості, відновлення та збереження здоров'я, розвиток культури особистості, так і самовираження, самозбереження, самодостатності, самоствердження – на рівні індивіда, а також – патріотизму, національної гордості та відповідальності, національного розвитку та формування позитивного іміджу країни – на рівні соціуму. Схема може мати різну площу “зімкнутості” в інтересах і

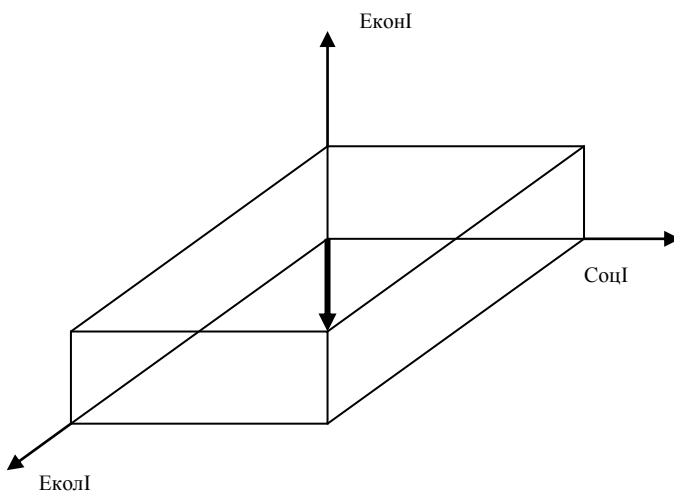
критеріях розвитку основних підсистем – екологічної, соціальної, економічної

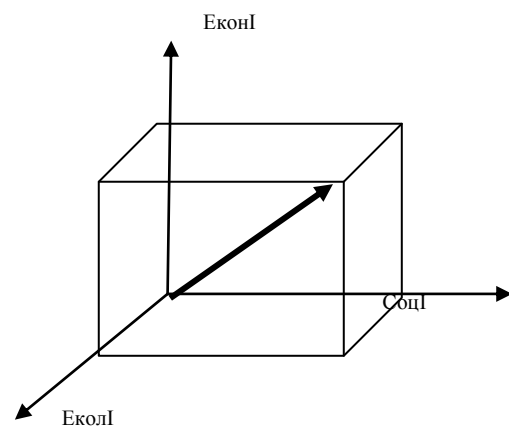
а) Модель антропоцентрична:
 $СоцІ > ЕконІ > ЕколІ$;
 $ЕконІ > ЕколІ$

б) Сучасна модель:
 $ЕконІ > СоцІ$; $ЕконІ > ЕколІ$;
 $СоцІ > ЕколІ$

в) Модель соціоеколого-орієнтованого ринку:
 $ЕколІ > ЕконІ$; $ЕколІ > СоцІ$; $СоцІ > ЕконІ$

г) Модель соціоеколого-економічного оптимуму: $ЕконІ = ЕколІ = СоцІ$

Рис. 3.4. Вектори формування оптимуму та компромісів*
 Примітка. * Розроблено авторами

Умовно кажучи, рівень узгодження цих інтересів і критеріїв визначається площею відповідних полів, в першу чергу – поля оптимуму. Такий підхід забезпечує досить високу гнучкість у пошуку справедливого компромісу інтересів.

На схемі виділені власне поле оптимуму і три поля компромісів:

- соціально-екологічного – ефективного виконання функції життєзабезпечення, у тому числі – рекреаційної, екологічної безпеки, екологічно вмотивованого використання природних ресурсів;

- соціально-економічного – виробництва та споживання послуг, відтворення робочої сили, збереження здоров'я, довголіття, розширеного відтворення;

- економіко-екологічного – ефективної, невиснажливої експлуатації природних ресурсів на засадах платності та самоокупності.

Схема векторів формування оптимуму та компромісів (рис. 3.4) пояснює та ілюструє як обрані пріоритети впливають на стан системи і яку ситуацію створюють. Саме ця ситуація визначає тенденції розвитку СЕЕС, диктує, які інструменти будуть вибрані для регулювання, щоб досягти очікуваних результатів. Чітко видно основний пріоритет, який визначатиме загальнодержавну чи регіональну стратегію і тому можемо прогнозувати, які механізми будуть вибрані та які зміни вони забезпечать. Зокрема, сучасному періоду відповідає ситуація *б*).

Поєднавши ці два підходи, сформуємо просторову модель визначення області (простору) оптимуму та компромісу.

Простір оптимуму визначається на основі використання основних параметрів функціонування і розвитку екологічної, соціальної та економічної підсистем.

ВИСНОВКИ

У монографії розглянуто теоретичні і методичні засади соціо-еколого-економічної безпеки та її впливу на відтворення населення. Це визначає новий підхід до вирішення наукової проблеми забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки та її зв'язку із відтворенням населення, що дозволить враховувати вплив економічних, соціальних та екологічних чинників на демографічні процеси з метою стабілізації демографічної ситуації. У процесі дослідження зроблені такі висновки.

Демографічна ситуація в державі віддзеркалює рівень її соціально-економічного благополуччя, адже демографічні процеси є не лише результатом, а й чинником її розвитку. В сучасних умовах Україна переживає глибоку демографічну кризу. Тому важливим є вивчення питання співвідношення соціально-економічного та демографічного розвитку, а також виявлення впливу економічних, соціальних та екологічних чинників на демографічні процеси.

Систематизоване вивчення та аналіз наукових праць вчених дозволив визначити підходи до трактування понять економічної, соціальної та екологічної безпеки та сформулювати авторське бачення поняття «соціо-еколого-економічної безпеки населення», яка визначається як стабільний стан надійної захищеності життєво важливих економічних, соціальних та екологічних інтересів населення від можливих загроз його матеріальному достатку, соціальному добробуту, здоров'ю та життєдіяльності, за якого забезпечується збереження та розвиток людського потенціалу і розширене відтворення населення.

Для більш повного розкриття сутності поняття соціо-еколого-економічної безпеки населення визначено її основні складові, зокрема безпеку працевлаштування, безпеку проживання, безпеку харчування, безпеку здоров'я, фінансова безпеку, безпеку освіти, безпеку культури та відпочинку, безпеку соціального забезпечення, безпеку життя, екологічну безпеку.

На теоретичному рівні визначено взаємозв'язок між відтворенням населення та соціо-еколого-економічною безпекою, яка, будучи сукупністю певних складових, що забезпечують нормальний рівень матеріального та соціального добробуту, захист від екологічних загроз, може чинити прямий та опосередкований вплив на процеси народжуваності, смертності та міграції.

Розроблена авторська методика аналізу та оцінки соціо-еколого-економічної безпеки населення передбачає багаторівневий аналіз якісних і кількісних показників, та їх інтегральну оцінку. При чому для

проведення аналізу кожної складової соціо-еколого-економічної безпеки розроблена система показників. Це дозволить встановити основні проблеми та загрози життєдіяльності населення. Для дослідження впливу соціо-еколого-економічної безпеки на відтворення населення запропоновано метод кореляційно-регресійного аналізу, що дозволить з'ясувати вплив екологічного, соціального та економічного факторів на демографічні процеси.

З'ясовано, що практика забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення в Україні передбачає здійснення політики у сфері зайнятості, доходів, освіти, охорони здоров'я та соціального захисту, житлової політики, а регулювання процесів відтворення передбачає проведення заходів демографічної та сімейної політики. Визначено, що для цього в державі створенні відповідні органи управління та існує нормативно-правова база.

Проаналізовано комплекс чинників, що впливають на рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення, зокрема виявлено їх як негативний, так і позитивний вплив. Визначено, що підвищенню рівня безпеки населення України сприяє зростання середньої тривалості життя, високий рівень освіченості населення та поліпшення його житлових умов, проте виникнення загроз спричиняє високий рівень безробіття, низький рівень заробітної плати, недостатня розвиненість соціальної інфраструктури, поширення соціальних захворювань та наявність екологічних проблем.

На основі розрахованого інтегрального індексу соціо-еколого-економічної безпеки населення проведено групування регіонів України з низьким, середнім, високим та рівнем вище і нижче середнього. При цьому виявлено, що переважна більшість областей мають низький рівень соціо-еколого-економічної безпеки та рівень нижче середнього, а найвищий зафіксовано лише у м. Київ.

Проведений аналіз впливу рівня соціо-еколого-економічної безпеки на стан відтворення населення дозволив виявити ті чинники, що здійснюють безпосередній вплив на демографічні процеси у репрезентативних регіонах. При чому виявлено, що характер впливу у кожному регіоні був різним, що пов'язано із особливостями їх соціально-економічного розвитку.

У роботі виявлено основні проблеми, що не дозволяють забезпечити належний рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення, які згруповано за кількома ознаками: за сферою виникнення безпеки, за рівнем виникнення та за критерієм урегульованості.

З метою вирішення виявлених проблем запропоновано механізм забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення, що являє собою систему взаємовідносин та зв'язків між об'єктами та суб'єктами управління, які реалізуються на основі відповідних принципів, методів, засобів та форм управління і спрямовані на забезпечення відповідного рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення. Його реалізація дозволить підвищити результативність здійснення заходів із забезпечення належного рівня соціо-еколого-економічної безпеки та активізації відтворення населення.

Обґрунтовано необхідність використання стратегічного підходу до забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення, що передбачатиме визначення основних стратегічних цілей та завдань у всіх сферах, формування та вибір тих стратегій, які сприятимуть досягненню поставленої мети, зокрема підвищенню рівня соціо-еколого-економічної безпеки населення у регіонах.

Запропоновано заходи, що покликані збільшити рівень соціо-еколого-економічної безпеки населення та активізувати процеси відтворення населення в Україні, при чому їх реалізація у кожній сфері дасть змогу вирішити основні проблеми та уникнути загроз.

Отримані у процесі дослідження результати сприятимуть підвищенню рівня соціо-еколого-економічної безпеки та активізації процесів відтворення населення в країні.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Жаліло Я. Стратегія забезпечення економічної безпеки України. Пріоритети та проблеми імплементації / Я. Жаліло // Стратегія національної безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. – К.: Сатсанга, 2001. – 224 с.
2. Іляш О.І. Наукові передумови ідентифікації категорії «Соціальна безпека регіону» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_re/2010_7_3/4.pdf.
3. Степаненко А. Безпека як фундаментальна системна парадигма сталого розвитку і буття суспільства // Економіст. – 2011. – № 4. – С. 26-29
4. Качинський А.Б. Екологічна безпека України: системний аналіз, перспективи покращення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/Kachin/index.htm>.
5. Політологія (теорія та історія політичної науки) : Навчальний посібник / Шляхтун П.П. – К.: Либідь, 2005. – 576 с.
6. Мельник В. Безпека особи як категорія політичної науки та суспільно-політичне явище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://postua.info/vitali_melnyk.htm.
7. Власюк О.С. Теорія практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О.С. Власюк. – Київ. – Київ: Нац. Інс-т проблем міжнародної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України. – 2008. – 52 с.
8. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. – К.: КВІЦ, 1999. – 462 с.
9. Тамбовцев В. Объект экономической безопасности России // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С. 35-42.
10. Жаліло Я.А. До формування категоріального апарату науки про економічну безпеку / Я.А. Жаліло // Стратегічна панорама. – 2004. – № 3. – С. 12-16.
11. Абалкин Л. Экономическая безопасность России: угрозы и их поражение / Леонид Абалкин // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С. 4-13.
12. Гончарук Я.А., Флейчук М.І. Диференціація підходів до аналізу категорії «економічна безпека держави» // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 2. – С.1-17.
13. Пастернак-Таранушенко Г.А. Економічна безпека держави [підручник для осіб, що навчаються за фахом «службовець державного

управління»] / Г.А. Пастернак-Таранушенко / під ред. проф. Б. Кравченка. – К.: Інститут державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів України, 1994. – 140 с.

14. Новікова О.Ф. Економічна безпека: концептуальні визначення та механізми забезпечення: [монографія] / О.Ф. Новікова, Р.В. Покотиленко. – Донецьк: НАН України. Ін-т економіки промисловості, 2006. – 408 с.

15. Экономическая безопасность России: общий курс: [учебник] / под ред. В.К. Сенчагова. – М.: Дело, 2005. – 896 с.

16. Архипов А. Экономическая безопасность: оценки, проблемы, способы обеспечения / А. Архипов, А. Городецкий, Б. Михайлов // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С. 36-44.

17. Губський Б.В. Економічна безпека України: методологія виміру, стан і стратегія забезпечення / Б. В. Губський. – К.: Укрархбудінформ, 2001. – 121 с.

18. Экономическая и национальная безопасность: [учебник] / под ред. Е.А. Олейникова. – М.: «Экзамен», 2004. – 768 с.

19. Декларація про державний суверенітет України <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.

20. Новікова О.Ф. Соціальна безпека: організаційно-економічні проблеми і шляхи їх вирішення / О.Ф. Новікова – Донецьк: ІЕП НАН України, 1997. – 460 с.

21. Давидюк О.О. Соціальна безпека: проблеми теоретичного аналізу та побудови системи показників. [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.cpsr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=12:2010-06-10-20-35-51&catid=16:2010-06-10-20-23-45&Itemid=23.

22. Данилишин Б., Куценко В. Соціальна безпека – підґрунття сталого розвитку // Вісник НАНУ. – 2010. – № 1. – С.20-28.

23. Шевчук П.І. Соціальна політика. – Львів: Світ, 2003. – 400 с.

24. Глобалізація та безпека розвитку: [Монографія] / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.

25. Минин Б.А. Возвратное право и социальная безопасность / Б.А. Минин. – М., 2000. –198 с.

26. Паламарчук В.М. Соціальна стратегія України у період здійснення соціальних реформ / В.М. Паламарчук / Національний інститут стратегічних досліджень. – К., 1993. – Вип. 11. – 31с.

27. Скуратівський В.А. Основи соціальної політики / В.А.Скуратівський. Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2002. – 200 с.

28. Весельська Л. А. Соціальна безпека: проблема визначення. [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_uprav/2010_3/49.pdf.

29. Механізм державного та регіонального управління соціальною безпекою: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.02.03 [Електронний ресурс] / О.Ю. Снігова; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2006. – 20 с.

30. А. П. Гетьман, М. В. Шульга. Екологічне право України Підручник. – Харків: Право, 2005. – 260 с.

31. А. В. Прокіп, С. Ю. Восканян. Екологічна безпека адміністративно-територіальної одиниці як важливий чинник соціально-економічного розвитку // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 1. – С.1-10.

32. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

33. ДСТУ 2156-93 Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://document.ua/bezpechnist-promislovih-pidприємств.-termini-ta-viznachennja-nor3429.html>.

34. Підкамінний І.М. Регіональні аспекти техногенно-екологічної безпеки населення України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / І.М. Підкамінний; НАН України. Рада з вивч. продукт. сил України. – К. : Вид-во «Либідь», 2000. – 20 с.

35. Хилько М. Екологічна політика / М. Хилько. – К.: Абрис, 1999. – 363 с.

36. І. Огородник. Управління екологічною безпекою міста. [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Komp-nauky/2010_672/41.pdf/

37. Ефимова Е.И. Экологическое право России. – М. Изд-во «Городец», 2007. – 432 с.

38. Потапов А.И. Окружающая среда: В 12 т. – С-Пб.: Гуманістика. 1999. – Т. 9. Чрезвычайные ситуации природного и техногенного характера. – 450 с.

39. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в умовах трансформації економіки України: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.08.01 [Електронний ресурс] / Є.В. Хлобистов; НАН України. Рада по вивч. продукт. сил України. – К., 2005. – 34 с.

40. Демографія: Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2005. – 112 с.

41. Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=3873.

42. Гончаренко Д.В. Методичні засади оцінювання рівня соціального захисту економічно активного населення України [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Articles/Kultnar/knp57t2/57t2_29-33.pdf.
43. Економетрія. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Л. Лещинський, В.В. Рязанцева, О.О. Юнькова. – К.: МАУП, 2003. – 208 с.
44. Діагностика соціального розвитку регіону : наук. розробка / авт. кол. : З. В. Балабаєва, С. В. Овчаренко, І. Л. Росколотько та ін. – К. : НАДУ, 2010. – 40 с.
45. Вишневська О.А. Показники соціальної статистики як базова інформація для розробки та реалізації соціальної політики // Статистика України. – 2009. – № 4. – С. 25-31.
46. Халецька А.А. Контури соціальної політики держави: соціальна безпека. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=99>.
47. Соціальна економіка. Навч. посіб. / Кол. авт. О. О. Беляєв, М. І. Диба, В. І. Кириленко та ін. – К.: КНЕУ, 2005. – 196 с.
48. Соціальна безпека: теорія та українська практика. Монографія / за ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В. В. Рогового. – Київ : КНЕУ, 2006. – 292 с.
49. Розпорядження КМУ від 23.03.2011 р. № 223-р «Деякі питання оптимізації державних цільових програм» [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/223-2011-p/>.
50. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-IV [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/annot/964-15>.
51. Указ Президент України «Про Стратегію національної безпеки України» від 12.02.2007 № 105/2007 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5728.html>.
52. Паламарчук В.М. Політика доходів: регулювання основних соціальних пропорцій. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/Palamar/index.htm>.
53. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 252 с.
54. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
55. Колпаков В.К. Адміністративне право України. Навчальний посібник / К.: Юрінком Інтер, 2004. – 544 с.
56. Концепція державної житлової політики від 30.06.1995

№ 254к/95-ВР [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/95-вр>.

57. Тропіна В.Б. Соціогуманітарні аспекти фінансової політики держави. [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/61.pdf

58. Статистичний щорічник України за 2006 рік / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2007. – 551с.

59. Статистичний щорічник України за 2007 рік / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – 572 с.

60. Статистичний щорічник України за 2008 рік / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2009. – 572 с.

61. Статистичний щорічник України за 2009 рік / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – 567 с.

62. Статистичний щорічник України за 2010 рік / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2011. – 565 с.

63. Доходи та витрати населення за 2009 рік за регіонами України: Статистичний збірник [За ред. І.М. Нікітіної] – К.: Державний комітет статистики України, 2011. – 100 с.

64. Статистичний збірник «Регіони України». Частина I / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2007. – 358 с.

65. Статистичний збірник «Регіони України». Частина I / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2008. – 359 с.

66. Статистичний збірник «Регіони України». Частина I / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2009. – 356 с.

67. Статистичний збірник «Регіони України». Частина I / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – 358 с.

68. Статистичний збірник «Регіони України». Частина I / [За ред. О.Г. Осауленка] – К.: Державна служба статистики України, 2011. – 358 с.

69. Соціальні індикатори рівня життя населення: Статистичний збірник. – К.: Державний комітет статистики України, 2010 р. – 205 с.

70. Соціальні індикатори рівня життя населення: Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2011 р. – 203 с.
71. Довкілля України: статистичний збірник / [За ред. Ю.М. Остапчука]. – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – 201 с.
72. Довкілля України: статистичний збірник / [За ред. Н.С. Власенко]. – К.: Державна служба статистики України, 2011. – 205 с.
73. Мельник А. Державне регулювання економіки / А. Мельник, Р. Михасюк, М. Крупка, З. Залога. – К.: Атіка, Ельга-Н, 2000. – 592 с.
74. Мельник А.Ф., Смоленський О.Ю., Васіна А.Ю., Гордієнко Л.Ю. Державне управління: Навчальний посібник. – К.: «Знання-Прес», 2003. – 336 с.
75. Дороніна Н.В. Системний підхід до формування антикризової стратегії у державному управлінні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-2/doc/1/05.pdf>.
76. Євсєєва О.О. Формування соціальної стратегії в механізмі реалізації регіональної політики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecoroz/2011_2/u112evse.pdf.
77. Рекреация: социально-экономические и правовые аспекты / НАН Украины; Институт экономико-правовых исследований; В.К. Мамутов, А.И. Амоша, Т.Н. Дементьева и др. – К.: Наукова думка, 1992. – 142 с.
78. Лемешев М.Я., Щербина О.А. Оптимизация рекреационной деятельности. – М.: Экономика, 1986. – 160 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методика розрахунку часткових та проміжних показників оцінки соціо-еколого-економічної безпеки

Назва показника	Формула розрахунку	Пояснення
1	2	3
Безпека працевлаштування		
Коефіцієнт рівня безробіття за МОП	$K_{\delta} = \frac{ЧБ}{H_{e.ак}}$	ЧБ – чисельність безробітних віком 15-70 років, тис осіб; H _{в.ак} – середньорічна чисельність економічно активного населення (робочої сили) зазначеного віку, тис осіб;
Рівень працевлаштування безробітних	$K_{\delta} = \frac{ПР}{БР}$	ПР – чисельність працевлаштованих незайнятих трудовою діяльністю громадян, тис осіб;; ЧБ – чисельність безробітних віком 15-70 років, тис осіб.
Рівень економічної активності	$EK = \frac{H_{e.ак}}{H_n}$	H _{в.ак} – середньорічна чисельність економічно активне населення (робочої сили) у віці 15-70 років, тис осіб; H _н – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.
Навантаження на одне робоче місце	$HP = \frac{ЧБ}{РБ_в}$	ЧБ – чисельність зареєстрованих у державній службі зайнятості громадян, не зайнятих трудовою діяльністю, тис осіб; РБ _в – кількість вільних робочих місць, вакантних посад, заявлених підприємствами, установами та організаціями, од.
Співвідношення зайнятих та безробітних	$K_{зб} = \frac{З}{Б}$	З – чисельність зайнятих в економіці, тис осіб; Б – чисельність не зайнятих громадян, тис осіб.
Фінансова безпека		
Середньодушовий дохід	$D_{сер} = \frac{D_n}{H_n}$	D _н – сума наявного доходу, млн грн; H _н – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.
Середньорічна заробітна плата	$ЗП_{сер} = \frac{ФОП_{річ}}{ЧП_{сер}}$	ФОП – нарахований фонд оплати праці за рік, млн грн; ЧП _{сер} – середньорічна чисельність штатних працівників, тис осіб.
Соціальні допомоги та трансферти в розрахунку на одну особу	$CD_{oc.} = \frac{CD_з}{H_n}$	CD _{oc.} – загальна сума соціальних трансфертів та допомог, млн грн.

1	2	3
Заборгованість з виплат із заробітної плати на одного працівника	$ЗБ_{zn} = \frac{ЗБ_{заг}}{ЧП}$	ЗБ _{заг} – загальна сума заборгованості заробітної плати, млн грн; ЧП – середньооблікова чисельність штатних працівників, тис осіб.
Частка населення, що одержують доходи нижчі від прожиткового мінімуму	$ЧН_{пр.мін.} = \frac{H_{д.н.пр.}}{H_n}$	H _{д.н.пр.} – чисельність населення, що отримує доходи нижче прожиткового мінімуму, тис осіб.
Безпека харчування		
Рівень витрат на харчування	$PB_x = \frac{B_x}{B_{заг}}$	B _x – загальна сума витрат домогосподарств на харчування, тис грн; B _{заг} – загальна сума витрат домогосподарств, тис грн.
Безпека проживання		
Коефіцієнт забезпеченості житлом	$K_3 = \frac{Q_{з(ж)}}{H_n}$	Q _{з(ж)} – загальна (житлова) площа наявного житлового фонду, м ² ; H _n – середньорічна чисельність постійного населення, тис осіб.
Коефіцієнт поліпшення житла	$K_{ж.у} = \frac{S_o}{S_n}$	S _o – кількість домогосподарств, які одержали житло за рік; S _n – кількість домогосподарств, що перебували на квартирному обліку на кінець року.
Коефіцієнт благоустрою житла	$K_{б.жс} = \frac{Ж_{газ} + Ж_{вод} + Ж_{к} + Ж_{оп}}{4}$	Ж _{газ} , Ж _{вод} , Ж _к , Ж _{оп} – відповідно частки житла, що забезпечені газом, водопроводом, каналізацією та опаленням, %.
Безпека здоров'я		
Коефіцієнт забезпеченості лікарями	$K_{лік.з} = \frac{Л}{H_n} * 10000$	Л – загальна кількість лікарів, тис осіб; H _n – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.

1	2	3
Коефіцієнт забезпеченості середнім медичним персоналом	$K_{mc} = \frac{Mc}{H_n} * 10000$	M_c – загальна чисельність середнього медичного персоналу, тис осіб.
Коефіцієнт забезпеченості лікарняними ліжками	$K_{лл} = \frac{ЛЛ}{H_n} * 10000$	ЛЛ – загальна кількість лікарняних ліжок, тис од.
Коефіцієнт забезпеченості медичним персоналом	$K_{м.об.} = \frac{K_{лік.з} + K_{mc}}{3}$	$K_{лік.з}$, K_{mc} – відповідно коефіцієнти забезпеченості лікарями, середнім медичним персоналом та лікарняними ліжками.
Безпека освіти		
Коефіцієнт забезпеченості загальноосвітніми закладами	$K_{зз} = \frac{ЗЗ}{H_n} * 10000$	ЗЗ – загальна кількість загальноосвітніх закладів, од; H_n – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.
Коефіцієнт забезпеченості вищими навчальними закладами	$K_{вз} = \frac{ВЗ}{H_n} * 10000$	ВЗ – загальна кількість вищих навчальних закладів, од.
Коефіцієнт забезпеченості навчальними закладами	$K_{з.н.з} = \frac{K_{здз} + K_{пт} + K_{вз}}{3}$	$K_{здз}$, $K_{пт}$, $K_{вз}$ – відповідно коефіцієнти забезпеченості загальноосвітніми, професійно-технічними та вищими навчальними закладами
Коефіцієнт охоплення середньою освітою	$K_{оз} = \frac{УЧ}{H_n} * 10000$	УЧ – чисельність учнів загальноосвітніх закладів, тис осіб.
Коефіцієнт охоплення вищою освітою	$K_{ов} = \frac{СТ}{H_n} * 10000$	СТ – чисельність студентів вищих навчальних закладів тис осіб.
Коефіцієнт охоплення освітою	$K_{ос} = \frac{K_{од} + K_{оз} + K_{ов}}{3}$	$K_{од}$, $K_{оз}$, $K_{ов}$ – відповідно коефіцієнти охоплення дошкільною, середньою та вищою освітою.

1	2	3
Безпека культури та відпочинку		
Коефіцієнт забезпеченості бібліотеками	$K_{б\bar{i}б} = \frac{B\Phi}{H_n} * 100$	БФ – загальний книжковий фонд, тис примірників; H _n – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.
Коефіцієнт забезпеченості демонстраторами фільмів	$K_{дф} = \frac{M_{дф}}{H_n} * 100$	M _{дф} – загальна кількість місць у залах для демонстрування фільмів, тис.
Коефіцієнт забезпеченості клубними закладами	$K_{кз} = \frac{M_{кз}}{H_n} * 100$	M _{кз} – загальна кількість місць у клубних закладах, тис.
Коефіцієнт забезпеченості закладами культури	$K_{ззк} = \frac{K_{дф} + K_{кз}}{2}$	K _{дф} , K _{кз} – відповідно коефіцієнти забезпеченості демонстраторами фільмів та клубними закладами.
Коефіцієнт забезпеченості санаторно-оздоровчими закладами	$K_{соз} = \frac{M_{соз}}{H_n} * 100$	M _{соз} – загальна кількість місць у санаторно-оздоровчих та курортних закладах, тис.
Безпека життя		
Коефіцієнт злочинності	$K_{зл} = \frac{Зл}{H_n} * 100000$	З _л – загальна кількість зареєстрованих злочинів, тис; H _n – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.
Рівень виробничого травматизму	$K_{вт} = \frac{П_{вт}}{H_{пр}} * 1000$	П _{вт} – кількість потерпілих від травматизму, пов'язаного з виробництвом, тис осіб; H _{пр} – загальна чисельність штатних працівників, тис осіб.
Рівень самогубств	$K_c = \frac{C}{H_n} * 100000$	C – загальна кількість смертей, викликаних навмисними самоушкодженнями, тис.
Рівень алкоголізму	$K_{ал} = \frac{З_{ал}}{H_n} * 100000$	З _{ал} – загальна кількість захворювань населення на розлади психіки та поведінки внаслідок уживання алкоголю, тис.
Рівень наркоманії	$K_{нр} = \frac{З_{нр}}{H_n} * 100000$	З _{нр} – загальна кількість хворих на розлади психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних та інших психоактивних речовин, тис.

1	2	3
Рівень поширення ВІЛ-СНІДу	$K_{снїд} = \frac{Z_{снїд}}{H_n} * 100000$	Z _{снїд} – загальна кількість хворих на ВІЛ-СНІД, тис осіб.
Коефіцієнт забруднення атмосферного повітря від стаціонарних та пересувних джерел	$K_{за} = \frac{K_{з.ст} + K_{з.пр}}{2}$	K _{з.ст} , K _{з.пр.} – загальна кількість викидів в атмосферу від стаціонарних та пересувних джерел; H _n – середньорічна чисельність наявного населення зазначеного віку, тис осіб.
Коефіцієнт скидання забруднених речовин у прісні водойми	$K_{зв} = \frac{C_{кз}}{\bar{H}_п}$	C _{кз} – відповідно скиди у водойми забруднених вод, м ³ .
Коефіцієнт утворення відходів	$K_{в.ут} = \frac{V_{д_{утв}}}{\bar{H}_п}$	V _{д_{утв}} – кількість утворених відходів, т.
Коефіцієнт утилізації та знищення відходів	$K_{в.з.} = \frac{V_{д_{утл}}}{\bar{H}_п}$	V _{д_{утл}} – кількість утилізованих та знищених відходів, т.

Основні функції органів управління щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки населення України

Орган державного управління	Основні функції
Верховна Рада України	<ul style="list-style-type: none"> - створює правові заходи функціонування системи національної економічної безпеки; - визначає бюджетні асигнування на фінансування державних органів, загальнодержавних програм, заходів, спрямованих на забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки; - заслуховує не рідше одного разу на рік доповідь Президента України про стан забезпечення економічної безпеки України в контексті щорічного Послання про внутрішнє та зовнішнє становище України; - визначає основи економічної безпеки України, зокрема приймає Концепцію економічної безпеки, законодавчі акти та загальнодержавні програми у цій сфері; - формує життєво важливі національні економічні, соціальні та екологічні інтереси і закріплює це законодавчими актами; - ратифікує міжнародні договори та угоди, що стосуються сфери соціо-еколого-економічної безпеки; - здійснює контроль за діяльністю органів державної влади у сфері економічної безпеки; - на законодавчому рівні регулює засади використання природних ресурсів, виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу, освоєння космічного простору, організації та експлуатації енергосистем, транспорту і зв'язку; основи соціального захисту, форми й види пенсійного забезпечення; засади регулювання правд і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства; виховання, освіти, культури й охорони здоров'я; екологічної безпеки; правовий режим власності; правові засади і гарантії підприємництва; засади регулювання демографічних і міграційних процесів; - затверджує законом Державний бюджет та вносить у відповідній формі до нього зміни, здійснює контроль за виконанням Державного бюджету України; - приймає рішення щодо звіту про його виконання <p>визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики</p> <p>затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку і довкілля;</p> <p>затвердження загальнодержавних програм соціального розвитку; визначення основ соціального захисту, форм і видів пенсійного забезпечення, а також засад регулювання праці і зайнятості, охорони здоров'я тощо.</p>
Президент України	<ul style="list-style-type: none"> - виступає гарантом забезпечення економічної безпеки України забезпечення державної незалежності, територіальної цілісності та національної безпеки України; забезпечення прав і свобод людини і громадянина; - визначає цілі економічної безпеки і стратегію на ближчу і далеку перспективу; - видає укази та розпорядження, спрямовані на захист національних економічних інтересів та здійснення системи заходів по забезпеченню економічної безпеки особи, сім'ї, суспільства, держави; - утворює, реорганізує відповідно до чинного законодавства органи виконавчої влади, що утворюють систему забезпечення економічної безпеки; - звертається з доповіддю до Верховної Ради України про стан забезпечення економічної безпеки в контексті щорічного Послання про внутрішнє та зовнішнє становище України;

Кабінет Міністрів України, міністерства та відомства	<p>забезпечують економічну самостійність України та її економічну безпеку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечують виконання Конституції України, законів України, актів Президента України у сфері національної та міжнародної економічної безпеки; - розробляють і виконують в межах своїх повноважень державні програми, спрямовані на забезпечення економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України; - забезпечують здійснення державної політики у сфері у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту населення (п. 3 ст. 116 Конституції України) у сфері культури; - забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики, політики у сферах праці та зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування; - здійснюють аналіз загроз економічній безпеці, розробляють та вживають заходи щодо локалізації та нейтралізації цих загроз; - забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав та свобод людини і громадянина розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання <p>здійснює заходи щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки України, громадського порядку, боротьби зі злочинністю.</p>
Рада національної безпеки і оборони України	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечує здійснення єдиної державної політики у сфері економічної безпеки; - координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері економічної безпеки; - розробляє стратегію економічної безпеки і організовує підготовку відповідних державних програм; - здійснює постійний моніторинг національних економічних інтересів, комплексну оцінку та прогноз потенційних і реальних загроз економічній безпеці; - аналізує стан і тенденції розвитку економічної ситуації в Україні та за її межами, а також визначає на цій основі пріоритетні напрямки забезпечення економічної безпеки; - планує, організовує і контролює здійснення заходів з метою локалізації та нейтралізації загроз економічній безпеці; - розробляє пропозиції Президенту України щодо вдосконалення системи національної економічної безпеки та забезпечення економічних інтересів особи, сім'ї, суспільства, держави; - прогнозує наслідки рішень державних органів з питань внутрішньої та зовнішньої політики в сфері економічної безпеки; - розробляє рекомендації щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій у соціально-економічній сфері.
Конституційний суд України, суди загальної юрисдикції	<ul style="list-style-type: none"> - здійснюють правосуддя щодо забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки особи, суспільства, держави; - забезпечують судовий захист суб'єктів економічної безпеки, чиї права були порушені у зв'язку з діяльністю по забезпеченню економічної безпеки
Органи прокуратури	<ul style="list-style-type: none"> - здійснюють нагляд за дотриманням Конституції України та чинного законодавства органами, які забезпечують соціо-еколого-економічної безпеку
Органи місцевої державної влади, місцевого самоврядування	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечують виконання державних програм, спрямованих на забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки; - розробляють і здійснюють у межах своїх повноважень заходи по забезпеченню соціо-економічної безпеки

Громадяни та об'єднання громадян	<ul style="list-style-type: none"> - отримують у відповідності з чинним законодавством інформацію про діяльність державних органів по забезпеченню економічної безпеки та беруть безпосередню участь у забезпеченні економічної безпеки; - привертають увагу суспільства та державних органів до небезпечних явищ і процесів у сфері економічної безпеки; - захищають власні права щодо реалізації особистих економічних інтересів засобами, які передбачені чинним законодавством.
Міністерство культури України	<ul style="list-style-type: none"> - визначає пріоритетні напрями розвитку у сферах кінематографії, культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин України і забезпечує нормативно-правове регулювання у цих сферах; - розробляє і здійснює заходи щодо створення умов для відродження та розвитку культури української нації, культурної самобутності корінного народу і національних меншин України, всіх видів мистецтв, аматорської творчості, осередків традиційної культури, народних художніх промислів та нематеріальної культурної спадщини; - здійснює заходи щодо підтримки видань аудіовізуальної, відеопродукції з творами національного мистецтва; сприяє діяльності творчих спілок, молодіжних, дитячих та інших громадських організацій, що функціонують у сферах культури, мистецтв; - формує, встановлює та затверджує в установленому порядку за участю та погодженням з іншими сторонами соціального діалогу державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури, здійснює відповідно до законодавства моніторинг застосування, фінансового забезпечення та контроль за додержанням зазначених нормативів; - сприяє централізованому комплектуванню і використанню бібліотечних фондів, здійснює координацію робіт щодо об'єднання бібліотек в єдину бібліотечно-інформаційну систему; - здійснює відповідно до законодавства координацію діяльності бібліотек, а також контролює діяльність бібліотек, що перебувають у державній та комунальній власності, збереження ними бібліотечного фонду України; - здійснює координацію діяльності театрів; - сприяє збереженню та розвитку культурної інфраструктури села, культурно-дозвільної діяльності в сільській місцевості, традиційної культури регіонів; - здійснює формування державної частини Музейного фонду України, контроль за станом обліку, зберіганням, охороною, реставрацією, використанням та переміщенням музейних предметів Музейного фонду України, сприяє формуванню сучасної інфраструктури музейної справи, розвитку музейної мережі, забезпечує поповнення експозицій музеїв; - здійснює заходи, спрямовані на популяризацію культурних надбань Українського народу за межами України і світової культури в Україні (у тому числі проведення Днів, Тижнів, Років культури); - налагоджує у межах повноважень контакти з українською діаспорою з метою пошуку культурних цінностей, створення умов для повернення їх в Україну; - сприяє зміцненню взаєморозуміння і терпимості між релігійними організаціями різних віросповідань; розробляє заходи щодо збереження і розвитку культурного та мовного розвитку національних меншин України; - здійснює заходи щодо формування толерантності в українському суспільстві.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України	<ul style="list-style-type: none"> - визначає перспективи і пріоритетні напрями розвитку з питань освіти і науки, інновацій та інформатизації, інтелектуальної власності, молоді, фізичної культури та спорту; - забезпечує розвиток освітнього, наукового, інноваційного, інформаційного потенціалу України, інтелектуальної власної, видів спорту та фізичного виховання різних груп населення; - забезпечує інтеграцію вітчизняної освіти і науки, сфер інформатизації, інформаційних ресурсів, інтелектуальної власності, фізичної культури і спорту із неухильним дотриманням принципів збереження і захисту національних інтересів; - створює умови для здобуття громадянами дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої освіти, інклюзивного навчання та освіти впродовж життя, наукових ступенів та вчених звань - розробляє та затверджує в установленому порядку Базовий компонент дошкільної освіти, розробляє державні стандарти освіти; - організовує розроблення та впровадження програмно-методичного забезпечення дошкільних, загальноосвітніх, спеціальних та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти; - забезпечує формування оптимальної мережі дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, у тому числі спеціальних, загальноосвітніх шкіл і професійно-технічних навчальних закладів соціальної реабілітації, шкіл-інтернатів та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти для задоволення освітніх потреб населення, експериментальних навчальних закладів з урахуванням потреб особистості й регіональної специфіки; - забезпечує у межах своїх повноважень розвиток різних форм позашкільної освіти, в тому числі за місцем проживання дітей, формує програми розвитку позашкільної освіти, спрямовані на творчий розвиток особистості, виявлення та підтримку обдарованих дітей, талановитої молоді, здійснює навчально-методичне керівництво із зазначених питань; - створює належні умови за місцем проживання для виховання дітей, молоді, яка навчається, розвитку здібностей, задоволення їх інтересів; - здійснює нормативно-правове та методичне забезпечення функціонування навчальних закладів; - визначає стратегію моніторингу якості освіти та забезпечує його проведення; - затверджує порядок забезпечення учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів підручниками й навчальними посібниками; - формує щороку пропозиції та доводить до підпорядкованих навчальних закладів державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта) для державних потреб; - здійснює заходи щодо матеріального та морального стимулювання працівників освіти і науки, інших учасників навчально-виховного процесу та - вживає заходів до поліпшення матеріальних і житлових умов студентів, учнів, слухачів, вихованців, працівників освіти, науки і спорту, організації їх медичного та побутового обслуговування; - забезпечує випуск підручників, посібників, методичної літератури; - координує діяльність органів виконавчої влади щодо розроблення державних цільових наукових та науково-технічних програм, наукової складової інших державних цільових програм і контролює їх виконання; - надає в установленому порядку державну підтримку дитячим, молодіжним та іншим громадським організаціям, у тому числі фізкультурно-спортивної спрямованості, залучає їх до виконання державних програм і заходів з питань освіти, науки, молоді, фізичної культури та спорту.
---	---

Міністерство охорони здоров'я	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечує в межах своєї компетенції додержання закладами охорони здоров'я, установами і закладами державної санітарно-епідеміологічної служби Міністерства, іншими підприємствами, установами та організаціями права громадян на охорону здоров'я; - бере участь у розробленні проектів Державної програми економічного і соціального розвитку України, Державного бюджету України, Програми діяльності Кабінету Міністрів України; - готує пропозиції стосовно визначення пріоритетних напрямів розвитку охорони здоров'я, розробляє та організовує виконання державних комплексних та цільових програм охорони здоров'я; - здійснює міжвідомчу координацію щодо боротьби із захворюванням на СНІД; - здійснює координацію діяльності закладів охорони здоров'я, органів, установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби, науково-дослідних установ незалежно від їх підпорядкування і форми власності щодо питань діагностики, лікування і профілактики захворювань, формування здорового способу життя; - бере участь у розробленні заходів, спрямованих на недопущення шкідливого впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я людини; - бере участь у визначенні заходів та проведенні разом з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування роботи із запобігання хворобам, а також зниження захворюваності, інвалідності та смертності населення; - готує пропозиції щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, запобігання занесенню та поширенню на території України особливо небезпечних (у тому числі карантинних) і небезпечних інфекційних хвороб; - бере участь у розробленні державних соціальних нормативів у сфері охорони здоров'я, затверджує відповідні норми та нормативи у цій сфері; - затверджує переліки важких робіт, робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок та неповнолітніх, а також підймання і переміщення ними важких речей; <p>забезпечує проведення медико-соціальної експертизи втрати працездатності та надання реабілітаційної допомоги населенню;</p> <ul style="list-style-type: none"> - розробляє відповідно до законодавства рекомендації щодо встановлення для громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, додаткових норм раціонального харчування у спеціалізованих закладах охорони здоров'я, встановлює медичні та фізіологічні норми харчування для зазначеної категорії осіб; - забезпечує в межах своєї компетенції розвиток медичної науки, впровадження в практику охорони здоров'я результатів наукових досліджень; - організовує забезпечення населення лікарськими засобами, інформує працівників закладів охорони здоров'я і населення про лікарські засоби та імунобіологічні препарати, дозволені до застосування; забезпечує додержання встановленого порядку надання пільг щодо відпуску громадянам безоплатно або на пільгових умовах медикаментів та імунобіологічних препаратів.
Міністерство будівництва та регіонального розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - визначає пріоритетні напрями розвитку відповідних сфер будівництва, архітектури, містобудування, промисловості будівельних матеріалів, житлово-комунального господарства, житлової політики, благоустрою населених пунктів, квітково-декоративного насінництва та розсадництва, поводження з побутовими відходами, поховання, технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна; - порядки, норми і правила у сфері житлово-комунального господарства, житлової політики, благоустрою населених пунктів, квітково-декоративного насінництва та розсадництва, поводження з побутовими відходами, поховання; єдину соціально-економічну, технічну політику у сфері питної води та питного водопостачання;

	<ul style="list-style-type: none"> - методики визначення норм споживання житлово-комунальних послуг (крім споживання природного газу та електроенергії), нормативів витрат і втрат ресурсів, що використовуються у житлово-комунальній сфері, вартості утримання та технічного обслуговування об'єктів житлово-комунального господарства; - методичні рекомендації та порядок проведення моніторингу якості питної води, технічного стану систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, процесів підтоплення міст і селищ міського типу; - нормативно-правові акти з питань архітектурно-будівельного контролю, контролю у сфері житлово-комунального господарства; - організаційне забезпечення з питань державної підтримки будівництва (придбання) доступного житла, формування житлового фонду соціального призначення, розгортання молодіжного житлового будівництва, кредитування індивідуальних сільських забудовників, реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду та впровадження інфраструктурних проектів; діяльності саморегулювальних організацій у сфері архітектурної діяльності; підтвердження придатності будівельних виробів до застосування (видає технічні свідоцтва) та оцінки відповідності у визначеній сфері діяльності; - організаційне, науково-технічне забезпечення виконання завдань з реформування і розвитку житлово-комунального господарства; - веде Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов; - готує та оприлюднює національну доповідь про якість питної води і стан питного водопостачання в Україні; - розробляє та координує програми підвищення енергоефективності та енергозбереження в житлово-комунальному господарстві, обладнання житлових будинків засобами обліку і регулювання споживання води та теплової енергії; формує прогнозні баланси споживання теплової енергії; сприяє створенню виконавцями/виробниками систем управління якістю житлово-комунальних послуг відповідно до національних та міжнародних стандартів.
Міністерство екології та природних ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечує нормативно-правове регулювання; - розробляє і вводить у дію нормативи допустимих рівнів шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів на стан навколишнього природного середовища; - погоджує згідно із законодавством проекти лімітів на утворення та розміщення небезпечних відходів; - погоджує місця розміщення об'єктів поводження з небезпечними відходами; - погоджує місця розміщення підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної, небезпечної продукції; - визначає пріоритетні напрями розвитку відповідної сфери; - організовує моніторинг навколишнього природного середовища, забезпечує функціонування загальнодержавної інформаційно-аналітичної системи моніторингу навколишнього середовища; - забезпечує впровадження механізмів сталого розвитку у відповідній сфері; - здійснює технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки; - розробляє стратегічні, програмно-планові документи у відповідній сфері та забезпечує їх реалізацію; - забезпечує міжнародне співробітництво у межах своїх повноважень, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду, організацію виконання зобов'язань України відповідно до міжнародних угод з питань, що належать до його компетенції.

Міністерство внутрішніх справ України	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечує реалізацію державної політики щодо боротьби із злочинністю; організовує здійснення органами внутрішніх справ профілактичних і оперативно-розшукових заходів щодо запобігання злочинам, їх виявлення, припинення і розкриття, виявляє, розкриває і розслідує злочини, що мають міжрегіональний і міжнародний характер, веде боротьбу з організованою злочинністю, наркобізнесом і злочинами у сфері економіки; - забезпечує профілактику правопорушень, вносить центральним і місцевим органам виконавчої влади, підприємствам, установам і організаціям подання щодо усунення причин і умов, які сприяють вчиненню правопорушень, організовує проведення серед населення роз'яснювальної роботи з питань охорони громадського порядку і боротьби із злочинністю; - вживає разом з іншими державними органами заходів щодо запобігання дитячій безпритульності та правопорушенням серед неповнолітніх; бере участь у ресоціалізації осіб, які звільнилися з місць позбавлення волі; організовує здійснення заходів щодо рятування людей, охорони їх безпеки, забезпечення громадського порядку, збереження майна в разі стихійного лиха, аварій, пожеж, катастроф та щодо ліквідації їх наслідків; - забезпечує участь органів внутрішніх справ у межах їх повноважень у здійсненні заходів щодо охорони довкілля;
Міністерство соціальної політики	<ul style="list-style-type: none"> -здійснює нормативно-правове регулювання у сферах зайнятості та трудової міграції; оплати і умов праці; загальнообов'язкового державного соціального страхування, пенсійного забезпечення; надання адресної соціальної допомоги, соціальних послуг та соціального обслуговування населення; соціального захисту ветеранів, інвалідів, людей похилого віку, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та інших соціально вразливих верств населення; захисту прав депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну, з питань сім'ї і дітей; забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; попередження насильства в сім'ї; - здійснює в межах своїх повноважень координацію діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо застосування державних соціальних стандартів і нормативів та нормативів фінансового забезпечення надання державних соціальних гарантій; - розраховує щомісяця фактичний розмір прожиткового мінімуму на одну особу, а також окремо для тих, хто відноситься до основних соціальних і демографічних груп населення; - бере участь у проведенні аналізу проектів державних цільових програм з метою визначення соціальних наслідків виконання програм, у тому числі їх впливу на соціальний захист населення та використання трудових ресурсів, розглядає і погоджує проекти концепцій та програм; - вивчає стан економічної активності населення і тенденції процесів на ринку праці, складає на цій основі прогнози щодо регулювання ринку праці та зайнятості населення; - сприяє створенню умов для використання праці громадян, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці; - розробляє та вносить у встановленому порядку пропозиції з питань зайнятості населення та його соціального захисту від безробіття, з питань професійного навчання, регулювання трудової міграції громадян України; - розробляє та вносить у встановленому порядку пропозиції щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати, робочого часу та часу відпочинку, умов оплати праці працівників підприємств, установ та організацій, що фінансуються чи дотуються з державного бюджету, грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів відповідно до закону;

- розробляє і затверджує міжгалузеві кваліфікаційні характеристики посад керівників, професіоналів, фахівців, технічних службовців та професій робітників,
 - забезпечує проведення моніторингу у сфері оплати та нормування праці;
 здійснює державне регулювання та нагляд за дотриманням законодавства щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій
 - здійснює державний нагляд у сферах загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, у частині забезпечення відповідності чинному
 - аналізує виконання державних соціальних гарантій, які передбачають надання соціального захисту, координує діяльність центральних органів виконавчої влади щодо формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері розвитку соціального діалогу, з питань колективно-договірного регулювання трудових і соціально-економічних відносин,
 розробляє та вносить у встановленому порядку пропозиції щодо надання державної адресної соціальної допомоги малозабезпеченим та багатодітним сім'ям, інвалідам, особам, які страждають на психічні розлади, іншим соціально вразливим верствам населення;
 - організовує роботу щодо призначення та виплати передбаченої законодавством України державної соціальної допомоги громадянам та сім'ям надання субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, компенсації шахтарям за оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла;
 - визначає потребу регіонів у створенні установ соціального обслуговування населення, соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів, організацій, що надають соціальні послуги соціально вразливим верствам населення, та координує роботу з їх створення;
 - розробляє правові, економічні та організаційні механізми, що стимулюють ефективну діяльність закладів соціального обслуговування, реабілітаційних установ, санаторіїв для інвалідів та дітей-інвалідів, підприємств та установ протезної галузі, і забезпечує оптимізацію та розвиток їх мережі;
 бере участь у створенні безперешкодного середовища для маломобільних категорій населення;
 - організовує роботу щодо виплати грошових компенсацій інвалідам
 організовує санаторно-курортне лікування інвалідів, ветеранів війни, осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
 - організовує та координує роботу, пов'язану з визначенням статусу осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
 організовує безкоштовне харчування дітей на радіоактивно забруднених територіях та виплату компенсацій сім'ям з дітьми, потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи;
 організовує роботу щодо виплати передбачених законодавством України компенсацій та допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
 - здійснює координацію роботи з соціального захисту бездомних осіб;
 здійснює загальну координацію соціального патронажу осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк;
 - здійснює заходи щодо організації прийому, облаштування та адаптації депортованих за національною ознакою осіб, які повернулися в Україну;

	- організовує та проводить роботу щодо соціальної підтримки молодих сімей, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, та багатодітних сімей;
--	--

Продовж. додатку Б

	<ul style="list-style-type: none">- здійснює управління у сфері соціальної роботи з сім'ями та дітьми, проводить роботу з соціально-правового захисту дітей, запобігання бездоглядності та правопорушенням серед них, сприяє розвитку різних форм виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також створенню дитячих будинків сімейного типу;- організовує оздоровлення та відпочинок дітей;- розробляє заходи, спрямовані на реалізацію забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства;- координує діяльність відповідних підрозділів органів внутрішніх справ, органів опіки і піклування у питаннях попередження насильства в сім'ї; визначає потребу регіонів у створенні спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї та організовує роботу з їх створення;- забезпечує виконання зобов'язань України за міжнародними договорами у сферах зайнятості населення та трудової міграції, соціального захисту населення, трудових відносин, розвитку соціального діалогу;
--	--

Основні нормативно-правові документи щодо забезпечення соціальної та економічної безпеки населення України

Складова безпеки	Нормативно-правові акти
1	2
Економічна безпека	
У сфері безпеки працевлаштування	Ст. 43 Конституції України гарантує право кожної особи на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про підприємництво». 2. Закон України «Про зайнятість населення». 3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». 4. Закон України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування». 5. Закон України «Про охорону праці». 6. Закон України «Про колективні договори і угоди». 7. Закон України «Про відпустки». 8. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)». 9. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».
	Кодекс законів про працю України.
У сфері фінансової безпеки	Конституція України: ст. 42: «Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом»; ст. 67: «Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори у порядку і розмірах, встановлених законом, та щороку подавати в органи податкової служби за місцем проживання (реєстрації) декларації про свій матеріальний стан і доходи за минулий рік у порядку, встановленому законом».
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про оплату праці». 2. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб». 3. Закон України «Про мінімальну заробітну плату». 4. Закон України «Про пенсійне забезпечення».
	Податковий кодекс України.
Соціальна безпека	
У сфері безпеки проживання	Конституція України: ст. 47: «Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду».
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про житлово-комунальні послуги». 2. Закон України «Про власність». 3. Закон України «Про приватизацію державного житлового фонду».

1	2
	<p>1. 4. Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку».</p> <p>Житловий кодекс України.</p>
У сфері соціального забезпечення	<p>1. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».</p> <p>2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».</p> <p>3. Закон України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».</p> <p>4. Закон України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ».</p> <p>5. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».</p> <p>6. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».</p> <p>7. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям».</p> <p>8. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням».</p> <p>9. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».</p> <p>10. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».</p> <p>11. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей».</p> <p>12. Закон України «Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни».</p> <p>13. Закон України «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил України, та членів їхніх сімей».</p> <p>14. Закон України «Про межу малозабезпеченості».</p> <p>15. Закон України «Про мінімальний споживчий бюджет».</p>
У сфері освіти	<p>Конституція України:</p> <p>ст. 53: «Кожен має право на освіту. Право набувати спеціальні знання, що дають можливість вибору професії та роду трудової діяльності».</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про освіту». 2. Закон України «Про професійно-технічну освіту». 3. Закон України «Про середню загальну освіту». 4. Закон України «Про позашкільну освіту». 5. Закон України «Про дошкільну освіту». 6. Закон України «Про вищу освіту». 7. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
У сфері культури, дозвілля та відпочинку	<p>Ст. 43 Конституції України гарантує кожному право, задоволення національно-культурних і мовних потреб, вільний розвиток своєї особистості, право на свободу світогляду.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». 2. Закон України «Про телебачення і радіомовлення». 3. Закон України «Про музеї та музейну справу». 4. Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу». 5. Закон України «Про видавничу справу». 6. Закон України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України». 7. Закон України «Про кінематографію». 8. Закон України «Про театри і театральну справу». 9. Закон України «Про Концепцію державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки». 10. Закон України «Про культуру». 11. Закон України «Про туризм». 12. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» 13. Закон України «Про курорти».

Додаток Д

Нормативно-правове забезпечення процесу регулювання екологічної безпеки населення в Україні

Сфера	Основні нормативно-правові акти
Загальне законодавство	<ul style="list-style-type: none"> - Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"; - Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року"; - Закон України від 2004.06.24, № 1864-IV "Про екологічну мережу України"; - Закон України від 2004.06.24, № 1862-IV "Про екологічний аудит"; - Закон України від 2000.07.13, № 1908-III "Про зону надзвичайної екологічної ситуації" - Закон України від 2001.01.18, № 2245-III "Про об'єкти підвищеної небезпеки" - Закон України від 2000.09.21, № 1989-III "Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 - 2015 роки" - Закон України від 1995.02.09, № 45/95-ВР "Про екологічну експертизу" - Закон України від 2007.04.05, № 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" - Закон України від 2007.05.31, № 1103-V "Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів" - Постанова Верховної Ради, від 1998.03.05, № 188/98-ВР "Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки" - Постанова Верховної Ради, від 1999.12.14, № 1289-XIV "Про об'єднання проектів законів України про Програму формування національної екологічної мережі України на 2000 - 2015 роки і про Національну програму збереження біологічного різноманіття на 2000 - 2015 роки" - Постанова Верховної Ради, від 1997.02.27, № 123/97-ВР "Про Національну програму екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води" - Постанова Верховної Ради, від 1994.02.04, № 3939-XII "Про ратифікацію Конвенції про захист Чорного моря від забруднення";

1	2
У сфері охорони атмосферного повітря	<p>-Закон України від 2005.0.03, № 2455-IV "Про Загальнодержавну програму "Питна вода України" на 2006-2020 роки"</p> <p>- Закон України від 1992.10.16, № 2707-XII "Про охорону атмосферного повітря"</p> <p>- Закон України від 2006.10.18, № 255-V "Про ратифікацію Поправок до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар"</p> <p>- Закон України від 2004.02.04, № 1430-IV "Про ратифікацію Кіотського протоколу до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату"</p> <p>- Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2001 р. „Про затвердження переліку найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин, викиди яких в атмосферне повітря підлягають регулюванню”, яка визначає перелік найбільш поширених забруднюючих речовин;</p> <p>- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. „Про порядок розроблення та затвердження нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря”, яка встановлює механізм розроблення та затвердження науково обґрунтованих нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря з метою уникнення, зменшення чи запобігання негативним наслідкам його забруднення;</p> <p>- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. „Про порядок розроблення та затвердження нормативів гранично допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря”;</p> <p>- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2003 р „Про схвалення концепції реалізації державної політики щодо скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, які призводять до підкислення, евтрофікації та утворення приземного озону”;</p> <p>- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 січня 2004 р. „Про затвердження плану заходів щодо зменшення негативного впливу автомобільних транспортних засобів на довкілля на 2004 - 2010 роки”.</p>
У сфері охорони надр та землі	<p>- Кодекс земельний, від 2001.10.25, № 2768-III "Земельний кодекс України"</p> <p>- Кодекс про надра, від 1994.07.27, № 132/94-ВР "Кодекс України про надра"</p> <p>- Закон України від 2004.06.17, № 1808-IV "Про державну експертизу землепорядної документації"</p>

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> - Закон України від 2003.06.19, № 963-IV "Про державний контроль за використанням та охороною земель" - Закон України від 2003.06.19, № 962-IV "Про охорону земель" - Постанова Верховної Ради, від 2003.11.20, № 1310-IV "Про стан дотримання вимог природоохоронного законодавства при здійсненні діяльності, пов'язаної з надрокористуванням в Україні" - Закон України "Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року" - Закон України від 2000.01.14, № 1389-XIV "Про меліорацію земель" - Закон України від 2005.09.07, № 2831-IV "Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції"
У сфері природно-заповідного регулювання	<ul style="list-style-type: none"> - Закон, від 1992.06.16, № 2456-XII "Про природно-заповідний фонд України"; - Постанова Президії Верховної Ради, від 1993.05.31, № 3239-XII "Про впорядкування управління природними, біосферними заповідниками та національними природними парками"; - Постанова Президії Верховної Ради, від 1994.08.05, № 97/94-ПВ "Про програму перспективного розвитку заповідної справи в Україні"; - Постанова Верховної Ради, від 1993.12.23, № 3788-XII "Про впорядкування управління заповідниками та національними природними парками"; - Постанова Верховної Ради, від 1994.09.22, № 177/94-ВР "Про Програму перспективного розвитку заповідної справи в Україні.
У сфері мисливства та лісового господарства	<ul style="list-style-type: none"> - Кодекс лісовий, від 1994.01.21, № 3852-XII "Лісовий кодекс України" - Закон України від 2000.02.22, № 1478-III "Про мисливське господарство та полювання"
У сфері поводження з відходами	<ul style="list-style-type: none"> - Закон України від 1998.03.05, № 187/98-ВР "Про відходи" - Закон України від 1999.05.05, № 619-XIV "Про металобрухт" - Закон України від 1995.06.30, № 255/95-ВР "Про поводження з радіоактивними відходами" - Закон України від 2000.09.14, № 1947-III "Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами"

У сфері охорони рослинного і тваринного світу	- Закон України від 1999.04.09, № 591-XIV "Про рослинний світ" - Закон України від 1998.10.14, № 180-XIV "Про захист рослин" - Закон України від 2001.12.13, № 2894-III "Про тваринний світ" - Закон України від 2002.02.07, № 3055-III "Про Червону книгу України"
---	--

Додаток Е

Результати аналізу чисельності економічно активного населення України

Регіони	Економічно-активне населення, тис. осіб					Відхилення			
						абсолютне		відносне	
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	22245,4	22322,3	22397,4	22150,3	22051,6	-193,8	-98,7	-0,87	-0,45
АР Крим	957,2	960,4	964,4	972,2	964,7	7,5	-7,5	0,78	-0,77
Вінницька	773,3	773,9	775,3	776,1	771,2	-2,1	-4,9	-0,27	-0,63
Волинська	471,7	472,3	478,2	472,5	474,1	2,4	1,6	0,51	0,34
Дніпропетровська	1667,4	1664,9	1664,1	1666,5	1659,6	-7,8	-6,9	-0,47	-0,41
Донецька	2261,6	2260,7	2267,3	2186,9	2166,6	-95	-20,3	-4,20	-0,93
Житомирська	625,1	623,9	622,1	621,8	621,1	-4	-0,7	-0,64	-0,11
Закарпатська	584,6	584,6	590	582,6	582,2	-2,4	-0,4	-0,41	-0,07
Запорізька	908,9	904,7	904,3	897,2	892,6	-16,3	-4,6	-1,79	-0,51
Івано-Франківська	569,3	582,5	588,4	578,1	577,8	8,5	-0,3	1,49	-0,05
Київська	843,7	844,7	845,3	821,2	817,6	-26,1	-3,6	-3,09	-0,44
Кіровоградська	500,2	503,2	499,2	480,3	473,5	-26,7	-6,8	-5,34	-1,42
Луганська	1137	1142,3	1144	1111,6	1094,1	-42,9	-17,5	-3,77	-1,57
Львівська	1166,9	1167,7	1182,2	1185,5	1190	23,1	4,5	1,98	0,38
Миколаївська	595,7	597,6	598,2	590	586,1	-9,6	-3,9	-1,61	-0,66
Одеська	1095,2	1108,2	1117,8	1115,5	1112,5	17,3	-3	1,58	-0,27
Полтавська	744,9	744	739,3	721	714	-30,9	-7	-4,15	-0,97
Рівненська	513,4	518,5	524,3	528,4	532	18,6	3,6	3,62	0,68
Сумська	588	587,4	587,4	562,3	556,2	-31,8	-6,1	-5,41	-1,08
Тернопільська	453,5	463,3	466	475,9	482,1	28,6	6,2	6,31	1,30
Харківська	1391,3	1385,7	1386,5	1371,1	1365,2	-26,1	-5,9	-1,88	-0,43
Херсонська	553	551,3	553,6	538	534,9	-18,1	-3,1	-3,27	-0,58
Хмельницька	640,2	641,1	646	640,1	635,3	-4,9	-4,8	-0,77	-0,75
Черкаська	637,7	638	635	629,8	627,3	-10,4	-2,5	-1,63	-0,40
Чернівецька	400,7	411,2	415,9	415,2	418	17,3	2,8	4,32	0,67
Чернігівська	547,8	546,2	542,9	540	536,2	-11,6	-3,8	-2,12	-0,70
Київ	1425,7	1450,3	1465,7	1477,5	1473,7	48	-3,8	3,37	-0,26
Севастополь	191,4	193,7	194	193	192,8	1,4	-0,2	0,73	-0,10

Додаток Ж
Результати аналізу чисельності зареєстрованих незайнятих громадян
України

Регіони	Чисельність незареєстрованих громадян, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	780,9	660,3	876,2	542,8	564	-216,9	21,2	-27,78	3,91
АР Крим	29,3	21,5	26,9	17,3	20,1	-9,2	2,8	-31,40	16,18
Вінницька	37,3	32,5	43,2	26,8	30,2	-7,1	3,4	-19,03	12,69
Волинська	19,3	16,5	25,7	12,9	13,9	-5,4	1	-27,98	7,75
Дніпропетровська	41,3	35,3	54,4	35,7	34,4	-6,9	-1,3	-16,71	-3,64
Донецька	46	38,6	57,9	41,6	33	-13	-8,6	-28,26	-20,67
Житомирська	29,5	25,7	33,9	22,8	23	-6,5	0,2	-22,03	0,88
Закарпатська	21,5	18	23,4	13,1	14,2	-7,3	1,1	-33,95	8,40
Запорізька	31,9	26,6	37,5	27,4	25,9	-6	-1,5	-18,81	-5,47
Івано-Франківська	29,8	25,6	31,6	17,3	16,9	-12,9	-0,4	-43,29	-2,31
Київська	22,5	20,9	28,6	17,3	17,1	-5,4	-0,2	-24,00	-1,16
Кіровоградська	25	20,9	26,2	18,2	19,5	-5,5	1,3	-22,00	7,14
Луганська	33,4	27,2	35,9	18,4	20,5	-12,9	2,1	-38,62	11,41
Львівська	42,5	33,3	43,4	26,3	27,7	-14,8	1,4	-34,82	5,32
Миколаївська	25,4	22	26,5	18	20,3	-5,1	2,3	-20,08	12,78
Одеська	29,4	27,1	30,6	17,8	21,4	-8	3,6	-27,21	20,22
Полтавська	37,8	33,8	44,2	31,2	35,1	-2,7	3,9	-7,14	12,50
Рівненська	32,9	27,2	33	19	20,8	-12,1	1,8	-36,78	9,47
Сумська	27	22,6	30,9	20	21,5	-5,5	1,5	-20,37	7,50
Тернопільська	35,7	30	34,6	15,3	18	-17,7	2,7	-49,58	17,65
Харківська	43,5	36,8	48,2	32,5	34	-9,5	1,5	-21,84	4,62
Херсонська	22,8	18,9	21,5	10,7	11,6	-11,2	0,9	-49,12	8,41
Хмельницька	30,4	24,1	35	20,2	21,6	-8,8	1,4	-28,95	6,93
Черкаська	35,1	30,8	39,7	26,5	25,8	-9,3	-0,7	-26,50	-2,64
Чернівецька	20,6	16,1	18,6	10,5	10,8	-9,8	0,3	-47,57	2,86
Чернігівська	22,8	21,2	31,9	17,6	19,1	-3,7	1,5	-16,23	8,52
Київ	6,7	5,7	10,8	6,7	6,2	-0,5	-0,5	-7,46	-7,46
Севастополь	1,5	1,4	2,1	1,7	1,4	-0,1	-0,3	-6,67	-17,65

Додаток И

Результати аналізу чисельності працевлаштованих незайнятих трудовою діяльністю громадян

Регіони	Чисельність працевлаштованих громадян, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	1070,8	1098,6	1084	702,7	744,5	-326,3	41,8	-30,47	5,95
АР Крим	39,1	39,3	39,4	27,8	28,4	-10,7	0,6	-27,37	2,16
Вінницька	46,3	46,7	46,5	30,6	32,6	-13,7	2	-29,59	6,54
Волинська	34,7	35,3	35,2	23,7	24,4	-10,3	0,7	-29,68	2,95
Дніпропетровська	73,9	74,7	73,7	36,9	44,8	-29,1	7,9	-39,38	21,41
Донецька	72,3	80,1	74,3	46,7	50,4	-21,9	3,7	-30,29	7,92
Житомирська	40,2	39,9	38,5	24,6	24,6	-15,6	0	-38,81	0,00
Закарпатська	29,9	30,2	30,3	19,2	19,5	-10,4	0,3	-34,78	1,56
Запорізька	44,8	44,9	43,1	23,7	28,7	-16,1	5	-35,94	21,10
Івано-Франківська	46,5	47,9	47,9	24,7	29,1	-17,4	4,4	-37,42	17,81
Київська	31,5	32,8	32,1	18,9	19,2	-12,3	0,3	-39,05	1,59
Кіровоградська	32,4	33,3	32,8	23,5	24	-8,4	0,5	-25,93	2,13
Луганська	44,2	45,7	45,8	34,5	35,3	-8,9	0,8	-20,14	2,32
Львівська	48,5	51,4	51,7	35,1	36,1	-12,4	1	-25,57	2,85
Миколаївська	30,8	31,5	31,6	25,6	23,6	-7,2	-2	-23,38	-7,81
Одеська	37,2	38,8	38,7	21,3	22,3	-14,9	1	-40,05	4,69
Полтавська	44,9	45,6	45,2	33,9	35,9	-9	2	-20,04	5,90
Рівненська	34,1	35	35,6	25,2	25,7	-8,4	0,5	-24,63	1,98
Сумська	37,5	37,1	37,1	19,6	20,6	-16,9	1	-45,07	5,10
Тернопільська	36,7	37,4	37,5	23	24,7	-12	1,7	-32,70	7,39
Харківська	59,7	60,9	59,5	41,7	47,9	-11,8	6,2	-19,77	14,87
Херсонська	32,2	34	33,2	16	17,2	-15	1,2	-46,58	7,50
Хмельницька	37,5	38,3	38,5	32,5	33,2	-4,3	0,7	-11,47	2,15
Черкаська	46	46,9	45,7	28,5	31,4	-14,6	2,9	-31,74	10,18
Чернівецька	20,1	20,1	19,3	8,9	9,3	-10,8	0,4	-53,73	4,49
Чернігівська	31,7	32	32	18	18,4	-13,3	0,4	-41,96	2,22
Київ	34,6	35,3	35,4	35,4	35,7	1,1	0,3	3,18	0,85
Севастополь	3,5	3,5	3,4	3,2	1,5	-2	-1,7	-57,14	-53,13

Додаток К

Результати аналізу середньодушового наявного доходу, тис. грн

Регіони	Середньодушовий наявний дохід, тис. грн.					Відхилення			
						абсолютне		відносне	
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	363586	470953	634493	661915	841591	478005	179676	131,47	27,14
АР Крим	13006	16957	22677	23667	29922	16916	6255	130,06	26,43
Вінницька	11825	15052	19454	20181	26099	14274	5918	120,71	29,32
Волинська	6638	8321	10982	11366	14427	7789	3061	117,34	26,93
Дніпропетровська	29652	39015	52352	55139	69220	39568	14081	133,44	25,54
Донецька	40752	53011	73310	76284	94597	53845	18313	132,13	24,01
Житомирська	8940	11624	15627	15712	19969	11029	4257	123,37	27,09
Закарпатська	7166	9105	12013	12148	15236	8070	3088	112,62	25,42
Запорізька	16118	20747	27891	28433	35871	19753	7438	122,55	26,16
Івано-Франківська	8966	11537	15563	16146	20317	11351	4171	126,60	25,83
Київська	13978	17876	24763	25915	33238	19260	7323	137,79	28,26
Кіровоградська	7073	8962	11873	11990	15426	8353	3436	118,10	28,66
Луганська	17591	22786	31430	32670	41048	23457	8378	133,35	25,64
Львівська	19025	24420	32513	33706	42185	23160	8479	121,73	25,16
Миколаївська	8897	11324	15148	15689	19695	10798	4006	121,37	25,53
Одеська	16807	21031	28133	29666	38229	21422	8563	127,46	28,86
Полтавська	12481	15913	21135	22195	26825	14344	4630	114,93	20,86
Рівненська	7557	9555	12810	13029	16535	8978	3506	118,80	26,91
Сумська	9092	11892	15698	15819	19393	10301	3574	113,30	22,59
Тернопільська	6967	8886	11599	11603	14747	7780	3144	111,67	27,10
Харківська	22056	28961	39232	40617	50829	28773	10212	130,45	25,14
Херсонська	7283	9315	12410	12542	15911	8628	3369	118,47	26,86
Хмельницька	9494	12156	16067	16371	20595	11101	4224	116,93	25,80
Черкаська	9070	11609	15702	16269	19929	10859	3660	119,72	22,50
Чернівецька	5514	7006	8856	9054	11920	6406	2866	116,18	31,65
Чернігівська	8355	10681	13942	14675	18136	9781	3461	117,07	23,58
Київ	36708	49762	68713	76250	104912	68204	28662	185,80	37,59
Севастополь	2575	3449	4600	4779	6380	3805	1601	147,77	33,50

Додаток Л
Результати аналізу середньомісячної номінальної заробітної плати в
Україні

Регіони	Середньомісячна заробітна плата, грн.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	1041	1351	1806	1906	2239	1198	333	115,08	17,47
АР Крим	952	1220	1609	1707	1991	1039	284	109,14	16,64
Вінницька	793	1028	1404	1511	1782	989	271	124,72	17,94
Волинська	773	1013	1380	1427	1692	919	265	118,89	18,57
Дніпропетровська	1139	1455	1876	1963	2369	1230	406	107,99	20,68
Донецька	1202	1535	2015	2116	2549	1347	433	112,06	20,46
Житомирська	793	1033	1404	1493	1785	992	292	125,09	19,56
Закарпатська	868	1091	1453	1562	1846	978	284	112,67	18,18
Запорізька	1091	1394	1812	1843	2187	1096	344	100,46	18,67
Івано-Франківська	923	1180	1543	1627	1927	1004	300	108,78	18,44
Київська	1058	1362	1852	1987	2295	1237	308	116,92	15,50
Кіровоградська	819	1054	1428	1537	1815	996	278	121,61	18,09
Луганська	1022	1323	1769	1873	2271	1249	398	122,21	21,25
Львівська	923	1183	1570	1667	1941	1018	274	110,29	16,44
Миколаївська	955	1202	1621	1806	2122	1167	316	122,20	17,50
Одеська	966	1226	1633	1787	2046	1080	259	111,80	14,49
Полтавська	961	1243	1661	1733	2102	1141	369	118,73	21,29
Рівненська	888	1133	1523	1614	1960	1072	346	120,72	21,44
Сумська	857	1098	1472	1593	1866	1009	273	117,74	17,14
Тернопільська	727	943	1313	1412	1659	932	247	128,20	17,49
Харківська	974	1251	1679	1804	2060	1086	256	111,50	14,19
Херсонська	800	1017	1375	1482	1733	933	251	116,63	16,94
Хмельницька	792	1045	1429	1521	1786	994	265	125,51	17,42
Черкаська	846	1085	1459	1532	1835	989	303	116,90	19,78
Чернівецька	819	1051	1402	1523	1772	953	249	116,36	16,35
Чернігівська	790	1016	1370	1465	1711	921	246	116,58	16,79
Київ	1729	2300	3074	3161	3431	1702	270	98,44	8,54
Севастополь	1005	1302	1726	1882	2167	1162	285	115,62	15,14

Додаток М

Результати аналізу суми заборгованості з виплат заробітної плати

Регіони	Сума заборгованості із заробітної плати, тис. грн.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	960,3	806,4	668,7	1188,7	1473,3	513	284,6	53,42	23,94
АР Крим	45,6	48,3	44,6	55,5	74,5	28,9	19	63,38	34,23
Вінницька	50,8	30,5	19,9	27,5	27,2	-23,6	-0,3	-46,46	-1,09
Волинська	7,3	3,6	2,6	10,2	17,8	10,5	7,6	143,84	74,51
Дніпропетровська	65,6	47,3	33	68,1	86,6	21	18,5	32,01	27,17
Донецька	227,7	178,3	169	263,6	266,2	38,5	2,6	16,91	0,99
Житомирська	33,9	25,1	14,5	34,8	50,8	16,9	16	49,85	45,98
Закарпатська	2,1	2,2	4,2	9,2	13,2	11,1	4	528,57	43,48
Запорізька	31,8	27,6	23,9	44,9	58,2	26,4	13,3	83,02	29,62
Івано-Франківська	7,2	6,2	4,3	7,2	9,2	2	2	27,78	27,78
Київська	29,4	21,4	17,8	28,2	35,6	6,2	7,4	21,09	26,24
Кіровоградська	28,4	36,9	33,4	34,6	52,3	23,9	17,7	84,15	51,16
Луганська	84,8	81,5	77,8	92,5	132,3	47,5	39,8	56,01	43,03
Львівська	37,5	30,4	22,6	59,9	83,2	45,7	23,3	121,87	38,90
Миколаївська	18,8	24,9	14,8	23,8	37,8	19	14	101,06	58,82
Одеська	34	28,2	27,7	45,2	43,4	9,4	-1,8	27,65	-3,98
Полтавська	24,2	17,2	8,7	23,6	34,9	10,7	11,3	44,21	47,88
Рівненська	9,7	8,4	6,9	11,3	15,9	6,2	4,6	63,92	40,71
Сумська	34,1	25,6	16,9	31,2	50,1	16	18,9	46,92	60,58
Тернопільська	28,3	22,4	14,4	11,5	13,4	-14,9	1,9	-52,65	16,52
Харківська	30,6	51,1	55,5	111,7	119,5	88,9	7,8	290,52	6,98
Херсонська	21,5	11,3	8,6	20,7	22,3	0,8	1,6	3,72	7,73
Хмельницька	50,6	32,4	16,4	19,2	23	-27,6	3,8	-54,55	19,79
Черкаська	26,5	21,3	15,3	26,5	26,9	0,4	0,4	1,51	1,51
Чернівецька	5,4	3,6	2,7	5,4	5,7	0,3	0,3	5,56	5,56
Чернігівська	14	11,8	6,3	21	24,9	10,9	3,9	77,86	18,57
Київ	6,5	7,4	6,6	97,4	140,4	133,9	43	2060,0	44,15
Севастополь	4	1,5	0,4	4	8	4	4	100,00	100,00

Додаток Н

Результати аналізу суми соціальних допомог та трансфертів в Україні

Регіони	Сума соціальних допомог та трансфертів, тис.грн					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	183900	229040	319683	364572	423690	239790	59 118	130,39	16,22
АР Крим	6964	9520	12763	14106	16230	9266	2 124	133,06	15,06
Вінницька	5832	7097	9235	10955	13502	7670	2 547	131,52	23,25
Волинська	3406	4356	5975	6577	8417	5011	1 840	147,12	27,98
Дніпропетровська	13933	16692	23675	27360	31112	17179	3 752	123,30	13,71
Донецька	19005	23332	33980	38698	44176	25171	5 478	132,44	14,16
Житомирська	4943	6278	8487	9105	11294	6351	2 189	128,48	24,04
Закарпатська	3758	4878	6565	7150	9498	5740	2 348	152,74	32,84
Запорізька	6943	8654	12209	13814	16174	9231	2 360	132,95	17,08
Івано-Франківська	4898	6124	8429	9443	11935	7037	2 492	143,67	26,39
Київська	6310	8021	11596	13731	16089	9779	2 358	154,98	17,17
Кіровоградська	3719	4663	6407	6940	8602	4883	1 662	131,30	23,95
Луганська	9433	11791	17201	19391	22124	12691	2 733	134,54	14,09
Львівська	9396	11719	16198	18054	22190	12794	4 136	136,16	22,91
Миколаївська	4142	5461	7703	8263	10175	6033	1 912	145,65	23,14
Одеська	9134	11079	15404	17917	20986	11852	3 069	129,76	17,13
Полтавська	5685	7231	10103	11252	13283	7598	2 031	133,65	18,05
Рівненська	4050	5049	6859	7551	9657	5607	2 106	138,44	27,89
Сумська	4402	5564	7486	8260	9913	5511	1 653	125,19	20,01
Тернопільська	4087	4999	6554	7235	9013	4926	1 778	120,53	24,57
Харківська	10753	13893	19701	22056	26050	15297	3 994	142,26	18,11
Херсонська	3850	4835	6648	7171	8780	4930	1 609	128,05	22,44
Хмельницька	4943	6258	8312	9095	11342	6399	2 247	129,46	24,71
Черкаська	4941	6230	8462	9243	10974	6033	1 731	122,10	18,73
Чернівецька	3203	4006	5367	5777	7294	4091	1 517	127,72	26,26
Чернігівська	4158	5270	7198	8254	9758	5600	1 504	134,68	18,22
Київ	20660	24122	34476	43729	41006	20346	-2 723	98,48	-6,23
Севастополь	1352	1918	2690	3445	4116	2764	671	204,44	19,48

Додаток П
Результати аналізу частки житла, обладнаного водопроводом

Регіони	Частка житла, обладнаного водопроводом, %					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
АР Крим	78	78,2	78,9	78,2	78,4	0,4	0,2	0,51	0,26
Вінницька	27,5	27,6	28,8	29,5	30,5	3	1	10,91	3,39
Волинська	46,1	47,2	48,8	49,7	51	4,9	1,3	10,63	2,62
Дніпропетровська	69,6	69,7	70	70	70,1	0,5	0,1	0,72	0,14
Донецька	71,5	72	72,4	72,9	73,5	2	0,6	2,80	0,82
Житомирська	34,6	35,1	36,7	37	37,5	2,9	0,5	8,38	1,35
Закарпатська	57,9	58,2	58,6	59,7	63,3	5,4	3,6	9,33	6,03
Запорізька	65,5	65,9	66,4	66,9	67,2	1,7	0,3	2,60	0,45
Івано-Франківська	28,1	28,4	32,3	36,6	38,6	10,5	2	37,37	5,46
Київська	46,3	47,6	48,7	50	51,7	5,4	1,7	11,66	3,40
Кіровоградська	43	43,2	43,2	43,5	43,8	0,8	0,3	1,86	0,69
Луганська	60,7	61,2	61,5	61,7	61,8	1,1	0,1	1,81	0,16
Львівська	51,4	52,2	53,1	56,5	59,5	8,1	3	15,76	5,31
Миколаївська	57	58,3	59,6	60,2	60,5	3,5	0,3	6,14	0,50
Одеська	61,8	62,7	64,1	65,1	66,1	4,3	1	6,96	1,54
Полтавська	49,2	49,5	50	50,3	50,5	1,3	0,2	2,64	0,40
Рівненська	40,6	41,2	42	43	44,5	3,9	1,5	9,61	3,49
Сумська	46,3	46,8	47,3	47,8	48,4	2,1	0,6	4,54	1,26
Тернопільська	41,2	42	45,6	47,2	49,2	8	2	19,42	4,24
Харківська	66,6	67,6	67,8	68,1	68,6	2	0,5	3,00	0,73
Херсонська	65,3	66,4	67,5	68,4	68,7	3,4	0,3	5,21	0,44
Хмельницька	34,3	35,2	35,8	36,4	37,3	3	0,9	8,75	2,47
Черкаська	40,7	41,4	41,7	42,3	42,9	2,2	0,6	5,41	1,42
Чернівецька	25,7	26,7	29,3	36,7	38,3	12,6	1,6	49,03	4,36
Чернігівська	37,9	37,4	38,3	38,9	40	2,1	1,1	5,54	2,83
Київ	98,7	98,8	98,8	98,9	98,9	0,2	0	0,20	0,00
Севастополь	95,5	94,9	96	96,2	95,5	0	-0,7	0,00	-0,73

Додаток Р
Результати аналізу частки житла, обладнаного каналізацією

Регіони	Частка житла, обладнаного каналізацією, %					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
АР Крим	74,2	74,5	75,3	74,6	74,6	0,4	0	0,54	0,00
Вінницька	26,1	26,3	27,8	28,3	29,4	3,3	1,1	12,64	3,89
Волинська	43,1	44,3	45,9	47,2	48,8	5,7	1,6	13,23	3,39
Дніпропетровська	66,4	66,6	66,9	67	67,2	0,8	0,2	1,20	0,30
Донецька	69,3	69,9	70,3	70,9	71,6	2,3	0,7	3,32	0,99
Житомирська	34,1	34,5	36	36,4	36,9	2,8	0,5	8,21	1,37
Закарпатська	57	57,3	57,7	58,7	62,3	5,3	3,6	9,30	6,13
Запорізька	63,2	63,5	64,6	65,1	65,4	2,2	0,3	3,48	0,46
Івано-Франківська	27,4	27,8	31,3	35,7	37,9	10,5	2,2	38,32	6,16
Київська	43,5	45,1	46,4	48	50	6,5	2	14,94	4,17
Кіровоградська	41,2	41,6	42,1	42,4	42,8	1,6	0,4	3,88	0,94
Луганська	58,6	59,2	59,6	59,8	60	1,4	0,2	2,39	0,33
Львівська	50	50,7	51,8	55,4	58,3	8,3	2,9	16,60	5,23
Миколаївська	53,7	54,7	56,2	56,8	57,4	3,7	0,6	6,89	1,06
Одеська	56,6	57,8	59	60,4	61	4,4	0,6	7,77	0,99
Полтавська	47,9	48,1	48,6	48,8	49	1,1	0,2	2,30	0,41
Рівненська	39,1	39,7	40,6	41,4	43	3,9	1,6	9,97	3,86
Сумська	43,3	43,8	45,3	45,9	46,3	3	0,4	6,93	0,87
Тернопільська	36,2	37,2	40,8	42,4	44,2	8	1,8	22,10	4,25
Харківська	65,7	66,4	66,9	67,2	67,7	2	0,5	3,04	0,74
Херсонська	54	55	55,9	57,1	58	4	0,9	7,41	1,58
Хмельницька	32,4	33,4	33,9	34,5	35,5	3,1	1	9,57	2,90
Черкаська	40	40,7	40,9	41,5	42,3	2,3	0,8	5,75	1,93
Чернівецька	25,5	26,5	29,1	36,4	38,1	12,6	1,7	49,41	4,67
Чернігівська	35,6	35,2	36,1	36,7	37,6	2	0,9	5,62	2,45
Київ	98,7	98,8	98,8	98,9	98,9	0,2	0	0,20	0,00
Севастополь	87,4	86,4	88,2	88,1	87,6	0,2	-0,5	0,23	-0,57

Додаток С
Результати аналізу частки житла, забезпеченого газом

Регіони	Частка житла, забезпечена газом, %					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
АР Крим	92,2	91,9	92,1	91,5	91,3	-0,9	-0,2	-0,98	-0,22
Вінницька	81,4	81,8	82,1	81,8	82,2	0,8	0,4	0,98	0,49
Волинська	80,8	80,6	80,4	80,3	79,5	-1,3	-0,8	-1,61	-1,00
Дніпропетровська	87,9	88	88,2	88,2	88,7	0,8	0,5	0,91	0,57
Донецька	63,9	65	65,7	66,3	66,4	2,5	0,1	3,91	0,15
Житомирська	82,2	83,6	84,4	84,4	84,4	2,2	0	2,68	0,00
Закарпатська	84,5	84,7	85,1	85,3	86	1,5	0,7	1,78	0,82
Запорізька	87,5	87,6	87,6	87,8	87,7	0,2	-0,1	0,23	-0,11
Івано-Франківська	84,5	84,7	85,1	85,3	86	1,5	0,7	1,78	0,82
Київська	93,7	94,2	94,2	93,7	94	0,3	0,3	0,32	0,32
Кіровоградська	91,2	90,3	89,2	89,3	89,4	-1,8	0,1	-1,97	0,11
Луганська	60,5	61,1	61,6	61,8	61,9	1,4	0,1	2,31	0,16
Львівська	86,9	87,2	87,4	87,8	87,9	1	0,1	1,15	0,11
Миколаївська	87,1	88,1	88,1	88,3	88	0,9	-0,3	1,03	-0,34
Одеська	87,1	88,2	87,4	85,6	86,8	-0,3	1,2	-0,34	1,40
Полтавська	89	89	89,1	89,1	89	0	-0,1	0,00	-0,11
Рівненська	72,2	72,5	72,3	72,1	72,2	0	0,1	0,00	0,14
Сумська	89,3	89,4	89	89,1	88,9	-0,4	-0,2	-0,45	-0,22
Тернопільська	89,8	90,5	90,8	91,2	91,5	1,7	0,3	1,89	0,33
Харківська	88	88,2	88,4	88,5	88,5	0,5	0	0,57	0,00
Херсонська	95,9	93,1	95,5	91,3	92,2	-3,7	0,9	-3,86	0,99
Хмельницька	90,1	90,2	90,2	90,1	90,3	0,2	0,2	0,22	0,22
Черкаська	90,7	90,7	90,5	90,9	90,9	0,2	0	0,22	0,00
Чернівецька	85,6	85,8	86,9	87,4	87,5	1,9	0,1	2,22	0,11
Чернігівська	85,6	84,9	84,4	84,8	84,7	-0,9	-0,1	-1,05	-0,12
Київ	72,9	71,4	70,9	70,2	69	-3,9	-1,2	-5,35	-1,71
Севастополь	90,4	90,9	92,2	92	90,6	0,2	-1,4	0,22	-1,52

Додаток Т

Результати аналізу частки житла, обладнаного центральним опаленням

Регіони	Частка житла, обладнаного центральним опаленням, %					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
АР Крим	66,3	66,6	67,9	67,2	67,5	1,2	0,3	1,81	0,45
Вінницька	28,6	29,1	35	36,3	37,9	9,3	1,6	32,52	4,41
Волинська	46	46,6	47,8	48,7	50	4	1,3	8,70	2,67
Дніпропетровська	69,3	69,9	70,3	70,7	72,8	3,5	2,1	5,05	2,97
Донецька	63,1	62,4	62,7	65	65,7	2,6	0,7	4,12	1,08
Житомирська	39,2	39,6	41,9	42,3	42,8	3,6	0,5	9,18	1,18
Закарпатська	43	43,2	45,1	46,7	51	8	4,3	18,60	9,21
Запорізька	63,7	64,1	64,8	65,5	66,2	2,5	0,7	3,92	1,07
Івано-Франківська	35,1	35,5	36,7	38,2	40,8	5,7	2,6	16,24	6,81
Київська	72	73,1	79,4	79,8	80,4	8,4	0,6	11,67	0,75
Кіровоградська	49,1	49,3	50	50,1	50,6	1,5	0,5	3,05	1,00
Луганська	55,4	55,8	57,2	57,3	57,3	1,9	0	3,43	0,00
Львівська	42,5	43	44,2	44,7	50	7,5	5,3	17,65	11,86
Миколаївська	56,2	61,7	63,6	64,4	65,3	9,1	0,9	16,19	1,40
Одеська	44,6	45,8	50,4	54	55,4	10,8	1,4	24,22	2,59
Полтавська	56,9	57,4	60,1	61,3	61,8	4,9	0,5	8,61	0,82
Рівненська	45,2	46,6	47,4	48	49	3,8	1	8,41	2,08
Сумська	62,5	63,6	65,8	65,6	66,4	3,9	0,8	6,24	1,22
Тернопільська	38,5	39,2	54,2	57,7	59,3	20,8	1,6	54,03	2,77
Харківська	80,3	80,7	81,3	81,5	81,8	1,5	0,3	1,87	0,37
Херсонська	45,4	46,9	50,9	54,1	56,2	10,8	2,1	23,79	3,88
Хмельницька	44,3	45,3	46,5	47,7	50,6	6,3	2,9	14,22	6,08
Черкаська	53,2	55,5	56,1	56,8	57,7	4,5	0,9	8,46	1,58
Чернівецька	26,2	27,6	31,1	39,1	40,5	14,3	1,4	54,58	3,58
Чернігівська	44,8	45,1	48,6	49,4	49,9	5,1	0,5	11,38	1,01
Київ	99,3	99,3	99,3	99,3	99,4	0,1	0,1	0,10	0,10
Севастополь	81,7	79,9	82,1	82,3	83,2	1,5	0,9	1,84	1,09

Додаток У

Результати аналізу кількості сімей та однаків, які перебувають на обліку для отримання житла

Регіони	К-ть сімей та однаків, які перебувають на обліку для отримання житла, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
АР Крим	77,2	77,6	77,3	76,2	75,8	-1,4	-0,4	-1,81	-0,52
Вінницька	33,2	33	31,8	31,7	28,3	-4,9	-3,4	-14,76	-10,73
Волинська	34,8	34,5	33,6	33,3	33,3	-1,5	0	-4,31	0,00
Дніпропетровська	70,6	66,5	65,7	63,1	59,7	-10,9	-3,4	-15,44	-5,39
Донецька	98,5	89,6	85,9	84,3	80,7	-17,8	-3,6	-18,07	-4,27
Житомирська	41,9	39,2	36,9	35,4	35,2	-6,7	-0,2	-15,99	-0,56
Закарпатська	11,6	11,3	10,7	9,7	9,6	-2	-0,1	-17,24	-1,03
Запорізька	58,3	56,6	53,9	52,9	49,4	-8,9	-3,5	-15,27	-6,62
Івано-Франківська	27,4	26,7	26,7	26	25,7	-1,7	-0,3	-6,20	-1,15
Київська	50,3	50,1	42,2	44,8	44,8	-5,5	0	-10,93	0,00
Кіровоградська	21,7	21,5	21,5	18,8	18,4	-3,3	-0,4	-15,21	-2,13
Луганська	44	43,8	42,9	39,8	37,5	-6,5	-2,3	-14,77	-5,78
Львівська	79,5	78,2	76,4	75,4	73,1	-6,4	-2,3	-8,05	-3,05
Миколаївська	27,6	27,2	26,6	25,9	25,5	-2,1	-0,4	-7,61	-1,54
Одеська	51,7	44,7	42,1	38,7	37,1	-14,6	-1,6	-28,24	-4,13
Полтавська	28,6	28,1	27,1	25,8	25,6	-3	-0,2	-10,49	-0,78
Рівненська	30,5	30,1	28,8	28,6	28,7	-1,8	0,1	-5,90	0,35
Сумська	64	63,1	60,5	56,9	55,8	-8,2	-1,1	-12,81	-1,93
Тернопільська	26,8	23,7	22,7	22,4	21,3	-5,5	-1,1	-20,52	-4,91
Харківська	67,6	64,7	60,3	58,6	54,4	-13,2	-4,2	-19,53	-7,17
Херсонська	23,1	22,2	22,2	21,7	21,3	-1,8	-0,4	-7,79	-1,84
Хмельницька	54,4	52,1	51,8	51,1	50,6	-3,8	-0,5	-6,99	-0,98
Черкаська	29,5	28,5	28,3	27,1	25,5	-4	-1,6	-13,56	-5,90
Чернівецька	22,1	22,5	21,7	21,2	20,2	-1,9	-1	-8,60	-4,72
Чернігівська	27,4	23,4	23	19,3	19,5	-7,9	0,2	-28,83	1,04
Київ	179	175,2	172,2	168,8	166,4	-12,6	-2,4	-7,04	-1,42
Севастополь	18,4	17,9	17,7	16,8	15,4	-3	-1,4	-16,30	-8,33

Додаток Ф

Результати аналізу кількості сімей та однаків, які отримали житло

Регіони	К-ть сімей та однаків, які отримали житло, осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
АР Крим	1435	1967	1873	748	750	-685	2	-47,74	0,27
Вінницька	1041	708	902	372	243	-798	-129	-76,66	-34,68
Волинська	1091	355	397	170	157	-934	-13	-85,61	-7,65
Дніпропетровська	1278	912	499	582	782	-496	200	-38,81	34,36
Донецька	2839	2419	2583	1781	1691	-1148	-90	-40,44	-5,05
Житомирська	338	337	875	243	319	-19	76	-5,62	31,28
Закарпатська	174	189	99	31	48	-126	17	-72,41	54,84
Запорізька	556	366	347	319	194	-362	-125	-65,11	-39,18
Івано-Франківська	278	262	387	195	220	-58	25	-20,86	12,82
Київська	329	424	295	328	250	-79	-78	-24,01	-23,78
Кіровоградська	335	344	207	171	141	-194	-30	-57,91	-17,54
Луганська	1675	1476	1612	1241	1033	-642	-208	-38,33	-16,76
Львівська	502	346	445	210	251	-251	41	-50,00	19,52
Миколаївська	660	484	369	257	514	-146	257	-22,12	100,00
Одеська	724	754	391	293	532	-192	239	-26,52	81,57
Полтавська	363	260	202	222	283	-80	61	-22,04	27,48
Рівненська	329	260	176	137	364	35	227	10,64	165,69
Сумська	428	260	189	199	273	-155	74	-36,21	37,19
Тернопільська	82	109	60	52	34	-48	-18	-58,54	-34,62
Харківська	548	689	503	532	532	-16	0	-2,92	0,00
Херсонська	232	159	149	86	91	-141	5	-60,78	5,81
Хмельницька	275	298	218	180	191	-84	11	-30,55	6,11
Черкаська	530	178	335	144	106	-424	-38	-80,00	-26,39
Чернівецька	149	118	176	111	57	-92	-54	-61,74	-48,65
Чернігівська	148	121	119	343	169	21	-174	14,19	-50,73
Київ	3786	2970	3105	2165	1469	-2317	-696	-61,20	-32,15
Севастополь	360	166	169	91	76	-284	-15	-78,89	-16,48

Додаток Х
Результати аналізу чисельності лікарів

Регіони	Чисельність лікарів, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	224942	223294	221997	224925	224876	-66	-49	-0,03	-0,02
АР Крим	10747	10632	9615	9592	10215	-532	623	-4,95	6,49
Вінницька	8380	8433	8099	8124	8091	-289	-33	-3,45	-0,41
Волинська	4047	4007	3917	3944	4004	-43	60	-1,06	1,52
Дніпропетровська	16662	16430	16596	16678	16407	-255	-271	-1,53	-1,62
Донецька	21530	21097	19742	19894	19756	-1774	-138	-8,24	-0,69
Житомирська	5252	5276	5046	4999	4972	-280	-27	-5,33	-0,54
Закарпатська	5279	5058	5116	5125	5230	-49	105	-0,93	2,05
Запорізька	8978	8771	8583	8675	8629	-349	-46	-3,89	-0,53
Івано-Франківська	6895	6998	7799	8355	8193	1298	-162	18,83	-1,94
Київська	5911	5930	6756	7115	7225	1314	110	22,23	1,55
Кіровоградська	3669	3614	3676	3655	3635	-34	-20	-0,93	-0,55
Луганська	10215	10010	10188	10167	10023	-192	-144	-1,88	-1,42
Львівська	14876	14783	14219	14791	15035	159	244	1,07	1,65
Миколаївська	4482	4277	4429	4368	4351	-131	-17	-2,92	-0,39
Одеська	11168	11180	11539	11662	11662	494	0	4,42	0,00
Полтавська	7334	7319	7141	7393	7230	-104	-163	-1,42	-2,20
Рівненська	4833	4739	4757	4860	4792	-41	-68	-0,85	-1,40
Сумська	4455	4443	4663	4609	4588	133	-21	2,99	-0,46
Тернопільська	5444	5534	5566	5626	5628	184	2	3,38	0,04
Харківська	15869	15655	15590	15802	15884	15	82	0,09	0,52
Херсонська	4027	4044	3901	3881	3879	-148	-2	-3,68	-0,05
Хмельницька	5613	5622	5551	5530	5604	-9	74	-0,16	1,34
Черкаська	5045	4995	5057	4998	4993	-52	-5	-1,03	-0,10
Чернівецька	4876	5200	5565	5741	5588	712	-153	14,60	-2,67
Чернігівська	4280	4214	4036	4107	4060	-220	-47	-5,14	-1,14
Київ	23218	23189	22886	23137	23116	-102	-21	-0,44	-0,09
Севастополь	1857	1844	1964	2097	2086	229	-11	12,33	-0,52

Додаток Ш

Результати аналізу чисельності середнього медичного персоналу, тис. осіб

Регіони	Чисельність середнього медичного персоналу, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	493232	487538	464578	466907	466816	-26416	-91	-5,36	-0,02
АР Крим	22029	21876	18990	18900	20115	-1914	1215	-8,69	6,43
Вінницька	18767	18691	17482	17526	17593	-1174	67	-6,26	0,38
Волинська	11324	11348	11065	11217	11286	-38	69	-0,34	0,62
Дніпропетровська	34583	34013	32035	32164	32205	-2378	41	-6,88	0,13
Донецька	47627	46499	42223	42383	41560	-6067	-823	-12,74	-1,94
Житомирська	15094	15004	14416	14413	14349	-745	-64	-4,94	-0,44
Закарпатська	12452	11828	11451	11439	11469	-983	30	-7,89	0,26
Запорізька	19273	18669	18073	18293	18113	-1160	-180	-6,02	-0,98
Івано-Франківська	14439	14567	14705	14990	15135	696	145	4,82	0,97
Київська	16223	15564	15708	15887	16015	-208	128	-1,28	0,81
Кіровоградська	11228	11049	10706	10631	10633	-595	2	-5,30	0,02
Луганська	24550	24529	22687	22798	22609	-1941	-189	-7,91	-0,83
Львівська	29999	30232	27753	28248	28500	-1499	252	-5,00	0,89
Миколаївська	11404	10900	10224	10186	10093	-1311	-93	-11,50	-0,91
Одеська	21789	21883	22295	22374	22437	648	63	2,97	0,28
Полтавська	16576	16339	15279	15288	15164	-1412	-124	-8,52	-0,81
Рівненська	14127	14075	13387	13448	13323	-804	-125	-5,69	-0,93
Сумська	12921	12895	12783	12789	12720	-201	-69	-1,56	-0,54
Тернопільська	12230	12009	12062	12126	12144	-86	18	-0,70	0,15
Харківська	28467	28038	26556	26764	26402	-2065	-362	-7,25	-1,35
Херсонська	11164	11230	10344	10418	10382	-782	-36	-7,00	-0,35
Хмельницька	14132	13977	14026	13996	14188	56	192	0,40	1,37
Черкаська	14323	14241	13715	13681	13522	-801	-159	-5,59	-1,16
Чернівецька	9182	9345	9203	9429	9502	320	73	3,49	0,77
Чернігівська	13027	12841	12481	12407	12293	-734	-114	-5,63	-0,92
Київ	35582	32400	31326	31385	31295	-4287	-90	-12,05	-0,29
Севастополь	3720	3496	3603	3727	3769	49	42	1,32	1,13

Додаток Щ
Результати аналізу кількості лікарняних ліжок

Регіони	Кількість лікарняних ліжок, тис. од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	444325	439549	437281	431381	428675	-15650	-2706	-3,52	-0,63
АР Крим	17687	17600	17556	17364	17198	-489	-166	-2,76	-0,96
Вінницька	15585	15530	14733	14399	14344	-1241	-55	-7,96	-0,38
Волинська	8558	8558	8648	8648	8618	60	-30	0,70	-0,35
Дніпропетровська	37349	36749	36330	35810	35336	-2013	-474	-5,39	-1,32
Донецька	41652	41489	39408	38654	38509	-3143	-145	-7,55	-0,38
Житомирська	10550	10435	10405	10285	10191	-359	-94	-3,40	-0,91
Закарпатська	10169	10133	10176	10145	10047	-122	-98	-1,20	-0,97
Запорізька	18771	17686	17705	16814	16715	-2056	-99	-10,95	-0,59
Івано-Франківська	12614	12630	12671	12585	12481	-133	-104	-1,05	-0,83
Київська	14175	15356	15100	15091	15037	862	-54	6,08	-0,36
Кіровоградська	10305	10245	10217	9844	9787	-518	-57	-5,03	-0,58
Луганська	25457	25210	24563	24469	24070	-1387	-399	-5,45	-1,63
Львівська	24806	24386	25116	24825	24744	-62	-81	-0,25	-0,33
Миколаївська	10671	10381	10360	10183	10164	-507	-19	-4,75	-0,19
Одеська	21778	21996	22682	22447	22385	607	-62	2,79	-0,28
Полтавська	13727	13624	13719	13543	13406	-321	-137	-2,34	-1,01
Рівненська	10804	10489	10523	10520	10517	-287	-3	-2,66	-0,03
Сумська	11449	11397	11284	11254	11207	-242	-47	-2,11	-0,42
Тернопільська	10116	10101	10098	9860	9851	-265	-9	-2,62	-0,09
Харківська	27696	27457	26198	25216	25201	-2495	-15	-9,01	-0,06
Херсонська	11661	11461	11170	11185	11104	-557	-81	-4,78	-0,72
Хмельницька	12375	12166	12416	12330	12288	-87	-42	-0,70	-0,34
Черкаська	11937	11874	11717	11576	11448	-489	-128	-4,10	-1,11
Чернівецька	8285	8261	8432	8382	8070	-215	-312	-2,60	-3,72
Чернігівська	12956	12869	13095	12641	12586	-370	-55	-2,86	-0,44
Київ	30209	28483	29949	29932	29996	-213	64	-0,71	0,21
Севастополь	2983	2983	3010	3379	3375	392	-4	13,14	-0,12

Додаток Ю
Результати аналізу динаміки захворюваності населення

Регіони	Кількість захворювань, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	32240	32807	32467	33032	33080	840	48	2,61	0,15
АР Крим	1077,3	1102,4	1055,9	1056,6	1074,7	-2,6	18,1	-0,24	1,71
Вінницька	1420,9	1430,1	1410,8	1408,3	1412,6	-8,3	4,3	-0,58	0,31
Волинська	778	785,4	782,4	812	793,9	15,9	-18,1	2,04	-2,23
Дніпропетровська	2729,7	2780,5	2794,7	2882,4	2888,3	158,6	5,9	5,81	0,20
Донецька	2836,1	2873,9	2803,3	2731,4	2848	11,9	116,6	0,42	4,27
Житомирська	828,7	836,6	826	864,5	874,8	46,1	10,3	5,56	1,19
Закарпатська	809,6	831	837,4	841,7	817,5	7,9	-24,2	0,98	-2,88
Запорізька	1050,2	1086,7	1043,1	1049	1070,2	20	21,2	1,90	2,02
Івано-Франківська	1185,8	1167,9	1164,8	1261,3	1215,7	29,9	-45,6	2,52	-3,62
Київська	1244,7	1260,6	1253,6	1278,2	1291,9	47,2	13,7	3,79	1,07
Кіровоградська	582,1	604,3	588,1	600,7	632,1	50	31,4	8,59	5,23
Луганська	1310,6	1366	1323,7	1300,2	1331,5	20,9	31,3	1,59	2,41
Львівська	2083	2172	2113	2188	2130	47	-58	2,26	-2,65
Миколаївська	695,1	711,9	740,4	756,2	755,5	60,4	-0,7	8,69	-0,09
Одеська	1634,1	1655,5	1674	1721,5	1728,3	94,2	6,8	5,76	0,40
Полтавська	878,4	933,3	922,4	885,6	913,2	34,8	27,6	3,96	3,12
Рівненська	905,7	912,4	893	909,7	909,3	3,6	-0,4	0,40	-0,04
Сумська	603	607,9	586,6	596	602,1	-0,9	6,1	-0,15	1,02
Тернопільська	709,4	726,4	752,8	767,4	760,5	51,1	-6,9	7,20	-0,90
Харківська	2216,3	2172,4	2167,4	2153,4	2153,7	-62,6	0,3	-2,82	0,01
Херсонська	696,8	687,5	686,9	693,7	693,9	-2,9	0,2	-0,42	0,03
Хмельницька	883,3	901,6	881,2	899,4	883,1	-0,2	-16,3	-0,02	-1,81
Черкаська	1021,5	1038,7	1024,1	1070,6	1028,4	6,9	-42,2	0,68	-3,94
Чернівецька	625	659	633	672	644	19	-28	3,04	-4,17
Чернігівська	844,9	809,7	776,3	798,8	801,6	-43,3	2,8	-5,12	0,35
Київ	2505,9	2552,1	2546,2	2633,1	2624,9	119	-8,2	4,75	-0,31
Севастополь	215,8	224,7	216,6	228	227,9	12,1	-0,1	5,61	-0,04

Додаток Я
Результати аналізу кількості загальноосвітніх закладів

Регіони	Кількість загальноосвітніх начальних закладів, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010 /2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	21589	21417	21214	20969	20576	-1013	-393	-4,69	-1,87
АР Крим	632	629	626	621	615	-17	-6	-2,69	-0,97
Вінницька	1040	1035	1025	1012	994	-46	-18	-4,42	-1,78
Волинська	816	806	802	794	791	-25	-3	-3,06	-0,38
Дніпропетровська	1094	1086	1074	1056	1054	-40	-2	-3,66	-0,19
Донецька	1235	1226	1210	1194	1174	-61	-20	-4,94	-1,68
Житомирська	903	891	874	864	860	-43	-4	-4,76	-0,46
Закарпатська	716	712	714	711	708	-8	-3	-1,12	-0,42
Запорізька	677	673	668	651	647	-30	-4	-4,43	-0,61
Івано-Франківська	772	772	770	763	761	-11	-2	-1,42	-0,26
Київська	809	806	800	792	784	-25	-8	-3,09	-1,01
Кіровоградська	617	605	603	596	582	-35	-14	-5,67	-2,35
Луганська	793	780	764	749	742	-51	-7	-6,43	-0,93
Львівська	1487	1482	1480	1469	1454	-33	-15	-2,22	-1,02
Миколаївська	651	642	634	623	600	-51	-23	-7,83	-3,69
Одеська	975	972	969	969	967	-8	-2	-0,82	-0,21
Полтавська	870	853	834	820	801	-69	-19	-7,93	-2,32
Рівненська	750	752	729	724	711	-39	-13	-5,2	-1,80
Сумська	658	655	646	622	608	-50	-14	-7,60	-2,25
Тернопільська	920	909	904	903	895	-25	-8	-2,72	-0,89
Харківська	984	974	966	949	919	-65	-30	-6,61	-3,16
Херсонська	575	574	570	568	517	-58	-51	-10,09	-8,98
Хмельницька	1075	1063	1054	1033	960	-115	-73	-10,70	-7,07
Черкаська	699	701	699	699	688	-11	-11	-1,57	-1,57
Чернівецька	454	452	455	451	450	-4	-1	-0,88	-0,22
Чернігівська	778	758	735	719	689	-89	-30	-11,44	-4,17
Київ	534	534	535	534	531	-3	-3	-0,56	-0,56
Севастополь	75	74	74	74	74	-1	0	-1,33	0,00

Додаток АА
Результати аналізу кількості професійно-технічних закладів

Регіони	Кількість професійно-технічних закладів, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	1021	1022	1018	975	976	-45	1	-4,41	0,10
АР Крим	29	29	29	30	30	1	0	3,45	0,00
Вінницька	38	38	38	36	36	-2	0	-5,26	0,00
Волинська	22	20	20	20	20	-2	0	-9,09	0,00
Дніпропетровська	67	68	66	64	64	-3	0	-4,48	0,00
Донецька	120	120	119	113	112	-8	-1	-6,67	-0,88
Житомирська	29	29	29	29	29	0	0	0,00	0,00
Закарпатська	20	20	20	18	18	-2	0	-10,00	0,00
Запорізька	44	44	44	43	46	2	3	4,55	6,98
Івано-Франківська	21	22	22	22	22	1	0	4,76	0,00
Київська	27	27	27	27	26	-1	-1	-3,70	-3,70
Кіровоградська	27	27	27	26	26	-1	0	-3,70	0,00
Луганська	80	81	81	78	78	-2	0	-2,50	0,00
Львівська	62	62	62	62	62	0	0	0,00	0,00
Миколаївська	32	32	32	32	32	0	0	0,00	0,00
Одеська	47	46	46	42	42	-5	0	-10,64	0,00
Полтавська	44	44	44	43	43	-1	0	-2,27	0,00
Рівненська	24	24	24	24	24	0	0	0,00	0,00
Сумська	34	35	36	33	33	-1	0	-2,94	0,00
Тернопільська	24	24	24	23	24	0	1	0,00	4,35
Харківська	58	58	57	54	54	-4	0	-6,90	0,00
Херсонська	29	29	28	26	26	-3	0	-10,34	0,00
Хмельницька	39	40	40	34	34	-5	0	-12,82	0,00
Черкаська	28	28	28	23	23	-5	0	-17,86	0,00
Чернівецька	16	16	16	16	16	0	0	0,00	0,00
Чернігівська	23	22	22	21	21	-2	0	-8,70	0,00
Київ	31	31	31	30	29	-2	-1	-6,45	-3,33
Севастополь	6	6	6	6	6	0	0	0,00	0,00

Додаток АБ

Результати аналізу кількості вищих навчальних закладів, од.

Регіони	Кількість вищих навчальних закладів, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	951	920	904	881	861	-90	-20	-9,46	-2,27
АР Крим	35	35	34	33	32	-3	-1	-8,57	-3,03
Вінницька	25	24	24	23	22	-3	-1	-12,00	-4,35
Волинська	18	17	17	16	15	-3	-1	-16,67	-6,25
Дніпропетровська	57	60	59	59	59	2	0	3,51	0,00
Донецька	90	90	89	87	84	-6	-3	-6,67	-3,45
Житомирська	25	25	23	22	22	-3	0	-12,00	0,00
Закарпатська	19	20	20	18	17	-2	-1	-10,53	-5,56
Запорізька	35	35	37	31	29	-6	-2	-17,14	-6,45
Івано-Франківська	31	30	29	29	27	-4	-2	-12,90	-6,90
Київська	25	25	24	24	24	-1	0	-4,00	0,00
Кіровоградська	23	21	22	22	22	-1	0	-4,35	0,00
Луганська	42	38	38	39	38	-4	-1	-9,52	-2,56
Львівська	61	56	53	53	49	-12	-4	-19,67	-7,55
Миколаївська	17	17	17	16	16	-1	0	-5,88	0,00
Одеська	45	43	42	41	41	-4	0	-8,89	0,00
Рівненська	17	17	17	17	17	0	0	0,00	0,00
Сумська	17	15	15	15	15	-2	0	-11,76	0,00
Тернопільська	23	22	20	20	19	-4	-1	-17,39	-5,00
Харківська	75	75	74	73	70	-5	-3	-6,67	-4,11
Херсонська	21	22	22	21	21	0	0	0,00	0,00
Хмельницька	25	25	21	20	20	-5	0	-20,00	0,00
Черкаська	27	19	18	18	18	-9	0	-33,33	0,00
Чернівецька	20	19	17	17	17	-3	0	-15,00	0,00
Чернігівська	26	23	22	22	22	-4	0	-15,38	0,00
Київ	116	113	118	113	113	-3	0	-2,59	0,00
Севастополь	10	9	9	9	9	-1	0	-10,00	0,00

Додаток АВ

Результати аналізу чисельності учнів загальноосвітніх закладів

Регіони	Чисельність учнів загальноосвітніх закладів, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	5399	5120	4857	4617	4495	-904	-122	-16,74	-2,64
АР Крим	223	210	198	188	185	-38	-3	-17,04	-1,60
Вінницька	205	195	184	174	169	-36	-5	-17,56	-2,87
Волинська	147	142	137	132	130	-17	-2	-11,56	-1,52
Дніпропетровська	378	355	336	319	311	-67	-8	-17,72	-2,51
Донецька	432	405	382	360	355	-77	-5	-17,82	-1,39
Житомирська	173	165	157	149	143	-30	-6	-17,34	-4,03
Закарпатська	182	176	170	164	160	-22	-4	-12,09	-2,44
Запорізька	203	192	181	172	166	-37	-6	-18,23	-3,49
Івано-Франківська	191	184	175	167	162	-29	-5	-15,18	-2,99
Київська	214	204	192	183	180	-34	-3	-15,89	-1,64
Кіровоградська	125	118	111	104	101	-24	-3	-19,20	-2,88
Луганська	234	216	203	191	186	-48	-5	-20,51	-2,62
Львівська	328	314	297	284	275	-53	-9	-16,16	-3,17
Миколаївська	147	139	132	124	120	-27	-4	-18,37	-3,23
Одеська	283	271	258	248	243	-40	-5	-14,13	-2,02
Полтавська	178	168	158	148	143	-35	-5	-19,66	-3,38
Рівненська	171	166	161	155	151	-20	-4	-11,70	-2,58
Сумська	130	122	114	108	104	-26	-4	-20,00	-3,70
Тернопільська	145	138	133	127	122	-23	-5	-15,86	-3,94
Харківська	285	269	255	241	234	-51	-7	-17,89	-2,90
Херсонська	143	135	127	120	116	-27	-4	-18,88	-3,33
Хмельницька	177	168	160	152	145	-32	-7	-18,08	-4,61
Черкаська	158	149	140	131	126	-32	-5	-20,25	-3,82
Чернівецька	121	116	111	106	104	-17	-2	-14,05	-1,89
Чернігівська	129	121	114	108	103	-26	-5	-20,16	-4,63
Київ	327	261	230	225	230	-97	5	-29,66	2,22
Севастополь	36	33	32	31	31	-5	0	-13,89	0,00

Додаток АД

Результати аналізу чисельності учнів професійно-технічних закладів

Регіони	Чисельність учнів професійно-технічних закладів, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	473,8	454,4	443,6	424,3	433,5	-40,3	9,2	-8,51	2,17
АР Крим	16,1	14,7	14,4	14,2	14,2	-1,9	0	-11,80	0,00
Вінницька	20,5	20	19,9	18,6	18,6	-1,9	0	-9,27	0,00
Волинська	11,3	11	10,4	10,1	9,9	-1,4	-0,2	-12,39	-1,98
Дніпропетровська	36,7	34,4	33,5	31,2	31,4	-5,3	0,2	-14,44	0,64
Донецька	53,1	49,8	47,5	41,4	42	-11,1	0,6	-20,90	1,45
Житомирська	11,9	11,4	11,3	11,3	11,3	-0,6	0	-5,04	0,00
Закарпатська	9,5	9,2	9,3	9,1	9,3	-0,2	0,2	-2,11	2,20
Запорізька	22,4	20,4	19,8	18,6	19	-3,4	0,4	-15,18	2,15
Івано-Франківська	12,2	12,3	12,3	12,4	12,8	0,6	0,4	4,92	3,23
Київська	13,3	12,5	11,9	11	11,5	-1,8	0,5	-13,53	4,55
Кіровоградська	10,6	10,4	10,4	9,4	9,6	-1	0,2	-9,43	2,13
Луганська	34,4	32,5	30,7	29,5	28,8	-5,6	-0,7	-16,28	-2,37
Львівська	32,4	32,1	31,9	31,8	33,9	1,5	2,1	4,63	6,60
Миколаївська	15,1	14,9	14,1	13,9	14,5	-0,6	0,6	-3,97	4,32
Одеська	18,6	18,2	17,8	17,7	18,6	0	0,9	0,00	5,08
Полтавська	17	15,9	15,1	14,7	14,8	-2,2	0,1	-12,94	0,68
Рівненська	11,6	11,6	12	12,8	13,3	1,7	0,5	14,66	3,91
Сумська	130	122,1	114,3	107,9	104,2	-25,8	-3,7	-19,85	-3,43
Тернопільська	12,8	12,7	12,9	12,9	12,9	0,1	0	0,78	0,00
Харківська	20,9	19,6	18,8	18,8	18,6	-2,3	-0,2	-11,00	-1,06
Херсонська	12,1	11,7	11,1	10,5	10,5	-1,6	0	-13,22	0,00
Хмельницька	15,2	14,7	15	15,1	15,4	0,2	0,3	1,32	1,99
Черкаська	10,4	10	10	9,7	10,4	0	0,7	0,00	7,22
Чернівецька	7,7	7,7	8	7,6	8,1	0,4	0,5	5,19	6,58
Чернігівська	8,8	8,3	8,2	7,8	8,1	-0,7	0,3	-7,95	3,85
Київ	21,1	20,3	19,4	18,3	20	-1,1	1,7	-5,21	9,29
Севастополь	3,4	3	3	2,8	2,9	-0,5	0,1	-14,71	3,57

Додаток АЕ

Результати аналізу чисельності студентів вищих навчальних закладів

Регіони	Чисельність студентів вищих навчальних закладів, тис. осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	2709,1	2786,6	2813,8	2763,8	2599,4	-109,7	-164,4	-4,05	-5,95
АР Крим	64,5	70,1	71	67,6	60,4	-4,1	-7,2	-6,36	-10,65
Вінницька	57,6	58	59	55,7	51,5	-6,1	-4,2	-10,59	-7,54
Волинська	34,8	35,5	37	36	34,7	-0,1	-1,3	-0,29	-3,61
Дніпропетровська	188,9	192,6	193,3	188,8	176,8	-12,1	-12	-6,41	-6,36
Донецька	217,1	217,6	214,5	202,6	181,3	-35,8	-21,3	-16,49	-10,51
Житомирська	51,2	51,8	49,9	47,3	45,1	-6,1	-2,2	-11,91	-4,65
Закарпатська	27,1	28,4	29	27,9	28,5	1,4	0,6	5,17	2,15
Запорізька	102,3	103,7	113,8	111,7	107,3	5	-4,4	4,89	-3,94
Івано-Франківська	60,5	62	61,2	61,1	56,3	-4,2	-4,8	-6,94	-7,86
Київська	40,2	40,7	41,3	41,5	39,4	-0,8	-2,1	-1,99	-5,06
Кіровоградська	33,1	32,8	33	32,2	29,8	-3,3	-2,4	-9,97	-7,45
Луганська	114,5	121,1	119	116,9	109,2	-5,3	-7,7	-4,63	-6,59
Львівська	158,6	164,5	165,6	167,6	162,6	4	-5	2,52	-2,98
Миколаївська	57,2	60	60,9	58,2	55,8	-1,4	-2,4	-2,45	-4,12
Одеська	144,3	147,1	150	150,7	142,9	-1,4	-7,8	-0,97	-5,18
Полтавська	73,1	76,9	75,4	73,7	68,4	-4,7	-5,3	-6,43	-7,19
Рівненська	53,9	56	57,7	56,3	52,8	-1,1	-3,5	-2,04	-6,22
Сумська	65,9	65,7	61,9	59,2	54,5	-11,4	-4,7	-17,30	-7,94
Тернопільська	66,9	64,1	62,5	63,2	58,6	-8,3	-4,6	-12,41	-7,28
Харківська	286,2	287,5	291,6	283,4	267,5	-18,7	-15,9	-6,53	-5,61
Херсонська	44,7	45	43,2	41,8	39,4	-5,3	-2,4	-11,86	-5,74
Хмельницька	50,3	52,5	55,2	54,8	52,3	2	-2,5	3,98	-4,56
Черкаська	57,1	58,1	59,5	57,9	54,5	-2,6	-3,4	-4,55	-5,87
Чернівецька	39,4	39,6	38,4	38,9	37,9	-1,5	-1	-3,81	-2,57
Чернігівська	42,1	40,6	37,9	36	33,9	-8,2	-2,1	-19,48	-5,83
Київ	570,8	610,1	627,6	627,2	590,6	19,8	-36,6	3,47	-5,84
Севастополь	20,4	19,7	19,7	19,9	18,9	-1,5	-1	-7,35	-5,03

Додаток АЖ

Результати аналізу кількості випадків захворювань, пов'язаних з вживанням наркотичних засобів

Регіони	Кількість захворювань, пов'язаних із вживанням наркотичних засобів, од.				Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
					2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	6355	5771	6290	6251	-104	-39	-1,64	-0,62
АР Крим	214	136	277	318	104	41	48,60	14,80
Вінницька	123	140	151	131	8	-20	6,50	-13,25
Волинська	115	39	34	52	-63	18	-54,78	52,94
Дніпропетровська	803	655	601	554	-249	-47	-31,01	-7,82
Донецька	769	792	740	944	175	204	22,76	27,57
Житомирська	205	114	147	106	-99	-41	-48,29	-27,89
Закарпатська	18	16	29	20	2	-9	11,11	-31,03
Запорізька	437	487	383	408	-29	25	-6,64	6,53
Івано-Франківська	50	61	63	62	12	-1	24,00	-1,59
Київська	147	166	185	149	2	-36	1,36	-19,46
Кіровоградська	273	208	223	200	-73	-23	-26,74	-10,31
Луганська	540	508	760	744	204	-16	37,78	-2,11
Львівська	111	117	156	190	79	34	71,17	21,79
Миколаївська	157	124	136	107	-50	-29	-31,85	-21,32
Одеська	535	517	484	503	-32	19	-5,98	3,93
Полтавська	121	114	180	199	78	19	64,46	10,56
Рівненська	103	79	91	104	1	13	0,97	14,29
Сумська	135	140	150	126	-9	-24	-6,67	-16,00
Тернопільська	82	54	61	45	-37	-16	-45,12	-26,23
Харківська	193	248	319	321	128	2	66,32	0,63
Херсонська	157	144	185	161	4	-24	2,55	-12,97
Хмельницька	156	100	102	107	-49	5	-31,41	4,90
Черкаська	138	126	145	173	35	28	25,36	19,31
Чернівецька	25	28	76	44	19	-32	76,00	-42,11
Чернігівська	145	94	141	110	-35	-31	-24,14	-21,99
Київ	493	452	283	255	-238	-28	-48,28	-9,89
Севастополь	110	112	188	118	8	-70	7,27	-37,23

Додаток АІ
Результати аналізу кількості випадків захворювань, пов'язаних з
вживанням алкогольних речовин

Регіони	Кількість захворювань, пов'язаних із вживанням алкогольних речовин, од.				Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
					2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	53910	59014	48328	42733	-11177	-5595	-20,73	-11,58
АР Крим	2126	2191	1636	1456	-670	-180	-31,51	-11,00
Вінницька	1879	2171	1788	1629	-250	-159	-13,30	-8,89
Волинська	1276	1432	1067	1052	-224	-15	-17,55	-1,41
Дніпропетровська	3999	4295	3596	3477	-522	-119	-13,05	-3,31
Донецька	4333	5630	4205	3546	-787	-659	-18,16	-15,67
Житомирська	2220	2275	1648	1411	-809	-237	-36,44	-14,38
Закарпатська	1758	1794	1411	1395	-363	-16	-20,65	-1,13
Запорізька	1821	1939	1621	1320	-501	-301	-27,51	-18,57
Івано-Франківська	1852	2100	1742	1610	-242	-132	-13,07	-7,58
Київська	4061	3806	3534	3240	-821	-294	-20,22	-8,32
Кіровоградська	1114	1150	917	745	-369	-172	-33,12	-18,76
Луганська	3327	3790	3164	2504	-823	-660	-24,74	-20,86
Львівська	2570	2988	2370	2402	-168	32	-6,54	1,35
Миколаївська	1266	1451	1407	1381	115	-26	9,08	-1,85
Одеська	2676	2643	2280	1878	-798	-402	-29,82	-17,63
Полтавська	1645	1813	1363	1299	-346	-64	-21,03	-4,70
Рівненська	1679	1692	1496	1411	-268	-85	-15,96	-5,68
Сумська	821	843	1069	1128	307	59	37,39	5,52
Тернопільська	1528	1719	1426	1273	-255	-153	-16,69	-10,73
Харківська	2234	2151	1760	1456	-778	-304	-34,83	-17,27
Херсонська	1208	1492	1150	987	-221	-163	-18,29	-14,17
Хмельницька	2278	2477	2130	1598	-680	-532	-29,85	-24,98
Черкаська	1583	1748	1358	1050	-533	-308	-33,67	-22,68
Чернівецька	1111	1165	1059	701	-410	-358	-36,90	-33,81
Чернігівська	1601	1751	1334	1134	-467	-200	-29,17	-14,99
Київ	1271	1627	962	911	-360	-51	-28,32	-5,30
Севастополь	673	881	835	739	66	-96	9,81	-11,50

Додаток АК
Результати аналізу кількості вчинених злочинів, од.

Регіони	Кількість злочинів, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	420900	401293	384424	434678	500902	80002	66224	19,01	15,24
АР Крим	18629	20649	19729	22817	33333	14704	10516	78,93	46,09
Вінницька	11146	10352	10291	10630	12746	1600	2116	14,35	19,91
Волинська	8040	8176	7288	7746	8262	222	516	2,76	6,66
Дніпропетровська	37549	35393	32593	40499	49145	11596	8646	30,88	21,35
Донецька	51591	48882	46357	52867	62069	10478	9202	20,31	17,41
Житомирська	8516	7723	7769	8749	10074	1558	1325	18,29	15,14
Закарпатська	5426	5135	5024	5618	6724	1298	1106	23,92	19,69
Запорізька	25419	27140	24213	24816	27625	2206	2809	8,68	11,32
Івано-Франківська	6210	5603	5247	5469	5693	-517	224	-8,33	4,10
Київська	12135	11904	11639	13727	16432	4297	2705	35,41	19,71
Кіровоградська	7635	6996	7237	9671	11864	4229	2193	55,39	22,68
Луганська	29287	27691	26166	29204	31677	2390	2473	8,16	8,47
Львівська	16625	15121	13480	13765	17138	513	3373	3,09	24,50
Миколаївська	12392	11126	11008	11573	12564	172	991	1,39	8,56
Одеська	20937	19773	19777	21028	24623	3686	3595	17,61	17,10
Полтавська	15021	14488	12742	13601	16239	1218	2638	8,11	19,40
Рівненська	6191	5788	5789	6963	7386	1195	423	19,30	6,07
Сумська	9475	8937	8213	9674	10599	1124	925	11,86	9,56
Тернопільська	5264	4803	4626	5156	5311	47	155	0,89	3,01
Харківська	26217	25197	24197	25557	28126	1909	2569	7,28	10,05
Херсонська	10426	9882	9838	10644	12240	1814	1596	17,40	14,99
Хмельницька	9429	8372	8094	9127	10790	1361	1663	14,43	18,22
Черкаська	8536	7827	7690	9131	9606	1070	475	12,54	5,20
Чернівецька	5056	4918	5016	5818	6599	1543	781	30,52	13,42
Чернігівська	7891	7269	7026	8780	9503	1612	723	20,43	8,23
Київ	28302	24931	25586	34944	35946	7644	1002	27,01	2,87
Севастополь	4639	4317	4711	5157	5490	851	333	18,34	6,46

Додаток АЛ
Результати аналізу кількості випадків заражень ВІЛ-інфекцією серед населення

Регіони	Кількість заражень ВІЛ-інфекцією, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	16094	17685	18973	19860	20521	4427	661	27,51	3,33
АР Крим	805	960	1005	1118	1086	281	-32	34,91	-2,86
Вінницька	325	339	314	323	359	34	36	10,46	11,15
Волинська	173	210	244	262	214	41	-48	23,70	-18,32
Дніпропетровська	2465	2670	3085	3626	3259	794	-367	32,21	-10,12
Донецька	3608	3773	3992	4061	4031	423	-30	11,72	-0,74
Житомирська	247	266	340	345	463	216	118	87,45	34,20
Закарпатська	22	43	42	50	62	40	12	181,82	24,00
Запорізька	435	454	527	501	558	123	57	28,28	11,38
Івано-Франківська	71	97	166	117	170	99	53	139,44	45,30
Київська	497	633	700	730	753	256	23	51,51	3,15
Кіровоградська	228	269	239	254	302	74	48	32,46	18,90
Луганська	475	548	678	610	746	271	136	57,05	22,30
Львівська	242	255	315	462	479	237	17	97,93	3,68
Миколаївська	1049	1167	1189	1130	1107	58	-23	5,53	-2,04
Одеська	1470	1704	1555	1568	2143	673	575	45,78	36,67
Полтавська	297	390	378	409	413	116	4	39,06	0,98
Рівненська	105	158	216	240	244	139	4	132,38	1,67
Сумська	145	179	185	214	217	72	3	49,66	1,40
Тернопільська	115	124	129	105	105	-10	0	-8,70	0,00
Харківська	440	453	517	557	527	87	-30	19,77	-5,39
Херсонська	496	550	589	591	560	64	-31	12,90	-5,25
Хмельницька	295	238	201	263	297	2	34	0,68	12,93
Черкаська	331	376	358	391	471	140	80	42,30	20,46
Чернівецька	46	67	90	99	102	56	3	121,74	3,03
Чернігівська	297	349	439	483	507	210	24	70,71	4,97
Київ	1146	1184	1258	1096	1088	-58	-8	-5,06	-0,73
Севастополь	269	229	222	255	258	-11	3	-4,09	1,18

Додаток АМ

Результати аналізу кількості потерпілих від виробничого травматизму

Регіони	Кількість потерпілих від виробничого травматизму, осіб					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	19741	18778	16491	12760	12234	-7507	-526	-38,03	-4,12
АР Крим	453	456	390	299	259	-194	-40	-42,83	-13,38
Вінницька	479	417	374	310	271	-208	-39	-43,42	-12,58
Волинська	488	469	375	298	247	-241	-51	-49,39	-17,11
Дніпропетровська	1871	1655	1355	1022	950	-921	-72	-49,23	-7,05
Донецька	5968	6153	5264	4508	4346	-1622	-162	-27,18	-3,59
Житомирська	362	368	322	215	240	-122	25	-33,70	11,63
Закарпатська	90	96	72	69	57	-33	-12	-36,67	-17,39
Запорізька	739	710	691	399	407	-332	8	-44,93	2,01
Івано-Франківська	246	198	218	96	100	-146	4	-59,35	4,17
Київська	439	359	317	201	231	-208	30	-47,38	14,93
Кіровоградська	353	308	246	220	196	-157	-24	-44,48	-10,91
Луганська	2694	2407	2280	1787	1738	-956	-49	-35,49	-2,74
Львівська	590	580	511	395	400	-190	5	-32,20	1,27
Миколаївська	258	235	188	149	141	-117	-8	-45,35	-5,37
Одеська	430	348	331	252	231	-199	-21	-46,28	-8,33
Полтавська	423	401	405	262	287	-136	25	-32,15	9,54
Рівненська	231	205	158	156	138	-93	-18	-40,26	-11,54
Сумська	571	525	514	302	233	-338	-69	-59,19	-22,85
Тернопільська	155	132	112	80	75	-80	-5	-51,61	-6,25
Харківська	756	683	567	413	424	-332	11	-43,92	2,66
Херсонська	200	213	184	134	129	-71	-5	-35,50	-3,73
Хмельницька	319	317	294	224	175	-144	-49	-45,14	-21,88
Черкаська	301	286	235	167	185	-116	18	-38,54	10,78
Чернівецька	111	110	109	70	64	-47	-6	-42,34	-8,57
Чернігівська	302	286	190	145	144	-158	-1	-52,32	-0,69
Київ	818	755	726	538	513	-305	-25	-37,29	-4,65
Севастополь	94	106	63	49	53	-41	4	-43,62	8,16

Додаток АН

Результати аналізу динаміки децильного коефіцієнта доходів населення

Регіони	Децильний коефіцієнт					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
АР Крим	3,5	3,9	3,2	2,9	3,2	-0,3	0,3	-8,57	10,34
Вінницька	3,8	3,9	3,8	3,2	3,3	-0,5	0,1	-13,16	3,12
Волинська	3,3	3,4	3,1	3	2,9	-0,4	-0,1	-12,12	-3,33
Дніпропетровська	4	3,7	3,9	3,8	3,5	-0,5	-0,3	-12,50	-7,89
Донецька	3,6	3,4	3,8	3,5	3,1	-0,5	-0,4	-13,89	-11,43
Житомирська	4,2	4	4	3,9	4,3	0,1	0,4	2,38	10,26
Закарпатська	2,8	3,1	3	2,8	2,8	0	0	0,00	0,00
Запорізька	3,4	3,1	3	2,9	3,1	-0,3	0,2	-8,82	6,90
Івано-Франківська	2,8	2,6	3,3	2,9	2,5	-0,3	-0,4	-10,71	-13,79
Київська	3,9	3,6	3,5	3,2	3,2	-0,7	-	-17,95	-
Кіровоградська	4,6	4,5	4,4	5,2	3,8	-0,8	-1,4	-17,39	-26,92
Луганська	3,5	3	3,7	3,2	3	-0,5	-0,2	-14,29	-6,25
Львівська	3,5	3,3	3,2	3,5	3,1	-0,4	-0,4	-11,43	-11,43
Миколаївська	4	3,5	3,6	3,6	2,9	-1,1	-0,7	-27,50	-19,44
Одеська	3,7	3,8	3,6	4	3,8	0,1	-0,2	2,70	-5,00
Полтавська	3,1	3,2	2,9	3,3	2,9	-0,2	-0,4	-6,45	-12,12
Рівненська	4,2	3,4	3,9	3,1	3,4	-0,8	0,3	-19,05	9,68
Сумська	3,2	2,9	3,5	3,4	3	-0,2	-0,4	-6,25	-11,76
Тернопільська	4,5	4,2	3,7	3,4	3,1	-1,4	-0,3	-31,11	-8,82
Харківська	3,5	3,4	3,1	2,8	2,7	-0,8	-0,1	-22,86	-3,57
Херсонська	4,7	3,5	4	4,1	3,5	-1,2	-0,6	-25,53	-14,63
Хмельницька	4,7	3,7	3,3	3,7	3,6	-1,1	-0,1	-23,40	-2,70
Черкаська	4,4	3,6	3,5	2,9	3,6	-0,8	0,7	-18,18	24,14
Чернівецька	3,4	3,4	3,4	3	2,7	-0,7	-0,3	-20,59	-10,00
Чернігівська	3,6	3,3	3,6	3,3	3	-0,6	-0,3	-16,67	-9,09
Київ	4,4	4,1	4,1	3,9	3,8	-0,6	-0,1	-13,64	-2,56
Севастополь	2,6	2,8	2,7	3,2	2,7	0,1	-0,5	3,85	-15,63

Додаток АП
Результати аналізу кількості місць в санаторно-оздоровчих закладах

Регіони	Кількість місць в санаторно-оздоровчих закладах, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	482167	465749	461552	453339	448558	-33609	-4781	-6,97	-1,05
АР Крим	126398	122097	121116	119556	120362	-6036	806	-4,78	0,67
Вінницька	6028	5917	5995	5808	5706	-322	-102	-5,34	-1,76
Волинська	4524	4351	4169	4062	3835	-689	-227	-15,23	-5,59
Дніпропетровська	22066	21498	21340	19858	18272	-3794	-1586	-17,19	-7,99
Донецька	50939	50145	50177	49642	48727	-2212	-915	-4,34	-1,84
Житомирська	3338	2902	2769	2603	2399	-939	-204	-28,13	-7,84
Закарпатська	6124	6372	6118	6078	6614	490	536	8,00	8,82
Запорізька	29041	29264	31070	29270	30668	1627	1398	5,60	4,78
Івано-Франківська	3639	3597	3653	3767	3798	159	31	4,37	0,82
Київська	14206	13589	13586	13325	11552	-2654	-1773	-18,68	-13,31
Кіровоградська	3100	3102	2727	2674	2640	-460	-34	-14,84	-1,27
Луганська	7747	7006	6281	6130	5863	-1884	-267	-24,32	-4,36
Львівська	24202	19020	19796	18810	18476	-5726	-334	-23,66	-1,78
Миколаївська	28545	27372	26979	27647	29065	520	1418	1,82	5,13
Одеська	54089	56137	55611	54140	52730	-1359	-1410	-2,51	-2,60
Полтавська	6564	6694	6406	6341	6274	-290	-67	-4,42	-1,06
Рівненська	3660	3289	2873	3149	2802	-858	-347	-23,44	-11,02
Сумська	3835	3699	3271	3277	3177	-658	-100	-17,16	-3,05
Тернопільська	2526	2330	2075	2175	2230	-296	55	-11,72	2,53
Харківська	13575	12188	12239	12117	11896	-1679	-221	-12,37	-1,82
Херсонська	37838	37367	36976	36346	35917	-1921	-429	-5,08	-1,18
Хмельницька	2153	2123	1943	1941	1863	-290	-78	-13,47	-4,02
Черкаська	7374	6428	6656	6486	6231	-1143	-255	-15,50	-3,93
Чернівецька	1430	1430	1330	1282	1492	62	210	4,34	16,38
Чернігівська	5587	5459	5043	5066	4596	-991	-470	-17,74	-9,28
Київ	9552	8206	7118	7442	7092	-2460	-350	-25,75	-4,70
Севастополь	4087	4167	4235	4347	4281	194	-66	4,75	-1,52

Додаток АР
Результати аналізу бібліотечного фонду

Регіони	Кількість посібників, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	324000	345000	352000	338000	326000	2000	-12000	0,62	-3,55
АР Крим	13015,1	12792,1	12671,3	12653	12485,9	-529,2	-167,1	-4,07	-1,32
Вінницька	17526,3	17370,3	17071,2	17270,3	16892,8	-633,5	-377,5	-3,61	-2,19
Волинська	7014	6940,2	6842,1	7111,8	6952,9	-61,1	-158,9	-0,87	-2,23
Дніпропетровська	19036	24918,7	24049,3	23225,1	22061,7	3025,7	-1163,4	15,89	-5,01
Донецька	22844,9	30131	29501,6	28226,1	27112,3	4267,4	-1113,8	18,68	-3,95
Житомирська	11124,2	11021,7	11363,9	10523,1	10367,9	-756,3	-155,2	-6,80	-1,47
Закарпатська	6765,8	7273,3	6589,1	6473,3	6388,8	-377	-84,5	-5,57	-1,31
Запорізька	10156,6	10200,7	10279,7	10338,4	10008,9	-147,7	-329,5	-1,45	-3,19
Івано-Франківська	9174	8964	9376	8839	9035	-139	196	-1,52	2,22
Київська	10983,3	10900,7	10883,7	10649,2	10376,5	-606,8	-272,7	-5,52	-2,56
Кіровоградська	9062,5	9016,5	8865,2	8665,8	8495,7	-566,8	-170,1	-6,25	-1,96
Луганська	11825,7	15058,3	14438	14030,3	13696,4	1870,7	-333,9	15,82	-2,38
Львівська	13764,7	12988,7	19339,4	19442,1	18901,4	5136,7	-540,7	37,32	-2,78
Миколаївська	9571,1	9732,2	9187	8982,2	8800,5	-770,6	-181,7	-8,05	-2,02
Одеська	21123,6	21147,7	21589,8	21148,3	21153,7	30,1	5,4	0,14	0,03
Полтавська	12680,8	12423,2	12279,5	12058,1	11882,3	-798,5	-175,8	-6,30	-1,46
Рівненська	12314,1	12148,1	11336,5	11537,8	13325,4	1011,3	1787,6	8,21	15,49
Сумська	9052,6	9137	8963,9	8681,9	8441,4	-611,2	-240,5	-6,75	-2,77
Тернопільська	8617,7	8211,4	8219,1	8213,9	8188,5	-429,2	-25,4	-4,98	-0,31
Харківська	28937	29188	37113	37066	20839	-8098	-16227	-27,98	-43,78
Херсонська	7324,8	7292,9	17199,5	17008,4	16642,8	9318	-365,6	127,21	-2,15
Хмельницька	12493	12164	11879	11499	11335	-1158	-164	-9,27	-1,43
Черкаська	12109,8	11878,8	11527,7	11236,4	11004,2	-1105,6	-232,2	-9,13	-2,07
Чернівецька	6387,3	6291,9	6172,6	6084,6	6048,9	-338,4	-35,7	-5,30	-0,59
Чернігівська	11054,2	10857,1	10767,5	10557,2	10377,7	-676,5	-179,5	-6,12	-1,70
Київ	10864,6	10952,1	11000,1	10893,3	10828,7	-35,9	-64,6	-0,33	-0,59
Севастополь	1989,8	1978,7	2327,9	2213	2302,1	312,3	89,1	15,70	4,03

Додаток АС
Результати аналізу кількості місць в клубних закладах

Регіони	Кількість місць у клубних закладах, од.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	4900	4800	4800	4800	4700	-200	-100	-4,08	-2,08
АР Крим	193,3	195,7	200,6	192,4	189,8	-3,5	-2,6	-1,81	-1,35
Вінницька	355,7	353,2	353,1	351,4	349,9	-5,8	-1,5	-1,63	-0,43
Волинська	149,4	150,2	148,5	148	148	-1,4	0	-0,94	0,00
Дніпропетровська	182,8	179,8	176	176,5	171,9	-10,9	-4,6	-5,96	-2,61
Донецька	228,1	226,8	223,4	221	213,9	-14,2	-7,1	-6,23	-3,21
Житомирська	252,5	250,9	250,4	249,7	247,9	-4,6	-1,8	-1,82	-0,72
Закарпатська	103	103,7	102,2	103,1	102,7	-0,3	-0,4	-0,29	-0,39
Запорізька	144,9	143	143,3	141,8	141,7	-3,2	-0,1	-2,21	-0,07
Івано-Франківська	164,4	160,9	159,6	159,4	159,7	-4,7	0,3	-2,86	0,19
Київська	209,5	209,2	206,9	205,9	205,4	-4,1	-0,5	-1,96	-0,24
Кіровоградська	194,7	188,2	180,7	178,7	176,3	-18,4	-2,4	-9,45	-1,34
Луганська	141,2	139,8	138,7	135,4	132,9	-8,3	-2,5	-5,88	-1,85
Львівська	259,2	259	259,3	258,3	258,6	-0,6	0,3	-0,23	0,12
Миколаївська	155,3	155,1	152,5	150,9	150,4	-4,9	-0,5	-3,16	-0,33
Одеська	184,2	185,7	187,3	187,9	185,8	1,6	-2,1	0,87	-1,12
Полтавська	248,9	240,1	238,3	230,5	225,5	-23,4	-5	-9,40	-2,17
Рівненська	140,8	139,8	137,5	137,5	137,1	-3,7	-0,4	-2,63	-0,29
Сумська	182,8	177,4	173,9	168,2	168,4	-14,4	0,2	-7,88	0,12
Тернопільська	193	192,6	192,9	191,8	191,4	-1,6	-0,4	-0,83	-0,21
Харківська	200,6	197,9	196,3	194	192,5	-8,1	-1,5	-4,04	-0,77
Херсонська	125,9	124,4	124,4	124	119,8	-6,1	-4,2	-4,85	-3,39
Хмельницька	317	317	314	312	312	-5	0	-1,58	0,00
Черкаська	240,1	234,9	234,6	234,9	233,5	-6,6	-1,4	-2,75	-0,60
Чернівецька	103,7	102,6	102,9	102,4	101	-2,7	-1,4	-2,60	-1,37
Чернігівська	205,5	203,7	201,7	199,6	199,1	-6,4	-0,5	-3,11	-0,25
Київ	12,6	12,6	12,6	19,9	14,1	1,5	-5,8	11,90	-29,15
Севастополь	11,1	11,1	10,1	10,1	10,1	-1	0	-9,01	0,00

Додаток АТ

Результати аналізу кількості викидів в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами

Регіони	Кількість викидів в атмосферне повітря, т.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	7027,6	7380	7210,3	6442,9	6678	-349,6	235,1	-4,97	3,65
АР Крим	123,2	148,4	155,2	137,4	141,4	18,2	4	14,77	2,91
Вінницька	211,8	236,7	218,1	194,7	185,1	-26,7	-9,6	-12,61	-4,93
Волинська	56,8	66,4	63,4	57,1	57,2	0,4	0,1	0,70	0,18
Дніпропетровська	1273,7	1324,7	1164,8	989,4	1140,5	-133,2	151,1	-10,46	15,27
Донецька	1895,2	1871,2	1767,2	1513,3	1589,9	-305,3	76,6	-16,11	5,06
Житомирська	75,8	83,7	80,5	84,1	87,5	11,7	3,4	15,44	4,04
Закарпатська	70,7	88,2	91,4	87,6	87,1	16,4	-0,5	23,20	-0,57
Запорізька	378,8	347,6	331,7	280,5	326,1	-52,7	45,6	-13,91	16,26
Івано-Франківська	318,4	325,2	298,3	271,8	224,9	-93,5	-46,9	-29,37	-17,26
Київська	201,9	251,3	289,9	266,7	269	67,1	2,3	33,23	0,86
Кіровоградська	61,9	80,3	75,1	75,8	72,2	10,3	-3,6	16,64	-4,75
Луганська	641,3	632,4	662,5	592,3	599,2	-42,1	6,9	-6,56	1,16
Львівська	206,7	253,1	266,8	253,4	246,3	39,6	-7,1	19,16	-2,80
Миколаївська	69	86,6	89,6	85,8	83,2	14,2	-2,6	20,58	-3,03
Одеська	140,2	189,3	192,2	175,1	181,2	41	6,1	29,24	3,48
Полтавська	190,4	205,7	202,2	183,5	172,7	-17,7	-10,8	-9,30	-5,89
Рівненська	59,2	66,2	61,5	52,8	56,2	-3	3,4	-5,07	6,44
Сумська	77,8	88,4	87,4	83,4	88,9	11,1	5,5	14,27	6,59
Тернопільська	53,5	66,1	64,8	61,1	63,9	10,4	2,8	19,44	4,58
Харківська	324,2	296,7	310,4	266,1	281,4	-42,8	15,3	-13,20	5,75
Херсонська	64,6	77,6	84	80,4	74,2	9,6	-6,2	14,86	-7,71
Хмельницька	57,9	87,5	92,1	81,5	83,8	25,9	2,3	44,73	2,82
Черкаська	105,3	119,3	124	133,9	138,6	33,3	4,7	31,62	3,51
Чернівецька	32,7	45,9	43,3	43	44,6	11,9	1,6	36,39	3,72
Чернігівська	85,7	90,6	98,1	93,9	96,7	11	2,8	12,84	2,98
Київ	227,1	230,5	275,2	277,9	265,3	38,2	-12,6	16,82	-4,53
Севастополь	23,8	20,4	20,6	20,4	20,9	-2,9	0,5	-12,18	2,45

Додаток АУ
Результати аналізу об'єму скидань неочищених зворотних вод у
поверхневі води

Регіони	Об'єм скидань неочищених зворотних вод, м ³					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/2006	2010/2009	2010/2006	2010/2009
Україна	3891	3854	2728	1766	1744	-2147	-22	-55,18	-1,25
АР Крим	80	69	71	68	96	16	28	20,00	41,18
Вінницька	2	4	2	2	2	0	0	0,00	0,00
Волинська	1	4	4	4	4	3	0	300,00	0,00
Дніпропетровська	660	611	613	522	504	-156	-18	-23,64	-3,45
Донецька	1374	1438	615	531	550	-824	19	-59,97	3,58
Житомирська	23	12	8	6	6	-17	0	-73,91	0,00
Закарпатська	13	12	12	11	8	-5	-3	-38,46	-27,27
Запорізька	457	482	378	83	73	-384	-10	-84,03	-12,05
Івано-Франківська	26	21	19	17	15	-11	-2	-42,31	-11,76
Київська	16	32	30	29	14	-2	-15	-12,50	-51,72
Кіровоградська	21	29	30	33	24	3	-9	14,29	-27,27
Луганська	222	204	147	100	96	-126	-4	-56,76	-4,00
Львівська	180	189	60	59	59	-121	0	-67,22	0,00
Миколаївська	29	29	28	28	29	0	1	0,00	3,57
Одеська	183	191	188	135	145	-38	10	-20,77	7,41
Полтавська	5	7	7	5	5	0	0	0,00	0,00
Рівненська	25	15	28	24	10	-15	-14	-60,00	-58,33
Сумська	10	25	23	22	20	10	-2	100,00	-9,09
Тернопільська	3	3	3	2	2	-1	0	-33,33	0
Харківська	20	19	16	14	14	-6	0	-30,00	0,00
Херсонська	3	11	2	1	2	-1	1	-33,33	100,00
Хмельницька	7	4	3	3	2	-5	-1	-71,43	-33,33
Черкаська	20	13	11	12	11	-9	-1	-45,00	-8,33
Чернівецька	7	8	11	10	7	0	-3	0,00	-30,00
Чернігівська	29	27	26	22	19	-10	-3	-34,48	-13,64
Київ	420	366	366	-	-	-	-	-	-
Севастополь	30	29	27	23	27	-3	4	-10,00	17,39

Додаток АФ
Результати аналізу кількості утворених відходів в Україні

Регіони	Кількість утворених відходів, т.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	2370,9	2585,2	2301,2	1230,3	1659,8	-711,1	429,5	-29,99	34,91
АР Крим	180,3	216,6	219	211,2	268,5	88,2	57,3	48,92	27,13
Вінницька	8,4	5,8	4,1	2,5	0,7	-7,7	-1,8	-91,67	-72,00
Волинська	0,9	1	1,2	0,8	0,7	-0,2	-0,1	-22,22	-12,50
Дніпропетровська	303,7	403,2	306,3	241,9	259,9	-43,8	18	-14,42	7,44
Донецька	700,3	807,1	642,5	188,7	221,8	-478,5	33,1	-68,33	17,54
Житомирська	5,1	5,6	4,6	4,7	5,1	0	0,4	0,00	8,51
Закарпатська	21,1	6,2	3,6	1,1	8	-13,1	6,9	-62,09	627,27
Запорізька	428,9	394,7	380,4	75,5	41,9	-387	-33,6	-90,23	-44,50
Івано-Франківська	12,4	9,8	7	4,2	3,4	-9	-0,8	-72,58	-19,05
Київська	8,8	7,4	9	3,3	7,1	-1,7	3,8	-19,32	115,15
Кіровоградська	2,7	3,1	2,7	2,8	6,2	3,5	3,4	129,63	121,43
Луганська	62,9	79,2	27,9	20,1	23,6	-39,3	3,5	-62,48	17,41
Львівська	3,7	2,9	1,4	1,5	2	-1,7	0,5	-45,95	33,33
Миколаївська	238,1	211,5	203	201	188,8	-49,3	-12,2	-20,71	-6,07
Одеська	6,2	7,2	8	5,9	7,5	1,3	1,6	20,97	27,12
Полтавська	108,7	145,6	183,3	63,9	215,6	106,9	151,7	98,34	237,40
Рівненська	5,2	3,5	1,5	1,4	3,4	-1,8	2	-34,62	142,86
Сумська	133,6	123,8	150,3	69,1	115,4	-18,2	46,3	-13,62	67,00
Тернопільська	0,3	0,3	0,3	11,1	12,3	12	1,2	4000	10,81
Харківська	81,1	91,3	83,2	75,6	153,7	72,6	78,1	89,52	103,31
Херсонська	27,6	28,6	30,3	32,9	86,1	58,5	53,2	211,96	161,70
Хмельницька	1,2	1,8	1,7	1	1,2	0	0,2	0,00	20,00
Черкаська	7,5	5,6	9,1	2,5	7,1	-0,4	4,6	-5,33	184,00
Чернівецька	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1	0	-50,00	0,00
Чернігівська	12,4	9	9	1,6	3,5	-8,9	1,9	-71,77	118,75
Київ	8,9	13,5	10,9	5,4	14	5,1	8,6	57,30	159,26
Севастополь	0,7	0,7	0,7	0,5	2,2	1,5	1,7	214,29	340,00

Додаток АХ
Результати аналізу кількості утилізованих відходів

Регіони	Кількість утилізованих відходів, т.					Відхилення			
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне		відносне	
						2010/ 2006	2010/ 2009	2010/ 2006	2010/ 2009
Україна	790	995,4	894,8	794,4	642,4	-147,6	-152	-18,68	-19,13
АР Крим	13,4	12,9	15,2	13,5	29,1	15,7	15,6	117,16	115,56
Вінницька	7,1	4,5	3	2,2	0,1	-7	-2,1	-98,59	-95,45
Волинська	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0	0	0,00	0,00
Дніпропетровська	279,6	420,6	302,4	321,9	126,6	-153	-195,3	-54,72	-60,67
Донецька	130,9	124,9	119	93,9	82	-48,9	-11,9	-37,36	-12,67
Житомирська	0,1	0,1	0,1	0,2	0,8	0,7	0,6	700,00	300,00
Закарпатська	17,3	1,6	1,1	0,7	0,2	-17,1	-0,5	-98,84	-71,43
Запорізька	14,8	19	16,7	8,2	12,1	-2,7	3,9	-18,24	47,56
Івано-Франківська	5,3	4,4	2,1	0,3	1,7	-3,6	1,4	-67,92	466,67
Київська	2,9	2,6	1,3	1,6	0,4	-2,5	-1,2	-86,21	-75,00
Кіровоградська	0,2	0,3	0,3	0,4	1,4	1,2	1	600,00	250,00
Луганська	4,7	3,2	1,7	0,9	2,5	-2,2	1,6	-46,81	177,78
Львівська	0,6	0,6	0,6	0,5	0,7	0,1	0,2	16,67	40,00
Миколаївська	213,6	253,9	196,6	241	81,2	-132,4	-159,8	-61,99	-66,31
Одеська	1,1	1	0,9	0,8	0,3	-0,8	-0,5	-72,73	-62,50
Полтавська	47,8	78,1	119,2	25,4	135,7	87,9	110,3	183,89	434,25
Рівненська	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0	0	0,00	0,00
Сумська	30,9	47	94,6	37,4	70,3	39,4	32,9	127,51	87,97
Тернопільська	0,3	0,2	0,2	11,1	12,3	12	1,2	4000	10,81
Харківська	6,5	6,5	6,3	4,6	29,8	23,3	25,2	358,46	547,83
Херсонська	6,3	5,8	6,3	27,6	52,1	45,8	24,5	726,98	88,77
Хмельницька	0,3	0,2	0,3	0,1	0,2	-0,1	0,1	-33,33	100,00
Черкаська	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0	0,00	0,00
Чернівецька	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-
Чернігівська	0,2	0,3	0,2	0,2	1	0,8	0,8	400,00	400,00
Київ	5,4	7	5,8	1,2	0,4	-5	-0,8	-92,59	-66,67
Севастополь	0,1	0,1	0,1	0,1	0,9	0,8	0,8	800,00	800,00

Додаток АШ

Результати розрахунку індексу безробіття в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень безробіття у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
Україна	6,8	6,4	6,4	8,8	8,1	0,500	0,484	0,484	0,739	0,716
АР Крим	5,1	4,6	4,7	6,8	6,2	0,667	0,674	0,660	0,956	0,935
Вінницька	6,6	6,1	6,4	10,6	10	0,515	0,508	0,484	0,613	0,580
Волинська	8,8	8,1	8,3	9,4	8,5	0,386	0,383	0,373	0,691	0,682
Дніпропетровська	5,1	5	5,1	7,8	7,1	0,667	0,620	0,608	0,833	0,817
Донецька	5,7	5,6	5,7	9,4	8,4	0,596	0,554	0,544	0,691	0,690
Житомирська	9,1	8,6	8,7	10,7	9,8	0,374	0,360	0,356	0,607	0,592
Закарпатська	7,1	6,3	6,4	9,9	8,7	0,479	0,492	0,484	0,657	0,667
Запорізька	6,4	6	6	8,1	7,5	0,531	0,517	0,517	0,802	0,773
Івано-Франківська	8,3	8	7,9	9	8,2	0,410	0,388	0,392	0,722	0,707
Київська	6,2	5,9	5,8	8,1	7,3	0,548	0,525	0,534	0,802	0,795
Кіровоградська	8,3	8,1	8	9,9	8,9	0,410	0,383	0,388	0,657	0,652
Луганська	7,2	6,6	6,6	7,7	7,2	0,472	0,470	0,470	0,844	0,806
Львівська	8,3	7,7	7,6	8,5	7,8	0,410	0,403	0,408	0,765	0,744
Миколаївська	8,9	8,5	8,3	9,3	8,4	0,382	0,365	0,373	0,699	0,690
Одеська	5,1	4,4	4,5	6,8	6,1	0,667	0,705	0,689	0,956	0,951
Полтавська	7	6,6	6,5	10,2	9,7	0,486	0,470	0,477	0,637	0,598
Рівненська	9,3	9	8,8	12,7	11,4	0,366	0,344	0,352	0,512	0,509
Сумська	7,8	7,5	7,4	11,1	10,6	0,436	0,413	0,419	0,586	0,547
Тернопільська	9,2	8,6	8,8	11,3	10,5	0,370	0,360	0,352	0,575	0,552
Харківська	6,1	5,4	5,3	7,7	7,2	0,557	0,574	0,585	0,844	0,806
Херсонська	8,8	8,3	8,3	9,5	8,6	0,386	0,373	0,373	0,684	0,674
Хмельницька	8,6	8,1	8	9,5	8,6	0,395	0,383	0,388	0,684	0,674
Черкаська	8,9	8,3	8,2	10,8	9,9	0,382	0,373	0,378	0,602	0,586
Чернівецька	9,3	8,6	8,4	9,4	8,5	0,366	0,360	0,369	0,691	0,682
Чернігівська	8,3	7,7	7,6	11,1	10,5	0,410	0,403	0,408	0,586	0,552
Київ	3,5	3,1	3,1	6,5	5,8	0,971	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	3,4	3,3	3,7	6,7	6	1,000	0,939	0,838	0,970	0,967

Додаток АЩ

Результати розрахунку індексу навантаження на одне робоче місце в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень навантаження на робоче місце у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	7	6	8	7	7	0,029	0,033	0,050	0,029	0,043
Вінницька	14	14	39	48	49	0,014	0,014	0,010	0,004	0,006
Волинська	11	6	13	13	17	0,018	0,033	0,031	0,015	0,018
Дніпропетровська	3	2	5	5	5	0,067	0,100	0,080	0,040	0,060
Донецька	2	2	6	13	11	0,100	0,100	0,067	0,015	0,027
Житомирська	10	11	14	15	13	0,020	0,018	0,029	0,013	0,023
Закарпатська	8	6	21	19	15	0,025	0,033	0,019	0,011	0,020
Запорізька	5	4	20	25	17	0,040	0,050	0,020	0,008	0,018
Івано-Франківська	17	20	48	81	74	0,012	0,010	0,008	0,002	0,004
Київська	4	4	8	8	5	0,050	0,050	0,050	0,025	0,060
Кіровоградська	8	8	25	31	32	0,025	0,025	0,016	0,006	0,009
Луганська	4	5	16	14	11	0,050	0,040	0,025	0,014	0,027
Львівська	11	9	20	22	12	0,018	0,022	0,020	0,009	0,025
Миколаївська	8	11	16	17	18	0,025	0,018	0,025	0,012	0,017
Одеська	6	5	10	8	8	0,033	0,040	0,040	0,025	0,038
Полтавська	8	8	16	11	20	0,025	0,025	0,025	0,018	0,015
Рівненська	20	11	16	25	25	0,010	0,018	0,025	0,008	0,012
Сумська	12	14	25	28	31	0,017	0,014	0,016	0,007	0,010
Тернопільська	24	33	27	14	21	0,008	0,006	0,015	0,014	0,014
Харківська	4	3	11	12	10	0,050	0,067	0,036	0,017	0,030
Херсонська	12	15	7	7	10	0,017	0,013	0,057	0,029	0,030
Хмельницька	9	15	48	61	53	0,022	0,013	0,008	0,003	0,006
Черкаська	27	27	77	91	89	0,007	0,007	0,005	0,002	0,003
Чернівецька	15	13	25	25	16	0,013	0,015	0,016	0,008	0,019
Чернігівська	7	5	15	17	21	0,029	0,040	0,027	0,012	0,014
Київ	0,2	0,2	0,4	0,2	0,3	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	1	1	1	1	1	0,200	0,200	0,400	0,200	0,300

Додаток АЮ

Результати розрахунку індексу економічної активності в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень економічної активності у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	62,1	62,5	63,2	64,4	64,5	0,942	0,940	0,945	0,954	0,956
Вінницька	61,8	62,1	62,7	63,6	63,9	0,938	0,934	0,937	0,942	0,947
Волинська	63,2	63,3	64,1	63,4	63,6	0,959	0,952	0,958	0,939	0,942
Дніпропетровська	62,1	62,4	63	64,2	64,9	0,942	0,938	0,942	0,951	0,961
Донецька	62,8	63,3	64,4	63,2	63,7	0,953	0,952	0,963	0,936	0,944
Житомирська	63,7	64	64,5	65,3	65,9	0,967	0,962	0,964	0,967	0,976
Закарпатська	63,5	63,4	64	63,2	63,1	0,964	0,953	0,957	0,936	0,935
Запорізька	62,6	62,7	63,3	63,8	64,3	0,950	0,943	0,946	0,945	0,953
Івано-Франківська	56,1	57,4	58	57	57	0,851	0,863	0,867	0,844	0,844
Київська	62,6	63	63,8	62,8	63,2	0,950	0,947	0,954	0,930	0,936
Кіровоградська	62,2	63,2	63,6	62,4	62,4	0,944	0,950	0,951	0,924	0,924
Луганська	60,2	61,1	62,1	61,5	61,6	0,914	0,919	0,928	0,911	0,913
Львівська	61,2	61,3	62,2	62,5	62,9	0,929	0,922	0,930	0,926	0,932
Миколаївська	63,3	63,7	64,3	64,2	64,5	0,961	0,958	0,961	0,951	0,956
Одеська	59,3	60	60,6	61	61,3	0,900	0,902	0,906	0,904	0,908
Полтавська	63	63,4	63,7	63,2	63,4	0,956	0,953	0,952	0,936	0,939
Рівненська	61,5	62,2	63	63,5	64	0,933	0,935	0,942	0,941	0,948
Сумська	62,8	63,3	64,2	62,5	62,7	0,953	0,952	0,960	0,926	0,929
Тернопільська	56,3	57,7	58,2	59,6	60,6	0,854	0,868	0,870	0,883	0,898
Харківська	62,6	62,6	63,2	63,3	63,9	0,950	0,941	0,945	0,938	0,947
Херсонська	63,9	64	64,9	64	64,4	0,970	0,962	0,970	0,948	0,954
Хмельницька	63,4	63,7	64,6	64,6	64,7	0,962	0,958	0,966	0,957	0,959
Черкаська	63	63,5	63,9	64,3	64,9	0,956	0,955	0,955	0,953	0,961
Чернівецька	63,7	64,2	64,8	62,3	62,7	0,967	0,965	0,969	0,923	0,929
Чернігівська	63,7	64,2	64,8	65,6	66,2	0,967	0,965	0,969	0,972	0,981
Київ	65,9	66,5	66,9	67,5	67,5	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	64	64,8	65,2	64,5	66	0,971	0,974	0,975	0,956	0,978

Додаток АЯ

Результати розрахунку індексу працевлаштування безробітних в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень працевлаштування безробітних у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,805	0,895	0,862	0,418	0,472	0,814	0,874	0,837	0,784	0,770
Вінницька	0,913	0,992	0,936	0,37	0,424	0,923	0,969	0,909	0,694	0,692
Волинська	0,836	0,919	0,889	0,533	0,602	0,845	0,897	0,863	1,000	0,982
Дніпропетровська	0,865	0,905	0,876	0,285	0,381	0,875	0,884	0,850	0,535	0,622
Донецька	0,559	0,637	0,578	0,227	0,276	0,565	0,622	0,561	0,426	0,450
Житомирська	0,705	0,746	0,714	0,369	0,405	0,713	0,729	0,693	0,692	0,661
Закарпатська	0,724	0,816	0,802	0,332	0,387	0,732	0,797	0,779	0,623	0,631
Запорізька	0,768	0,827	0,8	0,325	0,429	0,777	0,808	0,777	0,610	0,700
Івано- Франківська	0,989	1,024	1,03	0,477	0,613	1,000	1,000	1,000	0,895	1,000
Київська	0,606	0,661	0,652	0,285	0,322	0,613	0,646	0,633	0,535	0,525
Кіровоградська	0,785	0,816	0,818	0,494	0,567	0,794	0,797	0,794	0,927	0,925
Луганська	0,536	0,604	0,609	0,404	0,449	0,542	0,590	0,591	0,758	0,732
Львівська	0,501	0,569	0,576	0,349	0,387	0,507	0,556	0,559	0,655	0,631
Миколаївська	0,581	0,624	0,636	0,467	0,478	0,587	0,609	0,617	0,876	0,780
Одеська	0,664	0,8	0,765	0,283	0,328	0,671	0,781	0,743	0,531	0,535
Полтавська	0,86	0,934	0,948	0,459	0,519	0,870	0,912	0,920	0,861	0,847
Рівненська	0,71	0,749	0,771	0,377	0,423	0,718	0,731	0,749	0,707	0,690
Сумська	0,819	0,837	0,849	0,315	0,348	0,828	0,817	0,824	0,591	0,568
Тернопільська	0,878	0,94	0,912	0,428	0,486	0,888	0,918	0,885	0,803	0,793
Харківська	0,698	0,821	0,808	0,395	0,489	0,706	0,802	0,784	0,741	0,798
Херсонська	0,665	0,746	0,72	0,313	0,373	0,672	0,729	0,699	0,587	0,608
Хмельницька	0,679	0,737	0,746	0,532	0,605	0,687	0,720	0,724	0,998	0,987
Черкаська	0,808	0,888	0,881	0,419	0,503	0,817	0,867	0,855	0,786	0,821
Чернівецька	0,539	0,571	0,553	0,229	0,261	0,545	0,558	0,537	0,430	0,426
Чернігівська	0,697	0,757	0,771	0,299	0,328	0,705	0,739	0,749	0,561	0,535
Київ	0,691	0,784	0,778	0,367	0,416	0,699	0,766	0,755	0,689	0,679
Севастополь	0,455	0,556	0,479	0,248	0,13	0,460	0,543	0,465	0,465	0,212

Додаток БА

Результати розрахунку індексу попиту на робочу силу в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень попиту безробітних у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	5,3	5,3	6,4	3,4	2,6	0,152	0,164	0,177	0,141	0,096
Вінницька	3	2,7	2,2	1,1	0,6	0,086	0,084	0,061	0,046	0,022
Волинська	2,2	3,3	3,6	2	1	0,063	0,102	0,099	0,083	0,037
Дніпропетровська	18,2	17,6	18,9	10	6,5	0,523	0,545	0,522	0,415	0,240
Донецька	34,8	28,8	25	10,1	3,3	1,000	0,892	0,691	0,419	0,122
Житомирська	3,3	2,7	3,9	2,4	1,5	0,095	0,084	0,108	0,100	0,055
Закарпатська	3,4	3,6	2,1	1,1	0,7	0,098	0,111	0,058	0,046	0,026
Запорізька	6,7	7,2	6,8	1,9	1,1	0,193	0,223	0,188	0,079	0,041
Івано-Франківська	2	1,5	1,3	0,6	0,2	0,057	0,046	0,036	0,025	0,007
Київська	7	6,1	7,4	3,7	2,1	0,201	0,189	0,204	0,154	0,077
Кіровоградська	3,8	3	3,5	1,1	0,6	0,109	0,093	0,097	0,046	0,022
Луганська	9,3	7,2	1,8	2,2	1,3	0,267	0,223	0,050	0,091	0,048
Львівська	4,9	4,7	4	2,1	1,2	0,141	0,146	0,110	0,087	0,044
Миколаївська	4	2,3	2,7	1,7	1	0,115	0,071	0,075	0,071	0,037
Одеська	5,7	5,6	5,8	3	2,2	0,164	0,173	0,160	0,124	0,081
Полтавська	5,3	4,6	6,2	2,8	2,9	0,152	0,142	0,171	0,116	0,107
Рівненська	1,8	3	3,6	2,1	0,7	0,052	0,093	0,099	0,087	0,026
Сумська	2,6	1,9	2	1,3	0,7	0,075	0,059	0,055	0,054	0,026
Тернопільська	1,8	1,1	1,8	1,3	1	0,052	0,034	0,050	0,054	0,037
Харківська	12,5	12,5	10,7	4,4	2,6	0,359	0,387	0,296	0,183	0,096
Херсонська	2,2	1,5	2,9	3	1,6	0,063	0,046	0,080	0,124	0,059
Хмельницька	3,5	2,1	1,1	0,7	0,3	0,101	0,065	0,030	0,029	0,011
Черкаська	1,5	1,3	1,3	0,5	0,3	0,043	0,040	0,036	0,021	0,011
Чернівецька	1,8	1,6	1,5	0,8	0,4	0,052	0,050	0,041	0,033	0,015
Чернігівська	3,9	4,4	4,5	2,2	1,1	0,112	0,136	0,124	0,091	0,041
Київ	33,9	32,3	36,2	24,1	27,1	0,974	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	2,2	2,6	2,5	1,5	1,2	0,063	0,080	0,069	0,062	0,044

Додаток ББ

Результати розрахунку індексу безпеки працевлаштування населення в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	2,604	2,685	2,669	2,864	2,8
Вінницька	2,476	2,509	2,401	2,299	2,247
Волинська	2,271	2,367	2,324	2,728	2,661
Дніпропетровська	3,074	3,087	3,002	2,774	2,7
Донецька	3,214	3,12	2,826	2,487	2,233
Житомирська	2,169	2,153	2,15	2,379	2,307
Закарпатська	2,298	2,386	2,297	2,273	2,279
Запорізька	2,491	2,541	2,448	2,444	2,485
Івано-Франківська	2,33	2,307	2,303	2,488	2,562
Київська	2,362	2,357	2,375	2,446	2,393
Кіровоградська	2,282	2,248	2,246	2,56	2,532
Луганська	2,245	2,242	2,064	2,618	2,526
Львівська	2,005	2,049	2,027	2,442	2,376
Миколаївська	2,07	2,021	2,051	2,609	2,48
Одеська	2,435	2,601	2,538	2,54	2,513
Полтавська	2,489	2,502	2,545	2,568	2,506
Рівненська	2,079	2,121	2,167	2,255	2,185
Сумська	2,309	2,255	2,274	2,164	2,08
Тернопільська	2,172	2,186	2,172	2,329	2,294
Харківська	2,622	2,771	2,646	2,723	2,677
Херсонська	2,108	2,123	2,179	2,372	2,325
Хмельницька	2,167	2,139	2,116	2,671	2,637
Черкаська	2,205	2,242	2,229	2,364	2,382
Чернівецька	1,943	1,948	1,932	2,085	2,071
Чернігівська	2,223	2,283	2,277	2,222	2,123
Київ	4,644	4,766	4,755	4,689	4,679
Севастополь	2,694	2,736	2,747	2,653	2,501

Додаток БВ

Результати розрахунку індексу заробітної плати в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень заробітної плати у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	952	1220	1609	1707	1991	0,551	0,530	0,523	0,540	0,580
Вінницька	793	1028	1404	1511	1782	0,459	0,447	0,457	0,478	0,519
Волинська	773	1013	1380	1427	1692	0,447	0,440	0,449	0,451	0,493
Дніпропетровська	1139	1455	1876	1963	2369	0,659	0,633	0,610	0,621	0,690
Донецька	1202	1535	2015	2116	2549	0,695	0,667	0,655	0,669	0,743
Житомирська	793	1033	1404	1493	1785	0,459	0,449	0,457	0,472	0,520
Закарпатська	868	1091	1453	1562	1846	0,502	0,474	0,473	0,494	0,538
Запорізька	1091	1394	1812	1843	2187	0,631	0,606	0,589	0,583	0,637
Івано-Франківська	923	1180	1543	1627	1927	0,534	0,513	0,502	0,515	0,562
Київська	1058	1362	1852	1987	2295	0,612	0,592	0,602	0,629	0,669
Кіровоградська	819	1054	1428	1537	1815	0,474	0,458	0,465	0,486	0,529
Луганська	1022	1323	1769	1873	2271	0,591	0,575	0,575	0,593	0,662
Львівська	923	1183	1570	1667	1941	0,534	0,514	0,511	0,527	0,566
Миколаївська	955	1202	1621	1806	2122	0,552	0,523	0,527	0,571	0,618
Одеська	966	1226	1633	1787	2046	0,559	0,533	0,531	0,565	0,596
Полтавська	961	1243	1661	1733	2102	0,556	0,540	0,540	0,548	0,613
Рівненська	888	1133	1523	1614	1960	0,514	0,493	0,495	0,511	0,571
Сумська	857	1098	1472	1593	1866	0,496	0,477	0,479	0,504	0,544
Тернопільська	727	943	1313	1412	1659	0,420	0,410	0,427	0,447	0,484
Харківська	974	1251	1679	1804	2060	0,563	0,544	0,546	0,571	0,600
Херсонська	800	1017	1375	1482	1733	0,463	0,442	0,447	0,469	0,505
Хмельницька	792	1045	1429	1521	1786	0,458	0,454	0,465	0,481	0,521
Черкаська	846	1085	1459	1532	1835	0,489	0,472	0,475	0,485	0,535
Чернівецька	819	1051	1402	1523	1772	0,474	0,457	0,456	0,482	0,516
Чернігівська	790	1016	1370	1465	1711	0,457	0,442	0,446	0,463	0,499
Київ	1729	2300	3074	3161	3431	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	1005	1302	1726	1882	2167	0,581	0,566	0,561	0,595	0,632

Додаток БД

Результати розрахунку індексу заборгованості із виплати заробітної плати в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень заборгованості заробітної плати у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	78,57	84,47	77,46	102,61	145,2	0,071	0,074	0,041	0,254	0,236
Вінницька	107,49	66,3	44,22	67,19	67,13	0,052	0,095	0,072	0,387	0,511
Волинська	26,81	13,27	9,59	40,28	72,01	0,209	0,473	0,334	0,646	0,476
Дніпропетровська	55,5	39,48	27,81	62,19	81,84	0,101	0,159	0,115	0,419	0,419
Донецька	153,7	118,77	113,93	194,55	202,46	0,036	0,053	0,028	0,134	0,169
Житомирська	90,11	66,77	39,55	104,07	154,97	0,062	0,094	0,081	0,250	0,221
Закарпатська	8,44	8,9	16,96	39,22	56,58	0,662	0,706	0,189	0,664	0,606
Запорізька	50,77	43,73	38,38	78,76	107,7	0,110	0,144	0,083	0,330	0,318
Івано-Франківська	23,88	20,58	14,25	26,03	34,28	0,234	0,305	0,225	1,000	1,000
Київська	45,18	32,75	27,27	45,7	57,8	0,124	0,192	0,117	0,570	0,593
Кіровоградська	98,65	134,57	124,72	136,54	210,46	0,057	0,047	0,026	0,191	0,163
Луганська	124,16	119,52	114,97	146,94	215,05	0,045	0,053	0,028	0,177	0,159
Львівська	50,36	41,36	30,87	88,98	128,71	0,111	0,152	0,104	0,293	0,266
Миколаївська	53,53	75,98	46,03	80,13	131,2	0,104	0,083	0,070	0,325	0,261
Одеська	48,75	39,98	39,65	69,14	67,57	0,115	0,157	0,081	0,376	0,507
Полтавська	48,16	35,39	18,08	53,99	80,71	0,116	0,177	0,177	0,482	0,425
Рівненська	33,47	29,25	24,08	41,85	60,32	0,167	0,215	0,133	0,622	0,568
Сумська	93,48	70,91	47,79	96,47	160,22	0,060	0,089	0,067	0,270	0,214
Тернопільська	110,25	89,6	58,7	51,5	61,52	0,051	0,070	0,055	0,505	0,557
Харківська	34,24	57,99	63,91	137,21	155,09	0,163	0,108	0,050	0,190	0,221
Херсонська	80,31	42,71	32,56	84,21	93,5	0,070	0,147	0,098	0,309	0,367
Хмельницька	147,82	96,46	49,76	62,24	75,56	0,038	0,065	0,064	0,418	0,454
Черкаська	68,58	55,88	40,76	76,97	79,61	0,082	0,112	0,079	0,338	0,431
Чернівецька	30,42	20,47	15,32	32,43	35,01	0,184	0,307	0,209	0,803	0,979
Чернігівська	40,97	35,09	19,07	70,4	85,54	0,136	0,179	0,168	0,370	0,401
Київ	5,59	6,28	5,29	80,76	121,54	1,000	1,000	0,605	0,322	0,282
Севастополь	31,55	11,69	3,2	33,84	70,98	0,177	0,537	1,000	0,769	0,483

Додаток БЕ

Результати розрахунку індексу середньодушового доходу в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень середньодушового доходу у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	6567	8589,7	12161,3	12036,3	15232,1	0,484	0,471	0,470	0,438	0,405
Вінницька	6980,5	8963,3	12153,5	12191,7	15857	0,515	0,492	0,470	0,444	0,422
Волинська	6387,6	8022,6	10919,6	10966,8	13913,6	0,471	0,440	0,422	0,399	0,370
Дніпропетровська	8632,3	11439	15827	16386,5	20687,4	0,636	0,627	0,612	0,596	0,551
Донецька	8855,9	11625,7	16344,2	17014	21258,2	0,653	0,638	0,632	0,619	0,566
Житомирська	6754,3	8864,5	11984,9	12179,8	15571,6	0,498	0,486	0,464	0,443	0,414
Закарпатська	5757,7	7323,8	9868,1	9764,5	12226,9	0,424	0,402	0,382	0,355	0,325
Запорізька	8693,6	11276,2	15377,4	15652,6	19856,6	0,641	0,618	0,595	0,570	0,528
Івано-Франківська	6463,4	8336	11482,8	11692,4	14720,3	0,476	0,457	0,444	0,426	0,392
Київська	7953,8	10248,8	14218,5	15024,9	19327,8	0,586	0,562	0,550	0,547	0,514
Кіровоградська	6672	8564,6	11751,5	11727,3	15214,5	0,492	0,470	0,455	0,427	0,405
Луганська	7343,4	9620	13565,9	14071,6	17836,1	0,541	0,528	0,525	0,512	0,475
Львівська	7394,7	9523,8	12995,6	13211,3	16561,3	0,545	0,522	0,503	0,481	0,441
Миколаївська	7318,4	9376,5	12726,5	13154,2	16600,6	0,539	0,514	0,492	0,479	0,442
Одеська	7006,1	8780,8	11905,7	12404,2	15996,1	0,516	0,482	0,461	0,451	0,426
Полтавська	8064,2	10382,3	14209,9	14742,6	17958,8	0,594	0,569	0,550	0,537	0,478
Рівненська	6540,6	8285,6	11217,5	11316,8	14352,1	0,482	0,454	0,434	0,412	0,382
Сумська	7459,2	9876,3	13455,1	13426,4	16619,2	0,550	0,542	0,520	0,489	0,442
Тернопільська	6283,4	8063,5	10821,2	10634,2	13572,9	0,463	0,442	0,419	0,387	0,361
Харківська	7819,6	10328,5	13944,9	14633,1	18402,3	0,576	0,566	0,539	0,533	0,490
Херсонська	6492,2	8374,5	11481	11440,3	14586,5	0,479	0,459	0,444	0,416	0,388
Хмельницька	6943,1	8965,3	12137,8	12238,2	15480,3	0,512	0,492	0,469	0,445	0,412
Черкаська	6795,5	8782,7	12070,4	12517,5	15445,2	0,501	0,482	0,467	0,456	0,411
Чернівецька	6078	7738	10414,7	10013,3	13181,5	0,448	0,424	0,403	0,364	0,351
Чернігівська	7201,3	13155,5	16427,5	13155,5	16427,5	0,531	0,722	0,635	0,479	0,437
Київ	13566,9	18233,2	25853,1	27474,5	37573,2	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	6790,6	9093,1	12559,2	12566,4	16763	0,501	0,499	0,486	0,457	0,446

Додаток БЖ

Результати розрахунку індексу соціальних виплат в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень соціальних виплат у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	3522,33	4829,79	6487,57	7177,53	8265,85	0,463	0,549	0,520	0,457	0,564
Вінницька	3458,05	4244,11	5563,25	6636,98	8226,91	0,455	0,482	0,446	0,423	0,562
Волинська	3281,31	4203,01	5766,26	6344,17	8115,12	0,432	0,477	0,463	0,404	0,554
Дніпропетровська	4070,52	4911,72	7016,48	8153,78	9324,74	0,536	0,558	0,563	0,519	0,637
Донецька	4149,02	5140,45	7550,27	8663,67	9965,26	0,546	0,584	0,606	0,552	0,680
Житомирська	3752,94	4808,89	6557,72	7081,19	8830,34	0,494	0,546	0,526	0,451	0,603
Закарпатська	3021,39	3925,64	5279,88	5743,89	7614,24	0,398	0,446	0,424	0,366	0,520
Запорізька	3759,27	4721,48	6703,45	7624,88	8979,07	0,495	0,536	0,538	0,486	0,613
Івано-Франківська	3535,44	4429,34	6103,11	6839,28	8649,8	0,465	0,503	0,490	0,436	0,590
Київська	3603,45	4616,93	6711,04	7974,79	9367,14	0,474	0,524	0,538	0,508	0,639
Кіровоградська	3531,48	4484,95	6238,56	6818,63	8516,83	0,465	0,509	0,500	0,434	0,581
Луганська	3960,28	5005,94	7376,7	8388,56	9655,65	0,521	0,569	0,592	0,534	0,659
Львівська	3658,31	4578,09	6344,94	7081,11	8720,08	0,481	0,520	0,509	0,451	0,595
Миколаївська	3417,77	4537,22	6441,71	6946,62	8598,83	0,450	0,515	0,517	0,442	0,587
Одеська	3812,98	4626,47	6439,26	7493,52	8785,53	0,502	0,526	0,517	0,477	0,600
Полтавська	3690,36	4741,95	6684,53	7503,33	8927,95	0,486	0,539	0,536	0,478	0,609
Рівненська	3508,32	4382,81	5959,17	6556,96	8379,18	0,462	0,498	0,478	0,418	0,572
Сумська	3633,81	4649,06	6322,64	7045,98	8534,65	0,478	0,528	0,507	0,449	0,583
Тернопільська	3697,3	4550,34	6045,57	6617,58	8277,16	0,486	0,517	0,485	0,421	0,565
Харківська	3823,83	4969,06	7080,58	7965,04	9455,19	0,503	0,564	0,568	0,507	0,645
Херсонська	3446,42	4365,69	6048,03	1619,72	8068,37	0,453	0,496	0,485	0,103	0,551
Хмельницька	3630,82	4634,53	6196,51	6817,84	8547,74	0,478	0,526	0,497	0,434	0,583
Черкаська	3720,63	4735,84	6488,27	7136,35	8537,42	0,489	0,538	0,520	0,455	0,583
Чернівецька	3534,15	4428,97	5936,29	6387,66	8065,91	0,465	0,503	0,476	0,407	0,551
Чернігівська	3609,69	4639,49	6419,33	7438,05	8885,45	0,475	0,527	0,515	0,474	0,607
Київ	7600,9	8803,01	12466,46	15701,05	14649,19	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	3565,4	5054,02	7077,08	9053,88	10808,82	0,469	0,574	0,568	0,577	0,738

Додаток БИ

Результати розрахунку індексу бідності в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень соціальних виплат у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	51,1	35,2	17,1	15,8	27	0,207	0,355	0,158	0,297	0,215
Вінницька	43,3	28,4	16,2	19	26,6	0,245	0,440	0,167	0,247	0,218
Волинська	72,3	49,8	33,6	25,5	33	0,147	0,251	0,080	0,184	0,176
Дніпропетровська	47,9	21,9	11,4	12,2	17,9	0,221	0,571	0,237	0,385	0,324
Донецька	49,6	17,1	10,5	12	15	0,214	0,731	0,257	0,392	0,387
Житомирська	57,1	30,7	16,4	16,3	33,3	0,186	0,407	0,165	0,288	0,174
Закарпатська	52,9	32,3	16,9	22	39,2	0,200	0,387	0,160	0,214	0,148
Запорізька	48,8	24,3	16,3	11,9	19,3	0,217	0,514	0,166	0,395	0,301
Івано-Франківська	44,9	29,1	14,9	13,2	29,6	0,236	0,430	0,181	0,356	0,196
Київська	59,8	24,1	11,4	9,1	11,3	0,177	0,519	0,237	0,516	0,513
Кіровоградська	57,6	45,4	32,8	25,5	26,7	0,184	0,275	0,082	0,184	0,217
Луганська	62,1	26,1	12,8	15	21,9	0,171	0,479	0,211	0,313	0,265
Львівська	59,3	31,9	16,4	20	29,5	0,179	0,392	0,165	0,235	0,197
Миколаївська	41	28,3	13,7	12,9	16,7	0,259	0,442	0,197	0,364	0,347
Одеська	55	31,4	23	19,6	19	0,193	0,398	0,117	0,240	0,305
Полтавська	51,2	27,4	16,2	16,2	19,5	0,207	0,456	0,167	0,290	0,297
Рівненська	57,2	29,6	25,2	19,6	28	0,185	0,422	0,107	0,240	0,207
Сумська	52,6	28,1	18,7	20,5	19,9	0,202	0,445	0,144	0,229	0,291
Тернопільська	63,3	43,2	28,2	24	36,1	0,167	0,289	0,096	0,196	0,161
Харківська	47,6	21,3	10,9	11,9	15,2	0,223	0,587	0,248	0,395	0,382
Херсонська	61,9	32,8	21,4	30,2	37,1	0,171	0,381	0,126	0,156	0,156
Хмельницька	54,9	32,8	21,4	30,2	37,1	0,193	0,381	0,126	0,156	0,156
Черкаська	44,1	20,4	16	16,2	18,1	0,240	0,613	0,169	0,290	0,320
Чернівецька	55,4	38	24,3	10,4	26,1	0,191	0,329	0,111	0,452	0,222
Чернігівська	48,2	29,7	23,9	16	21	0,220	0,421	0,113	0,294	0,276
Київ	24,9	12,5	2,7	4,7	7	0,426	1,000	1,000	1,000	0,829
Севастополь	10,6	13,2	4,6	5	5,8	1,000	0,947	0,587	0,940	1,000

Додаток БК

Результати розрахунку індексу фінансової безпеки населення в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	1,776	1,979	1,712	1,986	2
Вінницька	1,726	1,956	1,612	1,979	2,232
Волинська	1,706	2,081	1,748	2,084	2,069
Дніпропетровська	2,153	2,548	2,137	2,54	2,621
Донецька	2,144	2,673	2,178	2,366	2,545
Житомирська	1,699	1,982	1,693	1,904	1,932
Закарпатська	2,186	2,415	1,628	2,093	2,137
Запорізька	2,094	2,418	1,971	2,364	2,397
Івано-Франківська	1,945	2,208	1,842	2,733	2,74
Київська	1,973	2,389	2,044	2,77	2,928
Кіровоградська	1,672	1,759	1,528	1,722	1,895
Луганська	1,869	2,204	1,931	2,129	2,22
Львівська	1,85	2,1	1,792	1,987	2,065
Миколаївська	1,904	2,077	1,803	2,181	2,255
Одеська	1,885	2,096	1,707	2,109	2,434
Полтавська	1,959	2,281	1,97	2,335	2,422
Рівненська	1,81	2,082	1,647	2,203	2,3
Сумська	1,786	2,081	1,717	1,941	2,074
Тернопільська	1,587	1,728	1,482	1,956	2,128
Харківська	2,028	2,369	1,951	2,196	2,338
Херсонська	1,636	1,925	1,6	1,453	1,967
Хмельницька	1,679	1,918	1,621	1,934	2,126
Черкаська	1,801	2,217	1,71	2,024	2,28
Чернівецька	1,762	2,02	1,655	2,508	2,619
Чернігівська	1,819	2,291	1,877	2,08	2,22
Київ	4,426	5	4,605	4,322	4,111
Севастополь	2,728	3,123	3,202	3,338	3,299

Додаток БЛ
Результати розрахунку індексу витрат на харчування в Україні за 2006-
2010 роки

Регіони	Рівень витрат на харчування у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	59,1	56,9	56,4	56,8	55,8	0,905	0,919	0,904	0,890	0,872
Вінницька	57,8	57,2	51,9	58,1	60	0,885	0,924	0,832	0,911	0,938
Волинська	62,6	61,8	61,2	63,8	64	0,959	0,998	0,981	1,000	1,000
Дніпропетровська	58,1	57,1	48,2	53,5	55,7	0,890	0,922	0,772	0,839	0,870
Донецька	59,3	58,1	55	57	57,9	0,908	0,939	0,881	0,893	0,905
Житомирська	57,5	54,9	49,9	58,9	61,3	0,881	0,887	0,800	0,923	0,958
Закарпатська	59	57,5	52	57,1	60,4	0,904	0,929	0,833	0,895	0,944
Запорізька	55	51,5	52,8	49,9	52,5	0,842	0,832	0,846	0,782	0,820
Івано-Франківська	61,9	57,6	49,4	55,2	57,7	0,948	0,931	0,792	0,865	0,902
Київська	52,8	55	50,1	52	53,9	0,809	0,889	0,803	0,815	0,842
Кіровоградська	54,7	52,8	54,5	48,8	55,6	0,838	0,853	0,873	0,765	0,869
Луганська	60	55,8	50,8	54,9	56,9	0,919	0,901	0,814	0,861	0,889
Львівська	59,1	58,3	58,3	60,2	61,4	0,905	0,942	0,934	0,944	0,959
Миколаївська	51,5	54,7	47,3	51,4	53,9	0,789	0,884	0,758	0,806	0,842
Одеська	65,3	61,9	62,4	62,9	59,2	1,000	1,000	1,000	0,986	0,925
Полтавська	62,5	59,1	58,5	58,2	58,6	0,957	0,955	0,938	0,912	0,916
Рівненська	62,3	58,7	59,8	61,9	62,9	0,954	0,948	0,958	0,970	0,983
Сумська	56	57	53,5	55,3	55,9	0,858	0,921	0,857	0,867	0,873
Тернопільська	59,6	52,1	57,6	56,6	57,4	0,913	0,842	0,923	0,887	0,897
Харківська	61,8	56,5	53,6	56,7	56,3	0,946	0,913	0,859	0,889	0,880
Херсонська	56,1	55,1	54,9	60,2	59,9	0,859	0,890	0,880	0,944	0,936
Хмельницька	57,9	54,2	49,5	52,7	54,6	0,887	0,876	0,793	0,826	0,853
Черкаська	53,3	49,4	51,4	54,2	56,8	0,816	0,798	0,824	0,850	0,888
Чернівецька	62,3	57,8	53,6	51,9	55,4	0,954	0,934	0,859	0,813	0,866
Чернігівська	58,3	56,5	52,3	52,9	59,1	0,893	0,913	0,838	0,829	0,923
Київ	38,2	48,4	47,1	45	49,2	0,585	0,782	0,755	0,705	0,769
Севастополь	54,6	53	58,3	58,7	57	0,836	0,856	0,934	0,920	0,891

Додаток БМ

Результати розрахунку індексу енергетичної цінності продуктів, які споживає населення в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень витрат на харчування у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	3156	3400	3355	3232	3069	0,748	0,792	0,805	0,833	0,755
Вінницька	4221	4294	4167	3880	3960	1,000	1,000	1,000	1,000	0,974
Волинська	3329	3436	3635	3533	3691	0,789	0,800	0,872	0,911	0,908
Дніпропетровська	3434	3434	3300	3253	3121	0,814	0,800	0,792	0,838	0,768
Донецька	3441	3578	3658	3576	3378	0,815	0,833	0,878	0,922	0,831
Житомирська	3603	3539	3523	3603	3784	0,854	0,824	0,845	0,929	0,931
Закарпатська	3556	3525	3397	3469	3504	0,842	0,821	0,815	0,894	0,862
Запорізька	3245	3175	3261	2979	3032	0,769	0,739	0,783	0,768	0,746
Івано-Франківська	3904	3762	3586	3468	3359	0,925	0,876	0,861	0,894	0,826
Київська	3021	3355	3507	3295	3089	0,716	0,781	0,842	0,849	0,760
Кіровоградська	3639	3472	3577	3246	3182	0,862	0,809	0,858	0,837	0,783
Луганська	3303	3274	3559	3424	3370	0,783	0,762	0,854	0,882	0,829
Львівська	3340	3398	3438	3385	3262	0,791	0,791	0,825	0,872	0,802
Миколаївська	3709	3885	3762	3668	3669	0,879	0,905	0,903	0,945	0,902
Одеська	3468	3288	3531	3275	3387	0,822	0,766	0,847	0,844	0,833
Полтавська	3717	3589	3773	3368	3397	0,881	0,836	0,905	0,868	0,835
Рівненська	3643	3586	3627	3558	3447	0,863	0,835	0,870	0,917	0,848
Сумська	3500	3453	3635	3445	3490	0,829	0,804	0,872	0,888	0,858
Тернопільська	3402	3340	3420	3345	3208	0,806	0,778	0,821	0,862	0,789
Харківська	3367	3229	3356	3221	3092	0,798	0,752	0,805	0,830	0,760
Херсонська	3458	3761	3623	3216	3395	0,819	0,876	0,869	0,829	0,835
Хмельницька	3754	3601	3554	3596	3578	0,889	0,839	0,853	0,927	0,880
Черкаська	3661	3669	3817	3926	4013	0,867	0,854	0,916	1,012	0,987
Чернівецька	3439	3421	3328	3261	3107	0,815	0,797	0,799	0,840	0,764
Чернігівська	3785	3702	3888	3744	4066	0,897	0,862	0,933	0,965	1,000
Київ	3123	3224	3247	3020	2968	0,740	0,751	0,779	0,778	0,730
Севастополь	3414	2997	3511	3436	3445	0,809	0,698	0,843	0,886	0,847

Додаток БН

Результати розрахунку індексу безпеки харчування населення в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	1,653	1,711	1,709	1,723	1,627
Вінницька	1,885	1,924	1,832	1,911	1,912
Волинська	1,748	1,798	1,853	1,911	1,908
Дніпропетровська	1,704	1,722	1,564	1,677	1,638
Донецька	1,723	1,772	1,759	1,815	1,736
Житомирська	1,735	1,711	1,645	1,852	1,889
Закарпатська	1,746	1,75	1,648	1,789	1,806
Запорізька	1,611	1,571	1,629	1,55	1,566
Івано-Франківська	1,873	1,807	1,653	1,759	1,728
Київська	1,525	1,67	1,645	1,664	1,602
Кіровоградська	1,7	1,662	1,731	1,602	1,652
Луганська	1,702	1,663	1,668	1,743	1,718
Львівська	1,696	1,733	1,759	1,816	1,761
Миколаївська	1,668	1,789	1,661	1,751	1,744
Одеська	1,822	1,766	1,847	1,83	1,758
Полтавська	1,838	1,791	1,843	1,78	1,751
Рівненська	1,817	1,783	1,828	1,887	1,831
Сумська	1,687	1,725	1,729	1,755	1,731
Тернопільська	1,719	1,62	1,744	1,749	1,686
Харківська	1,744	1,665	1,664	1,719	1,64
Херсонська	1,678	1,766	1,749	1,773	1,771
Хмельницька	1,776	1,715	1,646	1,753	1,733
Черкаська	1,683	1,652	1,74	1,862	1,875
Чернівецька	1,769	1,731	1,658	1,653	1,63
Чернігівська	1,79	1,775	1,771	1,794	1,923
Київ	1,325	1,533	1,534	1,483	1,499
Севастополь	1,645	1,554	1,777	1,806	1,738

Додаток БП

Результати розрахунку індексу забезпеченості житлом в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	19,4	19,8	20	19,7	19,7	0,683	0,676	0,662	0,644	0,623
Вінницька	25,6	25,9	26,3	26,5	26,7	0,901	0,884	0,871	0,866	0,845
Волинська	19,7	19,9	20,2	20,3	20,5	0,694	0,679	0,669	0,663	0,649
Дніпропетровська	22,6	22,8	23	23,2	23,3	0,796	0,778	0,762	0,758	0,737
Донецька	21,8	22	22,3	22,4	22,7	0,768	0,751	0,738	0,732	0,718
Житомирська	23,6	23,8	24,1	24,4	24,6	0,831	0,812	0,798	0,797	0,778
Закарпатська	21,4	21,8	22,3	22,4	22,6	0,754	0,744	0,738	0,732	0,715
Запорізька	21,5	21,8	22	22,2	22,4	0,757	0,744	0,728	0,725	0,709
Івано-Франківська	22	22,3	22,8	23,1	23,6	0,775	0,761	0,755	0,755	0,747
Київська	28,4	29,3	30,2	30,6	31,6	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Кіровоградська	23,5	23,8	24,1	24,3	24,5	0,827	0,812	0,798	0,794	0,775
Луганська	22,8	23,1	23,4	23,6	23,8	0,803	0,788	0,775	0,771	0,753
Львівська	20,1	20,3	20,6	20,8	21,2	0,708	0,693	0,682	0,680	0,671
Миколаївська	21,2	21,3	21,4	21,6	21,7	0,746	0,727	0,709	0,706	0,687
Одеська	21,1	21,6	22	21,2	22,2	0,743	0,737	0,728	0,693	0,703
Полтавська	23,7	24	24,3	24,6	24,7	0,835	0,819	0,805	0,804	0,782
Рівненська	20,4	20,6	20,8	20,9	21,1	0,718	0,703	0,689	0,683	0,668
Сумська	22,3	22,6	22,7	23	23,1	0,785	0,771	0,752	0,752	0,731
Тернопільська	22,1	22,4	22,6	22,7	22,9	0,778	0,765	0,748	0,742	0,725
Харківська	21,7	22,1	22,3	22,6	22,9	0,764	0,754	0,738	0,739	0,725
Херсонська	21,5	22	22,4	23,1	23,5	0,757	0,751	0,742	0,755	0,744
Хмельницька	23,6	24	24,3	24,6	25	0,831	0,819	0,805	0,804	0,791
Черкаська	25,6	25,7	25,9	26,2	26,2	0,901	0,877	0,858	0,856	0,829
Чернівецька	21,5	21,8	22,1	22,3	22,3	0,757	0,744	0,732	0,729	0,706
Чернігівська	24,2	24,4	24,9	25,3	25,6	0,852	0,833	0,825	0,827	0,810
Київ	20,3	20,5	20,6	20,9	21	0,715	0,700	0,682	0,683	0,665
Севастополь	20,1	20,2	20,9	21,2	22	0,708	0,689	0,692	0,693	0,696

Додаток БР

Результати розрахунку індексу благоустрою житла в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	77,68	77,80	78,55	77,88	77,95	0,841	0,845	0,854	0,848	0,851
Вінницька	40,90	41,20	43,43	43,98	45,00	0,443	0,447	0,472	0,479	0,492
Волинська	54,00	54,68	55,73	56,48	57,33	0,584	0,594	0,606	0,615	0,626
Дніпропетровська	73,30	73,55	73,85	73,98	74,70	0,793	0,799	0,803	0,806	0,816
Донецька	66,95	67,33	67,78	68,78	69,30	0,725	0,731	0,737	0,749	0,757
Житомирська	47,53	48,20	49,75	50,03	50,40	0,514	0,523	0,541	0,545	0,551
Закарпатська	60,60	60,85	61,63	62,60	65,65	0,656	0,661	0,670	0,682	0,717
Запорізька	69,98	70,28	70,85	71,33	71,63	0,757	0,763	0,771	0,777	0,782
Івано-Франківська	43,78	44,10	46,35	48,95	50,83	0,474	0,479	0,504	0,533	0,555
Київська	63,88	65,00	67,18	67,88	69,03	0,691	0,706	0,731	0,739	0,754
Кіровоградська	56,13	56,10	56,13	56,33	56,65	0,607	0,609	0,610	0,613	0,619
Луганська	58,80	59,33	59,98	60,15	60,25	0,636	0,644	0,652	0,655	0,658
Львівська	57,70	58,28	59,13	61,10	63,93	0,624	0,633	0,643	0,665	0,698
Миколаївська	63,50	65,70	66,88	67,43	67,80	0,687	0,714	0,727	0,734	0,741
Одеська	62,53	63,63	65,23	66,28	67,33	0,677	0,691	0,709	0,722	0,735
Полтавська	60,75	61,00	61,95	62,38	62,58	0,657	0,663	0,674	0,679	0,684
Рівненська	49,28	50,00	50,58	51,13	52,18	0,533	0,543	0,550	0,557	0,570
Сумська	60,35	60,90	61,85	62,10	62,50	0,653	0,661	0,673	0,676	0,683
Тернопільська	51,43	52,23	57,85	59,63	61,05	0,557	0,567	0,629	0,649	0,667
Харківська	75,15	75,73	76,10	76,33	76,65	0,813	0,822	0,828	0,831	0,837
Херсонська	65,15	65,35	67,45	67,73	68,78	0,705	0,710	0,734	0,738	0,751
Хмельницька	50,28	51,03	51,60	52,18	53,43	0,544	0,554	0,561	0,568	0,584
Черкаська	56,15	57,08	57,30	57,88	58,45	0,608	0,620	0,623	0,630	0,638
Чернівецька	40,75	41,65	44,10	49,90	51,10	0,441	0,452	0,480	0,543	0,558
Чернігівська	50,98	50,65	51,85	52,45	53,05	0,552	0,550	0,564	0,571	0,579
Київ	92,40	92,08	91,95	91,83	91,55	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	88,75	88,03	89,63	89,65	89,23	0,960	0,956	0,975	0,976	0,975

Додаток БС

Результати розрахунку індексу поліпшення житла в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,019	0,025	0,024	0,010	0,010	0,488	0,752	0,645	0,315	0,359
Вінницька	0,031	0,021	0,028	0,012	0,009	0,824	0,637	0,755	0,376	0,312
Волинська	0,031	0,010	0,012	0,005	0,005	0,824	0,305	0,314	0,164	0,171
Дніпропетровська	0,018	0,014	0,008	0,009	0,013	0,476	0,407	0,202	0,296	0,476
Донецька	0,029	0,027	0,030	0,021	0,021	0,757	0,801	0,800	0,678	0,761
Житомирська	0,008	0,009	0,024	0,007	0,009	0,212	0,255	0,631	0,220	0,329
Закарпатська	0,015	0,017	0,009	0,003	0,005	0,394	0,496	0,246	0,102	0,182
Запорізька	0,010	0,006	0,006	0,006	0,004	0,251	0,192	0,171	0,193	0,143
Івано-Франківська	0,010	0,010	0,014	0,008	0,009	0,267	0,291	0,386	0,241	0,311
Київська	0,007	0,008	0,007	0,007	0,006	0,172	0,251	0,186	0,235	0,203
Кіровоградська	0,015	0,016	0,010	0,009	0,008	0,406	0,475	0,256	0,292	0,278
Луганська	0,038	0,034	0,038	0,031	0,028	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Львівська	0,006	0,004	0,006	0,003	0,003	0,166	0,131	0,155	0,089	0,125
Миколаївська	0,024	0,018	0,014	0,010	0,020	0,628	0,528	0,369	0,318	0,732
Одеська	0,014	0,017	0,009	0,008	0,014	0,368	0,501	0,247	0,243	0,521
Полтавська	0,013	0,009	0,007	0,009	0,011	0,333	0,275	0,198	0,276	0,401
Рівненська	0,011	0,009	0,006	0,005	0,013	0,283	0,256	0,163	0,154	0,460
Сумська	0,007	0,004	0,003	0,003	0,005	0,176	0,122	0,083	0,112	0,178
Тернопільська	0,003	0,005	0,003	0,002	0,002	0,080	0,136	0,070	0,074	0,058
Харківська	0,008	0,011	0,008	0,009	0,010	0,213	0,316	0,222	0,291	0,355
Херсонська	0,010	0,007	0,007	0,004	0,004	0,264	0,213	0,179	0,127	0,155
Хмельницька	0,005	0,006	0,004	0,004	0,004	0,133	0,170	0,112	0,113	0,137
Черкаська	0,018	0,006	0,012	0,005	0,004	0,472	0,185	0,315	0,170	0,151
Чернівецька	0,007	0,005	0,008	0,005	0,003	0,177	0,156	0,216	0,168	0,102
Чернігівська	0,005	0,005	0,005	0,018	0,009	0,142	0,153	0,138	0,570	0,315
Київ	0,021	0,017	0,018	0,013	0,009	0,556	0,503	0,480	0,411	0,320
Севастополь	0,020	0,009	0,010	0,005	0,005	0,514	0,275	0,254	0,174	0,179

Додаток БТ
 Результати розрахунку індексу безпеки проживання населення в Україні
 за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	2,012	2,273	2,161	1,807	1,833
Вінницька	2,168	1,968	2,098	1,721	1,649
Волинська	2,102	1,578	1,589	1,442	1,446
Дніпропетровська	2,065	1,984	1,767	1,86	2,029
Донецька	2,25	2,283	2,275	2,159	2,236
Житомирська	1,557	1,59	1,97	1,562	1,658
Закарпатська	1,804	1,901	1,654	1,516	1,614
Запорізька	1,765	1,699	1,67	1,695	1,634
Івано-Франківська	1,516	1,531	1,645	1,529	1,613
Київська	1,863	1,957	1,917	1,974	1,957
Кіровоградська	1,84	1,896	1,664	1,699	1,672
Луганська	2,439	2,432	2,427	2,426	2,411
Львівська	1,498	1,457	1,48	1,434	1,494
Миколаївська	2,061	1,969	1,805	1,758	2,16
Одеська	1,788	1,929	1,684	1,658	1,959
Полтавська	1,825	1,757	1,677	1,759	1,867
Рівненська	1,534	1,502	1,402	1,394	1,698
Сумська	1,614	1,554	1,508	1,54	1,592
Тернопільська	1,415	1,468	1,447	1,465	1,45
Харківська	1,79	1,892	1,788	1,861	1,917
Херсонська	1,726	1,674	1,655	1,62	1,65
Хмельницька	1,508	1,543	1,478	1,485	1,512
Черкаська	1,981	1,682	1,796	1,656	1,618
Чернівецька	1,375	1,352	1,428	1,44	1,366
Чернігівська	1,546	1,536	1,527	1,968	1,704
Київ	2,271	2,203	2,162	2,094	1,985
Севастополь	2,182	1,92	1,921	1,843	1,85

Додаток БУ
 Результати розрахунку індексу захворюваності населення України за
 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,55	0,56	0,54	0,54	0,55	0,914	0,909	0,922	0,944	0,947
Вінницька	0,84	0,86	0,85	0,85	0,86	0,591	0,594	0,582	0,596	0,602
Волинська	0,75	0,76	0,76	0,78	0,77	0,664	0,670	0,656	0,649	0,677
Дніпропетровська	0,80	0,82	0,83	0,86	0,87	0,625	0,621	0,598	0,591	0,598
Донецька	0,62	0,63	0,62	0,61	0,64	0,805	0,803	0,795	0,830	0,807
Житомирська	0,63	0,64	0,64	0,67	0,68	0,792	0,793	0,776	0,756	0,757
Закарпатська	0,65	0,67	0,67	0,68	0,66	0,765	0,759	0,736	0,751	0,791
Запорізька	0,57	0,59	0,57	0,58	0,59	0,875	0,857	0,864	0,877	0,872
Івано-Франківська	0,86	0,85	0,84	0,91	0,88	0,582	0,601	0,587	0,556	0,588
Київська	0,71	0,73	0,73	0,74	0,75	0,700	0,700	0,682	0,685	0,689
Кіровоградська	0,55	0,58	0,57	0,59	0,63	0,901	0,874	0,864	0,861	0,827
Луганська	0,55	0,58	0,57	0,56	0,58	0,905	0,876	0,871	0,904	0,892
Львівська	0,81	0,85	0,83	0,86	0,84	0,614	0,598	0,598	0,592	0,619
Миколаївська	0,57	0,59	0,62	0,64	0,64	0,868	0,860	0,800	0,799	0,812
Одеська	0,68	0,69	0,70	0,72	0,72	0,730	0,735	0,707	0,706	0,715
Полтавська	0,57	0,61	0,61	0,59	0,61	0,874	0,830	0,811	0,860	0,844
Рівненська	0,79	0,79	0,78	0,79	0,79	0,634	0,641	0,638	0,643	0,657
Сумська	0,50	0,51	0,50	0,51	0,52	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Тернопільська	0,64	0,66	0,69	0,70	0,70	0,776	0,769	0,713	0,724	0,742
Харківська	0,79	0,78	0,78	0,78	0,78	0,632	0,654	0,635	0,653	0,662
Херсонська	0,62	0,62	0,63	0,63	0,64	0,798	0,818	0,792	0,801	0,812
Хмельницька	0,65	0,67	0,66	0,67	0,67	0,767	0,760	0,753	0,754	0,778
Черкаська	0,77	0,79	0,79	0,83	0,80	0,648	0,643	0,631	0,614	0,648
Чернівецька	0,69	0,73	0,70	0,74	0,71	0,722	0,697	0,707	0,684	0,728
Чернігівська	0,73	0,71	0,69	0,72	0,73	0,679	0,712	0,715	0,706	0,710
Київ	0,92	0,93	0,92	0,95	0,94	0,540	0,546	0,537	0,538	0,552
Севастополь	0,57	0,59	0,57	0,60	0,60	0,875	0,858	0,868	0,848	0,866

Додаток БФ
 Результати розрахунку індексу забезпеченості лікарями населення
 України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	54,6	54,2	49,1	49	52,3	0,630	0,631	0,585	0,581	0,624
Вінницька	49,9	50,6	49	49,4	49,5	0,576	0,589	0,583	0,586	0,591
Волинська	39,1	38,8	37,9	38,1	38,7	0,451	0,452	0,451	0,452	0,462
Дніпропетровська	48,7	48,4	49,2	49,8	49,2	0,562	0,563	0,586	0,591	0,587
Донецька	47,1	46,6	44	44,7	44,7	0,543	0,542	0,524	0,530	0,533
Житомирська	39,9	40,4	39	38,9	38,9	0,460	0,470	0,464	0,461	0,464
Закарпатська	42,5	40,8	41,2	41,3	42	0,490	0,475	0,490	0,490	0,501
Запорізька	48,6	47,9	47,1	47,9	47,9	0,561	0,558	0,561	0,568	0,572
Івано-Франківська	49,9	50,7	56,6	60,6	59,5	0,576	0,590	0,674	0,719	0,710
Київська	33,9	34,2	39,2	41,5	42,2	0,391	0,398	0,467	0,492	0,504
Кіровоградська	35,1	35	36	36,1	36,2	0,405	0,407	0,429	0,428	0,432
Луганська	43	42,6	43,8	44,1	43,8	0,496	0,496	0,521	0,523	0,523
Львівська	58,3	58,2	56,1	58,4	59,5	0,672	0,678	0,668	0,693	0,710
Миколаївська	37	35,6	37,1	36,7	36,8	0,427	0,414	0,442	0,435	0,439
Одеська	46,8	46,9	48,5	49	49	0,540	0,546	0,577	0,581	0,585
Полтавська	47,9	48,2	47,5	49,6	48,9	0,552	0,561	0,565	0,588	0,584
Рівненська	41,9	41,2	41,4	42,2	41,6	0,483	0,480	0,493	0,501	0,496
Сумська	36,8	37,2	39,5	39,4	39,6	0,424	0,433	0,470	0,467	0,473
Тернопільська	49,4	50,5	51,1	51,8	52,1	0,570	0,588	0,608	0,614	0,622
Харківська	56,7	56,3	56,3	57,4	58	0,654	0,655	0,670	0,681	0,692
Херсонська	36,1	36,6	35,5	35,5	35,7	0,416	0,426	0,423	0,421	0,426
Хмельницька	41,3	41,7	41,5	41,6	42,3	0,476	0,485	0,494	0,493	0,505
Черкаська	38,1	38,1	38,9	38,7	39	0,439	0,444	0,463	0,459	0,465
Чернівецька	54	57,7	61,8	63,7	52	0,623	0,672	0,736	0,756	0,621
Чернігівська	37,4	37,4	36,3	37,3	37,3	0,431	0,435	0,432	0,442	0,445
Київ	86,7	85,9	84	84,3	83,8	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	49,2	48,8	51,9	55,4	55,1	0,567	0,568	0,618	0,657	0,658

Додаток БХ
Результати розрахунку індексу забезпеченості середнім медичним персоналом населення України

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	11,9	111,5	97	96,6	102,9	0,097	0,912	0,833	0,826	0,889
Вінницька	111,7	112,2	105,8	106,6	107,7	0,912	0,917	0,909	0,912	0,931
Волинська	109,4	109,8	107,1	108,5	109,1	0,893	0,898	0,920	0,928	0,943
Дніпропетровська	101,1	100,2	95	95,6	96,6	0,825	0,819	0,816	0,818	0,835
Донецька	104,3	102,7	94,1	95,2	94	0,851	0,840	0,808	0,814	0,812
Житомирська	114,5	114,9	111,3	112	112,1	0,935	0,939	0,956	0,958	0,969
Закарпатська	100,3	95,4	92,3	92,1	92,2	0,819	0,780	0,793	0,788	0,797
Запорізька	104,4	101,9	99,3	101	100,6	0,852	0,833	0,853	0,864	0,869
Івано-Франківська	104,4	105,6	106,7	108,9	109,9	0,852	0,863	0,917	0,932	0,950
Київська	92,9	89,9	91,2	92,6	93,6	0,758	0,735	0,784	0,792	0,809
Кіровоградська	107,3	106,9	104,9	105,1	106	0,876	0,874	0,901	0,899	0,916
Луганська	103,3	104,3	97,5	98,8	98,9	0,843	0,853	0,838	0,845	0,855
Львівська	117,6	119	109,5	111,6	112,8	0,960	0,973	0,941	0,955	0,975
Миколаївська	94,2	90,6	85,5	85,7	85,3	0,769	0,741	0,735	0,733	0,737
Одеська	91,4	91,8	93,6	94	94,4	0,746	0,751	0,804	0,804	0,816
Полтавська	108,2	107,7	101,6	102,5	102,5	0,883	0,881	0,873	0,877	0,886
Рівненська	122,5	122,3	116,4	116,9	115,7	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Сумська	106,9	107,9	108,2	109,3	109,7	0,873	0,882	0,930	0,935	0,948
Тернопільська	111	109,6	110,7	111,7	112,4	0,906	0,896	0,951	0,956	0,971
Харківська	101,8	100,8	96	97,2	96,4	0,831	0,824	0,825	0,831	0,833
Херсонська	100,1	101,5	94,2	95,4	95,5	0,817	0,830	0,809	0,816	0,825
Хмельницька	104	103,8	104,8	105,2	107,2	0,849	0,849	0,900	0,900	0,927
Черкаська	108,1	108,6	105,4	105,9	105,5	0,882	0,888	0,905	0,906	0,912
Чернівецька	101,7	103,7	102,1	104,6	105,4	0,830	0,848	0,877	0,895	0,911
Чернігівська	113,9	113,9	112,2	112,7	112,8	0,930	0,931	0,964	0,964	0,975
Київ	121,7	120	115	114,4	113,5	0,993	0,981	0,988	0,979	0,981
Севастополь	98,6	92,6	95,3	98,5	99,5	0,805	0,757	0,819	0,843	0,860

Додаток БШ

Результати розрахунку індексу забезпеченості медичним персоналом населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,364	0,771	0,709	0,704	0,757
Вінницька	0,744	0,711	0,746	0,749	0,761
Волинська	0,684	0,680	0,686	0,690	0,702
Дніпропетровська	0,730	0,742	0,701	0,704	0,711
Донецька	0,681	0,679	0,666	0,672	0,673
Житомирська	0,650	0,639	0,710	0,710	0,717
Закарпатська	0,715	0,716	0,642	0,639	0,649
Запорізька	0,671	0,675	0,707	0,716	0,720
Івано-Франківська	0,705	0,722	0,795	0,825	0,830
Київська	0,627	0,657	0,625	0,642	0,656
Кіровоградська	0,570	0,595	0,665	0,664	0,674
Луганська	0,685	0,699	0,680	0,684	0,689
Львівська	0,762	0,758	0,804	0,824	0,843
Миколаївська	0,700	0,678	0,588	0,584	0,588
Одеська	0,640	0,640	0,691	0,693	0,700
Полтавська	0,651	0,683	0,719	0,733	0,735
Рівненська	0,682	0,676	0,746	0,750	0,748
Сумська	0,712	0,717	0,700	0,701	0,710
Тернопільська	0,726	0,759	0,780	0,785	0,796
Харківська	0,775	0,803	0,748	0,756	0,763
Херсонська	0,620	0,625	0,616	0,619	0,626
Хмельницька	0,653	0,647	0,697	0,697	0,716
Черкаська	0,644	0,672	0,684	0,683	0,689
Чернівецька	0,755	0,789	0,806	0,825	0,766
Чернігівська	0,639	0,656	0,698	0,703	0,710
Київ	0,966	0,982	0,994	0,990	0,991
Севастополь	0,774	0,778	0,718	0,750	0,759

Додаток БЩ
Результати розрахунку індексу забезпеченості лікарняними ліжками
населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	89,9	89,7	89,6	88,7	88	0,793	0,785	0,761	0,773	0,762
Вінницька	92,8	93,3	89,1	87,6	87,8	0,819	0,817	0,757	0,763	0,760
Волинська	82,7	82,8	83,7	83,6	83,3	0,730	0,725	0,711	0,728	0,721
Дніпропетровська	109,2	108,2	107,8	106,8	106	0,964	0,947	0,916	0,930	0,918
Донецька	91,2	91,7	87,8	86,8	87,1	0,805	0,803	0,746	0,756	0,754
Житомирська	80,1	79,9	80,3	79,9	79,6	0,707	0,700	0,682	0,696	0,689
Закарпатська	81,9	81,7	82	81,7	80,7	0,723	0,715	0,697	0,712	0,699
Запорізька	101,7	96,5	97,3	92,9	92,8	0,898	0,845	0,827	0,809	0,803
Івано-Франківська	91,2	91,5	91,9	91,3	90,6	0,805	0,801	0,781	0,795	0,784
Київська	81,2	88,7	87,7	87,9	87,8	0,717	0,777	0,745	0,766	0,760
Кіровоградська	98,5	99,1	100,1	97,3	97,5	0,869	0,868	0,850	0,848	0,844
Луганська	107,1	107,2	105,5	106,1	105,3	0,945	0,939	0,896	0,924	0,912
Львівська	97,3	96	99,1	98,1	97,9	0,859	0,841	0,842	0,855	0,848
Миколаївська	88,1	86,3	86,7	85,7	85,9	0,778	0,756	0,737	0,747	0,744
Одеська	91,3	92,3	95,3	94,3	94,1	0,806	0,808	0,810	0,821	0,815
Полтавська	89,6	89,8	91,2	90,8	90,6	0,791	0,786	0,775	0,791	0,784
Рівненська	93,7	91,1	91,5	91,4	91,3	0,827	0,798	0,777	0,796	0,790
Сумська	94,7	95,4	95,5	96,2	96,7	0,836	0,835	0,811	0,838	0,837
Тернопільська	91,8	92,2	92,6	90,8	91,1	0,810	0,807	0,787	0,791	0,789
Харківська	99	98,8	94,7	91,6	92	0,874	0,865	0,805	0,798	0,797
Херсонська	104,5	103,6	101,8	102,4	102,2	0,922	0,907	0,865	0,892	0,885
Хмельницька	91,1	90,3	92,8	92,7	92,8	0,804	0,791	0,788	0,807	0,803
Черкаська	90,1	90,5	90,1	89,6	89,3	0,795	0,792	0,766	0,780	0,773
Чернівецька	91,7	91,6	93,6	93	89,5	0,809	0,802	0,795	0,810	0,775
Чернігівська	113,3	114,2	117,7	114,8	115,5	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Київ	112,9	105,5	109,9	109,1	108,8	0,996	0,924	0,934	0,950	0,942
Севастополь	79,1	79	79,6	89,3	89,1	0,698	0,692	0,676	0,778	0,771

Додаток БЮ

Результати розрахунку індексу смертності немовлят до одного року в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	10	11	10,9	8,9	8,8	0,630	0,655	0,670	0,798	0,795
Вінницька	9,3	10,5	9,8	8,3	8,4	0,677	0,686	0,745	0,855	0,833
Волинська	7,7	7,2	7,3	7,7	8,2	0,818	1,000	1,000	0,922	0,854
Дніпропетровська	10,5	11,1	10,8	8,8	9,7	0,600	0,649	0,676	0,807	0,722
Донецька	11	13,8	12,2	12,3	12	0,573	0,522	0,598	0,577	0,583
Житомирська	11,1	9,6	8	8,5	9,1	0,568	0,750	0,913	0,835	0,769
Закарпатська	9,6	12,1	11,4	13,1	10,9	0,656	0,595	0,640	0,542	0,642
Запорізька	9,8	12,9	9,9	9,2	10,1	0,643	0,558	0,737	0,772	0,693
Івано-Франківська	10,6	13,5	10,7	9,1	10,3	0,594	0,533	0,682	0,780	0,680
Київська	9,4	8,9	7,3	7,1	7	0,670	0,809	1,000	1,000	1,000
Кіровоградська	13,3	12,3	12,7	10,9	10,6	0,474	0,585	0,575	0,651	0,660
Луганська	12,3	14	13,9	11,6	9,4	0,512	0,514	0,525	0,612	0,745
Львівська	7,8	10,5	8,8	7,9	9,2	0,808	0,686	0,830	0,899	0,761
Миколаївська	8,5	8,9	8,3	8,5	8,1	0,741	0,809	0,880	0,835	0,864
Одеська	11,1	11,6	9,9	9,7	9,2	0,568	0,621	0,737	0,732	0,761
Полтавська	7,1	9	8,3	7,1	6,1	0,887	0,800	0,880	1,000	1,148
Рівненська	9,5	11,2	9	9,4	9,2	0,663	0,643	0,811	0,755	0,761
Сумська	7,8	9,5	10	8,5	9,3	0,808	0,758	0,730	0,835	0,753
Тернопільська	9,4	8,5	9,9	7,5	8,2	0,670	0,847	0,737	0,947	0,854
Харківська	7,7	10,2	9,4	9,3	9,2	0,818	0,706	0,777	0,763	0,761
Херсонська	9,9	10,7	11,4	11	9,4	0,636	0,673	0,640	0,645	0,745
Хмельницька	11,7	10,5	9,2	11,8	7,5	0,538	0,686	0,793	0,602	0,933
Черкаська	9,9	10,9	11,3	10,5	10	0,636	0,661	0,646	0,676	0,700
Чернівецька	13,2	11,6	10,1	8,2	8,2	0,477	0,621	0,723	0,866	0,854
Чернігівська	8,9	10,3	7,9	9,9	8,1	0,708	0,699	0,924	0,717	0,864
Київ	8,1	9,7	8,9	7,5	7,3	0,778	0,742	0,820	0,947	0,959
Севастополь	6,3	12,8	7,5	8	8,6	1,000	0,563	0,973	0,888	0,814

Додаток БЯ
 Результати розрахунку індексу тривалості життя в Україні за 2006-2010
 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	67,91	67,96	68,05	69,3	70,43	0,953	0,954	0,951	0,953	0,956
Вінницька	68,78	69,02	69,2	70,37	71,49	0,965	0,968	0,968	0,968	0,971
Волинська	68	69	69	70	71	0,954	0,968	0,965	0,963	0,964
Дніпропетровська	66,56	66,72	66,73	67,85	69,16	0,934	0,936	0,933	0,933	0,939
Донецька	66,73	66,71	66,47	67,65	69,07	0,937	0,936	0,929	0,930	0,938
Житомирська	66,4	66,5	66,5	67,8	69,2	0,932	0,933	0,930	0,932	0,939
Закарпатська	69,8	68,5	68,4	69,2	70,2	0,980	0,961	0,956	0,952	0,953
Запорізька	68,22	68,26	68,41	69,64	70,53	0,957	0,958	0,957	0,958	0,958
Івано-Франківська	70,48	70,59	70,7	71,67	72,52	0,989	0,990	0,989	0,986	0,985
Київська	66,7	66,8	67	68,2	69,5	0,936	0,937	0,937	0,938	0,944
Кіровоградська	66,79	67,07	66,87	67,74	69,03	0,937	0,941	0,935	0,932	0,937
Луганська	67,14	67,54	67,48	68,35	69,58	0,942	0,948	0,944	0,940	0,945
Львівська	70,66	70,7	70,62	71,58	70,44	0,992	0,992	0,987	0,984	0,956
Миколаївська	66,9	67,1	66,9	67,7	68,7	0,939	0,941	0,935	0,931	0,933
Одеська	66,4	66,7	67	68,1	68,2	0,932	0,936	0,937	0,936	0,938
Полтавська	68,51	68,62	68,44	69,29	70,38	0,962	0,963	0,957	0,953	0,955
Рівненська	68,82	68,99	68,9	69,63	70,76	0,966	0,968	0,963	0,958	0,961
Сумська	68,1	68,6	68,5	69,2	70,4	0,956	0,963	0,958	0,952	0,956
Тернопільська	70,86	71,08	71,34	72,04	72,82	0,995	0,997	0,997	0,991	0,989
Харківська	68,99	69,2	69,19	70,11	71,2	0,968	0,971	0,967	0,964	0,967
Херсонська	66,93	67,16	67	67,94	69,28	0,939	0,942	0,937	0,934	0,941
Хмельницька	68,9	69	69,2	70,1	71,4	0,967	0,968	0,968	0,964	0,969
Черкаська	68,62	68,75	68,8	69,85	70,91	0,963	0,965	0,962	0,961	0,963
Чернівецька	70,5	70,8	71	71,8	72,6	0,989	0,993	0,993	0,987	0,986
Чернігівська	66,7	66,8	66,8	67,9	69,2	0,936	0,937	0,934	0,934	0,939
Київ	71,25	71,27	71,52	72,72	73,66	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	68,76	68,64	68,55	69,67	70,65	0,965	0,963	0,958	0,958	0,959

Додаток ВА
 Результати розрахунку індексу безпеки здоров'я населення України за
 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	3,654	4,074	4,013	4,172	4,217
Вінницька	3,796	3,776	3,798	3,931	3,927
Волинська	3,85	4,043	4,018	3,952	3,918
Дніпропетровська	3,853	3,895	3,824	3,965	3,888
Донецька	3,801	3,743	3,734	3,765	3,755
Житомирська	3,649	3,815	4,011	3,929	3,871
Закарпатська	3,839	3,746	3,671	3,596	3,734
Запорізька	4,044	3,893	4,092	4,132	4,046
Івано-Франківська	3,675	3,647	3,834	3,942	3,867
Київська	3,65	3,88	3,989	4,031	4,049
Кіровоградська	3,751	3,863	3,889	3,956	3,942
Луганська	3,989	3,976	3,916	4,064	4,183
Львівська	4,035	3,875	4,061	4,154	4,027
Миколаївська	4,026	4,044	3,94	3,896	3,941
Одеська	3,676	3,74	3,882	3,888	3,929
Полтавська	4,165	4,062	4,142	4,337	4,466
Рівненська	3,772	3,726	3,935	3,902	3,917
Сумська	4,312	4,273	4,199	4,326	4,256
Тернопільська	3,977	4,179	4,014	4,238	4,17
Харківська	4,067	3,999	3,932	3,934	3,95
Херсонська	3,915	3,965	3,85	3,891	4,009
Хмельницька	3,729	3,852	3,999	3,824	4,199
Черкаська	3,686	3,733	3,689	3,714	3,773
Чернівецька	3,752	3,902	4,024	4,172	4,109
Чернігівська	3,962	4,004	4,271	4,06	4,223
Київ	4,28	4,194	4,285	4,425	4,444
Севастополь	4,312	3,854	4,193	4,222	4,169

Додаток ВВ
Результати розрахунку індексу забезпеченості загальноосвітніми
закладами населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	3,197	3,191	3,182	3,16	3,132	0,384	0,386	0,382	0,383	0,381
Вінницька	6,167	6,189	6,175	6,131	6,057	0,741	0,748	0,740	0,742	0,737
Волинська	7,861	7,777	7,74	7,659	7,626	0,944	0,940	0,928	0,927	0,928
Дніпропетровська	3,196	3,196	3,183	3,147	3,159	0,384	0,386	0,382	0,381	0,384
Донецька	2,696	2,701	2,689	2,673	2,648	0,324	0,326	0,322	0,324	0,322
Житомирська	6,856	6,825	6,753	6,72	6,724	0,824	0,825	0,810	0,814	0,818
Закарпатська	5,757	5,73	5,742	5,712	5,676	0,692	0,693	0,689	0,692	0,691
Запорізька	3,666	3,672	3,668	3,593	3,592	0,440	0,444	0,440	0,435	0,437
Івано-Франківська	5,572	5,584	5,575	5,526	5,515	0,669	0,675	0,669	0,669	0,671
Київська	4,62	4,639	4,63	4,6	4,565	0,555	0,561	0,555	0,557	0,555
Кіровоградська	5,859	5,819	5,871	5,856	5,762	0,704	0,703	0,704	0,709	0,701
Луганська	3,329	3,312	3,276	3,24	3,238	0,400	0,400	0,393	0,392	0,394
Львівська	5,79	5,79	5,797	5,762	5,714	0,696	0,700	0,695	0,698	0,695
Миколаївська	5,372	5,334	5,302	5,237	5,071	0,645	0,645	0,636	0,634	0,617
Одеська	4,07	4,059	4,051	4,053	4,048	0,489	0,491	0,486	0,491	0,493
Полтавська	5,648	5,594	5,518	5,468	5,384	0,679	0,676	0,662	0,662	0,655
Рівненська	6,49	6,528	6,334	6,287	6,169	0,780	0,789	0,760	0,761	0,751
Сумська	5,432	5,473	5,456	5,306	5,235	0,653	0,661	0,654	0,642	0,637
Тернопільська	8,323	8,274	8,339	8,259	8,219	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Харківська	3,499	3,484	3,472	3,427	3,336	0,420	0,421	0,416	0,415	0,406
Херсонська	5,147	5,183	5,186	5,195	4,751	0,618	0,626	0,622	0,629	0,578
Хмельницька	7,896	7,872	7,857	7,744	7,235	0,949	0,951	0,942	0,938	0,880
Черкаська	5,264	5,329	5,36	5,397	5,352	0,632	0,644	0,643	0,653	0,651
Чернівецька	5,009	4,997	5,033	4,987	4,976	0,602	0,604	0,604	0,604	0,605
Чернігівська	6,754	6,673	6,555	6,479	6,274	0,811	0,807	0,786	0,784	0,763
Київ	1,965	1,949	1,935	1,917	1,897	0,236	0,236	0,232	0,232	0,231
Севастополь	1,978	1,95	1,947	1,945	1,943	0,238	0,236	0,233	0,236	0,236

Додаток ВВ

Результати розрахунку індексу забезпеченості професійно-технічними зкладами населення України

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,147	0,147	0,147	0,153	0,153	0,438	0,427	0,424	0,454	0,450
Вінницька	0,225	0,227	0,229	0,218	0,219	0,670	0,660	0,660	0,647	0,644
Волинська	0,212	0,193	0,193	0,193	0,193	0,631	0,561	0,556	0,573	0,568
Дніпропетровська	0,196	0,2	0,196	0,191	0,192	0,583	0,581	0,565	0,567	0,565
Донецька	0,262	0,264	0,264	0,253	0,253	0,780	0,767	0,761	0,751	0,744
Житомирська	0,22	0,222	0,224	0,226	0,227	0,655	0,645	0,646	0,671	0,668
Закарпатська	0,161	0,161	0,161	0,145	0,144	0,479	0,468	0,464	0,430	0,424
Запорізька	0,238	0,24	0,242	0,237	0,255	0,708	0,698	0,697	0,703	0,750
Івано-Франківська	0,152	0,159	0,159	0,159	0,159	0,452	0,462	0,458	0,472	0,468
Київська	0,154	0,155	0,156	0,157	0,151	0,458	0,451	0,450	0,466	0,444
Кіровоградська	0,256	0,26	0,263	0,255	0,257	0,762	0,756	0,758	0,757	0,756
Луганська	0,336	0,344	0,347	0,337	0,34	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Львівська	0,241	0,242	0,243	0,243	0,244	0,717	0,703	0,700	0,721	0,718
Миколаївська	0,264	0,266	0,268	0,269	0,27	0,786	0,773	0,772	0,798	0,794
Одеська	0,196	0,192	0,192	0,176	0,176	0,583	0,558	0,553	0,522	0,518
Полтавська	0,286	0,289	0,291	0,287	0,289	0,851	0,840	0,839	0,852	0,850
Рівненська	0,208	0,208	0,209	0,208	0,208	0,619	0,605	0,602	0,617	0,612
Сумська	0,281	0,292	0,304	0,281	0,284	0,836	0,849	0,876	0,834	0,835
Тернопільська	0,217	0,218	0,221	0,21	0,22	0,646	0,634	0,637	0,623	0,647
Харківська	0,206	0,207	0,205	0,195	0,196	0,613	0,602	0,591	0,579	0,576
Херсонська	0,26	0,262	0,255	0,238	0,239	0,774	0,762	0,735	0,706	0,703
Хмельницька	0,286	0,296	0,298	0,255	0,256	0,851	0,860	0,859	0,757	0,753
Черкаська	0,211	0,213	0,215	0,178	0,179	0,628	0,619	0,620	0,528	0,526
Чернівецька	0,177	0,177	0,177	0,177	0,177	0,527	0,515	0,510	0,525	0,521
Чернігівська	0,2	0,194	0,196	0,189	0,191	0,595	0,564	0,565	0,561	0,562
Київ	0,114	0,113	0,112	0,108	0,104	0,339	0,328	0,323	0,320	0,306
Севастополь	0,158	0,158	0,158	0,158	0,158	0,470	0,459	0,455	0,469	0,465

Додаток ВД
Результати розрахунку індексу забезпеченості вищими навчальними
закладами населення України

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,177	0,178	0,173	0,168	0,163	0,415	0,432	0,405	0,414	0,403
Вінницька	0,148	0,144	0,145	0,139	0,134	0,347	0,350	0,340	0,342	0,332
Волинська	0,173	0,164	0,164	0,154	0,145	0,405	0,398	0,384	0,379	0,359
Дніпропетровська	0,167	0,177	0,175	0,176	0,177	0,391	0,430	0,410	0,433	0,438
Донецька	0,196	0,198	0,198	0,195	0,189	0,459	0,481	0,464	0,480	0,468
Житомирська	0,19	0,191	0,178	0,171	0,172	0,445	0,464	0,417	0,421	0,426
Закарпатська	0,153	0,161	0,161	0,145	0,136	0,358	0,391	0,377	0,357	0,337
Запорізька	0,19	0,191	0,203	0,171	0,161	0,445	0,464	0,475	0,421	0,399
Івано-Франківська	0,224	0,217	0,21	0,21	0,196	0,525	0,527	0,492	0,517	0,485
Київська	0,143	0,144	0,139	0,139	0,14	0,335	0,350	0,326	0,342	0,347
Кіровоградська	0,218	0,202	0,214	0,216	0,218	0,511	0,490	0,501	0,532	0,540
Луганська	0,176	0,161	0,163	0,169	0,166	0,412	0,391	0,382	0,416	0,411
Львівська	0,238	0,219	0,208	0,208	0,193	0,557	0,532	0,487	0,512	0,478
Миколаївська	0,14	0,141	0,142	0,135	0,135	0,328	0,342	0,333	0,333	0,334
Одеська	0,188	0,18	0,176	0,171	0,172	0,440	0,437	0,412	0,421	0,426
Полтавська	0,169	0,164	0,152	0,153	0,155	0,396	0,398	0,356	0,377	0,384
Рівненська	0,147	0,148	0,148	0,148	0,148	0,344	0,359	0,347	0,365	0,366
Сумська	0,14	0,125	0,127	0,128	0,129	0,328	0,303	0,297	0,315	0,319
Тернопільська	0,208	0,2	0,184	0,183	0,174	0,487	0,485	0,431	0,451	0,431
Харківська	0,267	0,268	0,266	0,264	0,254	0,625	0,650	0,623	0,650	0,629
Херсонська	0,188	0,199	0,2	0,192	0,193	0,440	0,483	0,468	0,473	0,478
Хмельницька	0,184	0,185	0,157	0,15	0,151	0,431	0,449	0,368	0,369	0,374
Черкаська	0,203	0,144	0,138	0,139	0,14	0,475	0,350	0,323	0,342	0,347
Чернівецька	0,221	0,21	0,188	0,188	0,188	0,518	0,510	0,440	0,463	0,465
Чернігівська	0,226	0,202	0,196	0,198	0,2	0,529	0,490	0,459	0,488	0,495
Київ	0,427	0,412	0,427	0,406	0,404	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	0,264	0,237	0,237	0,237	0,236	0,618	0,575	0,555	0,584	0,584

Додаток ВЕ

Результати розрахунку індексу охоплення загальною освітою населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	1123	1060	1006	955	941	0,760	0,737	0,722	0,711	0,719
Вінницька	1206	1156	1101	1050	1026	0,816	0,804	0,790	0,781	0,784
Волинська	1413	1370	1324	1277	1251	0,956	0,953	0,950	0,950	0,956
Дніпропетровська	1096	1038	990	946	928	0,742	0,722	0,711	0,704	0,709
Донецька	936	885	842	800	795	0,633	0,615	0,604	0,595	0,607
Житомирська	1300	1254	1204	1153	1115	0,880	0,872	0,864	0,858	0,852
Закарпатська	1459	1415	1371	1322	1282	0,987	0,984	0,984	0,984	0,979
Запорізька	1094	1040	987	942	918	0,740	0,723	0,709	0,701	0,701
Івано-Франківська	1375	1326	1269	1211	1172	0,930	0,922	0,911	0,901	0,895
Київська	1217	1164	1107	1059	1046	0,823	0,809	0,795	0,788	0,799
Кіровоградська	1170	1122	1067	1014	990	0,792	0,780	0,766	0,754	0,756
Луганська	970	908	861	818	804	0,656	0,631	0,618	0,609	0,614
Львівська	1275	1221	1161	1111	1080	0,863	0,849	0,833	0,827	0,825
Миколаївська	1209	1150	1093	1039	1009	0,818	0,800	0,785	0,773	0,771
Одеська	1179	1130	1078	1038	1017	0,798	0,786	0,774	0,772	0,777
Полтавська	1148	1092	1038	980	951	0,777	0,759	0,745	0,729	0,727
Рівненська	1478	1438	1393	1344	1309	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Сумська	1060	1008	955	911	889	0,717	0,701	0,686	0,678	0,679
Тернопільська	1302	1252	1213	1160	1120	0,881	0,871	0,871	0,863	0,856
Харківська	1006	955	911	866	846	0,681	0,664	0,654	0,644	0,646
Херсонська	1267	1208	1146	1088	1057	0,857	0,840	0,823	0,810	0,807
Хмельницька	1286	1237	1184	1131	1085	0,870	0,860	0,850	0,842	0,829
Черкаська	1176	1118	1061	1003	969	0,796	0,777	0,762	0,746	0,740
Чернівецька	1329	1282	1227	1177	1153	0,899	0,892	0,881	0,876	0,881
Чернігівська	1102	1049	1003	961	931	0,746	0,729	0,720	0,715	0,711
Київ	969	914	871	836	826	0,656	0,636	0,625	0,622	0,631
Севастополь	938	881	833	810	810	0,635	0,613	0,598	0,603	0,619

Додаток ВЖ

Результати розрахунку індексу охоплення професійно-технічною освітою населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	82	75	73	72	72	0,569	0,543	0,557	0,563	0,541
Вінницька	122	120	120	113	113	0,847	0,870	0,916	0,883	0,850
Волинська	109	106	100	97	95	0,757	0,768	0,763	0,758	0,714
Дніпропетровська	107	101	99	93	94	0,743	0,732	0,756	0,727	0,707
Донецька	116	110	106	93	95	0,806	0,797	0,809	0,727	0,714
Житомирська	90	87	87	88	88	0,625	0,630	0,664	0,688	0,662
Закарпатська	76	74	75	73	74	0,528	0,536	0,573	0,570	0,556
Запорізька	121	112	109	103	106	0,840	0,812	0,832	0,805	0,797
Івано-Франківська	88	89	89	90	93	0,611	0,645	0,679	0,703	0,699
Київська	76	72	69	64	67	0,528	0,522	0,527	0,500	0,504
Кіровоградська	101	100	101	92	95	0,701	0,725	0,771	0,719	0,714
Луганська	144	138	131	128	126	1,000	1,000	1,000	1,000	0,947
Львівська	126	125	125	125	133	0,875	0,906	0,954	0,977	1,000
Миколаївська	125	124	118	117	122	0,868	0,899	0,901	0,914	0,917
Одеська	78	76	74	74	78	0,542	0,551	0,565	0,578	0,586
Полтавська	110	104	100	98	99	0,764	0,754	0,763	0,766	0,744
Рівненська	100	100	104	11	115	0,694	0,725	0,794	0,086	0,865
Сумська	117	118	119	112	114	0,813	0,855	0,908	0,875	0,857
Тернопільська	116	115	118	118	119	0,806	0,833	0,901	0,922	0,895
Харківська	74	70	68	68	67	0,514	0,507	0,519	0,531	0,504
Херсонська	108	106	101	96	97	0,750	0,768	0,771	0,750	0,729
Хмельницька	112	109	112	113	116	0,778	0,790	0,855	0,883	0,872
Черкаська	78	76	76	75	81	0,542	0,551	0,580	0,586	0,609
Чернівецька	85	85	88	84	90	0,590	0,616	0,672	0,656	0,677
Чернігівська	77	73	73	70	74	0,535	0,529	0,557	0,547	0,556
Київ	80	77	73	66	72	0,556	0,558	0,557	0,516	0,541
Севастополь	89	85	82	73	76	0,618	0,616	0,626	0,570	0,571

Додаток ВІ
Результати розрахунку індексу охоплення вищою освітою населення
України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	325	355	360	344	307	0,153	0,158	0,157	0,157	0,145
Вінницька	338	344	353	336	312	0,160	0,153	0,154	0,154	0,147
Волинська	334	342	357	347	335	0,158	0,152	0,156	0,156	0,158
Дніпропетровська	548	563	569	559	527	0,259	0,251	0,248	0,248	0,248
Донецька	470	475	473	450	406	0,222	0,212	0,207	0,207	0,191
Житомирська	386	394	382	366	351	0,182	0,176	0,167	0,167	0,165
Закарпатська	217	228	234	225	229	0,102	0,102	0,102	0,102	0,108
Запорізька	550	561	621	613	592	0,260	0,250	0,271	0,271	0,279
Івано-Франківська	435	447	443	442	408	0,205	0,199	0,193	0,193	0,192
Київська	228	233	238	240	229	0,108	0,104	0,104	0,104	0,108
Кіровоградська	311	312	317	313	293	0,147	0,139	0,138	0,138	0,138
Луганська	475	508	505	502	472	0,224	0,226	0,221	0,221	0,223
Львівська	615	641	647	656	638	0,290	0,286	0,283	0,283	0,301
Миколаївська	360	370	378	367	370	0,170	0,165	0,165	0,165	0,174
Одеська	601	614	627	630	598	0,284	0,274	0,274	0,274	0,282
Полтавська	470	499	494	488	456	0,222	0,222	0,216	0,216	0,215
Рівненська	466	485	501	489	458	0,220	0,216	0,219	0,219	0,216
Сумська	537	542	518	500	465	0,253	0,242	0,226	0,226	0,219
Тернопільська	602	580	568	578	538	0,284	0,258	0,248	0,248	0,254
Харківська	1012	1022	1043	1018	966	0,478	0,455	0,455	0,455	0,455
Херсонська	397	403	390	381	361	0,187	0,180	0,170	0,170	0,170
Хмельницька	366	386	409	409	393	0,173	0,172	0,179	0,179	0,185
Черкаська	426	437	452	444	421	0,201	0,195	0,197	0,197	0,198
Чернівецька	433	437	425	430	419	0,204	0,195	0,186	0,186	0,198
Чернігівська	360	352	334	321	306	0,170	0,157	0,146	0,146	0,144
Київ	2119	2244	2290	2268	2121	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	537	520	518	523	496	0,253	0,232	0,226	0,226	0,234

Додаток ВК

Результати розрахунку індексу забезпеченості навчальними закладами населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,412	0,415	0,404	0,417	0,411
Вінницька	0,586	0,586	0,580	0,577	0,571
Волинська	0,660	0,633	0,623	0,626	0,618
Дніпропетровська	0,453	0,466	0,452	0,460	0,462
Донецька	0,521	0,525	0,516	0,518	0,511
Житомирська	0,641	0,645	0,624	0,635	0,637
Закарпатська	0,510	0,517	0,510	0,493	0,484
Запорізька	0,531	0,535	0,537	0,520	0,529
Івано-Франківська	0,549	0,555	0,540	0,553	0,541
Київська	0,449	0,454	0,444	0,455	0,449
Кіровоградська	0,659	0,650	0,654	0,666	0,666
Луганська	0,604	0,597	0,592	0,603	0,602
Львівська	0,657	0,645	0,627	0,644	0,630
Миколаївська	0,586	0,587	0,580	0,588	0,582
Одеська	0,504	0,495	0,484	0,478	0,479
Полтавська	0,642	0,638	0,619	0,630	0,630
Рівненська	0,581	0,584	0,570	0,581	0,576
Сумська	0,606	0,604	0,609	0,597	0,597
Тернопільська	0,711	0,706	0,689	0,691	0,693
Харківська	0,553	0,558	0,543	0,548	0,537
Херсонська	0,611	0,624	0,608	0,603	0,586
Хмельницька	0,744	0,753	0,723	0,688	0,669
Черкаська	0,578	0,538	0,529	0,508	0,508
Чернівецька	0,549	0,543	0,518	0,531	0,530
Чернігівська	0,645	0,620	0,603	0,611	0,607
Київ	0,525	0,521	0,518	0,517	0,512
Севастополь	0,442	0,423	0,414	0,430	0,428

Додаток ВЛ
Результати розрахунку індексу охоплення населення України за 2006-
2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,494	0,479	0,479	0,477	0,468
Вінницька	0,608	0,609	0,620	0,606	0,594
Волинська	0,624	0,624	0,623	0,621	0,609
Дніпропетровська	0,581	0,568	0,572	0,560	0,555
Донецька	0,554	0,541	0,540	0,510	0,504
Житомирська	0,562	0,559	0,565	0,571	0,560
Закарпатська	0,539	0,541	0,553	0,552	0,548
Запорізька	0,613	0,595	0,604	0,592	0,592
Івано-Франківська	0,582	0,589	0,594	0,599	0,595
Київська	0,486	0,478	0,475	0,464	0,470
Кіровоградська	0,547	0,548	0,558	0,537	0,536
Луганська	0,627	0,619	0,613	0,610	0,595
Львівська	0,676	0,680	0,690	0,696	0,709
Миколаївська	0,619	0,621	0,617	0,617	0,621
Одеська	0,541	0,537	0,538	0,541	0,548
Полтавська	0,588	0,578	0,575	0,570	0,562
Рівненська	0,638	0,647	0,671	0,435	0,694
Сумська	0,594	0,599	0,607	0,593	0,585
Тернопільська	0,657	0,654	0,673	0,678	0,668
Харківська	0,558	0,542	0,543	0,543	0,535
Херсонська	0,598	0,596	0,588	0,577	0,569
Хмельницька	0,607	0,607	0,628	0,635	0,629
Черкаська	0,513	0,508	0,513	0,510	0,516
Чернівецька	0,564	0,568	0,580	0,573	0,585
Чернігівська	0,484	0,472	0,474	0,469	0,470
Київ	0,737	0,731	0,727	0,713	0,724
Севастополь	0,502	0,487	0,483	0,466	0,475

Додаток ВМ

Результати розрахунку індексу безпеки освіти населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,906	0,894	0,883	0,894	0,879
Вінницька	1,194	1,195	1,2	1,183	1,165
Волинська	1,284	1,257	1,246	1,247	1,227
Дніпропетровська	1,034	1,034	1,024	1,02	1,017
Донецька	1,075	1,066	1,056	1,028	1,015
Житомирська	1,203	1,204	1,189	1,206	1,197
Закарпатська	1,049	1,058	1,063	1,045	1,032
Запорізька	1,144	1,13	1,141	1,112	1,121
Івано-Франківська	1,131	1,144	1,134	1,152	1,136
Київська	0,935	0,932	0,919	0,919	0,919
Кіровоградська	1,206	1,198	1,212	1,203	1,202
Луганська	1,231	1,216	1,205	1,213	1,197
Львівська	1,333	1,325	1,317	1,34	1,339
Миколаївська	1,205	1,208	1,197	1,205	1,203
Одеська	1,045	1,032	1,022	1,019	1,027
Полтавська	1,230	1,216	1,194	1,2	1,192
Рівненська	1,219	1,231	1,241	1,016	1,27
Сумська	1,200	1,203	1,216	1,19	1,182
Тернопільська	1,368	1,36	1,362	1,369	1,361
Харківська	1,111	1,1	1,086	1,091	1,072
Херсонська	1,209	1,22	1,196	1,18	1,155
Хмельницька	1,351	1,36	1,351	1,323	1,298
Черкаська	1,091	1,046	1,042	1,018	1,024
Чернівецька	1,113	1,111	1,098	1,104	1,115
Чернігівська	1,129	1,092	1,077	1,08	1,077
Київ	1,262	1,252	1,245	1,23	1,236
Севастополь	0,944	0,91	0,897	0,896	0,903

Додаток ВН
Результати розрахунку індексу пенсійного забезпечення населення
України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	392,14	456,75	713,49	851,24	940,71	0,814	0,744	0,725	0,714	0,702
Вінницька	385,73	437,42	639,79	757,81	852,64	0,801	0,713	0,650	0,636	0,636
Волинська	383,89	436,28	639,67	764,79	862,42	0,797	0,711	0,650	0,642	0,643
Дніпропетровська	416,69	504,68	831,79	998,11	1096,35	0,865	0,822	0,846	0,837	0,818
Донецька	446,37	545,75	936,94	1131,83	1241,42	0,926	0,889	0,952	0,949	0,926
Житомирська	389,51	443,62	664,76	789,34	882,75	0,808	0,723	0,676	0,662	0,658
Закарпатська	376,81	422,95	615,07	741,35	831,29	0,782	0,689	0,625	0,622	0,620
Запорізька	407,01	489,28	784	937,57	1032,28	0,845	0,797	0,797	0,786	0,770
Івано-Франківська	387,11	442,98	650,25	779,41	876,83	0,803	0,722	0,661	0,654	0,654
Київська	409,21	475,52	743,26	884,98	985,57	0,849	0,775	0,756	0,742	0,735
Кіровоградська	389,77	445,86	676,24	801,74	891,11	0,809	0,726	0,687	0,673	0,665
Луганська	441,59	531,58	907,52	1087,25	1194,75	0,917	0,866	0,923	0,912	0,891
Львівська	391,45	449,79	677,64	810,87	907,77	0,812	0,733	0,689	0,680	0,677
Миколаївська	391,53	454,93	702,54	837,11	929,62	0,813	0,741	0,714	0,702	0,693
Одеська	393,41	457,96	708	843,75	939,32	0,817	0,746	0,720	0,708	0,701
Полтавська	396,92	462,71	720,72	855,6	951,78	0,824	0,754	0,733	0,718	0,710
Рівненська	382,51	436,24	640,03	765,5	867,21	0,794	0,711	0,651	0,642	0,647
Сумська	392,78	450,53	684,26	809,62	904,23	0,815	0,734	0,696	0,679	0,675
Тернопільська	374,72	424,42	602,9	715,03	810,79	0,778	0,691	0,613	0,600	0,605
Харківська	406,12	471,02	739,8	875,14	972,89	0,843	0,767	0,752	0,734	0,726
Херсонська	385,14	440,8	677,97	802,31	890,02	0,799	0,718	0,689	0,673	0,664
Хмельницька	383,38	435,39	629,38	751,6	848,07	0,796	0,709	0,640	0,630	0,633
Черкаська	391,28	447,95	680,81	804,87	896,58	0,812	0,730	0,692	0,675	0,669
Чернівецька	379,28	431,43	624,65	743,9	839,05	0,787	0,703	0,635	0,624	0,626
Чернігівська	394,08	450,09	666,24	789,03	886,6	0,818	0,733	0,677	0,662	0,661
Київ	481,79	613,87	983,75	1192,13	1340,59	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	408,84	419,41	799,49	961,72	1061,87	0,849	0,683	0,813	0,807	0,792

Додаток ВП

Результати розрахунку індексу захищеності населення на час безробіття

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	253,51	340,05	558,78	613,97	755,97	0,350	0,324	0,521	0,349	0,399
Вінницька	238	316	564	593	796	0,328	0,302	0,526	0,337	0,420
Волинська	208	275	499	571	715	0,287	0,262	0,465	0,325	0,378
Дніпропетровська	324,2	451,2	709,6	734	865	0,447	0,431	0,662	0,417	0,457
Донецька	312,3	425,34	745,98	790,29	842,98	0,431	0,406	0,696	0,449	0,445
Житомирська	237,39	316,38	545,39	585,32	739,56	0,327	0,302	0,509	0,333	0,390
Закарпатська	222	268	449	532	672	0,306	0,256	0,419	0,302	0,355
Запорізька	243,97	335,02	564,15	697,13	750,5	0,337	0,320	0,526	0,396	0,396
Івано-Франківська	219,68	280,39	509,27	591,82	703,86	0,303	0,268	0,475	0,336	0,372
Київська	324	404	660	811	891	0,447	0,385	0,616	0,461	0,470
Кіровоградська	243,05	316,49	567,13	593,45	733,94	0,335	0,302	0,529	0,337	0,388
Луганська	273,42	352,18	470,94	683,89	793,49	0,377	0,336	0,439	0,389	0,419
Львівська	255,5	301,5	499,8	601,2	689,1	0,352	0,288	0,466	0,342	0,364
Миколаївська	238,97	331,85	549,37	598,67	773,76	0,330	0,317	0,512	0,340	0,409
Одеська	221,6	306,6	546,6	643,2	869,6	0,306	0,293	0,510	0,366	0,459
Полтавська	262	347	597	654	813	0,361	0,331	0,557	0,372	0,429
Рівненська	209,9	278,4	505,5	575	701	0,290	0,266	0,472	0,327	0,370
Сумська	251	326	554	600	775	0,346	0,311	0,517	0,341	0,409
Тернопільська	183,99	253,7	452,9	564,3	680	0,254	0,242	0,422	0,321	0,359
Харківська	277,3	370,6	625	641	768,5	0,382	0,354	0,583	0,364	0,406
Херсонська	246,7	302,4	551,8	564	723,7	0,340	0,289	0,515	0,321	0,382
Хмельницька	204,4	279,1	515,3	576,7	725	0,282	0,266	0,481	0,328	0,383
Черкаська	255	343	587	642	778	0,352	0,327	0,548	0,365	0,411
Чернівецька	191,77	273,1	367	555,9	733,6	0,265	0,261	0,342	0,316	0,387
Чернігівська	240	324	556	622	746	0,331	0,309	0,519	0,354	0,394
Київ	725	1048	1072	1759	1894	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	449,8	548	767	927	1076	0,620	0,523	0,715	0,527	0,568

Додаток ВР
 Результати розрахунку індексу соціального забезпечення населення
 України за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	1,164	1,068	1,246	1,063	1,101
Вінницька	1,129	1,015	1,176	0,973	1,056
Волинська	1,084	0,973	1,115	0,967	1,021
Дніпропетровська	1,312	1,253	1,508	1,254	1,275
Донецька	1,357	1,295	1,648	1,398	1,371
Житомирська	1,135	1,025	1,185	0,995	1,048
Закарпатська	1,088	0,945	1,044	0,924	0,975
Запорізька	1,182	1,117	1,323	1,182	1,166
Івано-Франківська	1,106	0,99	1,136	0,99	1,026
Київська	1,296	1,16	1,372	1,203	1,205
Кіровоградська	1,144	1,028	1,216	1,01	1,053
Луганська	1,294	1,202	1,362	1,301	1,31
Львівська	1,164	1,021	1,155	1,022	1,041
Миколаївська	1,143	1,058	1,226	1,042	1,102
Одеська	1,123	1,039	1,23	1,074	1,16
Полтавська	1,185	1,085	1,29	1,09	1,139
Рівненська	1,084	0,977	1,123	0,969	1,017
Сумська	1,161	1,045	1,213	1,02	1,084
Тернопільська	1,032	0,933	1,035	0,921	0,964
Харківська	1,225	1,121	1,335	1,098	1,132
Херсонська	1,139	1,007	1,204	0,994	1,046
Хмельницька	1,078	0,975	1,121	0,958	1,016
Черкаська	1,164	1,057	1,24	1,04	1,08
Чернівецька	1,052	0,964	0,977	0,94	1,013
Чернігівська	1,149	1,042	1,196	1,016	1,055
Київ	2	2	2	2	2
Севастополь	1,469	1,206	1,528	1,334	1,36

Додаток ВС

Результати розрахунку індексу поширеності наркоманії серед населення
України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році				Значення індексу у відповідному періоді			
	2006 рік	2007 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	10,9	6,9	14,2	16,3	0,128	0,188	0,162	0,098
Вінницька	7,3	8,4	9,2	8	0,192	0,155	0,250	0,200
Волинська	11,1	3,8	3,3	5	0,126	0,342	0,697	0,320
Дніпропетровська	23,4	19,2	17,9	16,6	0,060	0,068	0,128	0,096
Донецька	16,8	17,4	16,6	21,3	0,083	0,075	0,139	0,075
Житомирська	15,5	8,7	11,4	8,3	0,090	0,149	0,202	0,193
Закарпатська	1,4	1,3	2,3	1,6	1,000	1,000	1,000	1,000
Запорізька	23,6	26,5	21,1	22,6	0,059	0,049	0,109	0,071
Івано-Франківська	3,6	4,4	4,6	4,5	0,389	0,295	0,500	0,356
Київська	8,4	9,5	10,8	8,7	0,167	0,137	0,213	0,184
Кіровоградська	25,9	20	21,9	19,9	0,054	0,065	0,105	0,080
Луганська	22,6	21,5	32,8	32,4	0,062	0,060	0,070	0,049
Львівська	4,3	4,6	6,2	7,5	0,326	0,283	0,371	0,213
Миколаївська	12,9	10,3	11,4	9	0,109	0,126	0,202	0,178
Одеська	22,4	21,7	20,3	21,1	0,063	0,060	0,113	0,076
Полтавська	7,9	7,5	12	13,4	0,177	0,173	0,192	0,119
Рівненська	8,9	6,9	7,9	9	0,157	0,188	0,291	0,178
Сумська	11,1	11,6	12,8	10,8	0,126	0,112	0,180	0,148
Тернопільська	7,4	4,9	5,6	4,2	0,189	0,265	0,411	0,381
Харківська	6,9	8,9	11,6	11,7	0,203	0,146	0,198	0,137
Херсонська	14	13	16,9	14,8	0,100	0,100	0,136	0,108
Хмельницька	11,4	7,4	7,6	8,1	0,123	0,176	0,303	0,198
Черкаська	10,4	9,6	11,2	13,4	0,135	0,135	0,205	0,119
Чернівецька	2,8	3,1	8,4	4,9	0,500	0,419	0,274	0,327
Чернігівська	12,6	8,3	12,7	10	0,111	0,157	0,181	0,160
Київ	18,5	16,8	10,4	9,3	0,076	0,077	0,221	0,172
Севастополь	29,2	29,7	49,7	31,2	0,048	0,044	0,046	0,051

Додаток ВТ

Результати розрахунку індексу поширення алкоголізму серед населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році				Значення індексу у відповідному періоді			
	2006 рік	2007 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	107,8	111,5	83,6	74,5	0,442	0,543	0,421	0,444
Вінницька	111,4	129,8	108,5	99,4	0,428	0,466	0,324	0,333
Волинська	123,1	138,4	103,2	101,7	0,387	0,437	0,341	0,325
Дніпропетровська	116,5	126,1	107	104	0,409	0,480	0,329	0,318
Донецька	94,4	123,8	94,1	79,9	0,505	0,489	0,374	0,414
Житомирська	167,6	173,4	127,7	110	0,285	0,349	0,276	0,301
Закарпатська	141,6	144,6	113,7	112,2	0,337	0,418	0,310	0,295
Запорізька	98,3	105,4	89,3	73,1	0,485	0,574	0,394	0,453
Івано-Франківська	133,8	152	126,4	116,9	0,357	0,398	0,278	0,283
Київська	231,8	218,9	205,6	189	0,206	0,276	0,171	0,175
Кіровоградська	105,7	110,6	90,3	73,9	0,451	0,547	0,390	0,448
Луганська	139,2	160,3	136,5	109	0,343	0,377	0,258	0,304
Львівська	100,6	117,4	93,6	95	0,474	0,515	0,376	0,348
Миколаївська	104,2	120,2	118	116,5	0,458	0,503	0,298	0,284
Одеська	112,1	110,9	95,8	78,9	0,426	0,546	0,367	0,420
Полтавська	106,8	118,9	91	87,4	0,447	0,509	0,387	0,379
Рівненська	145,4	146,9	130,1	122,6	0,328	0,412	0,271	0,270
Сумська	67,5	70,1	90,9	96,8	0,707	0,863	0,387	0,342
Тернопільська	138,2	156,5	131,1	117,5	0,345	0,387	0,268	0,282
Харківська	79,6	77,1	63,8	53	0,599	0,785	0,552	0,625
Херсонська	107,8	134,3	105	90,6	0,442	0,450	0,335	0,365
Хмельницька	167	183,1	159,6	120,4	0,286	0,330	0,221	0,275
Черкаська	118,9	132,6	104,8	81,6	0,401	0,456	0,336	0,406
Чернівецька	122,9	129,1	117,5	77,8	0,388	0,469	0,300	0,425
Чернігівська	139	154,2	120,5	103,5	0,343	0,392	0,292	0,320
Київ	47,7	60,5	35,2	33,1	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	178,4	233,5	220,7	195,2	0,267	0,259	0,159	0,170

Додаток ВУ
Результати розрахунку індексу самогубств серед населення України за
2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	22,7	25,4	23,2	26,8	23,3	0,097	0,189	0,172	0,134	0,142
Вінницька	24,9	23,2	24,7	25,4	23	0,088	0,207	0,162	0,142	0,143
Волинська	18,4	16,2	17,9	16,9	15	0,120	0,296	0,223	0,213	0,220
Дніпропетровська	24,8	26,2	25	23,4	22,5	0,089	0,183	0,160	0,154	0,147
Донецька	27	24,9	24,2	26,1	22,8	0,081	0,193	0,165	0,138	0,145
Житомирська	24	24,7	22,5	25,5	23,8	0,092	0,194	0,178	0,141	0,139
Закарпатська	17,8	14,6	14,6	14,1	12,7	0,124	0,329	0,274	0,255	0,260
Запорізька	26,2	26,8	25,5	27,6	26,8	0,084	0,179	0,157	0,130	0,123
Івано-Франківська	10,6	10	10,1	11,9	12,3	0,208	0,480	0,396	0,303	0,268
Київська	19,1	22	21,2	22,1	20,7	0,115	0,218	0,189	0,163	0,159
Кіровоградська	31,5	33,8	30,3	32,2	32,9	0,070	0,142	0,132	0,112	0,100
Луганська	27,7	26	25,8	27,7	25,8	0,079	0,185	0,155	0,130	0,128
Львівська	7,2	8,1	7,8	7,4	7,9	0,306	0,593	0,513	0,486	0,418
Миколаївська	25,8	28,2	25,6	25,9	23,7	0,085	0,170	0,156	0,139	0,139
Одеська	25,7	26,5	26,4	25,5	24,3	0,086	0,181	0,152	0,141	0,136
Полтавська	30,5	30,4	29	28,3	26,1	0,072	0,158	0,138	0,127	0,126
Рівненська	12	15,9	14,3	14,2	13,7	0,183	0,302	0,280	0,254	0,241
Сумська	37,8	35	31,4	34	30,9	0,058	0,137	0,127	0,106	0,107
Тернопільська	11,5	10,7	9,2	11,6	11,9	0,191	0,449	0,435	0,310	0,277
Харківська	17,2	15,6	14,3	12,4	12,2	0,128	0,308	0,280	0,290	0,270
Херсонська	30,1	28,5	28,2	29,6	26,6	0,073	0,168	0,142	0,122	0,124
Хмельницька	17,8	17,3	17,3	17	19,2	0,124	0,277	0,231	0,212	0,172
Черкаська	25	26,6	24,2	26,1	25,6	0,088	0,180	0,165	0,138	0,129
Чернівецька	10,7	11,6	10,3	12,3	12,4	0,206	0,414	0,388	0,293	0,266
Чернігівська	35,6	38,8	32	33,2	31,8	0,062	0,124	0,125	0,108	0,104
Київ	2,2	4,8	4	3,6	3,3	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Севастополь	17,7	17,4	16,3	18,7	16,6	0,124	0,276	0,245	0,193	0,199

Додаток ВФ
Результати розрахунку індексу виробничого травматизму в Україні за
2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	1	1	0,9	0,7	0,6	0,400	0,400	0,333	0,429	0,500
Вінницька	1,3	1,2	1,1	0,9	0,8	0,308	0,333	0,273	0,333	0,375
Волинська	2,1	2,1	1,7	1,4	1,2	0,190	0,190	0,176	0,214	0,250
Дніпропетровська	1,7	1,5	1,3	1	1	0,235	0,267	0,231	0,300	0,300
Донецька	4,6	4,8	4,2	3,9	3,9	0,087	0,083	0,071	0,077	0,077
Житомирська	1,2	1,3	1,1	0,8	0,9	0,333	0,308	0,273	0,375	0,333
Закарпатська	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Запорізька	1,4	1,3	1,3	0,8	0,9	0,286	0,308	0,231	0,375	0,333
Івано-Франківська	1	0,8	0,8	0,4	0,4	0,400	0,500	0,375	0,750	0,750
Київська	1,1	0,9	0,8	0,6	0,7	0,364	0,444	0,375	0,500	0,429
Кіровоградська	1,4	1,2	1	1	0,9	0,286	0,333	0,300	0,300	0,333
Луганська	4,4	4,1	3,9	3,2	3,4	0,091	0,098	0,077	0,094	0,088
Львівська	1	1	0,9	0,7	0,8	0,400	0,400	0,333	0,429	0,375
Миколаївська	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,444	0,500	0,429	0,500	0,500
Одеська	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4	0,571	0,667	0,600	0,600	0,750
Полтавська	1,1	1	1	0,7	0,8	0,364	0,400	0,300	0,429	0,375
Рівненська	1	0,9	0,7	0,7	0,7	0,400	0,444	0,429	0,429	0,429
Сумська	2	1,9	1,9	1,2	1	0,200	0,211	0,158	0,250	0,300
Тернопільська	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,500	0,571	0,500	0,600	0,750
Харківська	1	1	0,8	0,6	0,7	0,400	0,400	0,375	0,500	0,429
Херсонська	0,9	1,1	0,9	0,7	0,7	0,444	0,364	0,333	0,429	0,429
Хмельницька	1	1,1	1	0,9	0,7	0,400	0,364	0,300	0,333	0,429
Черкаська	1	1	0,8	0,6	0,7	0,400	0,400	0,375	0,500	0,429
Чернівецька	0,7	0,7	0,7	0,5	0,4	0,571	0,571	0,429	0,600	0,750
Чернігівська	1,1	1	0,7	0,6	0,6	0,364	0,400	0,429	0,500	0,500
Київ	0,8	0,8	0,7	0,5	0,5	0,500	0,500	0,429	0,600	0,600
Севастополь	1,3	1,6	0,9	0,7	0,8	0,308	0,250	0,333	0,429	0,375

Додаток ВХ

Результати розрахунку індексу злочинності в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	951	1055	1011	1169	1705	0,469	0,394	0,383	0,345	0,246
Вінницька	672	628	630	650	781	0,664	0,662	0,614	0,620	0,536
Волинська	787	800	712	756	805	0,567	0,520	0,544	0,533	0,520
Дніпропетровська	1110	1055	976	1217	1482	0,402	0,394	0,397	0,331	0,283
Донецька	1133	1085	1038	1190	1406	0,394	0,383	0,373	0,339	0,298
Житомирська	659	604	611	689	797	0,677	0,689	0,633	0,585	0,526
Закарпатська	446	421	412	458	544	1,000	0,988	0,939	0,880	0,770
Запорізька	1390	1490	1339	1379	1543	0,321	0,279	0,289	0,292	0,272
Івано-Франківська	464	416	387	403	419	0,961	1,000	1,000	1,000	1,000
Київська	698	692	679	804	964	0,639	0,601	0,570	0,501	0,435
Кіровоградська	736	680	712	953	1174	0,606	0,612	0,544	0,423	0,357
Луганська	1241	1189	1138	1278	1396	0,359	0,350	0,340	0,315	0,300
Львівська	659	602	539	546	680	0,677	0,691	0,718	0,738	0,616
Миколаївська	1030	932	928	981	1067	0,433	0,446	0,417	0,411	0,393
Одеська	882	834	834	890	1039	0,506	0,499	0,464	0,453	0,403
Полтавська	986	961	850	911	1095	0,452	0,433	0,455	0,442	0,383
Рівненська	548	513	512	613	649	0,814	0,811	0,756	0,657	0,646
Сумська	796	760	700	827	915	0,560	0,547	0,553	0,487	0,458
Тернопільська	483	445	430	479	495	0,923	0,935	0,900	0,841	0,846
Харківська	950	917	881	931	1025	0,469	0,454	0,439	0,433	0,409
Херсонська	941	900	902	977	1129	0,474	0,462	0,429	0,412	0,371
Хмельницька	701	629	611	690	818	0,636	0,661	0,633	0,584	0,512
Черкаська	656	609	601	713	753	0,680	0,683	0,644	0,565	0,556
Чернівецька	566	550	563	651	737	0,788	0,756	0,687	0,619	0,569
Чернігівська	691	646	631	795	867	0,645	0,644	0,613	0,507	0,483
Київ	1089	953	957	1279	1308	0,410	0,437	0,404	0,315	0,320
Севастополь	1237	1150	1254	1365	1452	0,361	0,362	0,309	0,295	0,289

Додаток ВШ
Результати розрахунку індексу диференціації доходів населення України
за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	3,5	3,9	3,2	2,9	3,2	0,743	0,667	0,844	0,966	0,781
Вінницька	3,8	3,9	3,8	3,2	3,3	0,684	0,667	0,711	0,875	0,758
Волинська	3,3	3,4	3,1	3	2,9	0,788	0,765	0,871	0,933	0,862
Дніпропетровська	4	3,7	3,9	3,8	3,5	0,650	0,703	0,692	0,737	0,714
Донецька	3,6	3,4	3,8	3,5	3,1	0,722	0,765	0,711	0,800	0,806
Житомирська	4,2	4	4	3,9	4,3	0,619	0,650	0,675	0,718	0,581
Закарпатська	2,8	3,1	3	2,8	2,8	0,929	0,839	0,900	1,000	0,893
Запорізька	3,4	3,1	3	2,9	3,1	0,765	0,839	0,900	0,966	0,806
Івано-Франківська	2,8	2,6	3,3	2,9	2,5	0,929	1,000	0,818	0,966	1,000
Київська	3,9	3,6	3,5	3,2	2,8	0,667	0,722	0,771	0,875	0,893
Кіровоградська	4,6	4,5	4,4	5,2	3,8	0,565	0,578	0,614	0,538	0,658
Луганська	3,5	3	3,7	3,2	3	0,743	0,867	0,730	0,875	0,833
Львівська	3,5	3,3	3,2	3,5	3,1	0,743	0,788	0,844	0,800	0,806
Миколаївська	4	3,5	3,6	3,6	2,9	0,650	0,743	0,750	0,778	0,862
Одеська	3,7	3,8	3,6	4	3,8	0,703	0,684	0,750	0,700	0,658
Полтавська	3,1	3,2	2,9	3,3	2,9	0,839	0,813	0,931	0,848	0,862
Рівненська	4,2	3,4	3,9	3,1	3,4	0,619	0,765	0,692	0,903	0,735
Сумська	3,2	2,9	3,5	3,4	3	0,813	0,897	0,771	0,824	0,833
Тернопільська	4,5	4,2	3,7	3,4	3,1	0,578	0,619	0,730	0,824	0,806
Харківська	3,5	3,4	3,1	2,8	2,7	0,743	0,765	0,871	1,000	0,926
Херсонська	4,7	3,5	4	4,1	3,5	0,553	0,743	0,675	0,683	0,714
Хмельницька	4,7	3,7	3,3	3,7	3,6	0,553	0,703	0,818	0,757	0,694
Черкаська	4,4	3,6	3,5	2,9	3,6	0,591	0,722	0,771	0,966	0,694
Чернівецька	3,4	3,4	3,4	3	2,7	0,765	0,765	0,794	0,933	0,926
Чернігівська	3,6	3,3	3,6	3,3	3	0,722	0,788	0,750	0,848	0,833
Київ	4,4	4,1	4,1	3,9	3,8	0,591	0,634	0,659	0,718	0,658
Севастополь	2,6	2,8	2,7	3,2	2,7	1,000	0,929	1,000	0,875	0,926

Додаток ВЩ
Результати розрахунку індексу захворюваності ВІЛ-СНІДом населення
України за 2006-201 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	40,72	48,7	51,09	56,89	55,31	0,043	0,071	0,066	0,071	0,090
Вінницька	19,27	20,27	18,92	19,57	21,87	0,092	0,171	0,179	0,205	0,227
Волинська	16,67	20,26	23,55	25,27	20,63	0,106	0,171	0,144	0,159	0,241
Дніпропетровська	72,01	78,57	91,43	108,06	97,68	0,025	0,044	0,037	0,037	0,051
Донецька	78,77	83,13	88,7	90,92	90,93	0,022	0,042	0,038	0,044	0,055
Житомирська	18,75	20,38	26,27	26,83	36,2	0,094	0,170	0,129	0,150	0,137
Закарпатська	1,77	3,46	3,38	4,02	4,97	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Запорізька	23,55	24,77	28,94	27,65	30,98	0,075	0,140	0,117	0,145	0,160
Івано-Франківська	5,12	7,02	12,02	8,47	12,32	0,346	0,493	0,281	0,475	0,403
Київська	28,38	36,44	40,51	42,4	43,84	0,062	0,095	0,083	0,095	0,113
Кіровоградська	21,65	25,87	23,27	24,96	29,9	0,082	0,134	0,145	0,161	0,166
Луганська	19,94	23,27	29,08	26,39	32,56	0,089	0,149	0,116	0,152	0,153
Львівська	9,42	9,96	12,34	18,12	18,82	0,188	0,347	0,274	0,222	0,264
Миколаївська	86,56	96,96	99,43	95	93,55	0,020	0,036	0,034	0,042	0,053
Одеська	61,37	71,16	65	65,58	89,71	0,029	0,049	0,052	0,061	0,055
Полтавська	19,28	25,58	25,01	27,27	27,76	0,092	0,135	0,135	0,147	0,179
Рівненська	9,1	13,72	18,77	20,84	21,17	0,195	0,252	0,180	0,193	0,235
Сумська	11,97	14,96	15,63	18,25	18,68	0,148	0,231	0,216	0,220	0,266
Тернопільська	10,4	11,29	11,9	9,6	9,64	0,170	0,306	0,284	0,419	0,516
Харківська	15,65	16,2	18,58	20,11	19,13	0,113	0,214	0,182	0,200	0,260
Херсонська	44,4	49,66	53,58	54,05	51,46	0,040	0,070	0,063	0,074	0,097
Хмельницька	21,67	17,63	14,98	19,72	22,38	0,082	0,196	0,226	0,204	0,222
Черкаська	24,92	28,58	27,45	30,19	36,64	0,071	0,121	0,123	0,133	0,136
Чернівецька	5,08	7,41	9,95	10,95	11,28	0,348	0,467	0,340	0,367	0,441
Чернігівська	25,78	30,72	39,15	43,53	46,17	0,069	0,113	0,086	0,092	0,108
Київ	42,16	43,21	45,49	39,35	38,87	0,042	0,080	0,074	0,102	0,128
Севастополь	70,94	60,34	58,41	67,02	67,75	0,025	0,057	0,058	0,060	0,073

Додаток ВЮ
 Результати розрахунку індексу безпеки життя населення в Україні за
 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	2,225	2,452	1,798	2,528	2,301
Вінницька	2,368	2,661	1,939	2,749	2,572
Волинська	2,164	2,721	1,958	3,09	2,738
Дніпропетровська	1,781	2,139	1,517	2,016	1,909
Донецька	1,813	2,03	1,358	1,911	1,87
Житомирська	2,098	2,509	1,888	2,447	2,21
Закарпатська	5,266	5,574	4,113	5,445	5,218
Запорізька	1,991	2,368	1,694	2,411	2,218
Івано-Франківська	3,382	4,166	2,87	4,272	4,06
Київська	2,105	2,493	1,988	2,518	2,388
Кіровоградська	2,044	2,411	1,735	2,029	2,142
Луганська	1,687	2,086	1,418	1,894	1,855
Львівська	2,808	3,617	2,682	3,422	3,04
Миколаївська	2,114	2,524	1,786	2,37	2,409
Одеська	2,298	2,686	2,018	2,435	2,498
Полтавська	2,371	2,621	1,959	2,572	2,423
Рівненська	2,513	3,174	2,337	2,998	2,734
Сумська	2,554	2,998	1,825	2,454	2,454
Тернопільська	2,705	3,532	2,849	3,673	3,858
Харківська	2,527	3,072	2,147	3,173	3,056
Херсонська	2,053	2,357	1,642	2,191	2,208
Хмельницька	2,08	2,707	2,208	2,614	2,502
Черкаська	2,278	2,697	2,078	2,843	2,469
Чернівецька	3,36	3,861	2,638	3,386	3,704
Чернігівська	2,254	2,618	2,003	2,528	2,508
Київ	2,619	3,728	2,566	3,956	3,878
Севастополь	2,009	2,177	1,945	2,057	2,083

Додаток ВЯ

Результати розрахунку індексу забезпеченості культурними закладами населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	6	6	6	5,5	5,5	0,387	0,414	0,429	0,393	0,379
Вінницька	15,5	14,5	14	14	14	1,000	1,000	1,000	1,000	0,966
Волинська	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	0,484	0,517	0,536	0,536	0,517
Дніпропетровська	2,6	3	2,6	2,6	2,6	0,168	0,207	0,186	0,186	0,179
Донецька	2,7	2,75	2,65	2,65	2,6	0,174	0,190	0,189	0,189	0,179
Житомирська	9,75	9,7	9,75	9,6	9,6	0,629	0,669	0,696	0,686	0,662
Закарпатська	5	4,25	4,5	4,5	4,5	0,323	0,293	0,321	0,321	0,310
Запорізька	4,5	4,5	4,5	4,2	4,2	0,290	0,310	0,321	0,300	0,290
Івано-Франківська	8,5	8,5	8	8	8	0,548	0,586	0,571	0,571	0,552
Київська	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	0,419	0,448	0,464	0,464	0,448
Кіровоградська	10	9,5	9,5	9,5	9	0,645	0,655	0,679	0,679	0,621
Луганська	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	0,200	0,214	0,221	0,221	0,214
Львівська	5,2	4,7	5,2	5,2	5,2	0,335	0,324	0,371	0,371	0,359
Миколаївська	7	7	7	7	7	0,452	0,483	0,500	0,500	0,483
Одеська	7	7	5,5	4,15	4,15	0,452	0,483	0,393	0,296	0,286
Полтавська	9	8,5	8,5	8	7,7	0,581	0,586	0,607	0,571	0,531
Рівненська	6,2	6,2	6,25	6,25	6,25	0,400	0,428	0,446	0,446	0,431
Сумська	7,65	7,6	7,6	7,15	7,15	0,494	0,524	0,543	0,511	0,493
Тернопільська	10	10	10	9,5	9,5	0,645	0,690	0,714	0,679	0,655
Харківська	4	4,5	4,5	4,5	4,5	0,258	0,310	0,321	0,321	0,310
Херсонська	7,5	6,5	6	6	6,5	0,484	0,448	0,429	0,429	0,448
Хмельницька	13,5	14	14	14	14,5	0,871	0,966	1,000	1,000	1,000
Черкаська	11,5	11,5	10,5	10,5	10,5	0,742	0,793	0,750	0,750	0,724
Чернівецька	8	8	7,5	7,5	7,5	0,516	0,552	0,536	0,536	0,517
Чернігівська	10,5	10,5	11	11	11	0,677	0,724	0,786	0,786	0,759
Київ	0,5	0,45	0,4	0,7	0,6	0,032	0,031	0,029	0,050	0,041
Севастополь	2	2	2	2	2	0,129	0,138	0,143	0,143	0,138

Додаток ДА
Результати розрахунку індексу забезпеченості бібліотеками населення
України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	658	649	644	644	636	0,633	0,579	0,414	0,414	0,550
Вінницька	1039	1056	1065	1046	1029	1,000	0,943	0,685	0,672	0,890
Волинська	676	670	660	686	660	0,651	0,598	0,424	0,441	0,571
Дніпропетровська	535	733	713	692	661	0,515	0,654	0,459	0,445	0,572
Донецька	497	664	656	632	612	0,478	0,593	0,422	0,406	0,529
Житомирська	845	844	878	818	811	0,813	0,754	0,565	0,526	0,702
Закарпатська	544	585	530	520	512	0,524	0,522	0,341	0,334	0,443
Запорізька	548	557	564	571	556	0,527	0,497	0,363	0,367	0,481
Івано-Франківська	662	648	679	640	655	0,637	0,579	0,437	0,411	0,567
Київська	627	627	630	618	604	0,603	0,560	0,405	0,397	0,522
Кіровоградська	861	867	863	851	841	0,829	0,774	0,555	0,547	0,728
Луганська	494	639	619	607	598	0,475	0,571	0,398	0,390	0,517
Львівська	536	571	758	763	743	0,516	0,510	0,487	0,490	0,643
Миколаївська	790	809	768	755	744	0,760	0,722	0,494	0,485	0,644
Одеська	851	883	903	884	886	0,819	0,788	0,581	0,568	0,766
Полтавська	823	815	812	804	799	0,792	0,728	0,522	0,517	0,691
Рівненська	1026	1055	985	1002	1156	0,987	0,942	0,633	0,644	1,000
Сумська	747	763	757	741	727	0,719	0,681	0,487	0,476	0,629
Тернопільська	778	747	752	754	755	0,749	0,667	0,484	0,485	0,653
Харківська	996	1016	1009	746	756	0,959	0,907	0,649	0,479	0,654
Херсонська	648	706	1555	1556	756	0,624	0,630	1,000	1,000	0,654
Хмельницька	918	901	886	862	854	0,884	0,804	0,570	0,554	0,739
Черкаська	912	1120	884	868	856	0,878	1,000	0,568	0,558	0,740
Чернівецька	704	696	683	673	669	0,678	0,621	0,439	0,433	0,579
Чернігівська	960	956	960	951	945	0,924	0,854	0,617	0,611	0,817
Київ	404	371	398	391	387	0,389	0,331	0,256	0,251	0,335
Севастополь	525	521	612	582	605	0,505	0,465	0,394	0,374	0,523

Додаток ДБ

Результати розрахунку індексу забезпеченості санаторно-оздоровчими закладами населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	6,393	6,194	6,156	6,083	6,13	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Вінницька	0,357	0,354	0,361	0,352	0,348	0,056	0,057	0,059	0,058	0,057
Волинська	0,436	0,42	0,402	0,392	0,37	0,068	0,068	0,065	0,064	0,060
Дніпропетровська	0,645	0,633	0,632	0,592	0,548	0,101	0,102	0,103	0,097	0,089
Донецька	1,112	1,105	1,115	1,111	1,099	0,174	0,178	0,181	0,183	0,179
Житомирська	0,253	0,222	0,214	0,202	0,188	0,040	0,036	0,035	0,033	0,031
Закарпатська	0,492	0,513	0,492	0,488	0,53	0,077	0,083	0,080	0,080	0,086
Запорізька	1,572	1,597	1,706	1,616	1,703	0,246	0,258	0,277	0,266	0,278
Івано-Франківська	0,263	0,26	0,264	0,273	0,275	0,041	0,042	0,043	0,045	0,045
Київська	0,811	0,782	0,786	0,774	0,673	0,127	0,126	0,128	0,127	0,110
Кіровоградська	0,294	0,298	0,266	0,263	0,261	0,046	0,048	0,043	0,043	0,043
Луганська	0,325	0,297	0,269	0,265	0,256	0,051	0,048	0,044	0,044	0,042
Львівська	0,942	0,743	0,775	0,738	0,726	0,147	0,120	0,126	0,121	0,118
Миколаївська	2,355	2,274	2,256	2,324	2,456	0,368	0,367	0,366	0,382	0,401
Одеська	2,258	2,344	2,325	2,264	2,207	0,353	0,378	0,378	0,372	0,360
Полтавська	0,426	0,439	0,424	0,423	0,422	0,067	0,071	0,069	0,070	0,069
Рівненська	0,317	0,286	0,25	0,273	0,243	0,050	0,046	0,041	0,045	0,040
Сумська	0,317	0,309	0,276	0,28	0,274	0,050	0,050	0,045	0,046	0,045
Тернопільська	0,229	0,212	0,191	0,199	0,205	0,036	0,034	0,031	0,033	0,033
Харківська	0,483	0,436	0,44	0,438	0,432	0,076	0,070	0,071	0,072	0,070
Херсонська	3,387	3,374	3,364	3,324	3,301	0,530	0,545	0,546	0,546	0,538
Хмельницька	0,158	0,157	0,145	0,146	0,14	0,025	0,025	0,024	0,024	0,023
Черкаська	0,555	0,489	0,51	0,501	0,485	0,087	0,079	0,083	0,082	0,079
Чернівецька	0,158	0,158	0,147	0,142	0,165	0,025	0,026	0,024	0,023	0,027
Чернігівська	0,485	0,481	0,45	0,457	0,419	0,076	0,078	0,073	0,075	0,068
Київ	0,351	0,299	0,257	0,267	0,253	0,055	0,048	0,042	0,044	0,041
Севастополь	1,078	1,098	1,114	1,142	1,124	0,169	0,177	0,181	0,188	0,183

Додаток ДД

Результати розрахунку індексу безпеки культури та відпочинку населення України за 2006-2010 роки

Регіони	Значення показника у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	2,02	1,993	1,843	1,807	1,929
Вінницька	2,056	2	1,744	1,73	1,913
Волинська	1,203	1,183	1,025	1,041	1,148
Дніпропетровська	0,784	0,963	0,748	0,728	0,84
Донецька	0,826	0,961	0,792	0,778	0,887
Житомирська	1,482	1,459	1,296	1,245	1,395
Закарпатська	0,924	0,898	0,742	0,735	0,839
Запорізька	1,063	1,065	0,961	0,933	1,049
Івано-Франківська	1,226	1,207	1,051	1,027	1,164
Київська	1,149	1,134	0,997	0,988	1,08
Кіровоградська	1,52	1,477	1,277	1,269	1,392
Луганська	0,726	0,833	0,663	0,655	0,773
Львівська	0,998	0,954	0,984	0,982	1,12
Миколаївська	1,58	1,572	1,36	1,367	1,528
Одеська	1,624	1,649	1,352	1,236	1,412
Полтавська	1,44	1,385	1,198	1,158	1,291
Рівненська	1,437	1,416	1,12	1,135	1,471
Сумська	1,263	1,255	1,075	1,033	1,167
Тернопільська	1,43	1,391	1,229	1,197	1,341
Харківська	1,293	1,287	1,041	0,872	1,034
Херсонська	1,638	1,623	1,975	1,975	1,64
Хмельницька	1,78	1,795	1,594	1,578	1,762
Черкаська	1,707	1,872	1,401	1,39	1,543
Чернівецька	1,219	1,199	0,999	0,992	1,123
Чернігівська	1,677	1,656	1,476	1,472	1,644
Київ	0,476	0,41	0,327	0,345	0,417
Севастополь	0,803	0,78	0,718	0,705	0,844

Додаток ДЕ
 Результати розрахунку індексу забруднення атмосферного повітря в
 Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	62,2	75,2	78,8	69,9	72	0,579	0,674	0,608	0,657	0,678
Вінницька	125	141	130,9	117,6	112,5	0,288	0,360	0,366	0,390	0,434
Волинська	54,7	64	61,2	55,1	55,2	0,658	0,792	0,783	0,833	0,884
Дніпропетровська	370,8	388,4	344	294	340,9	0,097	0,131	0,139	0,156	0,143
Донецька	411,8	410,4	391	337,5	357,3	0,087	0,124	0,123	0,136	0,137
Житомирська	57,3	63,8	61,9	65,2	68,2	0,628	0,795	0,774	0,704	0,716
Закарпатська	56,8	70,9	73,5	70,4	69,9	0,634	0,715	0,652	0,652	0,698
Запорізька	204,3	188,9	181,5	154,4	180,5	0,176	0,268	0,264	0,297	0,270
Івано-Франківська	229,5	235	215,9	196,8	162,9	0,157	0,216	0,222	0,233	0,300
Київська	114,9	144,1	167,3	154,6	156,4	0,313	0,352	0,286	0,297	0,312
Кіровоградська	58,4	76,7	72,7	74,1	71,2	0,616	0,661	0,659	0,619	0,685
Луганська	267,7	267	282,7	255,1	260,4	0,134	0,190	0,169	0,180	0,187
Львівська	80,3	98,7	104,4	99,3	96,7	0,448	0,514	0,459	0,462	0,505
Миколаївська	56,8	71,7	74,7	71,9	70,1	0,634	0,707	0,641	0,638	0,696
Одеська	58,4	79	80,3	73,2	75,8	0,616	0,642	0,597	0,627	0,644
Полтавська	123	134,2	133,2	121,9	115,6	0,293	0,378	0,360	0,377	0,422
Рівненська	51,2	57,4	53,4	45,9	48,8	0,703	0,883	0,897	1,000	1,000
Сумська	63,8	73,4	73,4	70,8	76,2	0,564	0,691	0,653	0,648	0,640
Тернопільська	48,3	60	59,1	56	58,8	0,745	0,845	0,810	0,820	0,830
Харківська	114,9	105,8	111,3	95,9	101,9	0,313	0,479	0,430	0,479	0,479
Херсонська	57,6	69,8	76,1	73,3	68	0,625	0,726	0,629	0,626	0,718
Хмельницька	42,3	64,5	68,4	60,9	63	0,851	0,786	0,700	0,754	0,775
Черкаська	78,9	90,3	94,7	103	107,4	0,456	0,561	0,506	0,446	0,454
Чернівецька	36	50,7	47,9	47,6	49,3	1,000	1,000	1,000	0,964	0,990
Чернігівська	73,9	79,2	86,9	84,2	87,6	0,487	0,640	0,551	0,545	0,557
Київ	83,9	84,5	100	100,1	95	0,429	0,600	0,479	0,459	0,514
Севастополь	62,8	53,8	54,2	53,6	54,9	0,573	0,942	0,884	0,856	0,889

Додаток ДЖ

Результати розрахунку індексу забруднення поверхневих вод в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	40	35	36	35	49	0,025	0,057	0,028	0,029	0,020
Вінницька	1	2	1	1	1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Волинська	1	4	4	4	4	1,000	0,500	0,250	0,250	0,250
Дніпропетровська	192	179	181	155	151	0,005	0,011	0,006	0,006	0,007
Донецька	299	315	136	118	124	0,003	0,006	0,007	0,008	0,008
Житомирська	17	9	6	5	5	0,059	0,222	0,167	0,200	0,200
Закарпатська	10	10	10	9	6	0,100	0,200	0,100	0,111	0,167
Запорізька	246	262	207	46	40	0,004	0,008	0,005	0,022	0,025
Івано-Франківська	19	15	14	12	11	0,053	0,133	0,071	0,083	0,091
Київська	9	18	17	17	8	0,111	0,111	0,059	0,059	0,125
Кіровоградська	20	28	29	32	24	0,050	0,071	0,034	0,031	0,042
Луганська	93	86	63	43	42	0,011	0,023	0,016	0,023	0,024
Львівська	70	74	23	23	23	0,014	0,027	0,043	0,043	0,043
Миколаївська	24	24	23	23	24	0,042	0,083	0,043	0,043	0,042
Одеська	76	80	79	56	61	0,013	0,025	0,013	0,018	0,016
Полтавська	3	5	5	3	3	0,333	0,400	0,200	0,333	0,333
Рівненська	22	13	24	21	9	0,045	0,154	0,042	0,048	0,111
Сумська	8	21	19	19	17	0,125	0,095	0,053	0,053	0,059
Тернопільська	3	3	3	2	2	0,333	0,667	0,333	0,500	0,500
Харківська	7	7	6	5	5	0,143	0,286	0,167	0,200	0,200
Херсонська	25	10	2	1	2	0,040	0,200	0,500	1,000	0,500
Хмельницька	5	3	2	2	2	0,200	0,667	0,500	0,500	0,500
Черкаська	15	10	8	9	9	0,067	0,200	0,125	0,111	0,111
Чернівецька	8	9	12	11	8	0,125	0,222	0,083	0,091	0,125
Чернігівська	25	24	23	20	17	0,040	0,083	0,043	0,050	0,059
Київ	155	134	133	-	0	0,006	0,015	0,008	0,000	-
Севастополь	79	76	71	60	71	0,013	0,026	0,014	0,017	0,014

Додаток ДИ

Результати розрахунку індексу утворення відходів в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	91	109,7	111,2	107,4	136,7	0,002	0,002	0,002	0,001	0,001
Вінницька	5	3,5	2,5	1,5	0,4	0,040	0,057	0,080	0,067	0,250
Волинська	0,9	1	1,2	0,8	0,7	0,222	0,200	0,167	0,125	0,143
Дніпропетровська	88,4	118,2	90,5	71,9	77,7	0,002	0,002	0,002	0,001	0,001
Донецька	152,2	177	142,2	42,1	49,8	0,001	0,001	0,001	0,002	0,002
Житомирська	3,9	4,3	3,5	3,6	4	0,051	0,047	0,057	0,028	0,025
Закарпатська	17	5	2,9	0,9	6,4	0,012	0,040	0,069	0,111	0,016
Запорізька	231,3	214,5	208,2	41,6	23,2	0,001	0,001	0,001	0,002	0,004
Івано-Франківська	8,9	7,1	5,1	3	2,5	0,022	0,028	0,039	0,033	0,040
Київська	5	4,2	5,2	1,9	4,1	0,040	0,048	0,038	0,053	0,024
Кіровоградська	2,5	3	2,6	2,7	6,1	0,080	0,067	0,077	0,037	0,016
Луганська	26,3	33,4	11,9	8,7	10,3	0,008	0,006	0,017	0,011	0,010
Львівська	1,4	1,1	0,5	0,6	0,8	0,143	0,182	0,400	0,167	0,125
Миколаївська	195,9	175,1	169,2	168,5	159,1	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
Одеська	2,6	3	3,3	2,5	3,1	0,077	0,067	0,061	0,040	0,032
Полтавська	70,2	95	120,7	42,4	144,3	0,003	0,002	0,002	0,002	0,001
Рівненська	4,5	3	1,3	1,2	3	0,044	0,067	0,154	0,083	0,033
Сумська	109,6	102,8	126,3	58,6	98,9	0,002	0,002	0,002	0,002	0,001
Тернопільська	0,3	0,3	0,3	10,2	11,3	0,667	0,667	0,667	0,010	0,009
Харківська	28,8	32,6	29,8	27,2	55,6	0,007	0,006	0,007	0,004	0,002
Херсонська	24,6	25,7	27,5	30	78,9	0,008	0,008	0,007	0,003	0,001
Хмельницька	0,9	1,3	1,3	0,7	0,9	0,222	0,154	0,154	0,143	0,111
Черкаська	5,6	4,2	6,9	1,9	5,5	0,036	0,048	0,029	0,053	0,018
Чернівецька	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Чернігівська	10,7	7,9	8	1,4	3,2	0,019	0,025	0,025	0,071	0,031
Київ	3,3	4,9	4	1,9	5	0,061	0,041	0,050	0,053	0,020
Севастополь	1,8	1,8	1,8	1,3	5,8	0,111	0,111	0,111	0,077	0,017

Додаток ДК

Результати розрахунку індексу утилізації відходів в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	6,78	6,54	7,73	6,87	14,82	0,038	0,031	0,047	0,034	0,162
Вінницька	4,21	2,69	1,81	1,33	0,06	0,024	0,013	0,011	0,007	0,001
Волинська	0,19	0,19	0,19	0,19	0,19	0,001	0,001	0,001	0,001	0,002
Дніпропетровська	81,69	123,76	89,62	95,93	37,94	0,463	0,587	0,545	0,473	0,416
Донецька	28,58	27,52	26,44	21,02	18,5	0,162	0,130	0,161	0,104	0,203
Житомирська	0,08	0,08	0,08	0,16	0,63	0,000	0,000	0,000	0,001	0,007
Закарпатська	13,91	1,29	0,88	0,56	0,16	0,079	0,006	0,005	0,003	0,002
Запорізька	8,01	10,37	9,17	4,53	6,72	0,045	0,049	0,056	0,022	0,074
Івано-Франківська	3,83	3,18	1,52	0,22	1,23	0,022	0,015	0,009	0,001	0,013
Київська	1,66	1,5	0,75	0,93	0,23	0,009	0,007	0,005	0,005	0,003
Кіровоградська	0,19	0,29	0,29	0,39	1,39	0,001	0,001	0,002	0,002	0,015
Луганська	1,97	1,36	0,73	0,39	1,09	0,011	0,006	0,004	0,002	0,012
Львівська	0,23	0,23	0,24	0,2	0,28	0,001	0,001	0,001	0,001	0,003
Миколаївська	176,25	210,95	164,41	202,61	68,62	1,000	1,000	1,000	1,000	0,752
Одеська	0,46	0,42	0,38	0,33	0,13	0,003	0,002	0,002	0,002	0,001
Полтавська	31,03	51,22	78,87	16,94	91,21	0,176	0,243	0,480	0,084	1,000
Рівненська	0,26	0,26	0,35	0,26	0,26	0,001	0,001	0,002	0,001	0,003
Сумська	25,51	39,27	79,9	31,9	60,53	0,145	0,186	0,486	0,157	0,664
Тернопільська	0,27	0,18	0,18	10,15	11,3	0,002	0,001	0,001	0,050	0,124
Харківська	2,31	2,32	2,26	1,66	10,82	0,013	0,011	0,014	0,008	0,119
Херсонська	5,64	5,24	5,73	25,24	47,88	0,032	0,025	0,035	0,125	0,525
Хмельницька	0,22	0,15	0,22	0,07	0,15	0,001	0,001	0,001	0,000	0,002
Черкаська	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001
Чернівецька	0	0	0,11	0	0	0,000	0,000	0,001	0,000	0,000
Чернігівська	0,17	0,26	0,18	0,18	0,91	0,001	0,001	0,001	0,001	0,010
Київ	1,99	2,55	2,1	0,43	0,14	0,011	0,012	0,013	0,002	0,002
Севастополь	0,26	0,26	0,26	0,26	2,36	0,001	0,001	0,002	0,001	0,026

Додаток ДЛ

Результати розрахунку індексу відновлення лісів в Україні за 2006-2010 роки

Регіони	Рівень у відповідному році					Значення індексу у відповідному періоді				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
АР Крим	0,25	0,51	0,49	0,8	0,72	0,057	0,114	0,099	0,185	0,215
Вінницька	1,07	1,5	1,72	1,74	1,7	0,245	0,335	0,346	0,403	0,507
Волинська	4,01	4,42	3,4	2,74	2,31	0,920	0,987	0,684	0,634	0,690
Дніпропетровська	0,23	0,33	0,28	0,63	0,57	0,053	0,074	0,056	0,146	0,170
Донецька	0,15	0,2	0,18	0,49	0,45	0,034	0,045	0,036	0,113	0,134
Житомирська	4,36	4,48	4,35	4,32	3,35	1,000	1,000	0,875	1,000	1,000
Закарпатська	1,61	1,5	1,59	1,21	0,9	0,369	0,335	0,320	0,280	0,269
Запорізька	0,4	0,69	0,63	1,11	1,11	0,092	0,154	0,127	0,257	0,331
Івано-Франківська	1,2	1,06	1,23	0,95	0,78	0,275	0,237	0,247	0,220	0,233
Київська	1,63	1,68	1,55	1,58	1,34	0,374	0,375	0,312	0,366	0,400
Кіровоградська	0,7	1,14	1,75	2,61	2,25	0,161	0,254	0,352	0,604	0,672
Луганська	1,91	2,19	1,75	2,21	2,55	0,438	0,489	0,352	0,512	0,761
Львівська	1,56	1,44	1,51	1,21	0,95	0,358	0,321	0,304	0,280	0,284
Миколаївська	0,86	1,28	1,41	2,24	2,11	0,197	0,286	0,284	0,519	0,630
Одеська	0,65	1	1,04	1,41	1,35	0,149	0,223	0,209	0,326	0,403
Полтавська	1,2	1,48	1,51	1,52	1,37	0,275	0,330	0,304	0,352	0,409
Рівненська	3,67	4,54	4,95	3,44	3,04	0,842	1,013	0,996	0,796	0,907
Сумська	1,81	1,9	2,35	2,51	1,91	0,415	0,424	0,473	0,581	0,570
Тернопільська	1,11	1,17	1,54	1,1	0,77	0,255	0,261	0,310	0,255	0,230
Харківська	0,78	0,62	0,61	0,79	0,39	0,179	0,138	0,123	0,183	0,116
Херсонська	0,77	1,07	4,97	1,51	1,45	0,177	0,239	1,000	0,350	0,433
Хмельницька	1,24	1,12	1,72	1,64	1,55	0,284	0,250	0,346	0,380	0,463
Черкаська	1,18	1,39	1,39	1,49	1,08	0,271	0,310	0,280	0,345	0,322
Чернівецька	1,56	1,32	1,56	1,16	1,22	0,358	0,295	0,314	0,269	0,364
Чернігівська	3,29	3,46	3,14	3,06	2,42	0,755	0,772	0,632	0,708	0,722
Київ	0,05	0,04	0,02	0,03	0,02	0,011	0,009	0,004	0,007	0,006
Севастополь	0,08	0,08	0,11	0,12	0,08	0,018	0,018	0,022	0,028	0,024

Наукове видання

**Коленда Наталія Вікторівна,
Черчик Лариса Миколаївна,
Гаврилюк Ольга Юріївна**

**СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА
ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ**

Монографія

Комп'ютерний набір

Н.В.Коленда

Редактор

Підписано до друку 28.04.13.

Формат 60x84 /16. Папір офс. Гарнітура Times.

Умовн. друк. арк. 10,75. Обл. вид арк. 10,0. Тираж 300 примірників.

